
3 1761 04667258 0

Leabhraichean an T-Seann Tiomnaidh:

Genesis agus Ecsodus.

Aireamh I

TIR CHANAAIN

mar air a roinn

le Iosua do dha thréibh dheug Israeil.

Raighailt-thomhais mhilteau Sasunnach

35
36
33
33

ARAM NO SIRIA
DAMASCUS
An Amhainn Abana
An Amhainn Pharpar
Sidon
Sliabh Lebanon
Tirus
Ramah
Canah
Achsaph
Abel-bet-Maachah
Bet-Rehob
Ion
MAACHAH
Lesem Lais no Dan
Baal-gad
Heleph
Ramah
Hasor
Horem
Migdalel
Iron
Cedes
Hasor
Dan-iyan
Abdon
Achsib
Achlab
Uisgeachan Mheroim
ASUR
BASAN
Bet-emec
GALILE
Arho
Aialon
CABUL
Hucoc
Golan
Edrei
Bet-arbel
Cinereth
MUIR CHINEREIT
Aphec
HAURAN
Miseal
En-haddah
Daraset
Simron
Iaphia
Gittah-Hepher
Chislot-tabor
Dabareh
Tabor Bheinn
SEBULON
MANASEH
Leth-threibh
Der
Iocneam
Endor
Suinem
ISACHAR
Megido
Isreeil
Hadadrimon
Taanach
Gilboa Bheinn
Bet-sean
En-gannim
Tabat
Mahanaim
Iabes-gilead
Dotan
Bosrah
Sharon
MANASEH
Iarmuth
Gebah
Abel-mecholah
Iabes-abes
Sucot
Bet-gamul

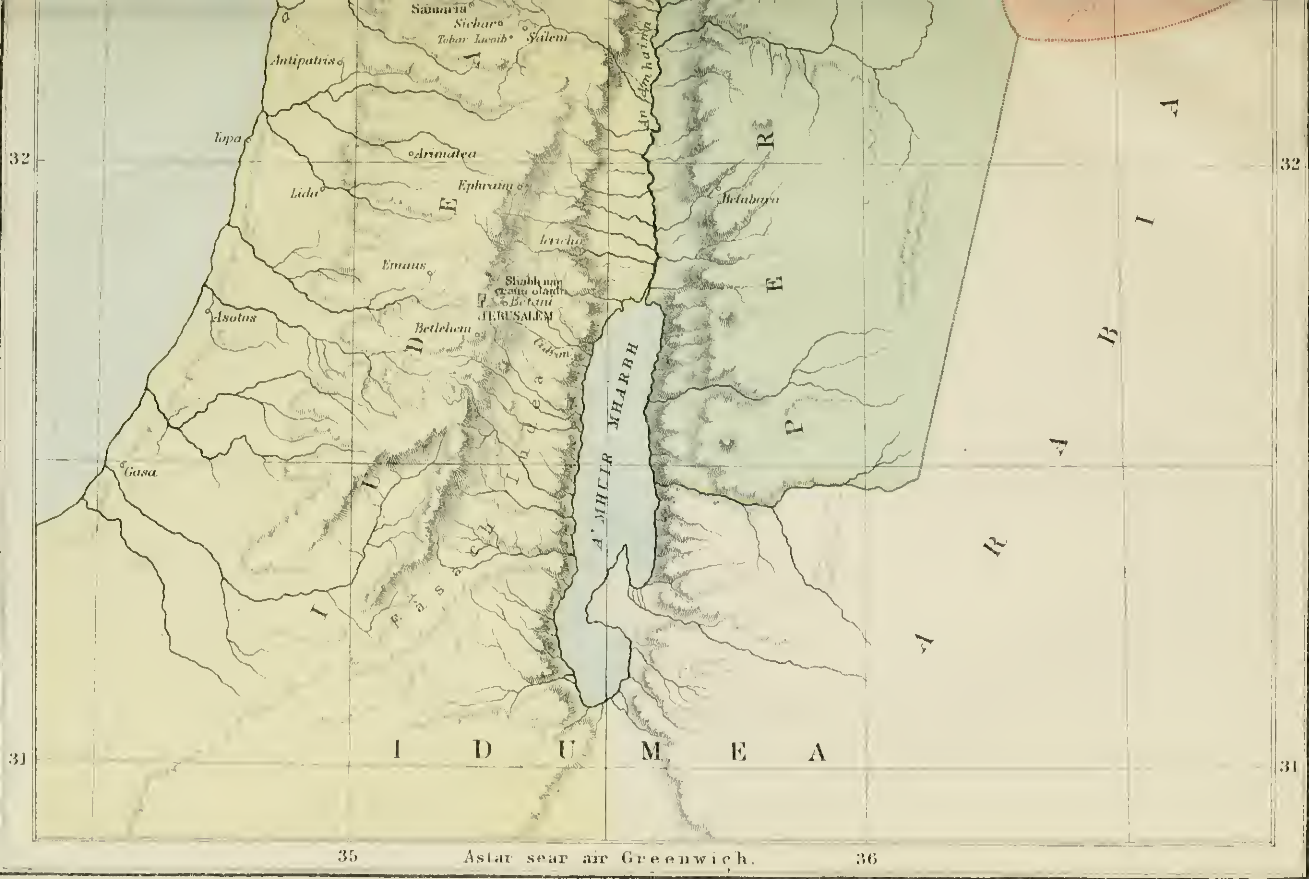

Engraved & Printed by W & A K. Johnston, Edinburgh & London

National Bible Society of Scotland.

PALESTIN
ann an latha
CHRIOSD
Raighailt-thomhais mhìltean Sasunnach
10 5 0 10 20
35
36
33
33
Sidon
Sarepta
Tirus
Acad
Cesarea
Damascus
ABILENE
SIRIA
Beinn Hermon
PHENICE
ITUREA
AURANITIS
TRACHONITIS
BATANEA
GAULANITIS
GALILE
DECAPOLIS
Cesarea Philipi
An Amhainn Jordan
Corasin
Betsaida
Capernaum
Muir Ghalile no Thiberiais
Gergeseneach
Gergesa
Cana
Magdala
Dalmanuta
Tiberias
Nasaret
Beinn Thabor
Nain
Gadara

Engraved & Printed by W & A K. Johnston. Edinburgh & London

AN IMPIREACHD RÒMANACH
Raighailt - thomhais mhìltean Sasunnach.
100 50 0 100 200 300 400 500
Germanicum Mare
HIBERNIA
BRITANNIA
Eboracum
Lindum
Londinium
GERMANIA
Sarmaticus Oc.
Albis
Colonia Agrippina
Moguntiacum
Belgica
Germania
Lutetia
Celtica
Armorica
Lugdunensis
Juliomagus
Liger
GALLIA
Aquitania
Augusta Rauracorum
Burdigala
Tolosa
Narbo
Massilia
RHÆTIA
Augusta Vindelicorum
NORICUM
PANNONIA
Venetia
Verona
Liguria
Genua
Pisæ
ITALIA
Padus
Ancona
ROMA
Tiberis
Neapolis
Tarentum
Brundusium
Apulia
Rhegium
Messana
Sicilia
Syracusæ
Melite I.
ILLYRICUM
Dalmatia
Sirmium
Jadera
Epidaurus
Dyrrachium
Corsica
Sardinia
Baleares Iæ
HISPANIA
Tarraconensis
Legio
Numantia
Durius
Cæsar Augusta
Barcino
Tarraco
Tagus
Toletum
Saguntum
Lusitania
Ebora
Bætica
Corduba
Gades
Carthago Nova
Herculis Fretum
Tingis
MAURITANIA
NUMIDIA
Carthago
AFRICA
Pyrenæi Ms
MEDITERRANEUM
20
10
0
10
50
40
30
Astar sear air
Engraved & Printed by

30 40 50 60

SARMATIA

SARMATIA EUROPÆA

SARMATIA ASIATICA

SCYTHIA

MARE CASPIUM

Borysthenes

Hypanis

Tyras

Porata

Carpates M.

Olbia

Odessus

DACIA

Mæotis Palus

Panticapæum

Caucasus M.

Rha

Singidunum

Danubius v. Ister

MOESIA

Odessus

PONTUS EUXINUS

Phasis

Iberia

Cyrus

Hæmus M.

Sinope

Trapezus

Hadrianopolis

Byzantium

Chalcedon

Paphlagonia

Armenia

THRACIA

Pella

MACEDONIA

Ænos

BITHYNIA

GALATIA

Pontus

ARMENIA

Araxes

Thessalonica

Armenia Minor

Lemnos

Lesbos

Mysia

Pergamum

CAPPADOCIA

Tigranocerta

Atropatene

Amardus

Eubœa

ASIA

Iconium

Hellas

Athenæ

Sardes

Lydia

Phrygia

Mygdonia

Arbela

Adiabene

ASSYRIA

PARTHORUM REG

Ecbatana

Corinthus

ACHAIA

Sparta

Peloponnesus

Miletus

Caria

Pamphylia

Lycia

CILICIA

Tarsus

SYRIA

MESOPOTAMIA

Rhodus

Antiochia

Cnossus

Creta

Paphos

Salamis

Cyprus

Palmyra

Euphrates

Tigris

Susa

Damascus

Babylon

BABYLONIA

INTERNUM MARE

Sidon

Tyrus

Berœa

Hierosolyma

PALESTINA

Cyrene

Cyrenaica

Alexandria

Pelusium

Marmarica

Arsinoe

Petra

LIBYA

Heliopolis

ARABIA PETRÆA

Memphis

Oasis Ammonii

ÆGYPTUS

ARABIA

Nilus

Arabicus Sinus

Thebæ

50 40 30

Greenwich 30 40

W & A.K. Johnston, Edinburgh & London

ety of Scotland.

Engraved & Printed by

A' MHUIR DHUBH
RACE
Bisantium
no Constantinople
Bosporus
An Amhainn Sangarius
PROPONTIS
BITINIA
Amasia
PONTUS
Tavea
GALATIA
Ancyra
Troas
Asos
Adramitium
Misia
Mitilene
Pergamos
Tiatira
ASIA
Pessinus
Cesarea
CAPADOCIA
Sardis
Smirna
Antioch
Philadelphia
Ierapolis
Iconium
SAMOS
Ephesus
Trogilium
Colosse
Laodicea
Listra
Derbe
Miletus
Pisidia
PATMOS
Tarsus
PAMPHILIA
Atalia
Perga
CILICIA
COOS
Cnidus
Licia
Seleucia
Antioch
Rodos
Patara
Mira
RODOS
MUIR CHILICIA & PHAMPHILIA
Salamis
CIPRUS
Salmone
Paphos
MHOR
ONACH
PHENICE
Sidon
Sarepta
Tirus
Acco
Nasaret
Cesarea
Samaria
Antipatris
Iopa
Lida
Ierusalem
Asotos
Gasa
Alecsandria
PHOIL
chadh
atrichibh
nnach.
200
EIPHIT
Greenwich.
W. & A.K. Johnston, Edinburgh & London
of Scotland

LEABHRAICHEAN

AN

T-SEANN TIOMNAIDH

AGUS AN

TIOMNAIDH NUAIDH;

(AIR AN TARRUING

O NA CEUD CHANAINIBH

CHUM GAELIG ALBANNAICH.)

REVISED EDITION.

THE NATIONAL BIBLE SOCIETY OF SCOTLAND.
HEAD OFFICES:
5 ST. ANDREW SQUARE, EDINBURGH; & 60 VIRGINIA STREET, GLASGOW.
1880.

Gaelic 8vo Ref. Bible.

LEABHRAICHEAN AN T-SEANN-TIOMNAIDH.

	caib.		caib.		caib.
GENESIS, *anns am bheil*, .	50	II. EACHDRAIDH, . .	36	DANIEL, ...	12
ECSODUS, ...	40	ESRA, ...	10	HOSEA, ...	14
LEBHITICUS, . . .	27	NEHEMIAH, . . .	13	IOEL, ...	3
AIREAMH, ...	36	ESTER, ...	10	AMOS, ...	9
DEUTERONOMI, . .	34	IOB, ...	42	OBADIAH, ...	1
IOSUA, ...	24	NA SAILM, ...	150	IONAH, ...	4
BREITHEAMHNA, . .	21	GNATH-FHOCAIL, . .	31	MICAH, ...	7
RUT, ...	4	ECLESIASTES, . . .	12	NAHUM, ...	3
I. SAMUEL. . . .	31	DAN SHOLAIMH, . .	8	HABACUC, ...	3
II. SAMUEL, . . .	24	ISAIAH, ...	66	SEPHANIAH, . . .	3
I. RIGH, ...	22	IEREMIAH, . . .	52	HAGAI, ...	2
II. RIGH, ...	25	TUIREADH, . . .	5	SECHARIAH, . . .	14
I. EACHDRAIDH, . .	29	ESECIEL, ...	48	MALACHI, ...	4

LEABHRAICHEAN AN TIOMNAIDH-NUAIDH.

	caib.		caib.		caib.
AN SOISGEUL A REIR MHATA, *anns am bheil*, .	28	II. CORINTIANACH, . .	13	I. LITIR AN ABSTOIL PHEADAIR, . . .	5
AN SOISGEUL A REIR MHARCUIS, . . .	16	GALATIANACH, . .	6	II. LITIR AN ABSTOIL PHEADAIR, . . .	3
AN SOISGEUL A REIR LUCAIS, ...	24	EPHESIANACH, . .	6	I. LITIR AN ABSTOIL EOIN, ...	5
AN SOISGEUL A REIR EOIN, ...	21	PHILIPIANACH, . .	4	II. LITIR AN ABSTOIL EOIN, ...	1
GNIOMHARA NAN ABSTOL, ...	28	COLOSIANACH, . . .	4	III. LITIR AN ABSTOIL EOIN, ...	1
LITIR AN ABSTOIL PHOIL CHUM NAN ROMANACH, . . .	16	I. TESALONIANACH, .	5	LITIR AN ABSTOIL IUDAIS, ...	1
I. CORINTIANACH, . .	16	II. TESALONIANACH, .	3	TAISBEANADH AN ABSTOIL EOIN, . .	22
		I. THIMOTEUIS, . .	6		
		II. THIMOTEUIS, . .	4		
		THITUIS, ...	3		
		PHILEMOIN, . . .	1		
		NAN EABHRUIDHEACH,	13		
		LITIR AN ABSTOIL SHEUMAIS, . . .	5		

ABBREVIATIONS AND MARKS.

A' for 'an,' the article, as 'a' bhean,' *the woman*, for 'an bhean.'

A' for 'ag,' sign of the pres. part. of verbs beginning with a consonant, as 'a' bualadh,' *striking;* but before a vowel *ag* is written in full, as 'ag òl,' *drinking*.

A' for 'ann,' *in*, as 'a'd' cheann,' *in thy head*, for 'ann do cheann.'

A for 'as,' *out of*, marked with an acute accent, as 'á teine,' *out of fire*.

'Ar for 'thar,' *over*, *above*, as 'deich 'ar fhichead,' *thirty*.

B' for 'bu,' *was*, as 'b'e,' *he was*.

C' for 'cia,' *what*, as 'c'àit,' *where*, or *in what place?* 'c'uin,' *when*, or *at what time?*

D' for 'do,' *thy*, *thine*, as 'd'athair,' *thy father;* for 'do,' the preposition *to;* for 'de,' the preposition *of*.

D', dh', for 'do,' sign of the preterite tense of verbs, as 'an d'aidich e,' *has he confessed?* 'dh'aidich e,' *he has confessed*.

'G for 'ag,' sign of the pres. part. of verbs, as ''g a dheanamh,' *doing it*.

G' for 'gu,' *to*, as 'g'a cheann,' *to the end thereof*.

M' for 'mo,' *my*, as 'm'anam,' *my soul*.

M' for 'mu,' *about*, as 'm'a cheann,' *about his head*.

'N a for 'ann a,' *in his*, as ''n a chridhe,' *in his heart*.

'N an for 'ann an,' *in their*, as ''n an tighibh,' *in their houses*.

'N ar for 'ann ar,' *in our*, as ''n ar dùthaich,' *in our country*.

'N 'ur for 'ann bhur,' *in your*, as ''n 'ur fearann,' *in your land*.

'N uair for 'an uair,' *in the time*, *when*.

'R for 'ar,' *our*, as 'o'r sinnsiribh,' *from our ancestors*.

'R for 'bhur,' *your*, as 'le'r sinnsiribh,' *with your ancestors*.

R' for 'ri,' *to*, as 'r'ar guth,' *to our voice*.

R.C. for 'Roimh Chriosd,' standing for A.C. (ante Christum) in the old Bibles. B.C. for 'Bliadhna Chriosd,' no 'Linn Chriosd,' corresponding with A.D. (anno Domini).

'S an, 's a', for 'anns an,' *in the*, as ''s an àm,' *in the time;* ''s a' bhaile,' *in the city*.

'S na for 'anns na,' *in the*, as ''s na coilltibh,' *in the woods*.

(`) Grave accent. Vowels marked with this accent are always sounded long; and such as are not are generally sounded short.

(´) Acute accent. When the vowel *e* is sounded like *ai* in pain, it is commonly marked with this accent.

(') Apostrophe. When there is an elision of one or more letters, it is usually marked with an apostrophe. Thus, when the preceding word ends, or the following word begins, with a vowel, there is an elision of the possessive pronoun a, as 'call 'anama,' *the loss of his soul*, for 'call a anama.' A few Gaelic words admit of a final vowel, or not, as euphony requires it,—as 'àit' or 'àite,' *a place;* 'naomh' or 'naomha,' *holy;* 'fad' or 'fada,' *long;* 'camp' or 'campa,' *a camp;* but as these final vowels are not essential to the words, their absence is not always marked with an apostrophe.

DO'N LEUGHADAIR.

Anns a' Bheurla, agus ann an Cànainean eile, tha Biobuill anns am bheil seolaidhean, no, mar theirear riu 's a' Bheurla, *references*, o aon earrainn dh'ionnsuidh earrannan eile a tha co-chòsmhuil, no a tha air dhòigh éigin a' mìneachadh, agus a' daingneachadh na h-earrainn sin. Mar so tha cothrom aca air a bhi "coimeas nithe spioradail ri nithibh spioradail" agus ruigheachd air mìneachadh na Fìrinn trid na Fìrinn féin—ni a tha 'n a shochair ro mhòr. Gus an t-àm so cha d'rinneadh còmhnadh air bith de 'n t-seòrsa ri muinntir na Gàelig: ach anns a' chlo-bhualadh ùr so tha an cothrom ceudna a nis air a thabhairt dhoibhsan. Mar shoilleireachadh air an dòigh 's am bheil so air a dheanamh, faic Eoin 12. 32: 'Agus mise, ma thogar suas o'n talamh mi, tàirngidh mi na h-uile dhaoine a m'ionnsuidh?' Tha an litir bheag *g* car dealaichte o bhriathran na ranna, agus ma sheallas neach air son na litreach so eadar an da shreith dhubh a tha ann am meadhon na duilleig chi e i an sin, agus tri earrannan eile air an ainmeachadh 'n a déigh, Rom. 5. 18; 1 Tim. 2. 6; Eabh. 2. 9. Anns gach àite dhiubh so gheibh neach tuilleadh soluis air seadh na cainnt' a tha air a gnàthachadh le Eoin; agus a réir so tha a' chùis air feadh a' Bhìobuill gu léir.

Tha na litrichean meanbha (*a*, *b*, *c*, etc.) air an cur mar chomharran gu bhi 'seoladh chum nan earrannan a tha ri bhi air an coimeas, agus a gheibhear fo na litrichean, ceudna, fa leth anns an t-sreath mheadhoin. Tha na h-aireimh (1, 2, 3, etc.) a gheibhear air uairibh aig focal, a' seoladh air mhodh cheudna, gu mìneachadh, no gu atharrachadh eadar-theangachaidh air an fhocal, no na focail, aig am bheil iad. Tha mar an ceudna anns gach àite de 'n leabhar so focail a bha roimhe air an sgrìobhadh a réir dòigh-labhairt na h-Eirinn a nis air an cur sìos a réir dòigh-labhairt na Gaidhealtachd, mar tha *dream* air son *droing*, *làmhan* air son *làmhaibh*, *naoimh* air son *naomhaibh*, etc. etc. etc., ni an uair nach 'eil e ag atharrachadh seadh, no brìgh nam briathar, a tha 'g an deanamh na's so-leughaidh agus na's blasda do na fìor Ghaidheil.

A bhàrr air na nithibh so, tha mìneachadh air a thabhairt air na toimhsean astair, agus cudthroim, air na buinn airgid 'us òir, agus air na tràithean, 's na h-aimsirean air am bheil iomradh 's na sgriobtuiribh. Tha mar an ceudna dealbhan (*maps*) nan dùthchanna sin a's sònruichte anns an leabhar naomh air an cur a sìos ann an so; agus gheibh an duine a lorgaicheas iad le tuigse beachd mòran na's soilleire, 's na's riochdaile air eachdraidh ghnìomhara moralach Dhé a thaobh a shluaigh na 's urrainn a bhi aige 'n uair nach aithne dha ciod a' chèarna de'n t-saoghal anns an d'rinneadh iad.

Tre gach còmhnadh dhiubh so tha na Gaidheil a nis, car a' cheud uair, air an cur ann an co-inbhe ri fineachan eile 'thaobh eòlas fhaighinn air a' Bhìobull o 'n Bhìobull féin; agus is i urnuigh dhùrachdach a' Chomuinn a tha 'cur an leabhair so fa'n comhair gu-m faigh a luchd-leughaidh gu léir trid Spiorad na Fìrinn, eòlas slàinteil uaithe, gu-m bi iad uile air an naomhachadh troimh an Fhìrinn. Amen.

TOIMHSEAN AGUS BUINN-AIRGID A THA AIR AN AINMEACHADH ANNS AN SGRIOBTUIR.

I. Toimhsean Fada.

Bha na toimhsean fad', a bu lugha, am measg nan Iudhach, mar am measg shluagh eile, air an toirt o chuid de bhuill a' chuirp, mar tha *oirleach*, *leud-boise*, *réis*, *troidh*, *làmh-choille*, &c. Tha na toimhsean a leanas air an ainmeachadh 's an Sgrìobtuir:—

1. *Leud-meoir*, leud shè gràinean, no spilgeinean eòrna; no beagan thar tri chairtealan na h-òirlich.
2. *Leud-boise*, leud nan ceithir meur; beagan thar tri òirlich gu leth.
3. *Réis*, an t-astar eadar bàrr na h-òrdaig agus bàrr na lùghdaig, 'n uair a tha na meoir sgaoilt' o 'chéile; no, eadar naoi agus deich òirlich.
4. *Làmh-choille*, an t-astar eadar an uilinn agus bàrr a' mheoir mheadhoin; air a mheas le cuid aig ochd òirlich dheug; le cuid, aig fichead òirleach; agus le cuid eile, aig òirleach 'ar fhichead.
5. *Aitheamh*, an t-astar eadar bàrr na dà bhoise 'n uair a tha na làmhan sgaoilte mach; mu shè troidhean 'us ochd òirlich.
6. *Cuilc-shlat Esecieil*, sè lamhan-coille agus leud-boise; mu dheich troidhean agus deich òirlich.
7. *Stàid*, ceithir cheud lamh-choille; no, seachd fichead agus cùig ceuman*, mu thimchioll an ochdamh cuid de mhìle Shasunnaich.
8. *Astar latha Sàbaid*, mu sheachd ceud agus deich 'ar fhichead ceum=730 *paces*.
9. *Mìle*, deich stàidean; no, mìle agus an cùigeamh cuid, de'n tomhas Shasunnach.
10. *Astar latha*, tri mìle deug 'ar fhichead, ochd ceud agus tri ceuman deug=33 *miles* 172 *paces* 4 *feet*.

* Bha dlùth air cùig troidhean=4 *feet* 10 *inches*, anns a' cheum Ròmanach.

II. Soithichean-Tomhais.

1. Air son nithe tioram.
   - (1) *Cab*, an ochdamh-cuid-deug de 'n Ephah; no, mu dhà phinnt 'us dà thrian, de 'n tomhas Shasunnach air son coirce.
   - (2) *Omer*, no *Gomer* (Esec. 16. 36), an deicheamh cuid a dh'Ephah; no, còrr 'us cùig pinntean.
   - (3) *Seah*, an treas cuid a dh'Ephah; no, peic agus pinnt.
   - (4) *Ephah*, tri peicean agus tri pinntean.

(5) *Letech*, sè peicean deug.
(6) *Homer*, *Chomer*, no *Cor*, dà pheic dheug 'ar fhichead agus pinnt.
(Ann am pinnt Albannaich tha tri de'n tomhas Shasunnach.)

2. Air son nithe ruithteach.
(1) *Log*, mu thri chairtealan pinnte Sasunnaich, de thomhas an fhìona.
(2) *Cab*, tri pinntean agus trian.
(3) *Hin* (Ecs. 29. 40; 30. 24), galan-gu-leth.
(4) *Seah*, dà ghalan agus ceithir pinntean.
(5) *Bat*, no *Ephah*, an deicheamh cuid de Homer (Esec. 45. 14); seachd galain agus ceithir pinntean.
(6) *Homer*, *Chomer*, no *Cor*, cùig deug 'us tri fichead galan, agus cùig pinntean.
(Anns a' phinnt Albannaich, de thomhas an fhìona, tha mu cheithir de'n tomhas Shasunnach.)

III. Buinn Airgid, agus Oir.

Bha an t-airgiod Eabhruidheach air a thoirt seachad air a' chudthrom; bha uime sin an t-aon ainm aig a' *bhonn* agus aig a' chudthrom.

1. *Gerah*, an fhicheadamh cuid de Sheceil; cùig fàirdeinean=1¼d.
2. *Beca* (Ecs. 38. 26), leth-Sheceil; tri sgillinn deug, 'us bonn-a-sè=1s. 1½d.
3. *Secel* (a réir an robh gach cothrom agus gach cùinneadh air an cunntadh), dà thastan, tri sgillinn 's bonn-a-sè=2s. 3½d.
4. *Maneh*, no *mina* (air 'eadar-theangachadh *punnd*),—a dh'*òr*, mu cheud Secel 'an cudthrom (Coimeas. 1 Ri. 10. 17 ri 2 Eachd. 9. 16), agus mu ochd fichead punnd Sasunnach (£160) 'an luach. Ach ann an *airgiod*, b'e a chudthrom tri fichead Secel (Esec. 45. 12), agus a luach mu chùig puinnd 'us ceithir tastain deug (£5. 14s.).
5. *Tàlann*, tri mìle Secel=£342. 3s. 9d.

A' bhàrr orra so, tha na buinn a leanas de'n chùinneadh Ròmanach agus Ghreugach air an ainmeachadh 's an Tiomnadh Nuadh:—

1. *Lepton* (air 'eadar-theangachadh, *bonn beag*, Marc. 12. 42), leth-feoirling; no, pailt an treas cuid de 'n fhàirdein Shasunnach.
2. *Feoirling*, an deicheamh cuid de pheghinn; mu thri fàirdeinean=¾d.
3. *Peghinn*, seachd sgillinn' agus tri fàirdeinean=7¾d.
4. *Drachma* (air 'eadar-theangachadh, *bonn airgid*, Luc. 15. 8), co-ionann ris a' pheghinn Ròmanaich.
5. *Didrachma*, no an *drachma dùbailte* (air 'eadar-theangachadh, *cìs*, Ecs. 30. 15. Mat. 17. 24), cùig sgillinn deug 'us bonn-a-sè=1s. 3½d.
6. *Stàter*, bonn Greugach, co-ionann, mar a thuigear o Mhata 17. 27, ri dà bhonn-cìse, no, dà thastan 'us seachd sgillinn'=2s. 7d.

IV. Amannan.

Bha *latha* nan Iudhach a' toiseachadh aig sè uairean 's a' mhaduinn a réir ar cunntais-ne, agus bha e air a roinn *'n a dhà uair dheug*, de'n robh an *treas* uair a' co-fhreagradh do'n *naothamh uair* againne, an *seathamh* acasan do *'n mheadhon-là* againne, agus *aon uair deug* acasan do *chùig uairean* an déigh a' mheadhon-là againne. Bha an *oidhche* air a roinn 'n a ceithir *fairean*, de'n robh anns gach faire tri uairean. Bha a' cheud fhaire a' criochnachadh aig *naoi uairean;* an dara faire, aig meadhon-oidhche; an treas, aig tri uairean 's a' mhaduinn, no gairm-choileach; agus a' cheathramh, aig sè uairean 's a mhaduinn. Bha an *t-seachduin* aca, a réir eisimpleir Dhé ann an cruthachadh an t-saoghail, a' tòiseachadh air an t-Sàbaid againne, agus a' criochnachadh air Di-sathuirne (a tha 'n a Shàbaid acasan). Bha am *mìosan* air an riaghladh leis a' ghealaich; agus anns gach treas bliadhna bha tri mìosan deug; b 'iad an ainmean:—

1. Abib, no Nisan, a co-fhreagradh do . .	mheadhon March gu meadhon April	7. Etanum, no Tisri, .	September October
2. Siph, no Iair, . .	April May	8. Bul, no Marchesuan, .	October November
3. Sibhan, ...	May June	9. Chisleu, . . .	November December
4. Tamus, ...	June July	10. Tebet, . . .	December January
5. Ab, ...	July August	11. Sebet, . . .	January February
6. Elul, ...	August September	12. Adar, 13. Bheader, .	February March

A réir àithne Mhaois (Ecs. 12. 2) b'e Nisan ceud mhìos na bliadhna; agus thug na h-Iudhaich géill dha so a thaobh am féillean naomha; ach a thaobh nithe aimsireil bha a' bhliadhn' ùr aca a' toiseachadh 's a' mhìos *Tisri*, mu mheadhon an fhogharaidh againne.

Tha iadsan fathast a' cunntadh na h-ùine o chruthachadh an t-saoghail, 'an àite o linn Chriosd, mar tha na fineachan Criosduidh uile a' deanamh.

Tha na litrichean R.C. aig mullach na duilleig a' ciallachadh *Roimh Chriosd;* agus B.C., *Bliadhna*, no *Linn Chriosd*—a' co-fhreagairt do na litrichean A.C. agus A.D. anns na Biobuill Bheurla.

CEUD LEABHAR MHAOIS,

D' AN AINM

GENESIS.

CAIB. I.

1 *Cruthachadh nan nèamh agus na talmhainn,*
3 an t-soluis, 14 na grèine, na gealaich,
agus nan reult, 20 an éisg agus na h-eun-
laith, 24 na spréidh agus bheathaichean eile
na talmhainn, 30 agus cruthachadh an
duine ann an coslas Dhé.

'S AN toiseach[c] chruthaich[d] Dia na
nèamhan agus an talamh.
2 Agus bha an talamh[e] gun dealbh agus
falamh; agus *bha* dorchadas air aghaidh
na doimhne: agus *bha* Spiorad[f] Dhé a'
gluasad air aghaidh nan uisgeachan.
3 Agus thubhairt Dia[g], Bitheadh solus
ann[h]: agus bha solus ann.
4 Agus chunnaic Dia an solus, *gu-n*
robh e maith: agus chuir Dia dealachadh
eadar an solus, agus an dorchadas.
5 Agus thug Dia mar ainm air an t-solus
Là[j], agus air an dorchadas thug e mar
ainm Oidhche: agus b'iad am feasgar[1]
agus a' mhaduinn an ceud là.
6 Agus thubhairt Dia[k], Bitheadh athar[2]
ann am meadhon nan uisgeachan, agus
cuireadh e dealachadh eadar uisgeachan
agus uisgeachan.
7 Agus rinn Dia an t-athar[l], agus chuir
e dealachadh eadar na h-uisgeachan a *bha*
fo an athar, agus na h-uisgeachan a *bha*
os ceann[m] an athair: agus bha e mar sin.
8 Agus thug Dia mar ainm air an
athar Nèamh: agus b'iad am feasgar
agus a' mhaduinn an dara là.
9 Agus thubhairt Dia[n], Cruinnichear
na h-uisgeachan *a tha* fo nèamh a dh'aon
àite, agus leigear ris an *tìr* thioram: agus
bha e mar sin.
10 Agus thug Dia mar ainm air an *tìr*
thioraim Talamh, agus air cruinneachadh
nan uisgeachan thug e mar ainm Fairg-
eachan: agus chunnaic Dia gu-*n robh e*
maith.
11 Agus thubhairt Dia, Thugadh an
talamh a mach[o] feur, luibh a ghineas
sìol, craobh-mheas a bheir a mach[p] meas
a réir a gnè, aig *am bheil* a sìol innte féin
air an talamh: agus bha e mar sin.
12 Agus thug an talamh a mach feur,
luibh a ghineas sìol a réir a gnè, agus
craobh a bheir a mach meas, aig *am bheil*
a sìol innte féin a réir a gnè: agus chunn-
aic Dia gu-*n robh e* maith.

R.C. 4004.

[a] Salm 130. 7
[b] Salm 104. 19
[c] Gnà. 8. 23
Eoin 1. 1, 2
Eabh. 1. 10
[d] Iob 38. 4
Isa. 40. 26
Salm 33. 6
Ier. 51. 15
Sech. 12. 1
Gnio. 14. 15
Ròm. 1. 20
Col. 1. 16
[e] Iob 26. 7
Ier. 4. 23
[f] Iob 26. 13
Salm 104. 30
[g] Salm 33. 9
[h] 2 Cor. 4. 6
Eph. 5. 14
[i] Ier. 31. 35
[j] Salm 74. 16
[1] *bha feasgar ann agus bha maduinn ann.*
[k] Iob 37. 18
[2] *speuran.*
[l] Ier. 10. 12
[3] *anam beò.*
[m] Gnà. 8. 28
[n] Iob 38. 8
[o] Mat. 6. 30
[p] Luc. 6. 44

13 Agus b'iad am feasgar agus a' mhad-
uinn an treas là.
14 Agus thubhairt Dia, Bitheadh[a]
soluis ann an speuraibh nèimh a chur
dealachaidh eadar an là agus an oidhche,
agus bitheadh iad air son chomharaidh-
ean, agus air son aimsirean[b], agus air
son làithean, agus bhliadhnachan.
15 Agus bitheadh iad mar sholusaibh
ann an speuraibh nèimh, a thoirt soluis
air an talamh: agus bha e mar sin.
16 Agus rinn Dia dà sholus mhòr, an
solus a's mò a riaghladh an latha, agus an
solus a's lugha a riaghladh na h-oidhche:
agus na reultan.
17 Agus shuidhich Dia iad ann an
speuraibh nèimh, a thoirt soluis air an
talamh,
18 Agus a riaghladh[i] 's an là, agus
's an oidhche, agus a chur dealachaidh
eadar an solus agus an dorchadas: agus
chunnaic Dia gu-*n robh e* maith.
19 Agus b' iad am feasgar agus a'
mhaduinn an ceathramh là.
20 Agus thubhairt Dia, Thugadh na
h-uisgeachan a mach gu pailt an creutair
gluasadach anns am bheil beatha[3], agus
bitheadh eunlaith ag itealaich os ceann
na talmhainn air aghaidh speuran nèimh.
21 Agus chruthaich Dia muca-mara
mòra, agus gach uile chreutair beò a
ghluaiseas, a thug na h-uisgeachan a mach
gu pailt a réir an gnè, agus gach eun
iteagach a réir a ghnè: agus chunnaic
Dia gu-*n robh e* maith.
22 Agus bheannaich Dia iad, ag ràdh,
Sìolaichibh, agus fàsaibh lìonmhor, agus
lìonaibh na h-uisgeachan anns na fairg-
eachaibh, agus fàsadh an eunlaith lìon-
mhor air an talamh.
23 Agus b'iad am feasgar agus a' mhad-
uinn an cùigeamh là.
24 Agus thubhairt Dia, Thugadh an
talamh a mach an creutair beò a réir a
ghnè, spréidh, agus *gach* ni a shnàigeas,
agus beathaichean na talmhainn a réir an
gnè: agus bha e mar sin.
25 Agus rinn Dia beathaichean na tal-
mhainn a rèir an gnè, agus an spréidh a
rèir an gnè, agus gach ni a shnàigeas air
an talamh a réir a ghnè: agus chunnaic
Dia gu-*n robh e* maith.

26 Agus thubhairt Dia, Deanamaid an
duine 'n ar dealbh féin, a réir ar coslais
féin, agus bitheadh uachdaranachd aca
os ceann éisg na mara, agus os ceann
eunlaith nan speur, agus os ceann na
spréidhe, agus os ceann na talmhainn
uile, agus os ceann gach ni a shnàigeas a
tha 'snàigeadh air an talamh.
27 Agus chruthaich Dia an duine 'n a
dhealbh féin[c], ann an dealbh Dhé chruth-
aich se e: firionnach agus boirionnach
chruthaich e iad.
28 Agus bheannaich Dia iad, agus
thubhairt Dia riu, Sìolaichibh, agus fàs-
aibh lìonmhor, agus lìonaibh an talamh,
agus ceannsaichibh e; agus bitheadh
uachdaranachd agaibh os ceann éisg na
mara, agus os ceann eunlaith nan speur,
agus os ceann gach ni beò a ghluaiseas
air an talamh.
29 Agus thubhairt Dia, Feuch, thug
mi dhuibh gach luibh a ghineas sìol, a *tha*
air aghaidh na talmhainn uile, agus gach
craobh anns *am bheil* meas craoibhe a
ghineas sìol[i], dhuibhse bithidh e mar
bhiadh.
30 Agus do uile bheathaichibh na tal-
mhainn, agus do uile eunlaith nan speur,
agus do gach ni a shnàigeas air an talamh,
anns *am bheil* beatha[3], *thug mi* gach luibh
ghorm mar bhiadh: agus bha e mar sin.
31 Agus chunnaic Dia gach ni a rinn
e, agus, feuch, *bha e* ro mhaith. Agus
b'iad am feasgar agus a' mhaduinn an
seathamh là.

CAIB. II.

1 *An seachdamh là air a naomhachadh.* 8 *Gàradh Edein.* 17 *Craobh eòlais a' mhaith agus an uilc.* 21 *Cruthachadh na mnà agus orduchadh a' phòsaidh.*

AGUS chrìochnaicheadh na nèamhan
agus an talamh, agus an sluagh
uile.
2 Agus chrìochnaich Dia air an[m]
t-seachdamh là 'obair a rinn e; agus
ghabh e fois air an t-seachdamh là o
'obair uile a rinn e.
3 Agus bheannaich Dia an seachdamh
là, agus naomhaich se e: do bhrìgh gur
ann air a ghabh e fois o 'obair uile, a
chruthaich Dia[7] agus a rinn e.
4 *Is* iad so ginealaich nan nèamh agus
na talmhainn, 'n uair a chruthaicheadh
iad, anns an là 's an d'rinn an Tighearna
Dia *an* talamh agus na néamhan.
5 Agus cha robh aon de phreasaibh na
macharach fathast anns an talamh, agus
cha d'fhàs fathast aon de lusaibh na
macharach; do bhrìgh nach d'thug an
Tighearna Dia air uisge frasadh air an
talamh, agus cha robh duine ann a
shaoithreachadh na talmhainn.
6 Ach chaidh ceò suas o'n talamh, agus
dh'uisgich e aghaidh na talmhainn uile.
7 Agus dhealbh an Tighearna Dia an
duine[8] de[r] dhuslach na talmhainn: agus

B.C. 4004.

[a] Iob 33. 4
[b] Isa. 2. 22
[c] 1 Cor. 15. 45
[d] Ese. 31. 8, 9
[e] Ecl. 7. 29
Eph. 4. 24
[f] caib. 3. 23
Gnà. 3. 18
Tais. 2. 7
[g] rann 17
[h] caib. 25. 18
[1] *Etiopia.*
[i] caib. 9. 3
[j] Dan. 10. 4
[2] *Adhamh.*
[3] *anam beò.*
[4] *ag itheadh ithidh sibh.*
[k] caib. 3. 1, 3, 11, 17
Ròm. 6. 23
1 Cor. 15. 56
[5] *a' bàsachadh gheibh thu bàs.*
[l] 1 Cor. 11. 9
1 Tim. 2. 13
[m] Ecs. 20. 11
Isa. 58. 13
Eabh. 4. 4
[n] Salm 8. 6
[6] *an duine.*
[7] *a chruthaich Dia gu 'dheanamh.*
[o] caib. 15. 12
[p] Gnà. 18. 22
[q] Eph. 5. 30
[8] *duslach na talmhainn.*
[r] caib. 3. 19
Salm 103. 14
Isa. 64. 8
1 Cor. 15. 47

[a] shéid e ann an [b] cuinneinibh a shròine
anail na beatha[c], agus dh'fhàs an duine
'n a anam beò.
8 Agus [d] shuidhich an Tighearna Dia
gàradh ann an Eden 's an àird an ear,
agus chuir e an sin an duine a dhealbh e.
9 Agus thug an Tighearna Dia air gach
uile chraoibh fàs as an talamh a tha tait-
neach do'n t-sealladh, agus maith a chum
bìdh[f], craobh na beatha mar an ceudna
ann am meadhon a' ghàraidh[g], agus
craobh eòlais a' mhaith agus an uilc.
10 Agus chaidh amhainn a mach á
Eden a dh'uisgeachadh a' ghàraidh; agus
as a sin roinneadh i, agus dh'fhàs i 'n a
ceithir cheannaibh.
11 *Is e* ainm na ceud *aimhne* Pison; so
i a tha 'cuartachadh[h] tìre Chabhilah uile,
far *am bheil* òr.
12 Agus *tha* òr na tìre sin maith: an
sin *tha* bdellium agus a' chlach onics.
13 Agus *is e* ainm na dara aimhne
Gihon: *is* i sin *a tha* 'cuartachadh tìre
Chuis[1] uile.
14 Agus *is e* ainm na treas aimhne
Hidecel[j]: *is i* sin a tha 'dol do'n taobh
an ear de Asiria. Agus *is* i a' cheathr-
amh amhainn Euphrates.
15 Agus ghabh an Tighearna Dia[2] an
duine agus chuir se e ann an gàradh
Edein, gu 'shaoithreachadh agus gu
'ghleidheadh.
16 Agus dh'àithn an Tighearna Dia
do'n duine, ag ràdh, De gach uile chraoibh
anns a' ghàradh[4] feudaidh tu itheadh gu
saor:
17 Ach de chraoibh eòlais a' mhaith
agus an uilc[k], cha-n ith thu dhith sin: oir
anns an là a dh'itheas tu dhith, gu cinn-
teach bàsaichidh tu[5].
18 Agus thubhairt an Tighearna Dia,
Cha-*n'eil e* maith gu-m bitheadh an duine
'n a aonar[l]: Ni mi dha còmhnadh d'a
réir féin.
19 Agus dhealbh an Tighearna Dia as
an talamh, uile bheathaichean na machar-
ach, agus uile eunlaith nan speur, agus[n]
thug e *iad* a chum Adhaimh[6], a dh'fhaicinn
cionnus a dh'ainmicheadh e iad: agus ge
b'e ainm a thug Adhamh air gach creutair
beò, *b'e* sin *a b*'ainm dha.
20 Agus thug Adhamh ainmean do'n
spréidh uile, agus do eunlaith nan speur,
agus do uile bheathaichibh na macharach:
ach do Adhamh cha d'fhuaradh còmh-
nadh d'a réir féin.
21 Agus thug an Tighearna Dia air[o]
codal trom tuiteam air Adhamh, agus
choidil e: agus ghabh e aon d'a aisnibh,
agus dhùin *e* an fheòil suas 'n a h-àite.
22 Agus thog an Tighearna Dia an
aisne a thug e o'n duine suas 'n a mnaoi,
agus[p] thug e i chum an duine.
23 Agus thubhairt Adhamh, So a nis
cnàimh[q] de m' chnàmhan, agus feòil de
m' fheòil-sa: goirear bean dith, do
bhrìgh gur ann as an duine a thugadh i.

24 Air an aobhar sin[a] fàgaidh fear
'athair agus a mhàthair, agus dlùth-lean-
aidh e r'a mhnaoi: agus bithidh iad 'n
an aon fheòil.
25 Agus bha iad le 'chéile lomnochd, an
duine agus a bhean; agus cha robh nàire
orra.

CAIB. III.

1 *Cealg na nathrach.* 6 *Peacadh an duine,* 15 *agus gealladh saorsa Dhé trìd sìol na mnatha.*

A NIS bha[f] an nathair na bu sheolta[g]
na aon de bheathaichibh na mach-
arach a rinn an Tighearna Dia; agus
thubhairt i ris a' mhnaoi, Seadh, an
dubhairt Dia, Cha-n ith sibh de gach
craoibh 's a' ghàradh?
2 Agus thubhairt a' bhean ris an
nathair, De mheas craobhan a' ghàraidh
feudaidh sinn itheadh:
3 Ach de mheas na craoibhe a *tha* ann
am meadhon a' ghàraidh, thubhairt Dia,
[i] Cha-n ith sibh dheth, agus cha bhean sibh
ris, a chum nach faigh sibh bàs.
4 Agus thubhairt[j] an nathair ris[k] a'
mhnaoi, Gu cinnteach cha-n fhaigh sibh
bàs.
5 Oir tha fios aig Dia, 's an là a
dh'itheas sibh dheth, gu-m fosglar 'ur
sùilean, agus *gu-m* bi sibh mar dhée, fios-
rach air maith agus air olc.
6 Agus chunnaic a' bhean gu-*n robh* a'
chraobh maith a chum bìdh, agus gu-*n
robh* i taitneach do 'n t-sùil, agus 'n a
craoibh r'a miannachadh a dheanamh
neach glic; agus ghabh i d'a meas agus
dh'ith i, agus thug i mar an ceudna d'a
fear maille rithe, agus dh'ith e.
7 Agus dh'fhosgladh an sùilean le
'chéile, agus dh'aithnich iad gu-*n robh iad*
lomnochd[o]; agus dh' fhuaigh iad duilleach
croinn-fhìge r'a chéile, agus rinn iad
dhoibh féin aprain.
8 Agus chual' iad guth an Tighearna Dé
ag imeachd 's a' ghàradh, ann am[2] fionn-
fhuaireachd an là: agus[q] dh'fholaich
Adhamh agus a bhean iad fein o ghnùis
an Tighearna Dé am measg chraobhan
a' ghàraidh.
9 Agus dh'éigh an Tighearna Dia air
Adhamh, agus thubhairt e ris, C'àit' *am
bheil* thu?
10 Agus thubhairt e, Chuala mi do
ghuth 's a' ghàradh, agus bha[u] eagal orm
a chionn gu-*n robh* mi lomnochd, agus
dh'fholaich mi mi féin.
11 Agus thubhairt e, Cò dh'innis dhuit
gu-*n robh* thu lomnochd? An d'ith thu
de'n chraoibh a dh'àithn mise dhuit gun
itheadh dhith?
12 Agus thubhairt an duine[v], A' bhean
a thug thu *gu bhi* maille rium, thug ise
dhomh de'n chraoibh, agus dh'ith mi.
13 Agus thubhairt an Tighearna Dia ris
a' mhnaoi, Ciod *e* so *a* rinn thu? agus
thubhairt a' bhean, Mheall an nathair
mi, agus dh'ith mi.

B.C. 4004.

[a] Marc. 10. 7
[b] Isa. 65. 25
Mic. 7. 17
[c] Mat. 13. 38
1 Eoin 3. 8
Eoin 8. 44
[d] Isa. 7. 14
Mat. 1. 23
Luc. 1. 35
[e] Ròm. 16. 20
Eph. 4. 8
[f] Tais. 12. 9
[g] 2 Cor. 11. 3
[h] 1 Cor. 14. 34
[i] caib. 3. 17
[j] Eoin 8. 44
[k] 1 Tim. 2. 14
1 *beò.*
[l] Gnio. 17. 26
[m] Isa. 61. 10
Phil. 3. 9
[n] rann 5
[o] caib. 2. 23
[p] Tais. 2. 7
2 *gaoth.*
[q] Ier. 23. 24
Am. 9. 2, 3
[r] rann 19
[s] Salm 80. 1, &c. 99. 1
[t] 1 Each. 21. 16
[u] 1 Eoin 3. 20
[v] Iob 31. 33
Gnà. 28. 13
[w] Air. 18. 12

14 Agus thubhairt an Tighearna Dia
ris an nathair, A chionn gu-n d' rinn thu
so, *tha* thu mallaichte thar gach ainmh-
idh, agus thar uile bheathaichean na
macharach: air do bhroinn imichidh tu,
agus duslach[b] ithidh tu uile làithean do
bheatha.
15 Agus cuiridh mi naimhdeas eadar
thusa agus a' bhean, agus eadar[c] do shìol-
sa agus[d] a sìol-se[e]: bruthaidh esan do
cheann, agus bruthaidh tusa a shàil-san.
16 Ris a' mhnaoi thubhairt e, Meud-
aichidh mi gu mòr do dhoilgheas agus
do thoirricheas; 'am péin beiridh tu clann,
agus ri d' fhear bithidh do thogradh agus
bithidh[h] uachdaranachd aige ort.
17 Agus ri Adhamh thubhairt e, Do
bhrìgh gu-n d'eisd thu ri guth do mhna-
tha, agus gu-n d'ith thu de'n chraoibh a
dh'àithn mise dhuit, ag ràdh, Cha-n ith
thu dhith, *tha*'n talamh mallaichte air
do shon; ann an doilgheas ithidh tu
dheth uile làithean do bheatha.
18 Agus droighionn agus cluarain bheir
e mach dhuit, agus ithidh tu luibh na
macharach.
19 'Am fallus do ghnùise ithidh tu
aran, gus am pill thu dh' ionnsuidh na
talmhainn; oir as thugadh thu: oir *is*
duslach thu, agus gu duslach pillidh tu.
20 Agus thug Adhamh Eubha[1] mar
ainm air a mhnaoi, do bhrìgh gu-m b'i
màthair nan uile bheò[l].
21 Agus rinn an Tighearna Dia do
Adhamh agus d'a mhnaoi còtaichean
croicinn, agus chòmhdaich e iad[m].
22 Agus thubhairt an Tighearna Dia,
[n] Feuch tha'n duine air fàs mar aon dhinn
féin, fiosrach air maith agus olc. Agus
a nis air eagal gu-n sìneadh e mach a làmh,
agus gu-n gabhadh e mar an ceudna de
[p] chraoibh na beatha, agus gu-n itheadh
e, agus gu-m bitheadh e beò gu siorruidh:
23 Air an aobhar sin, chuir an Tighearna
Dia a mach e á gàradh Edein, a shaoith-
reachadh na talmhainn[r] as an d'thugadh e.
24 Agus dh'fhògair e mach an duine;
agus shuidhich e's an taobh an ear de
ghàradh Edein Cheruban[s] agus claidh-
eamh lasarach[t] a *bha* 'tionndadh air
gach làimh, a ghleidheadh slighe craoibhe
na beatha.

CAIB. IV.

1 *Breith Chain agus Abeil.* 8 *Mortadh Abeil.* 11 *Mallachadh Chain.* 19 *Lamech agus a dhà mhnaoi.*

A GUS dh'aithnich Adhamh a bhean
Eubha, agus dh'fhàs i torrach, agus
rug i Cain, agus thubhairt i, Fhuair mi
duine o'n Tighearna.
2 Agus a rìs rug i a bhràthair Abel:
agus bha Abel 'n a bhuachaille chaorach,
ach bha Cain 'n a threabhaiche fearainn.
3 Agus tharladh 'an ceann làithean *àr-
aidh*, gu-n d' thug Cain de thoradh an
fhearainn[w] tabhartas do'n Tighearna.

4 Agus thug Abel mar an ceudna de
cheud-ghinibh a threuda[a], agus d'an saill[b] :
agus bha meas[c] aig an Tighearn' air Abel
agus air a thabhartas :
5 Ach air Cain, agus air a thabhartas,
cha robh meas aige. Agus bha Cain fo
throm fheirg, agus thuit a ghnùis.
6 Agus thubhairt an Tighearna ri Cain,
C'ar son tha fearg ort? agus c'ar son a
thuit do ghnùis?
7 Ma ni thu gu maith, nach gabhar
riut? agus mur dean thu gu maith, aig
an dorus *tha* peacadh 'n a luidhe[d]. Agus
riutsa *bithidh* a thogradh, agus bithidh
uachdaranachd agad air.
8 Agus labhair Cain ri Abel a bhràthair:
agus 'n uair a bha iad 's a' mhachair,
dh'éirich Cain suas an aghaidh Abeil a
bhràthar, agus mharbh se e[e].
9 Agus thubhairt an Tighearna ri Cain,
[f] C'àit' *am bheil* Abel do bhràthair? Agus
thubhairt esan, Cha-n 'eil fhios agam.
Am mise fear-gleidhidh mo bhràthar?
10 Agus thubhairt esan, Ciod a rinn
thu? *Tha* guth fola do bhràthar ag
éigheach[g] riumsa o'n talamh.
11 Agus a nis *tha* thu mallaichte o'n
talamh, a dh'fhosgail a bheul a ghabhail
fola do bhràthar o d'làimh.
12 'N uair a shaoithricheas tu an talamh,
cha toir e dhuit á so suas a neart. A'd
fhògarach agus a'd fhear-fuadain bithidh
tu air an talamh.
13 Agus thubhairt Cain ris an Tigh-
earna, Is mò mo pheanas na gur urrainn
mi a ghiùlan.
14 Feuch, dh'fhògair thu mi mach,
an diugh, bhàrr aghaidh na talmhainn :
agus o d' ghnùis-sa folaichear mi, agus
bithidh mi a'm' fhògarach agus a'm'
fhear-fuadain air an talamh; agus tar-
laidh gach neach a gheibh mi[k], gu marbh
e mi.
15 Agus thubhairt an Tighearna ris,
Uime sin ge b'e air bith a mharbhas Cain,
nithear a sheachd uiread de dhìoghaltas
air. Agus chuir an Tighearna comharadh
air Cain, a chum ge b'e neach a gheibh-
eadh e nach marbhadh se e.
16 Agus chaidh Cain a mach á làthair
an Tighearn'[m], agus ghabh e còmhnuidh
ann an tìr Nod an taobh an ear de Eden.
17 Agus dh'aithnich Cain a bhean, agus
dh'fhàs i torrach, agus rug i Enoch : agus
thog e baile, agus ghoir e ainm a' bhaile
a réir ainme a mhic, Enoch.
18 Agus rugadh do Enoch Irad; agus
ghin Irad Mehuiael; agus ghin Mehuiael
Metusael; agus ghin Metusael Lamech.
19 Agus ghabh Lamech dha féin dà
mhnaoi: *b'e* ainm a h-aoin diubh Adah,
agus ainm na *mnatha* eile Sillah.
20 Agus ghin Adah Iabal: b'esan athair
na dream a tha 'gabhail còmhnuidh 'am
bùthaibh, agus na *dream aig am bheil*
spréidh.
21 Agus *b'e* ainm a bhràthar Iubal:
b'esan athair nan uile a laimhsicheas
clàrsach agus organ.
22 Agus Sillah, rug ise mar an ceudna
Tubalcain, fear-teagaisg gach uile fhir-
ceird' ann an umha agus ann an iarunn :
agus *b'i* piuthar Thubalcain Naamah.
23 Agus thubhairt Lamech r'a mhna-
than, Adah agus Sillah, Cluinnibh mo
ghuth, a mhnathan Lameich, éisdibh ri
m' chainnt: oir mharbh mi duine a chum
mo lotaidh[1], agus oganach a chum mo
chiurraidh.
24 Ma dhìolar Cain a sheachd uiread,
gu deimhin *dìolar* Lamech a sheachd-
deug agus a thri fichead uiread.
25 Agus dh'aithnich Adhamh a rìs a
bhean, agus rug i mac, agus thug i Set[2]
mar ainm air; oir dh'òrduich Dia, *thubh-
airt i*, dhomhsa sliochd eile ann an àite
Abeil, a mharbh Cain.
26 Agus do Shet féin mar an ceudna
rugadh mac, agus thug e Enos mar ainm
air: an sin thòisich daoine ri gairm air
ainm an Tighearna[3].

CAIB. V.

1 *Ginealach, beatha, agus bàs nam prìomh-aith-
riche, o Adhamh gu Noah.* 24 *Diadhaidhcachd
Enoich, agus a ghabhail suas do fhlaitheanas.*

IS e so leabhar ghinealach Adhaimh :
's an là 's an do chruthaich Dia an
duine, ann an coslas Dhé rinn se e[h].
2 Firionnach[i] agus boirionnach chruth-
aich e iad; agus bheannaich e iad, agus
thug e Adhamh mar ainm orra, 's an là
's an do chruthaicheadh iad.
3 Agus bha Adhamh beò ceud agus
deich bliadhna fichead, agus ghin e *mac*
'n a choslas féin, a réir 'ìomhaigh féin[j]:
agus thug e Set mar ainm air.
4 Agus b'iad làithean Adhaimh an
déigh dha Set a ghintinn, ochd ceud
bliadhna: agus ghin e mic agus nigheanan.
5 Agus b'iad uile làithean Adhaimh a
bha e beò, naoi ceud agus deich bliadhna
fichead[l], agus fhuair e bàs.
6 Agus bha Set beò ceud agus cùig
bliadhna, agus ghin e Enos.
7 Agus bha Set beò, an déigh dha Enos
a ghintinn, ochd ceud agus seachd bliadh-
na, agus ghin e mic agus nigheanan.
8 Agus b'iad uile làithean Shet naoi ceud
agus dà bhliadhna dheug; agus fhuair e bàs.
9 Agus bha Enos beò ceithir fichead
bliadhna agus a deich, agus ghin e Cainan.
10 Agus bha Enos beò, an déigh dha
Cainan a ghintinn, ochd ceud agus cùig
bliadhna deug, agus ghin e mic agus
nigheanan.
11 Agus b'iad uile làithean Enois naoi
ceud agus cuig bliadhna; agus fhuair e bàs.
12 Agus bha Cainan beò deich bliadhna
agus tri fichead, agus ghin e Mahalaleel.
13 Agus bha Cainan beò, an déigh dha
Mahalaleel a ghintinn, ochd ceud agus
da fhichead bliadhna, agus ghin e mic
agus nigheanan.

R.C. 3875.

[a] Air. 18. 12
[b] Lebh. 3. 16, 17
[c] Eabh. 11. 4
[1] no, *mharbhainn duine ann mo lot, agus òganach ann mo chiùrradh*
[d] 1 Eoin 3. 12
[2] 's e sin, *air a shonrachadh*; no, *air a chur.*
[e] Iud. 11
1 Eoin 3. 12
[f] Salm 9. 12
[3] no, *air iad féin ainmeachadh air ainm an Tighearna.*
Deut. 26. 17
Salm 116. 17
Isa. 44. 5
Ioel 2. 32
1 Cor. 1. 2
[g] Eabh. 12. 24
Tais. 6. 10
[h] caib. 1. 27
1 Cor. 11. 7
2 Cor. 3. 18
[i] Mal. 2. 15
[j] Iob 25. 4
Eoin 3. 6
1 Cor. 15. 39
[k] Iob 15. 20, 24
Gnà. 28. 1
[l] Eabh. 9. 27
[m] 2 Ri. 13. 23
24. 20

14 Agus b'iad uile làithean Chainain naoi ceud agus deich bliadhna; agus fhuair e bàs.

15 Agus bha Mahalaleel beò, cùig bliadhna agus tri fichead, agus ghin e Iared.

16 Agus bha Mahalaleel beò, an déigh dha Iared a ghintinn, ochd ceud agus deich bliadhna fichead, agus ghin e mic agus nigheanan.

17 Agus b'iad uile làithean Mhahalaleeil ochd ceud, ceithir fichead, agus cùig bliadhna deug; agus fhuair e bàs.

18 Agus bha Iared beò ceud agus tri fichead agus dà bhliadhna, agus ghin e Enoch.

19 Agus bha Iared beò, an déigh dha Enoch a ghintinn, ochd ceud bliadhna, agus ghin e mic agus nigheanan.

20 Agus b'iad uile làithean Iareid naoi ceud, tri fichead, agus dà bhliadhna; agus fhuair e bàs.

21 Agus bha Enoch beò tri fichead agus cùig bliadhna, agus ghin e Metuselah.

22 Agus ghluais Enoch maille ri Dia[g], an déigh dha Metuselah a ghintinn, tri cheud bliadhna, agus ghin e mic agus nigheanan.

23 Agus b'iad uile làithean Enoich tri cheud agus tri fichead, agus cùig bliadhna.

24 Agus ghluais Enoch maille ri Dia, agus cha *robh* e ann, oir thug Dia leis e[h].

25 Agus bha Metuselah beò ceud agus ceithir fichead, agus seachd bliadhna agus ghin e Lamech.

26 Agus bha Metuselah beò, an déigh dha Lamech a ghintinn, seachd ceud, ceithir fichead, agus dà bhliadhna, agus ghin e mic agus nigheanan.

27 Agus b'iad uile làithean Mhetuselah naoi ceud agus tri fichead agus naoi bliadhna; agus fhuair e bàs.

28 Agus bha Lamech beò ceud agus ceithir fichead agus dà bhliadhna, agus ghin e mac.

29 Agus thug e[2] Noah mar ainm air, ag ràdh, Bheir an ti so *féin* sòlas dhuinne 'thaobh ar n-oibre agus saoithreach ar làmh, a thaobh na talmhainn a mhallaich an Tighearn'[j].

30 Agus bha Lamech beò, an déigh dha Noah a ghintinn, cùig ceud, ceithir fichead, agus cùig bliadhna deug; agus ghin e mic agus nigheanan.

31 Agus b'iad uile làithean Lameich, seachd ceud agus tri fichead agus seachd bliadhna deug; agus fhuair e bàs.

32 Agus bha Noah cùig ceud bliadhna dh'aois: agus ghin Noah Sem, Ham, agus Iaphet.

CAIB. VI.

1 *Truaillidheachd a' chinne-daoine, a bhrosnaich Dia gu an sgrios le tuil, saor o Noah agus a theaghlach.* 14 *An àirc air a h-orduchadh.*

AGUS an[l] uair a thòisich daoine ri fàs lìonmhor air aghaidh na talmhainn, agus a rugadh nigheanan dhoibh,

2 Agus a chunnaic mic Dhé nigheanan dhaoine[a], gu-*n robh* iad sgiamhach, ghabh iad dhoibh féin mnathan de gach uile a ròghnaich iad[b].

3 Agus thubhairt an Tighearna[c], Cha bhi mo Spiorad a' strì ris an duine a ghnàth, do bhrìgh gur feòil a mhàin e[d]: gidheadh bithidh a làithean ceud agus fichead bliadhna.

4 Bha famhairean air an talamh 's na laithibh sin; agus mar an ceudna 'n a dhéigh sin, 'n uair a thàinig mic Dhé a steach a chum nigheanan dhaoine, agus a rug iad *clann* dhoibh, *dh'fhàs* iad sin 'n an daoinibh treuna, a *bha* o shean 'n an daoinibh ainmeil.

5 Agus chunnaic an Tighearna[e] gu-*m bu* mhòr aingidheachd an duine air an talamh, agus *gu-n robh*[f] uile bhreithneachadh smuaintean a chridhe a mhàin olc gach aon là.

6 Agus b'aithreach leis an Tighearna gu-n d'rinn e an duine air an talamh, agus thog e doilgheas da 'n a chridhe.

7 Agus thubhairt an Tighearna, Sgriosaidh mi an duine, a chruthaich mi, bhàrr aghaidh na talmhainn, araon duine agus ainmhidh, agus an *creutair* a shnàigeas, agus eunlaith nan speur; oir is aithreach leam gu-n d' rinn mi iad.

8 Ach fhuair Noah deadh-ghean ann an sùilibh an Tighearna.

9 *Is* iad so ginealaich Noah: Bha Noah 'n a dhuine cothromach, *agus*[1] iomlan 'n a linn; *agus* ghluais Noah maille ri Dia.

10 Agus ghin Noah triuir mhac, Sem, Ham, agus Iaphet.

11 Agus bha 'n talamh truaillidh 'am fianuis Dhé, agus lionadh an talamh le foirneart.

12 Agus dh'amhairc Dia air an talamh, agus, feuch, bha e truaillidh; oir thruaill gach uile fheòil a slighe air an talamh.

13 Agus thubhairt Dia ri Noah[i], Thainig crioch gach uile fheòla a'm' fhianuis; oir tha'n talamh air a lionadh le fòirneart d'an trìd-san: agus, feuch, sgriosaidh mise iad maille ris an talamh[3].

14 Dean dhuit féin àirc de fhiodh gopher; seòmraichean[4] ni thu 's an àirc, agus còmhdaichidh tu i a stigh agus a muigh le pic.

15 Agus so *a' chumachd* air an dean thu i: Tri cheud làmh-choille fad na h-àirce, leth-cheud làmh-choille a leud, agus deich 'ar fhichead làmh-choille a h-àirde.

16 Uinneag ni thu do'n àirc, agus 'an làimh-choille crìochnaichidh tu i 'n a mullach; agus dorus na h-àirce cuiridh tu 'n a taobh: *le lobhtaibh* ìochdarach, meadhonach, agus uachdarach ni thu i.

17 Agus, feuch, bheir mise, eadhon mise[k], dìle uisgeachan air an talamh, a sgrios gach uile fheòla, anns *am bheil* anail na beatha fo nèamh: *agus* gheibh gach ni a *tha* air an talamh bàs.

18 Ach daingnichidh mi mo choimhcheangal riutsa: agus théid thu a steach

B.C. 3769.

[a] Iob 31. 1
[b] Deut. 7. 3, 4; Esr. 9. 2; Neh. 13. 26, 27; 2 Cor. 6. 14
[c] Neh. 9. 30; Isa. 5. 4; 63. 10; Ier. 11. 7, 11; 1 Pead. 3. 20
[d] Salm 78. 39
[e] Salm 14. 2; 53. 2; Ròm. 3. 9
[f] caib. 8. 21; Deut. 29. 19; Ese. 8. 9, 12; Mat. 15. 19
[g] caib. 6. 9; 17. 1; Deut. 13. 4; 2 Ri. 20. 3; Salm 16. 8; Am. 3. 3; Mal. 2. 6
[h] Eabh. 11. 6
1 *treibh-dhireach.*
[i] 1 Pead. 4. 7
2 's e sin, *fois*, no, *comhfhurtachd.*
3 no, *o' n talamh.*
[j] caib. 3. 17; 4. 11
4 *nid.*
[k] Salm 93. 3, 4; Am. 9. 6
[l] caib. 1. 28

do'n àirc, thu *féin*, agus do mhic, agus do bhean, agus mnathan do mhac maille riut.

19 Agus de gach uile *ni* beò de'n uile fheòil, dithis de gach *seòrsa*[a] bheir thu steach do'n àirc gu'n gleidheadh beò maille riut: firionn agus boirionn bithidh iad.

20 De'n eunlaith a réir an gnè, agus de'n spréidh a réir an gnè, *agus* de gach ni a shnàigeas air an talamh a réir a ghnè: théid dithis de gach *seòrsa* steach a d'ionnsuidh, gu'n gleidheadh beò.

21 Agus gabh thusa dhuit de gach uile bhiadh a dh'ithear, agus cruinnichidh tu a d'ionnsuidh *e*; agus bithidh e dhuit-sa agus dhoibh-san air son beathachaidh.

22 Mar so rinn Noah[c]; a réir gach ni a dh'àithn Dia dha, mar sin rinn e.

CAIB. VII.

1 *Chaidh Noah agus gach creutair a bha maille ris a steach do'n àirc.* 10 *Toiseach agus éiridh na dìle.* 24 *Mhair i ceud agus leth-cheud là.*

AGUS thubhairt an Tighearna ri Noah, Rach thusa, agus do thigh uile, a steach do'n àirc[e]; oir thusa chunnaic mi cothromach a'm' fhianuis 's a' ghinealach so.

2 De gach uile[g] ainmhidh glan gabhaidh tu dhuit 'n an seachdaibh, am firionn agus am boirionn; agus de ainmhidhean nach *'eil* glan 'n an dithisibh, am firionn agus am boirionn:

3 Mar an ceudna de eunlaith nan speur 'n an seachdaibh, firionn agus boirionn, a ghleidheadh sìl beò air aghaidh na talmhainn uile:

4 Oir fathast seachd làithean, agus bheir mise air uisge teachd air an talamh dà fhichead là agus dà fhichead oidhche; agus sgriosaidh mi[3] gach dùil *bheò* a rinn mi, bhàrr aghaidh na talmhainn.

5 Agus rinn Noah a réir gach ni a dh'àithn an Tighearna dha.

6 Agus *bha* Noah sè ceud bliadhna dh'aois, 'n uair a bha an dìle uisgeachan air an talamh.

7 Agus chaidh Noah steach, agus a mhic, agus a bhean, agus mnathan a mhac maille ris, do'n àirc, air son uisgeachan na dìle.

8 De ainmhidhean glan, agus de ainmhidhean nach *'eil* glan, agus de eunlaith, agus de gach ni a shnàigeas air an talamh,

9 Chaidh dithis agus dithis a steach a dh'ionnsuidh Noah do'n àirc, firionn agus boirionn, a réir mar a dh'àithn Dia do Noah.

10 Agus an déigh sheachd làithean[4] bha uisgeachan na dìle air an talamh.

11 Anns an t-seathamh ceud bliadhna dh'aois Noah, 's an dara mìos, 's an t-seachdamh latha deug de'n mhìos, 's an là sin féin bhriseadh suas uile thobraiche[o] na doimhne mòire, agus bha tuil-dhorsa[5] nan nèamh air am fosgladh.

12 Agus bha'n t-uisge air an talamh dà fhichead là agus dà fhichead oidhche.

R.C. 2448.

[a] caib. 7. 8, 9
[b] caib. 6. 18
[1] *sgiath.*
[c] Eabh. 11. 7
[d] Deut. 33. 27
Salm 46. 2
91. 9
Gnà. 3. 23
[e] 1 Pead. 3. 20
2 Pead. 2. 5
[f] Iob 12. 15
Salm 104. 6
2 Pead. 3. 6
[g] Lebh. xi.
[h] Ier. 3. 23
[i] Iob 22. 15-17
[2] *anail spioraid na beatha.*
[3] *dubhaidh mi mach.*
[j] Ese. 14. 14, 20
Mal. 3. 17, 18
[k] caib. 8. 3
[l] caib. 19. 29
Ecs. 2. 24
Salm 106. 4
[4] no, *air an t-seachdamh là.*
[m] Salm 36. 6
[n] Ecs. 14. 21
[o] caib. 8. 2
Gnà. 8. 28.
Mat. 24. 38
1 Tes. 5. 3
[p] Gnà. 8. 28
[5] *uinneagan*
[q] Iob 38. 37
Mat. 8. 27
[6] *ann an dol agus 'am pilltinn.*

13 'S a' cheart là sin féin chaidh Noah, agus Sem, agus Ham, agus Iaphet, mic Noah, agus bean Noah, agus triuir bhan a mhac maille riu, a steach do'n àirc[b].

14 Iad féin, agus gach uile bheathach a réir a ghnè, agus an spréidh uile a réir an gnè, agus gach creutair a shnàigeas a tha 'snàigeadh air an talamh a réir a ghnè, agus an eunlaith uile a réir an gnè, gach eun de gach seòrsa[1].

15 Agus chaidh iad a steach a chum Noah do'n àirc, a lìon dithis agus dithis, de gach uile fheòil, anns *am bheil* anail na beatha.

16 Agus iadsan a chaidh a steach, firionn agus boirionn, chaidh iad a steach de gach uile fheòil, mar a dh'àithn Dia dha: agus dhruid an Tighearna stigh e[d].

17 Agus bha 'n dìle dà fhichead là air an talamh, agus mheudaicheadh na h-uisgeachan, agus ghiùlain iad an àirc, agus thogadh suas i os ceann na talmhainn.

18 Agus bhuadhaich na h-uisgeachan, agus mheudaicheadh iad gu h-anabarrach air an talamh; agus shiubhail an àirc air aghaidh nan uisgeachan.

19 Agus bhuadhaich na h-uisgeachan gu ro anabarrach air an talamh[f]; agus chòmhdaicheadh na beanntan àrda uile, a bha fo na nèamhan gu léir.

20 Cùig làmhan-coille deug air àirde bhuadhaich na h-uisgeachan: agus chòmhdaicheadh na beanntan[h].

21 Agus dh'eug gach uile fheòil *a bha* 'gluasad air an talamh, araon de eunlaith, agus de spréidh, agus de bheathaichibh, agus de gach ni a shnàigeas a tha 'snàigeadh air an talamh, agus gach uile dhuine[i].

22 Gach ni aig *an robh* anail na beatha[2] ann an cuinneinibh a shròine, de na h-uile a *bha* air an *talamh* thioram, dh'eug iad.

23 Agus sgriosadh gach uile dhùil a bha air aghaidh na talmhainn, araon duine agus ainmhidh, agus an creutair a shnàigeas, agus eunlaith nan speur; agus sgriosadh iad bhàrr na talmhainn, agus dh' fhàgadh a mhàin Noah[j], agus na *bha* maille ris 's an àirc.

24 Agus bhuadhaich[k] na h-uisgeachan os ceann na talmhainn ceud agus leth-cheud là.

CAIB. VIII.

1 *Thraogh na h-uisgeachan.* 4 *Stad an àirc air beanntaibh Ararait.* 15 *A réir àithne Dhé chaidh Noah mach as an àirc;* 20 *thog e altair, agus dh'iobair e iobairtean-loisgte.*

AGUS chuimhnich Dia air Noah[l], agus gach ni beò, agus gach uile[m] spréidh a *bha* maille ris 's an àirc, agus thug Dia air gaoith dol thairis air an talamh[n], agus thraogh na h-uisgeachan.

2 Agus dhruideadh suas tobraichean na doimhne[p], agus tuil-dhorsan nan nèamh[q]; agus choisgeadh an t-uisge o na nèamhan.

3 Agus phill na h-uisgeachan a ghnàth[6] bhàrr na talmhainn: agus thraogh na

h-uisgeachan an déigh ceud agus leth-
cheud là.
4 Agus stad an àirc anns an t-seachd-
amh mìos, air an t-seachdamh là deug
de'n mhìos, air beanntaibh Araraitᵇ.
5 Agus thraogh na h-uisgeachan a
ghnàth gus an deicheamh mìos: Anns
an deicheamh *mìos*, air a' cheud *là* de'n
mhìos, chunnacas mullaichean nam beann.
6 Agus an ceann da fhichead là, dh'
fhosgail Noah uinneag na h-àirce a rinn
e[g].
7 Agus chuir e mach fitheach, a chaidh
a mach a' dol air ais agus air aghaidh,
gus an do thiormaicheadh na h-uisgeachan
bhàrr na talmhainn.
8 Mar an ceudna chuir e mach columan
uaithe, a dh'fhaicinn an do thraogh na
h-uisgeachan bhàrr aghaidh na talmhainn.
9 Ach cha d'fhuair an columan fois do
bhonn a choise, agus phill e d'a ionnsuidh
do'n àirc, do bhrigh gu-*n robh* na h-uisg-
eachan air aghaidh na talmhainn uile. An
sin chuir e mach a làmh, agus rug e air,
agus thug e stigh e d'a ionnsuidh do'n àirc.
10 Agus dh'fhan e fathast seachd
làithean eile, agus a rìs chuir e mach an
columan o'n àirc.
11 Agus thàinig an columan d'a ionn-
suidh 's an fheasgar, agus, feuch, duilleag
craoibh oladh, a spìonadh *leis*, aige 'n a
ghob: agus dh'aithnich Noah gu-n do
thraogh na h-uisgeachan bhàrr na talmh-
ainn.
12 Agus dh'fhan e fathast seachd làith-
ean eile, agus chuir e mach an columan;
agus cha do phill e rìs d'a ionnsuidh na 's
mò.
13 Agus anns an t-sèathamh ceud
bliadhna agus a h-aon, anns a' cheud
mhìos, anns a' cheud *là* de'n mhìos, thiorm-
aicheadh na h-uisgeachan suas bhàrr na
talmhainn: agus bhuin Noah air falbh
còmhdach na h-àirce, agus dh'amhairc
e, agus, feuch, bha aghaidh na talmhainn
tioram.
14 Agus 's an dara mìos, 's an t-seachd-
amh là 'ar fhichead de'n mhìos, bha an
talamh air tiormachadh.
15 Agus labhair Dia ri Noah, ag ràdh,
16 Rach a mach as an àirc, thu *féin*,
agus do bhean, agus do mhic, agus mnath-
an do mhac maille riut.
17 Thoir a mach leat gach ni beò a
tha maille riut, de gach uile fheòil, de
eunlaith, agus de spréidh, agus de gach
uile ni a shnàigeas a tha 'snàigeadh air an
talamh, chum as gu-n siolaich iad air an
talamh, agus gu-m bi iad torrach[r], agus
gu-m fàs iad lionmhor air an talamh.
18 Agus chaidh Noah a mach, agus a
mhic, agus a bhean, agus mnathan a
mhac maille ris:
19 Chaidh gach uile bheathach, gach
ni a shnàigeas, agus gach eun, gach ni a
ghluaiseas air an talamh, a réir an cineil[4],
a mach as an àirc.
20 Agus thog Noah altair do'n Tigh-
earn', agus ghabh e de gach ainmhidh
glan[a], agus de gach eun glan, agus thug
e suas tabhartais-loisgte air an altair.
21 Agus dh'fhairich an Tighearna[c]
fàile cùbhraidh[1], agus thubhairt an Tigh-
earna 'n a chridhe, Cha mhallaich mi
rìs an talamh na 's mò air son an duine[d];
oir[2] *tha* smuaintean cridhe an duine olc
o 'òige[e]; ni mò a sgriosas mi tuilleadh[f]
gach ni beò, mar a rinn mi.
22 Am feadh a mhaireas an talamh[3],
cha sguir[h] àm an t-sìl-chur agus foghar,
agus fuachd agus teas, agus samhradh
agus geamhradh, agus là agus oidhche.

CAIB. IX.

1 *Bheannaich Dia Noah.* 8 *Dhaingnich e a choimhcheangal ris féin agus r'a shliochd, le comharadh a' bhogha-fhroise.* 20 *Thòisich Noah air a bhi 'n a threabhaiche, agus shuidhich e fìon-lios.* 22 *Cionta a mhic Ham.* 28 *Aois agus bàs Noah.*

AGUS bheannaich Dia Noah agus a
mhic, agus thubhairt e riu[i] Sìolaich-
ibh, agus fàsaibh lìonmhor, agus lìonaibh
an talamh.
2 Agus bithidh 'ur n-eagal[j] agus 'ur
fiamh-se air uile bheathaichibh na tal-
mhainn, agus air uile eunlaith nan speur,
air gach ni a ghluaiseas air an talamh,
agus air uile iasgaibh na mara; d'ur
làimh-se tha iad air an tabhairt.
3 Bithidh gach ni gluasadach[k] a *tha*
beò, dhuibh mar bhiadh; amhuil mar an
luibh ghorm[l] thug mi dhuibh na h-uile
nithe[m].
4 Ach feòil[n] maille r'a beatha, *eadhon* a
fuil, cha-n ith sibh.
5 Agus gu deimhin fuil 'ur beatha-se
iarraidh mise; air làimh gach beathaich
iarraidh mi i[o], agus air làimh an duine;
air làimh bràthar *gach* duine iarraidh mi
beatha an duine.
6 Ge b'e 'dhòirteas fuil duine[p], le duine
dòirtear 'fhuil-san; oir ann an dealbh[q]
Dhé rinn e an duine.
7 Agus bithibh-se sìolmhor, agus fàs-
aibh lìonmhor, ginibh air an talamh, agus
fàsaibh lìonmhor ann.
8 Agus labhair Dia ri Noah, agus r'a
mhic maille ris, ag ràdh,
9 Agus mise, feuch, daingnichidh mi
mo choimhcheangal ribhse[r], agus ri'r
sliochd 'n 'ur déigh.
10 Agus ris gach uile chreutair beò[s] a
tha maille ribh, de eunlaith, de spréidh,
agus de uile bheathaichibh na talmhainn
maille ribh, o gach uile a tha 'dol a mach
as an àirc, gu uile bheathaichibh na
talmhainn.
11 Agus daingnichidh mi mo choimh-
cheangal ribh, agus cha sgriosar gach
uile fheòil tuille le uisgeachan na dìle:
agus cha bhi dìle ann na 's mò a sgrios na
talmhainn[u].
12 Agus thubhairt Dia, So comharadh[v]

R.C. 2349.

[a] Lebh. xi.
[b] Ier. 51. 27
[c] Lebh. 1. 9; Isa. 65. 5; Ese. 20. 41; 2 Cor. 2. 15
[1] *fàile foise, no suaimhneis.*
[d] caib. 3. 17; 6. 17
[2] no, *ged.*
[e] caib. 6. 5; Iob 15. 14; Ier. 17. 9; Ròm. 1. 21
[f] caib. 9. 11, 15
[g] caib. 6. 16
[3] *fathast uile làithean na talmhainn*
[h] Isa. 54. 9; Ier. 33. 20, 25
[i] rann. 7, 19
[j] Salm 8. 6; Hos. 2. 18; Seum. 3. 7
[k] Deut. 12. 15; 14. 4, &c.; Gnio. 10. 12-14; 1 Tim. 4. 3, 4
[l] caib. 1. 29
[m] Ròm. 14. 3
[n] Lebh. 17. 10-14; 19. 26; Deut. 12. 23; 1 Sam. 14. 34
[o] Ecs. 21. 12, 28
[p] Lebh. 24. 17
[q] caib. 1. 27
[r] rann. 11, 17; caib. 6. 18
[s] caib. 8. 1; Salm 145. 9
[t] caib. 1. 22
[4] *teaghlaichean.*
[u] 2 Pead. 3. 7
[v] caib. 17. 11

a' choimhcheangail a *tha* mi 'toirt eadar
mise agus sibhse, agus gach creutair beò
a *tha* maille ribh, air feadh ghinealach
sìorruidh.
13 Mo bhogha[a] cuiridh mi anns an neul,
agus bithidh e 'n a chomharadh coimh-
cheangail eadar mise agus an talamh.
14 Agus tarlaidh, 'n uair a bheir mi
neul os ceann na talmhainn, gu-m faicear
am bogha anns an neul.
15 Agus cuimhnichidh mi[c] mo choimh-
cheangal, a *tha* eadar mise agus sibhse,
agus gach creutair beò de'n uile fheòil;
agus cha-n fhàs na 's mò na h-uisgeachan
'n an dìle a sgrios gach uile fheòla.
16 Agus bithidh am bogha anns an
neul, agus amhaircidh mi air, chum as
gu-n cuimhnich mi an coimhcheangal
sìorruidh[f] eadar Dia agus gach creutair
beò de'n uile fheòil, a *tha* air an talamh.
17 Agus thubhairt Dia ri Noah, So
comharadh a' choimhcheangail, a dhaing-
nich mi eadar mi féin agus gach uile
fheòil a *tha* air an talamh.
18 Agus b'iad mic Noah a chaidh mach
as an àirc, Sem, agus Ham, agus Iaphet:
agus *b'*e Ham[g] athair Chanaain.
19 *Is iad* sin triùir mhac Noah: agus
leo sin lìonadh an talamh uile[h].
20 Agus thòisich Noah air *a bhi* 'n a
fhear-*saoithreachaidh* na talmhainn, agus
shuidhich e fìon-ghàradh[i].
21 Agus dh'òl e de'n fhìon, agus bha e
air mhisg[j], agus bha e lomnochd a stigh
'n a bhùth.
22 Agus chunnaic Ham, athair Cha-
naain, nochd[l] athar, agus dh'innis e d'a
dhà bhràthair a muigh[m].
23 Agus ghabh Sem agus Iaphet brat,
agus chuir iad le 'chéile air an guaillibh
e, agus chaidh iad an comhair an cùil, agus
chòmhdaich iad nochd an athar[n]; agus
bha an aghaidhean air an ais, agus cha-n
fhac' iad nochd an athar.
24 Agus dhùisg Noah o 'fhìon, agus
thuig e ciod a rinn a mhac a b'òige air.
25 Agus thubhairt e, Mallaichte *gu-n
robh* Canaan[p], 'n a sheirbhiseach nan
seirbhiseach bithidh e d'a bhràithribh.
26 Agus thubhairt e, Beannaichte *gu
robh* Tighearna Dia Sheim; agus bithidh
Canaan 'n a sheirbhiseach dha[4].
27 Ni Dia Iaphet farsuinn, agus còmh-
nuichidh e ann am bùthaibh Sheim; agus
bithidh Canaan 'n a sheirbhiseach dha.
28 Agus bha Noah beò an déigh na dìle
tri cheud agus leth-cheud bliadhna.
29 Agus b'iad uile làithean Noah naoi
ceud agus leth-cheud bliadhna: agus
fhuair e bàs.

CAIB. X.

1 *Ginealaich Noah.* 2 *Mic Iapheit.* 6 *Mic Ham.*
15 *Sliochd Chanaain.* 21 *Mic Sheim.*

A NIS *is iad* sin ginealaich mhac Noah;
Sem, Ham, agus Iaphet: agus
rugadh dhoibh mic an déigh na dìle.

R.C. 2349.

a Ese. 1. 28
Tais. 4. 3
10. 1
b Ier. 2. 10
Seph. 2. 11
c Lebh. 26.
42, 45
Deut. 7. 9
1 Ri. 8. 23
Neh. 9. 32
Salm 106.
45
Ese. 16. 60
Luc. 1. 72
d Salm 72. 10
e Mic. 5. 6
f caib. 17. 13,
19
2 Sam. 23. 5
Isa. 53. 3
Ier. 32. 40
Eabh. 13.
20
1 *Babilon.*
g caib. 10. 1, 6
2 *chaidh e
mach do
Asiria.*
h caib. 10. 32
1 Each. 1. 4
3 no, *sràid-
ean a'
bhaile.*
i Deut. 20. 8
28. 30
Gnà. 24. 30
Dan 1. 6
1 Cor. 9. 7
j Gnà. 20. 1
Luc. 21. 34
1 Cor. 10. 12
Tit. 2. 2
k 1 Each. 1. 12
l Hab. 2. 15
m Tais. 3. 18
Salm 35. 20
40. 15
70. 3
Ob. 12, 13
n Ecs. 20. 12
Gal. 6. 1
1 Pead. 4. 8
o caib. 15. 18,
21
Air. 34. 2,
12
Ios. 12. 7, 8
p Deut. 27.
16
Ios. 9. 23,
27
Bre. 1. 28,
30
2 Each. 8.
7, 8
4 no, *'n a
sheirbh-
iseach
dhoibh.*
q 1 Each. 1.
19
5 *roinn.*

2 Mic Iapheit; Gomer, agus Magog,
agus Madai, agus Iabhan, agus Tubal,
agus Mesech, agus Tiras.
3 Agus mic Ghomeir; Ascenas, agus
Riphat, agus Togarmah.
4 Agus mic Iabhain; Elisa, agus Tarsis,
Citim, agus Dodanim.
5 Leo sin roinneadh eileanan nan cinn-
each[b] 'n an tìribh féin, gach aon a réir a
theanga, a réir an teaghlaichean, 'n an
cinneachaibh.
6 Agus mic Ham; Cus agus Misraim,
agus Phut, agus Canaan.
7 Agus mic Chuis; Seba[d], agus Habhi-
lah, agus Sabtah, agus Raamah; agus
Sabtecha: agus mic Raamah; Seba, agus
Dedan.
8 Agus ghin Cus Nimrod[e]: thòisich
esan air a bhi cumhachdach 's an talamh.
9 Bha e 'n a shealgair cumhachdach an
làthair an Tighearn': Uime sin theirear,
Amhuil mar Nimrod an sealgair cumhach-
dach an làthair an Tighearna.
10 Agus b'e toiseach a rìoghachd Babel[1],
agus Erech, agus Acad, agus Calneh, ann
an tìr Shinair.
11 As an tìr sin chaidh a mach Asur[2],
agus thog e Ninebheh, agus baile Reho-
bot[3], agus Calah.
12 Agus Resen eadar Ninebheh agus
Calah: *is* baile mòr sin.
13 Agus ghin Misraim Ludim, agus
Anamim, agus Lehabim, agus Naphtuhim.
14 Agus Patrusim[k], agus Casluhim,
(o'n d' thàinig a mach Philistim,) agus
Caphtorim.
15 Agus ghin Canaan Sidon a cheud-
ghin, agus Het,
16 Agus an t-Iebusach, agus an t-Amor-
ach, agus an Girgeasach,
17 Agus an t-Ibheach, agus an t-
Harcach, agus an Sineach,
18 Agus an t-Arbhadach, agus an Sem-
arach, agus an t-Hamatach: agus 'n a
dhéigh sin sgaoileadh a mach teaghlaich-
ean nan Canaanach.
19 Agus bha crìoch nan Canaanach[o] o
Shidon, mar thig thu gu Gerar gu ruig
Gadsa, mar théid thu gu Sodom agus
Gomorrah, agus Admah, agus Seboim,
gu ruig Lasa.
20 *Is iad* sin mic Ham, a réir an teagh-
laichean, a réir an teanganna, 'n an tìribh,
agus 'n an cinneachaibh.
21 Agus do Shem féin mar an ceudna,
athair chloinn Ebeir uile, bràthair Iapheit
a bu shine, rugadh *clann.*
22 Clann Sheim; Elam, agus Asur,
agus Arphacsad, agus Lud, agus Aram.
23 Agus clann Araim; Uds, agus Hul,
agus Geter, agus Mas.
24 Agus ghin Arphacsad Salah, agus
ghin Salah Eber.
25 Agus do Eber rugadh dithis mhac[q]:
b'e ainm aoin diubh Peleg[5], oir 'n a làith-
ibh-san roinneadh an talamh; agus b' e
ainm a bhràthar, Ioctan.

26 Agus ghin Ioctan Almodad, agus Seleph, agus Hadsarmabhet, agus Ierah,

27 Agus Hadoram, agus Udsal, agus Diclah,

28 Agus Obal, agus Abimael, agus Seba,

29 Agus Ophir, agus Habhilah, agus Iobab: *b'iad* sin uile mic Ioctain.

30 Agus bha an àite-còmhnuidh o Mhesa, mar théid thu gu Sephar, beinn 's an àird an ear.

31 *Is iad* sin mic Sheim, a réir an teaghlaichean, a réir an teanganna, 'n an tìribh, a réir an cinneach.

32 *Is iad* sin teaghlaichean mhac Noah, a réir an ginealach, 'n an cinneachaibh: agus leo sin roinneadh na cinnich anns an talamh an déigh na dìle.

CAIB. XI.

1 *Aon chainnt air an talamh.* 3 *Tùr Bhabeil.* 10 *Ginealaich Sheim.* 27 *Ginealaich Therah, athar Abraim.* 31 *Turus Therah o Ur gu Haran, agus a bhàs.*

AGUS bha'n talamh uile *dh'*aon teangaidh[2], agus na h-aon fhocail[3] *aig gach neach.*

2 Agus 'n uair a bha iad air an turus o'n àird an ear[5], fhuair iad còmhnard ann an talamh Shinair, agus ghabh iad còmhnuidh an sin.

3 Agus thubhairt iad gach aon ri 'chéile, Thigibh, deanamaid clachan-creadha, agus làn-loisgeamaid iad: Agus bha a' chlach-chreadha aca air son cloiche, agus bha làthach aca air son aoil.

4 Agus thubhairt iad, Thigibh, togamaid dhuinn féin baile, agus tùr[a], aig am bi a mhullach *a' ruigheachd* gu nèamh, agus deanamaid dhuinn féin ainm[b], air eagal gu-n sgaoilear o 'chéile sinn[c] air aghaidh na talmhainn uile.

5 Agus thàinig an Tighearna nuas[e] a dh'fhaicinn a' bhaile, agus an tùir, a thog clann nan daoine.

6 Agus thubhairt an Tighearna, Feuch, *is* aon sluagh *a th'ann*, agus aon teanga ac' uile; agus thòisich iad air so a dheanamh: agus a nis cha bhacar dhiubh ni air bith a smuainich[g] iad a dheanamh.

7 Thigibh, rachamaid sìos, agus cuireamaid an cainnt an sin thar a chéile[h], chum as nach tuig iad cainnt a chéile.

8 Mar sin sgaoil an Tighearn' iad uaithe sin air aghaidh na talmhainn uile: agus sguir iad de thogail a' bhaile.

9 Uime sin thugadh Babel[6] mar ainm air, do bhrìgh, ann an sin, gu-n do chuir an Tighearna thar a chéile cainnt na talmhainn uile: agus uaithe sin sgaoil an Tighearn' iad air aghaidh na talmhainn uile[m].

10 *Is iad* so ginealaich Sheim: *Bha* Sem ceud bliadhna dh'aois, agus ghin e Arphacsad, dà bhliadhna an déigh na dìle.

B.C. 2348.

[1] *Luc. 3.35, Phalec.*
[2] *bhile.*
[3] *dh'aon fhocail.*
[4] *Luc. 3.35, Saruch.*
[5] *do'n aird an ear.*
[a] Deut. 1. 28
[b] Salm 49. 11–13, Gnà. 10. 7, Dan. 4. 30
[c] rann. 8, 9, Salm 92. 9, Luc. 1. 51
[d] Ios. 24. 2, 1 Each. 1. 26
[e] caib. 18. 21
[f] caib. 12. 1
[g] Salm 2. 1
[h] Salm 55. 9, Gnio. 2. 6, 1Cor. 14. 23
[i] caib. 17. 15
[j] caib. 22. 20, 24. 15
[k] caib. 16. 1, 18. 11, 21. 1, 2
[6] *troimh-chéile.*
[l] caib. 12. 1
[m] Gnio. 17. 26

11 Agus bha Sem beò, an déigh dha Arphacsad a ghintinn, cùig ceud bliadhna; agus ghin e mic agus nigheanan.

12 Agus bha Arphacsad beò cùig bliadhna deug 'ar fhichead, agus ghin e Salah.

13 Agus bha Arphacsad beò, an déigh dha Salah a ghintinn, ceithir cheud agus tri bliadhna; agus ghin e mic agus nigheanan.

14 Agus bha Salah beò deich bliadhna fichead, agus ghin e Eber.

15 Agus bha Salah beò, an déigh dha Eber a ghintinn, ceithir cheud agus tri bliadhna; agus ghin e mic agus nigheanan.

16 Agus bha Eber beò ceithir bliadhna deug 'ar fhichead, agus ghin e Peleg[1].

17 Agus bha Eber beò, an déigh dha Peleg a ghintinn, ceithir cheud agus deich bliadhna fichead; agus ghin e mic agus nigheanan.

18 Agus bha Peleg beò deich bliadhna fichead; agus ghin e Reu.

19 Agus bha Peleg beò, an déigh dha Reu a ghintinn, dà cheud agus naoi bliadhna; agus ghin e mic agus nigheanan.

20 Agus bha Reu beò dà bhliadhna dheug 'ar fhichead; agus ghin e Serug[4].

21 Agus bha Reu beò, an déigh dha Serug a ghintinn, dà cheud agus seachd bliadhna; agus ghin e mic agus nigheanan.

22 Agus bha Serug beò deich bliadhna fichead; agus ghin e Nahor.

23 Agus bha Serug beò, an déigh dha Nahor a ghintinn, dà cheud bliadhna; agus ghin e mic agus nigheanan.

24 Agus bha Nahor beò naoi bliadhna fichead; agus ghin e Terah.

25 Agus bha Nahor beò an déigh dha Terah a ghintinn, ceud agus naoi bliadhna deug, agus ghin e mic agus nigheanan.

26 Agus bha Terah beò deich 'us tri fichead bliadhna; agus ghin e Abram[d], Nahor, agus Haran.

27 A nis *is iad* so ginealaich Therah: ghin Terah Abram, Nahor, agus Haran; agus ghin Haran Lot.

28 Agus fhuair Haran bàs roimh Therah 'athair, 's an tìr anns an d' rugadh e, ann an Ur nan Caldeach[f].

29 Agus ghabh Abram agus Nahor mnathan dhoibh féin: *B'e* ainm mnatha Abraim, Sarai[i]; agus ainm mnatha Nahoir, Milcah[j], nighean Harain, athar Mhilcah, agus athar Iscah.

30 Ach bha Sarai neo-thorrach[k]; cha *robh* duine cloinne aice.

31 Agus ghabh Terah Abram a mhac, agus Lot mac Harain mac a mhic, agus Sarai a bhan-chliamhuinn, bean Abraim a mhic; agus chaidh iad a mach maille riu á Ur[l] nan Caldéach, gu dol do thìr Chanaain: agus thàinig iad gu Haran, agus ghabh iad còmhnuidh an sin.

32 Agus b'iad làithean Therah dà cheud agus cùig bliadhna: agus fhuair Terah bàs ann an Haran.

CAIB. XII.

1 *Gealladh Dhé do Abram a thaobh Chriosd.* 4 *Dh'imich Abram maille r'a mhnaoi agus ri Lot do Chanaan; ach a chionn gu-n robh gorta mhòr 's an tìr sin, chaidh e sìos do'n Eiphit.* 14 *Thug Pharaoh rìgh na h-Eiphit Sarai uaith; ach an uair a thuig e gu-m bi a bhean i, leig e air falbh iad le 'chéile.*

AGUS thubhairt an Tighearna ri Abram[c], Rach a mach á d' dhùthaich, agus o d' dhìlsibh, agus á tigh d'athar, do'n tìr a nochdas mise dhuit.

2 Agus ni mi thu a'd' chinneach mòr[d], agus beannaichidh mi thu, agus ni mi d'ainm mòr: agus bithidh tu a' d' bheannachadh[e].

3 Agus beannaichidh mi iadsan a bheannaicheas thu[g], agus iadsan a mhallaicheas thu mallaichidh mi; agus annadsa beannaichear uile theaghlaichean na talmhainn[h].

4 Agus dh'imich Abram, mar a labhair an Tighearna ris, agus chaidh Lot maille ris: agus *bha* Abram cùig bliadhna deug 'us tri fichead a dh'aois 'n uair a chaidh e mach á Haran.

5 Agus ghabh Abram Sarai a bhean, agus Lot mac a bhràthar, agus am maoin uile a chruinnich iad, agus na h-anaman a fhuair iad ann an Haran, agus chaidh iad a mach gu dol do thìr Chanaain[i]; agus thàinig iad do thìr Chanaain.

6 Agus chaidh Abram air 'aghaidh 's an fhearann gu àite Shicheim, gu còmhnard Mhoreh. Agus *bha* 'n Canaanach an sin 's an tìr[j].

7 Agus dh'fhoillsich an Tighearn' e féin[l] do Abram, agus thubhairt e, Do d'shliochd-sa bheir mise am fearann so[n]: agus thog e 'n sin altair do'n Tighearna[o], a dh'fhoillsicheadh dha.

8 Agus chaidh e as a sin gu sliabh air an taobh an ear de Bhetel, agus shuidhich e a bhùth, *agus* Betel *aige* air an taobh an iar, agus Hai[1] air an taobh an ear: agus thog e 'n sin altair do'n Tighearna, agus ghairm e air ainm an Tighearna.

9 Agus dh'imich Abram, a' sìor-dhol air 'aghaidh mu dheas.

10 Agus bha gorta 's an tìr: agus chaidh Abram sìos do'n Eiphit, gu bhi air chuairt an sin, do bhrìgh gu-*n robh* a' ghorta mòr 's an tìr.

11 Agus an uair a bha e dlùth do dhol a stigh do'n Eiphit thubhairt e ri Sarai a bhean, Feuch a nis, tha fios agam gur bean mhaiseach thusa ri amharc ort:

12 Uime sin, an uair a chi na h-Eiphitich thu, their iad, So a bhean; agus marbhaidh iad mise, ach gleidhidh iad thusa beò.

13 Abair, guidheam ort, gur tu mo phiuthar[u], chum gu-n éirich gu maith dhomh air do sgàth-sa; agus bithidh m' anam beò air do shon-sa.

14 Agus an uair a thàinig Abram do'n Eiphit, chunnaic na h-Eiphitich a' bhean, gu-*n robh* i ro mhaiseach.

15 Chunnaic mar an ceudna ceannardan Pharaoh i, agus mhol iad i do Pharaoh[a]: agus thugadh a steach a' bhean do thigh Pharaoh[b].

16 Agus bhuin e gu maith ri Abram air a sgàth-se: agus bha aige caoraich, agus daimh, agus asail fhirionn, agus òglaich, agus banoglaich, agus asail bhoirionn, agus càmhalan.

17 Agus bhuail an Tighearna Pharaoh agus a thigh le plàighibh mòra, air son Sharai mnatha Abraim.

18 Agus ghairm Pharaoh air Abram, agus thubhairt e, Ciod so *a* rinn thu orm[f]? c'ar son nach d'innis thu dhomh gu-*m b'i* so do bhean?

19 C'ar son a thubhairt thu, '*S i* mo phiuthar i? Mar sin dh'fheudainn a gabhail a m' ionnsuidh mar mhnaoi: a nis ma ta, feuch do bhean; gabh *i*, agus bi 'g imeachd.

20 Agus thug Pharaoh àithne d' *a* dhaoinibh m' a thimchioll; agus chuir iad air falbh e féin, agus a bhean, agus gach ni a *bh*'aige.

CAIB. XIII.

1 *Phill Abram as an Eiphit.* 7 *Dhealaich e ri Lot.* 14 *Dh'ath-nuadhaich Dia a ghealladh do Abram, agus d'a shliochd.*

AGUS chaidh Abram suas as an Eiphit, e féin, agus a bhean, agus gach ni a *bh*'aige, agus Lot maille ris, do'n taobh mu dheas[k].

2 Agus *bha* Abram ro shaoibhir[m] ann an spréidh, ann an airgiod, agus ann an òr.

3 Agus dh'imich e 'n a thurusaibh o'n taobh mu dheas eadhon gu Betel, gu ruig an t-àite anns an robh a bhùth an toiseach, eadar Betel agus Hai;

4 Gu àite na h-altarach a rinn e'n sin air tùs[p]: agus ghairm Abram an sin air ainm an Tighearna[q].

5 Agus bha mar an ceudna aig Lot, a dh'imich maille ri Abram, caoraich, agus crodh, agus bùthan.

6 Agus cha robh am fearann comasach air an giùlan[r] gu còmhnuidh a ghabhail cuideachd; oir bha am maoin mòr, agus cha b'urrainn iad còmhnuidh a ghabhail cuideachd.

7 Agus bha còimhstri eadar buachailllean spréidhe Abraim, agus buachaillean spréidhe Lot: agus bha an Canaanach agus am Peridseach 's an àm sin a chòmhnuidh 's an tìr[s].

8 Agus thubhairt Abram ri Lot, Na bitheadh, guidheam ort[t], còimhstri eadar mise agus thusa, agus eadar mo bhuachaillean-sa agus do bhuachaillean-sa[2]; oir *is* bràithrean sinn[v].

9 Nach '*eil* an tìr uile romhad[w]? Dealaich, guidheam ort, riumsa: ma *ghabhas*

B.C. 1921.

[a] Mat. 5. 28
[b] Salm 105. 14
Gnà. 6. 29
Eabh. 13. 4
[c] caib. 11. 31
15. 7
Neh. 9. 7
Isa. 41. 2
Gnio. 7. 3
Eabh. 11. 8
[d] caib. 17. 6
24. 35
[e] caib. 18. 18
28. 4
[f] caib. 20. 10
26. 10
Ecs. 32. 21
[g] Air. 24. 9
[h] Salm 72. 17
Gnio. 3. 25
Gal. 3. 8
[i] Eabh. 11. 8
[j] caib. 10. 18, 19
[k] caib. 12. 9
[l] caib. 17. 1
18. 1
[m] caib. 24. 35
1 Sam. 2. 7
Iob 1. 10
Salm 112. 3
Gnà. 3. 9, 10
10. 22
Mat. 6. 23
[n] caib. 13. 15
17. 8
26. 3
28. 13
Salm 105. 9-11
Ròm. 9. 8
Gal. 3. 16
4. 28
[o] caib. 13. 4, 18
26. 5
33. 20
[1] *Ai, Ios.* 7. 2
[p] caib. 12. 7, 8
Salm 42. 1, 2
84. 10
[q] Salm 116. 17
145. 18
[r] caib. 36. 7
[s] caib. 34. 30
[t] Phil. 2. 14
[u] caib. 20. 2
26. 7
[2] *daoine, bràithrean.*
[v] caib. 11. 27
[w] caib. 20. 15

tusa dh'ionnsuidh na làimhe clìthe, an sin théid mise dh'ionnsuidh na làimhe deise; agus ma *théid thusa* dh'ionnsuidh na làimhe deise, an sin gabhaidh mise dh' ionnsuidh na làimhe clìthe[c].

10 Agus thog Lot suas a shùilean, agus chunnaic e còmhnard Iordain uile, gu-*n robh e* gu léir air 'uisgeachadh gu maith, mun do sgrios an Tighearna Sodom[e] agus Gomorrah, *eadhon* mar ghàradh an Tighearna[f], cosmhuil ri talamh na h-Eiphit, mar thig thu gu Soar[g].

11 Agus thagh Lot dha féin còmhnard Iordain uile; agus ghabh Lot a thurus o'n àird an ear, agus dhealaich na càirdean ri 'chéile[i].

12 Ghabh Abram còmhnuidh ann an tìr Chanaain, agus ghabh Lot còmhnuidh ann am bailtibh a' chòmhnaird, agus shuidhich e a bhùth aig Sodom.

13 Ach *bha* daoine Shodoim aingidh, agus 'n am peacaich 'am fianuis an Tighearna gu ro mhòr[j].

14 Agus thubhairt an Tighearna ri Abram, an déigh do Lot dealachadh ris, Tog a nis suas do shùilean, agus amhairc o'n àit anns am bheil thu, gu tuath, agus gu deas, agus gus an àird an ear, agus an iar:

15 Oir am fearann uile a *tha* thu a' faicinn, dhuit-sa bheir mi e, agus do d' shliochd gu bràth[l].

16 Agus ni mi do shliochd mar dhuslach na talmhainn; ionnas ma bhitheas e'n comas do dhuine duslach na talmhainn àireamh, *an sin* gu-n àirmhear do shliochd-sa mar an ceudna.

17 Eirich, imich air feadh an fhearainn, 'n a fhad, agus 'n a leud, oir dhuit-sa bheir mi e.

18 Agus dh'atharraich Abram *a* bhùth, agus thàinig e, agus ghabh e còmhnuidh ann an[5] còmhnard Mhamre[o], a *tha* ann an Hebron; agus thog e'n sin altair do'n Tighearna.

CAIB. XIV.

1 *Cath nan ceithir rìgh ri cùig.* 12 *Rinneadh Lot 'n a phrìosanach;* 14 *ach shaoradh e le Abram.* 18 *Bheannaich Melchisedec Abram.*

AGUS tharladh ann an làithibh Amrapheil rìgh Shinair, Arioich rìgh Elasair, Chedorlaomeir rìgh Elaim, agus Thidail rìgh nan cinneach.

2 *Gu-n d'* rinn *iad sin* cogadh ri Bera rìgh Shodoim, agus ri Birsa rìgh Ghomorrah, Sinab rìgh Admah[t], agus Semeber rìgh Sheboim, agus rìgh Bhela, eadhon Shoair[v].

3 Chaidh iad sin uile ann an comhbhoinn ri 'chéile ann an gleann Shidim, a tha *nis* 'n a fhairge shalainn[z].

4 Dà bhliadhna dheug rinn iad seirbhis do Chedorlaomer, agus anns an treas bliadhna deug rinn iad ceannairc.

5 Agus anns a' cheathramh bliadhna deug thàinig Cedorlaomer, agus na rìgh-

B.C. 1918.

a caib. 15. 20
b Ios. 12. 4 Deut. 2. 10, 20
1 no, *còmhnard Chiriataim.*
c 1 Pead. 3. 8-12
2 no, *còmhnard Pharain.*
d caib. 21. 21 Air. 12. 16
e caib. 19. 25 1 Eoin. 2. 15
f caib. 2. 10 Isa. 51. 3 Ioel 2. 3
g caib. 14. 2
h 2 Each. 20. 2
i Gnà. 27. 10
j caib. 18. 20 Ese. 16. 49 2 Pead. 2. 7, 8
k caib. 19. 17, 30
l caib. 12. 7
m caib. 13. 12 Air. 16. 26 1 Tim. 6. 9
n caib. 13. 18
3 no, *threòraich e mach.*
4 *fhòghluimte.*
5 *còmhnardaibh.*
o caib. 35. 27
p Deut. 34. 1
q Isa. 41. 2, 3
r 1 Sam. 30. 8, 18
s 1 Sam. 18. 6
t Deut. 29. 23 Hos. 11. 8
u 2 Sam. 18. 18
v caib. 19. 22
w Eabh. 7. 1
x Salm 110. 4 Eabh. 5. 6 7. 3, 11
y Mic. 6. 6
z Deut. 3. 17 Ios. 3. 16
a rann 22 Salm 24. 1 50. 10

rean a *bha* maille ris, agus bhuail[a] iad na Rephaimich ann an Asterot Carnaim[b], agus na Susimich ann an Ham, agus na h-Emimich ann an Sabheh[1] Ciriataim.

6 Agus na Horich 'n an sliabh Seir, gu ruig[2] El-paran[d]; a *tha* làimh ris an fhàsach.

7 Agus phill iad, agus thàinig iad gu Henmispat, eadhon Cadeis, agus bhuail iad dùthaich nan Amaleceach uile, agus mar an ceudna na h-Amoraich, a bha 'chòmhnuidh ann an Haseson Tamar[h].

8 Agus chaidh rìgh Shodoim a mach, agus rìgh Ghomorrah, agus rìgh Admah, agus rìgh Sheboim, agus rìgh Bhela, (eadhon Shoair,) agus chuir iad cath riu ann an gleann Shidim;

9 Ri Cedorlaomer rìgh Elaim, agus ri Tidal rìgh nan cinneach, agus ri h-Amraphel rìgh Shinair, agus ri h-Arioch rìgh Elasair; ceithir rìghrean ri cùig.

10 Agus *bha* gleann Shidim *làn de* shlochdaibh làthaich; agus theich rìgh Shodoim, agus rìgh Ghomorrah, agus thuit iad an sin; agus iadsan a mhair, theich iad do'n t-sliabh[k].

11 Agus thug iad leo uile mhaoin Shodoim agus Ghomorrah, agus am biadh uile, agus dh'imich iad.

12 Agus thug iad leo Lot, mac bràthar Abraim, (a bha 'chòmhnuidh ann an Sodom[m],) agus a mhaoin, agus dh'imich iad.

13 Agus thàinig *aon* a chaidh as, agus dh'innis e do Abram an t-Eabhruidheach, a bha 'chòmhnuidh ann an còmhnard Mhamre[n] an Amoraich, bràthar Escoil, agus bràthar Aneir: agus *bha* iad sin ann an comh-bhoinn ri Abram.

14 Agus an uair a chual' Abram gu-n do ghlacadh a bhràthair 'n a phrìosanach, dh'armaich[3] e a *sheirbhisich* ionnsaichte[4], a rugadh 'n a thigh féin, tri cheud agus ochd-deug; agus lean e *iad* gu Dan[p].

15 Agus roinn se e féin 'n an aghaidh 's an oidhche, e féin agus a sheirbhisich, agus bhuail e iad[q], agus lean e iad gu Hoba, a *tha* air an làimh chlì de Dhamascus.

16 Agus thug e air ais a' mhaoin uile[r] agus mar an ceudna thug e air ais a bhràthair Lot, agus a mhaoin agus mar an ceudna na mnathan, agus an sluagh.

17 Agus chaidh rìgh Shodoim[s] a mach 'n a choinneamh, an déigh dha pilltinn o mharbhadh Chedorlaomeir, agus nan rìgh a *bha* maille ris, aig gleann Shabheh, eadhon gleann an rìgh[u].

18 Agus thug Melchisedec[w] rìgh Shaleim a mach aran agus fìon: agus *b*'esan sagart[x] an Dé a's ro àirde[y].

19 Agus bheannaich se e, agus thubhairt e, Beannaichte *gu robh* Abram o'n Dia a's ro àirde, sealbhadair nèimh agus na talmhainn[a].

20 Agus beannaichte *gu robh* an Dia a's ro àirde, a thug thairis do naimhdean

do d'làimh. Agus thug e dha deachamh
de gach ni[a].
21 Agus thubhairt rìgh Shodoim ri
Abram, Thoir dhomhsa na daoine, agus
gabh a' mhaoin dhuit féin.
22 Agus thubhairt Abram ri rìgh
Shodoim[c], Thog mi mo làmh suas ris an
Tighearn', an Dia a's ro àirde[d], Sealbhad-
air nèimh agus na talmhainn.
23 Nach gabh[e] mi o shnàthain, eadhon
gu éill bròige, agus nach gabh mi '*bheag*
a dh'aon ni a'*s* leatsa, chum as nach
abair thu, Rinn mi Abram beartach :
24 Saor a mhàin o na dh'ith na h-ògan-
aich, agus o chuibhrionn nan daoine a
chaidh maille rium, Aner, Escol, agus
Mamre ; gabhadh iadsan an cuibhrionn[i].

CAIB. XV.

1 *Tha Dia a' toirt misnich agus sòlais a dh' Abram.* 4 *Tha e a' gealltainn dha oighre, agus sliochd ro lionmhor.* 6 *Tha Abram air 'fhìreanachadh tre chreidimh, &c.*

AN déigh nan nithe sin thàinig focal
an Tighearna gu Abram ann an
taisbeanadh[l], ag ràdh[m], Na bitheadh eagal
ort, 'Abraim[n] : *Is* mise do sgiath, *agus* do
dhuais ro mhòr[o].
2 Agus thubhairt Abram, A Thigh-
earna Dhé, ciod a bheir thu dhomh, 'us
mi 'g imeachd gun chloinn[p], agus *gur e*
Elieser so o Dhamascus fear-riaghlaidh
mo thighe ?
3 Agus thubhairt Abram, Feuch,
dhomhsa cha d'thug thu sliochd *air bith ;*
agus, feuch, *is e* neach a rugadh a' m'
thigh[q] a's oighre orm.
4 Agus, feuch, *thàinig* focal an Tigh-
earna d'a ionnsuidh, ag ràdh, Cha bhi *e*
so 'n a oighre ort ; ach esan a thig a mach
á d'innibh[r] féin, bithidh e 'n a oighre ort.
5 Agus thug e leis a mach e, agus
thubhairt e, Amhairc a nis suas gu
nèamh, agus air na reultaibh[s] ma's urrainn
thu 'n àireamh : Agus thubhairt e ris,
Mar so bithidh do shliochd[t].
6 Agus chreid e anns an Tighearna,
agus mheas e sin dha mar ionracas[w].
7 Agus thubhairt e ris, *Is* mise an
Tighearn' a thug a mach thusa á h-Ur nan
Caldeach[y], a thoirt dhuit an fhearainn
so, chum a shealbhachadh mar oighre.
8 Agus thubhairt esan, A Thighearna
Dhé, cia leis a bhitheas fios agam gu-n
sealbhaich mi e[z] ?
9 Agus thubhairt e ris, Gabh dhomhsa
agh thri bliadhna dh'aois, agus gabhar
thri bliadhna dh'aois, agus reithe thri
bliadhna dh'aois, agus turtur, agus
columan òg.
10 Agus ghabh e dha féin iad sin uile,
agus roinn e iad 's a' mheadhon[a], agus
chuir e gach aon de na mìribh fa chomh-
air a leth-bhreac ; ach cha do roinn e na
h-eoin[c].
11 Agus 'n uair a thàinig an eunlaith a

R.C. 1913.

[a] Eabh. 7. 1-10
[b] caib. 2. 21
1 Sam. 26. 12
Iob 4. 13
[c] Ecs. 6. 8
[d] rann 19
caib. 21. 33
[e] Est. 9. 15, 16
[f] Ecs. 12. 40
[g] Ecs. 6. 6
[h] Ecs. 12. 36
[i] 1 Tim. 5. 18
[j] caib. 25. 8
Iob 5. 26
[k] Mat. 23. 32
1 Tes. 2. 16
[1] *làn.*
[2] *lòchran teine.*
[l] caib. 46. 2
Air. 12. 6
Dan. 10. 1
Gnio. 10. 11, 22
[m] Luc. 1. 13
[n] Deut. 33. 29
Salm 3. 3
84. 11
91. 4
119. 114
Gnà. 30. 5
[o] Salm 142. 5
Tuir. 3. 24
Eabh. 13. 5
[p] Caib. 30. 1
Isa. 56. 5
Gnio. 7. 5
[q] Gnà. 29. 31
[r] caib. 17. 16
[s] Deut. 1. 10
Eabh. 11. 12
[t] Ròm. 4. 18
[u] caib. 21. 9
[v] Gal. 4. 24
[w] Ròm. 4. 3, 6, &c.
Gal. 3. 6
[x] caib. 30. 3, 9
[y] caib. 12. 1
[3] *gu-m bi mi air mo thogail leatha-se.*
[z] Bre. 6. 17
2 Ri. 20. 8
Luc. 1. 18
[a] Ier. 34. 18, 19
[b] 1 Sam. 1. 6, 8
Gnà. 30. 23
[c] Lebh. 1. 17

nuas air na cairbhean, dh'fhuadaich
Abram air falbh iad.
12 Agus 'n uair a bha a' ghrian a' dol
fodha, thuit codal trom[b] air Abram ; agus,
feuch, thuit uamhann dorchadais mhòir
air.
13 Agus thubhairt e ri Abram, Bitheadh
fios gu cinnteach agad, gu-m bi do shliochd
'n an coigrich ann an dùthaich nach leo
féin ; agus ni iad seirbhis dhoibh, agus
buinidh iad gu cruaidh[f] riu ceithir cheud
bliadhna.
14 Agus, mar an ceudna, air a' chinn-
each sin d'an dean iad seirbhis, bheir
mise breth[g] : agus 'n a dhéigh sin thig iad
a mach le maoin mhòir[h].
15 Agus théid thusa dh'ionnsuidh
d'aithrichean ann an sìth ; adhlaicear thu
'an deadh shean aois[j].
16 Ach anns a' cheathramh linn thig
iad an so air an ais, oir cha-n '*eil* aingidh-
eachd nan Amorach fathast[k] làn[1].
17 Agus an uair a bha a' ghrian air dol
fodha bha dorchadas ann ; agus, feuch,
àmhuinn dheataich agus leus teine[2], a
chaidh eadar na mìribh sin.
18 Air an là sin féin rinn an Tighearna
coimhcheangal ri Abram, ag ràdh, Do
d'shliochdsa thug mi am fearann so, o
amhainn na h-Eiphit, gu ruig an amh-
ainn mhòr, amhainn Euphrates.
19 Na Cenich, agus na Cenidsich, agus
na Cadmonaich.
20 Agus na Hitich, agus na Peridsich,
agus na Rephaimich.
21 Agus na h-Amoraich, agus na Ca-
naanaich, agus na Girgasaich, agus na
Iebusaich.

CAIB. XVI.

1 *Tha Sarai a' toirt Hagair a banoglaich a dh' Abram mar mhnaoi.* 4 *'N uair a rinn i tàir air a bana-mhaighstir, bhuin isc gu cruaidh rithe, agus theich i air falbh.* 9 *Thug aingeal an Tighearn' air a h-ais i, &c.*

ANIS cha d'rug Sarai, bean Abraim
clann da ; agus bha banoglach[u] Ei-
phiteach aice, d'am *b'ainm* Hagar[v].
2 Agus thubhairt Sarai ri Abram, Feuch
a nis, chum an Tighearna mi o *chlann* a
bhreith[x] ; rach a steach, guidheam ort, a
dh'ionnsuidh mo bhanoglaich ; theagamh
gu-m faigh mi clann leatha-se[3]. Agus
dh'éisd Abram ri guth Sharai.
3 Agus ghabh Sarai, bean Abraim,
Hagar a' bhan-Eiphiteach, a banoglach
féin, an déigh do Abram còmhnuidh a
ghabhail deich bliadhna ann an tìr
Chanaain, agus thug si i d'a fear Abram,
gu bhi aige mar mhnaoi.
4 Agus chaidh esan a steach gu Hagar,
agus dh'fhàs i torrach : agus 'n uair a
chunnaic i gu-n d'fhàs i torrach, bha a
bana-mhaighstir tàireil 'n a sùilibh[b].
5 Agus thubhairt Sarai ri Abram,
Bitheadh m'eucoir ortsa : thug mi mo
bhanoglach do d'uchd ; agus 'n uair a

chunnaic i gu-n d'fhàs i torrach, bha mise
tàireil 'n a sùilibh: Gu-n tugadh an Tigh-
earna breth eadar mise agus thusa[a].
6 Ach thubhairt Abram ri Sarai[d], Feuch,
tha do bhanoglach a' d' làimh féin, dean
rithe mar is àill leat. Agus an uair a bhuin
Sarai gu cruaidh rithe, theich i o 'gnùis.
7 Agus fhuair aingeal an Tighearn' i
làimh ri tobar uisge 's an fhàsach, làimh
ris an tobar 's an t-slighe gu Sur[f].
8 Agus thubhairt e, A Hagar, a bhan-
oglach Sharai, cia as a thàinig thu, agus
c'àit am bheil thu 'dol? Agus thubhairt
ise, Tha mi a' teicheadh o ghnùis Sharai
mo bhana-mhaighstir.
9 Agus thubhairt aingeal an Tighearna
rithe, Pill a dh'ionnsuidh do bhana-
mhaighstir, agus ùmhlaich thu féin fo a
làimh[j].
10 Agus thubhairt aingeal an Tighearna
rithe, Meudaichidh mise gu mòr do
shliochd, agus cha-n àirmhear e thaobh
lìonmhoireachd.
11 Agus thubhairt aingeal an Tighearna
rithe, Feuch, *tha* thu torrach, agus beiridh
tu mac, agus bheir thu[3] Ismael mar ainm
air, do bhrìgh gu-n d'éisd an Tighearna
ri d'anshocair.
12 Agus bithidh e 'n a dhuine fiadhaich[k];
bithidh a làmh an aghaidh gach *duine*,
agus làmh gach *duine* 'n a aghaidh-san:
agus 'am fianuis a bhràithrean uile gabh-
aidh e còmhnuidh[m].
13 Agus ghoir i ainm an Tighearn' a
labhair rithe, Thusa 'Dhé *a tha* 'g am
fhaicinn[o]; oir thubhairt i, An e gu-n robh
agams', ann an so mar an ceudna, sùil ris
an Ti sin a tha 'g am fhaicinn?
14 Uime sin ghoir i de'n tobar, Beer-
lahairoi[5]; feuch, *tha* e eadar Cadeis agus
Bered.
15 Agus rug Hagar mac do Abram:
agus thug Abram Ismael mar ainm air a
mhac, a rug Hagar.
16 Agus bha Abram ceithir fichead agus
sè bliadhna dh'aois, 'n uair a rug Hagar
Ismael do Abram.

CAIB. XVII.

1 *Coimhcheangal Dhé ri Abram air 'athnuadh-achadh, agus 'ainm air 'atharrachadh gu Abraham.* 9 *An timchioll-ghearradh air 'orduchadh.* 16 *Isaac air a ghealltainn.*

AGUS an uair a bha Abram ceithir fich-
ead agus naoi bliadhna deug a
dh'aois, dh'fhoillsich an Tighearn' e féin
da, agus thubhairt e ris, *Is* mise an Dia
uile-chumhachdach[s]; gluais thusa a'm'
fhianuis[t], agus bi iomlan[u8].
2 Agus ni mi mo choimhcheangal eadar
mise agus thusa[v], agus meudaichidh mi
thu gu h-anabarrach.
3 Agus thuit Abram air 'eudan; agus
labhair an Tighearna ris, ag ràdh,
4 Do m'thaobhsa, feuch *tha* mo choimh-
cheangal riut-sa, agus bithidh tu a' d'
athair[w] mhòrain chinneach.

R.C. 1913.

1 's e sin, *athair mòr shluaigh.*
a caib. 31. 53 1 Sam. 24. 15 2 Each. 24. 22
b Neh. 9. 7
c Ròm. 4. 17
d 1 Pead. 3. 7
e rann. 16, 20 caib. 35. 11
f caib. 25. 18
g caib. 28. 13 Lebh. 26. 12 Eabh. 11. 16
2 *fearann do chuairt.*
h caib. 48. 4 Deut. 32. 8
i Ecs. 6. 7 Ier. 24. 7 Ese. 37. 23 Tais 21. 3
j 1 Pead. 2. 18
3 's e sin, *eisdidh Dia.*
k caib. 21. 20
l Gnio. 7. 8 Ròm. 4. 11
4 *mac ochd làithean.*
m caib. 25. 18
n Ecs. 12. 44
o Gnà. 5. 21
5 's e sin, *tobar an ti a tha beò, agus a tha 'g am fhaicinn.*
p Ecs. 4. 24 Ios. 5. 2, &c
6 's e sin, *bana-phrionnsa.*
q caib. 18. 10
7 *thig i gu bhi 'n a cinnich.*
r caib. 18. 12 21. 6
s caib. 18. 14 Ecs. 6. 3 Dan. 4. 35 Eph. 3. 20
t caib. 48. 15 1 Ri. 2. 4 2 Ri. 30. 3
u caib. 6. 9 Deut. 18. 13
8 no, *treibh-dhireach, cothrom-ach.*
v caib. 9. 9 Salm 105. 8, 11 Gal. 3. 17, 18
w caib. 13. 16 22. 17

5 Agus cha toirear o so a mach Abram
mar ainm ort, ach bithidh Abraham[1] agad
mar ainm[b]; oir rinn mi thu a' d' athair[c]
mhòrain chinneach.
6 Agus ni mi thu ro shiòlmhor, agus[e]
ni mi dhìot cinnich, agus thig rìghrean a
mach asad.
7 Agus daingnichidh mi mo choimh-
cheangal eadar mise agus thusa, agus do
shliochd a'd' dhéigh, 'n an ginealachaibh,
mar choimhcheangal sìorruidh, gu bhi a'
m' Dhia dhuit-sa[g], agus do d' shliochd a'd'
dhéigh.
8 Agus bheir mi dhuit-sa, agus do d'
shliochd a'd' dhéigh, am fearann anns am
bheil thu a'd' choigreach[2], tìr Chanaain
uile, mar sheilbh shìorruidh[h]; agus bithidh
mise a'm' Dhia dhoibh[i].
9 Agus thubhairt Dia ri Abraham,
Coimhididh tu uime sin mo choimhchean-
gal, thu *féin*, agus do shliochd a'd' dhéigh,
'n an ginealachaibh.
10 So mo choimhcheangal, a choimh-
ideas sibh, eadar mise agus sibhse, agus
do shliochd a'd' dhéigh; Gu-n timchioll-
ghearrar gach leanabh mic 'n 'ur measg.
11 Agus timchioll-ghearraidh sibh feòil
'ur roimh-chroicinn, agus bithidh e 'n a
chomharadh a' choimhcheangail[l] eadar
mise agus sibhse.
12 Agus am mac 'n 'ur measg[4] a bhitheas
ochd làithean a dh'aois, timchioll-ghearrar
e, gach leanabh mic 'n 'ur ginealachaibh,
esan a bheirear 's an tigh[n], no 'cheannachar
le h-airgiod o choigreach air bith, nach
'eil de d'shliochd-sa.
13 Timchioll - ghearrar gu cinnteach
esan a bheirear a'd' thigh, agus esan a
cheannachar le d'airgiod: agus bithidh
mo choimhcheangal 'n 'ur feòil-se mar
choimhcheangal sìorruidh.
14 Agus an leanabh mic neo-thimchioll-
ghearrta, aig nach timchioll - ghearrar
feòil a roimh-chroicinn, gearrar an t-anam
sin a mach o 'shluagh[p]: bhris e mo
choimhcheangal.
15 Agus thubhairt Dia ri Abraham,
A thaobh Sharai do mhnatha, cha toir
thu Sarai mar ainm oirre, oir *is e* Sarah[6]
a h-ainm.
16 Agus[q] beannaichidh mis' i, agus
bheir mi dhuit mar an ceudna mac uaipe;
seadh, beannaichidh mi i, agus bithidh i
'n a *màthair* chinneach[7]; thig rìghrean
phoibleach uaipe.
17 An sin thuit Abraham air 'aghaidh,
agus rinn e gàire[r]; agus thubhairt e 'n a
chridhe, Am beirear *mac* dhasan a tha
ceud bliadhna dh'aois? Agus am beir
Sarah, a tha deich agus ceithir fichead
bliadhna dh'aois, *mac?*
18 Agus thubhairt Abraham ri Dia, O
gu maireadh Ismael beò a'd' fhianuis!
19 Agus thubhairt Dia, Gu cinnteach
beiridh do bhean Sarah mac dhuit; agus
bheir thu Isaac mar ainm air: agus
daingnichidh mise mo choimhcheangal

ris mar choimhcheangal sìorruidh *agus*
r'a shliochd 'n a dhéigh.
20 Agus a thaobh Ismaeil, chuala mi
thu : Feuch, bheannaich mi e, agus ni mi
sìolmhor e, agus cuiridh mi 'an lìonmhoir-
eachd e gu h-anabarrach[a]. Dà cheannard
deug ginidh e, agus ni mi e 'n a chinneach
mòr.
21 Ach mo choimhcheangal daingnich-
idh mi ri Isaac, a bheireas Sarah dhuit
's an àm so anns an ath bhliadhna[c].
22 Agus sguir e 'bhi 'labhairt ris ; agus
chaidh Dia suas o Abraham.
23 Agus ghabh Abraham Ismael a
mhac, agus iadsan uile a rugadh 'n a
thigh, agus iadsan uile a cheannachadh
le 'airgiod-san, gach firionnach am measg
dhaoine tighe Abrahaim ; agus thimchioll-
ghearr e feòil an roimh-chroicinn anns a'
cheart là sin féin, mar a thubhairt Dia
ris.
24 Agus *bha* Abraham ceithir fichead
agus naoi bliadhna deug a dh'aois,
'n uair a thimchioll-ghearradh dha feòil
a roimh-chroicinn.
25 Agus *bha* Ismael a mhac tri bliadh-
na deug a dh'aois, 'n uair a thimchioll-
ghearradh dha feòil a roimh-chroicinn.
26 Anns a' cheart là sin féin thim-
chioll-ghearradh Abraham, agus Ismael a
mhac.
27 Agus thimchioll-ghearradh maille
ris uile dhaoine a thighe, a rugadh 'n a
thigh, agus iadsan a cheannachadh le
h-airgiod o mhac coigrich.

CAIB. XVIII.

1 *Tha Abram a' toirt aoidheachd do thriuir aingle.* 17 *Tha sgrios Shodoim air 'fhoill-seachadh dha.* 23 *Tha e a' deanamh eadar-ghuidhe air a shon.*

AGUS dh'fhoillsich an Tighearn' e féin
da ann an còmhnard Mhamre[m], agus
e 'n a shuidhe 'an dorus a' bhùtha ann
an teas an là.
2 Agus thog e suas a shùilean, agus
dh'amhairc e, agus, feuch, *bha* triuir
dhaoine a' seasamh làimh ris[p]; agus 'n uair
a chunnaic e *iad*, ruith e 'n an coinneamh
o dhorus a bhùtha, agus chrom se e féin
gu làr,
3 Agus thubhairt e, Mo thighearna,
ma fhuair mi nis deadh-ghean a'd' shùil-
ibh, guidheam ort, na rach seachad air
do sheirbhiseach[s].
4 Thugar an so, guidheam oirbh, beagan
uisge[t], agus ionnlaidibh 'ur cosan, agus
leigibh 'ur n-anail fo 'n chraoibh ;
5 Agus bheir mise an so greim arain,
agus neartaichibh[2] 'ur cridhe : an déigh
sin imichidh sibh roimhibh, oir is ann
uime sin a thàinig sibh a dh'ionnsuidh
'ur seirbhisich. Agus thubhairt iadsan,
Dean eadhon mar a thubhairt thu.
6 Agus ghreas Abraham do'n bhùth a
dh'ionnsuidh Sharah, agus thubhairt e,

B.C. 1898.

[a] caib. 25. 13
[b] Bre. 5. 25
[c] caib. 21. 2
[d] rann 14
2 Ri. 4. 16
[e] caib. 17. 19, 21
Ròm. 9. 9
Gal. 4. 23
[f] Ròm. 4. 19
Eabh. 11. 11, 12
[g] caib. 31. 35
[h] caib. 21. 6
Salm 126. 2
[i] Luc. 1. 18
[j] 1 Pead. 3. 6
1 *tuilleadh a's cruaidh.*
[k] Air. 11. 23
Ier. 32. 17
Mat. 19. 26
[l] Salm 44. 21
Gnà. 12. 19
[m] caib. 13. 18
14. 13
[n] Gnìo. 15. 3
Ròm. 15. 24
3 Eoin 6
[o] Salm 25. 14
Am. 3. 7
Eoin 15. 15
[p] caib. 19. 1
[q] caib. 12. 3
22. 18
[r] Deut. 4. 9, 10
6. 7
Salm 78. 5-8
Eph. 6. 4
[s] Eabh. 13. 2
1 Pead. 4. 9
[t] caib. 43. 24
[u] 1 Sam. 2. 30
[v] caib. 13. 13
19. 13
2 *socraichibh 'ur cridhe.*
[w] caib. 11. 5
Ecs. 3. 8
[x] Ios. 22. 22
Salm 139. 1
Ier. 17. 10
Luc. 16. 5

Dean cabhag, taoisinn tri miosaircan de
mhin phlùir, agus dean breacagan air lic
an teinntein.
7 Agus ruith Abraham a dh'ionnsuidh
a' chruidh, agus ghabh e laogh maoth
agus maith, agus thug e do òganach *e*,
agus rinn e deifir g'a dheasachadh.
8 Agus ghabh e ìm agus bainne[b], agus
an laogh a dheasaich e, agus chuir e air
am beulaobh *iad ;* agus sheas e làimh riu
fo 'n chraoibh, agus dh'ith iad.
9 Agus thubhairt iad ris, C'àit' *am
bheil* Sarah do bhean? Agus thubhairt
esan, Feuch, anns a' bhùth.
10 Agus thubhairt e, Gu cinnteach
pillidh mi a d' ionnsuidh[d] a réir àm na
beatha, agus, feuch, *bithidh* mac aig
Sarah do bhean[e]. Agus chuala Sarah
sin ann an dorus a' bhùtha, a *bha* air a
chùl.
11 A nis *bha* Abraham agus Sarah
sean[f], *agus* air dol air an aghaidh gu
maith ann an aois : *agus* sguir Sarah a
bhi réir dòigh nam ban[g].
12 Uime sin rinn Sarah gàire innte
féin[h], ag ràdh, An déigh dhomhsa fàs
aosda, am bi subhachas agam[i], agus gu
bheil mo thighearn'[j] aosda mar an ceudna?
13 Agus thubhairt an Tighearna ri
Abraham, C'ar son a rinn Sarah gàire,
ag ràdh, 'N e gu-m beir mise gu cinnteach
leanabh, agus mi aosmhor?
14 Am bheil ni air bith do-dheanta[1]
do 'n Tighearna[k]? 'S an àm *shuidhichte*
pillidh mi a d' ionnsuidh, a réir àm na
beatha, agus *bithidh* mac aig Sarah.
15 An sin dh'àicheadh Sarah, ag ràdh,
Cha d' rinn mi gàire : oir bha eagal oirre.
Agus thubhairt esan Ni h-eadh, oir rinn
thu gàire[l].
16 Agus dh'éirich na daoine as a sin,
agus dh'amhairc iad rathad Shodoim :
agus chaidh Abraham maille riu g'an cur
air an t-slighe[n].
17 Agus thubhairt an Tighearn', An
ceil mi air Abraham[o] an ni sin a tha mi
gus a dheanamh ;
18 Agus gu-m fàs Abraham gu cinnt-
each 'n a chinneach mòr agus cumhachd-
ach, agus gu-m beannaichear annsan uile
chinnich na talmhainn[q]?
19 Oir is aithne dhomh e, gu-n toir e
àithne d'a chloinn[r], agus d'a theaghlach
'n a dhéigh, agus gleidhidh iadsan slighe
an Tighearna, a' deanamh ceartais agus
breitheanais ; chum as gu-n toir an Tigh-
earn' air Abraham an ni sin a labhair e
m'a thimchioll[u].
20 Agus thubhairt an Tighearna, Do
bhrìgh gu bheil[v] glaodh Shodoim agus
Ghomorrah mòr, agus do bhrìgh gu bheil
am peacadh air 'antromachadh gu h-ana-
barrach ;
21 Théid mi sìos a nis[w], agus chi mi
ma rinn iad gu léir a réir a' ghlaoidh, a
thàinig a m'ionnsuidh ; agus mur do
rinn[x], bithidh fios agam.

22 Agus thionndaidh na daoine an aghaidh as a sin, agus ghabh iad an t-slighe gu Sodom; ach sheas Abraham fathast an làthair an Tighearna.

23 Agus thàinig Abraham am fagus[a], agus thubhairt e, An sgrios thusa mar an ceudna an t-ionracan maille ris an aingidh[c]?

24 Ma's e's gu bheil leth-cheud ionracan an taobh a stigh de'n bhaile, an sgrios thu mar an ceudna, agus nach caomhain thu an t-àite air son an leth-cheud ionracan a *tha* ann.

25 Gu ma fada robh e uait-sa a dheanamh air an dòigh so, an t-ionracan a mharbhadh maille ris an aingidh, ionnus gu-m bi an t-ionracan mar an t-aingidh: gu ma fada robh sin uait-sa. Nach dean Breitheamh na talmhainn uile ceartas[f]?

26 Agus thubhairt an Tighearna, Ma gheibh mi ann an Sodom leth-cheud ionracan an taobh a stigh de'n bhaile, an sin caomhnaidh mi an t' àit' uile air an sgàth-san[g].

27 Agus fhreagair Abraham, agus thubhairt e, Feuch a nis, ghabh mi orm féin labhairt ri m' Thighearna, agus gun annam ach duslach agus luaithre[i].

28 Ma's e's gu-m bi cùigear a dh'uireasbhuidh air an leth-cheud ionracan, an sgrios thu'm baile uile air son *easbhuidh* chuigear? Agus thubhairt e, Cha sgrios mi *e* ma gheibh mi 'n sin cùig agus dà fhichead.

29 Agus labhair e ris a rìs, agus thubhairt e, Ma's e's gu-m faighear an sin dà fhichead? Agus thubhairt e, Cha dean mi *e* air sgàth dhà fhichead.

30 Agus thubhairt e *ris*, Och! na bitheadh fearg air mo Thighearn', agus labhraidh mi: Ma's e's gu-m faighear an sin deich 'ar fhichead? Agus thubhairt e, Cha dean mi *e*, ma gheibh mi' n sin deich 'ar fichead.

31 Agus thubhairt e, Feuch a nis, ghabh mi orm féin labhairt ri m' Thighearna: Ma's e's gu-m faighear fichead an sin? Agus thubhairt e, Cha sgrios mi *e* air son fichead.

32 Agus thubhairt e, Och! na bitheadh fearg air mo Thighearn', agus labhraidh mi mhàin an aon uair so[n]: Ma's e's gu-m faighear deichnear an sin? Agus thubhairt e, Cha sgrios mi *e* air sgàth dheichnear[o].

33 Agus dh'imich an Tighearna roimhe, 'n uair a sguir e de labhairt ri Abraham; agus phill Abraham g'a àite féin.

CAIB. XIX.

1 *Tha Lot a' toirt aoidheachd do dhà aingeal.* 24 *Sodom agus Gomorrah air an sgrios.* 26 *Peanas mnà Lot.* 31 *Cionta a dhithis nighean.*

AGUS thàinig dà aingeal do Shodom[s] 's an fheasgar, agus bha Lot 'n a shuidhe ann an geata Shodoim: agus 'n uair a chunnaic Lot *iad*, dh'éirich e suas 'n an coinneamh, agus chrom se e féin air 'aghaidh gu lár.

2 Agus thubhairt e, Feuch a nis, mo thighearnan, tionndaidhibh a steach[b], guidheam oirbh, do thigh 'ur seirbhisich, agus fanaibh ré na h-oidhche, agus ionnlaidibh 'ur cosan, agus éiridh sibh gu moch, agus théid sibh air 'ur turus. Agus thubhairt iad, Ni h-eadh[d], ach fanaidh sinn air an t-sràid ré na h-oidhche.

3 Agus chomh-éignich e iad, agus thionndaidh iad d'a ionnsuidh, agus chaidh iad a steach d'a thigh[e]: agus rinn e cuirm dhoibh, agus dheasaich e aran neo-ghoirtichte, agus dh'ith iad.

4 Ach mun deachaidh iad a luidhe, chuairtich daòine a' bhaile an tigh, *eadhon* daoine Shodoim, araon sean agus òg, an sluagh uile o gach cèarna.

5 Agus ghairm iad air Lot, agus thubhairt iad ris, C'àit *am bheil* na daoine a thàinig a d'ionnsuidh an nochd! Thoir a mach iad d'ar n-ionnsuidh, chum as gu-n aithnich sinn iad[h].

6 Agus chaidh Lot a mach d'an ionnsuidh air an dorus, agus dhruid e 'n dorus 'n a dhéigh.

7 Agus thubhairt e, Na deanaibh, guidheam oirbh, mo bhràithre, gnìomh cho olc[j].

8 Feuch a nis, tha agam dithis nighean do nach b'aithne fear; leigibh leam, guidheam oirbh, an toirt a mach d'ur n-ionnsuidh, agus deanaibh riu mar is àill leibh[k]: a mhàin air na daoinibh so na deanaibh a bheag, oir is ann a chum na crìche so a thàinig iad fo sgàile mo thighe-sa.

9 Agus thubhairt iadsan, Seas air d'ais. Agus thubhairt iad *a rìs*, Thàinig am fear *so* 'n a aonar air chuairt[l], agus is àill leis a bhi 'n a bhreitheamh: a nis buinidh sinne riutsa na 's miosa na riu-san. Agus rinn iad éigin mhòr air an duine, *eadhon* air Lot, agus thàinig iad am fagus a bhriseadh an doruis.

10 Ach chuir na daoine mach an làmh, agus thug iad Lot a steach d'an ionnsuidh do'n tigh, agus dhùin iad an dorus.

11 Agus bhuail iad na daoine, a *bha* aig dorus an tighe, le doille[m], eadar bheag agus mhòr; ionnus gu-n do sgìthich iad iad féin ag iarraidh an doruis.

12 Agus thubhairt na daoine ri Lot, Cò tuilleadh *a th'*agad an so? *Do* chliamhuin, agus do mhic, agus do nigheanan, agus ge b'e ni a *tha* agad 's a' bhaile, thoir a mach *iad* as an àite so:

13 Oir tha sinne gus an t-àite so a sgrios, do bhrìgh gu bheil an glaodh air fàs mòr an làthair an Tighearna[p]; agus chuir an Tighearna sinne g'a sgrios[q].

14 Agus chaidh Lot a mach, agus labhair e r'a chleamhnaibh, a phòs a nigheanan, agus thubhairt e, Eiribh[r] rachaibh a mach as an àite so, oir tha'n Tighearna gus am baile so a sgrios: Ach bha e mar neach a bha ri fanoid ann an sùilibh a chleamhnan[t].

R.C. 1898.

[a] Ier. 30. 21; Eabh. 10. 22; Seum. 5. 17
[b] Eabh. 13. 2
[c] Air. 16. 21
[d] Luc. 24. 28
[e] caib. 18. 8
[f] Iob 8. 3; 34. 17
[g] Isa. 10. 22; Ier. 5. 1; Ese. 22. 30
[h] Bre. 19. 23
[i] Iob 4. 19
[j] Lebh. 18. 22; 20. 13; Deut. 23. 17; Ròm. 1. 24; 1 Cor. 6. 9-11
[k] Iud. 7; Ròm. 3. 8
[l] Ecs. 2. 14; 2 Pead. 2. 7, 8
[m] 2 Ri. 6. 18; Gnio. 13. 11
[n] Bre. 6. 39
[o] Iob 33. 23
[p] caib. 18. 20
[q] 1 Each. 21. 15; Isa. 36. 10
[r] Air. 16. 26; Ier. 51. 6; Tais. 18. 4
[s] caib. 18. 22
[t] Ecs. 9. 21; 2 Each. 36. 16; Isa. 28. 22; Luc. 17. 28; 24. 11

15 Agus 'n uair a dh'éirich a' mhaduinn, an sin ghreas na h-aingil Lot, ag ràdh, Eirich, gabh do bhean, agus do dhithis nighean a tha 'n so[1], air eagal gu-n sgriosar thu ann an aingidheachd a' bhaile.
16 Agus 'n uair a bha e a' deanamh moille, an sin rug na daoine air làimh air, agus air làimh air a mhnaoi, agus air làimh air a dhithis nighean ; air do'n Tighearna bhi tròcaireach dha[a]: agus thug iad a mach e, agus chuir iad e 'n taobh a muigh de 'n bhaile.
17 Agus 'n uair a thug iad a mach iad, thubhairt e, Teich air son d'anama[b]; na seall a' d' dhéigh[c], agus na stad 's a' chòmhnard uile : teich do'n t-sliabh, air eagal gu millear thu.
18 Agus thubhairt Lot riu, Och! ni h-ann mar sin, mo thighearna.
19 Feuch a nis, fhuair do sheirbhiseach deadh-ghean a' d' shùilibh, agus mheudaich thu do thròcair[e], a nochd thu dhomhsa le m'anam a theasairginn; agus cha-n urrainn mise dol as do'n t-sliabh, air eagal gu-n tig olc éigin orm[f], agus gu-m faigh mi bàs.
20 Feuch a nis, *tha* 'm baile ud am fagus gu teicheadh d'a ionnsuidh, agus e beag; leigear dhomh a nis teicheadh an sud[g], (nach beag e?) agus bithidh m'anam beò[h].
21 Agus thubhairt e ris, Feuch, ghabh mi ri d'athchuinge[2] 's an ni so mar an ceudna[j], nach sgrios mi 'm baile so, mun do labhair thu.
22 Greas ort, teich an sud, oir cha-n urrainn mi ni air bith a dheanamh gus an téid thu'n sud[l]: uime sin thugadh Soar[3] mar ainm air a' bhaile.
23 Bha 'ghrian air éirigh air an talamh, 'n uair a chaidh Lot a steach do Shoar.
24 An sin thug an Tighearn' air pronnusc agus teine[n] frasadh air Sodom agus air Gomorrah, a nuas o'n Tighearn' as na nèamhan.
25 Agus sgrios e na bailte sin, agus an còmhnard uile, agus uile luchd-àiteachaidh nam bailtean, agus na dh'fhàs air an talamh[q].
26 Ach sheall a bhean 'n a déigh o 'chulaobh, agus dh'fhàs i 'n a carragh salainn[s].
27 Agus chaidh Abraham suas moch 's a' mhaduinn do'n àit 'anns an do sheas e an làthair an Tighearna[t].
28 Agus sheall e air Sodom agus Gomorrah, agus air fearann a' chòmhnaird uile, agus chunnaic e, agus, feuch, chaidh deatach na tìre suas mar dheatach àmhuinn[v].
29 Agus an uair a sgrios Dia bailtean a' chòmhnaird, an sin chuimhnich Dia air Abraham, agus chuir e mach Lot á meadhon an léir-sgrios, 'n uair a sgrios e na bailtean anns an robh Lot 'n a chòmhnuidh[x].
30 Agus chaidh Lot suas á Soar, agus ghabh e còmhnuidh 's an t-sliabh[z], agus a dhithis nighean maille ris; oir bha eagal air còmhnuidh a ghabhail ann an Soar: agus ghabh e còmhnuidh ann an uaimh, e féin agus a dhithis nighean.
31 Agus thubhairt an té 'bu shine ris an té a b'òige, *Tha* ar n-athair sean, agus cha-n *eil* fear air an talamh gu teachd a steach d' ar n-ionnsuidh a réir gnàtha na talmhainn uile.
32 Thig, thugamaid air ar n-athair fìon òl, agus luidheamaid maille ris, chum as gu-n gléidh sinn sliochd o ar n-athair.
33 Agus thug iad air an athair fìon òl air an oidhche sin : agus chaidh an té 'bu shine steach, agus luidh i maille r' a h-athair[d]; agus cha do mhothaich e 'n uair a luidh i sìos, no 'n uair a dh'éirich i.
34 Agus air an *là* màireach thubhairt an té 'bu shine ris an té a b'òige, Feuch, luidh mise an raoir maille ri m' athair; thugamaid air fìon òl an nochd mar an ceudna, agus theirig-sa steach, *agus* luidh maille ris, chum as gu-n gléidh sinn sliochd o ar n-athair.
35 Agus thug iad air an athair fìon òl air an oidhche sin mar an ceudna: agus dh'éirich an té a b'òige, agus luidh i maille ris, agus cha do mhothaich e 'n uair a luidh i sìos, no 'n uair a dh'eirich i.
36 Mar so bha dithis nighean Lot torrach aig an athair[i].
37 Agus rug an té 'bu shine mac, agus thug i Moab mar ainm air: *is* esan athair nam Moabach gus an là 'n diugh[k].
38 Agus an té a b'òige, rug ise mar an ceudna mac, agus thug i Ben-ammi mar ainm air: is esan athair chloinn Ammoin gus an là 'n diugh[m].

CAIB. XX.

1 *Tha Abraham ag àicheadh a mhnatha Sarah, agus Abimelech 'g a gabhail d' a ionnsuidh féin.* 6 *Ach air faotainn rabhaidh o Dhia ann an aisling, tha e g' a toirt air a h-ais da.*

AGUS dh'imich Abraham as a sin do 'n tìr mu dheas, agus ghabh e còmhnuidh eadar Cadeis agus Sur[o]; agus bha e air chuairt ann an Gerar[p].
2 Agus thubhairt Abraham mu Sharah a bhean, *Is i* mo phiuthar i[r]: Agus chuir Abimelech rìgh Gherair *teachdair' uaith*, agus ghabh e Sarah.
3 Agus thàinig Dia gu Abimelech ann an aisling[u] 's an oidhche, agus thubhairt e ris, Feuch, *is duine* marbh thu air son na mnatha a ghabh thu; oir *is* bean duine *eile* i.
4 Ach cha d' thàinig Abimelech am fagus dith, agus thubhairt e, A Thighearna, am marbh thu mar an ceudna cinneach ionraic[w]?
5 Nach d' thubhairt esan riumsa, *Is i* mo phiuthar i? agus thubhairt ise, eadhon ise féin,' *Is e* mo bhràthair e: ann an trèibhdhireas mo chridhe[y], agus ann an neo-chiontas mo làmh rinn mi so.
6 Agus thubhairt Dia ris ann an aisling, Seadh, tha fios agam gur ann 'an trèibh-

B.C. 1898.

1 *a tha r' am faotainn.*
a Salm 34. 12 Ròm. 9. 16
b 1 Sam. 19. 11
1 Ri. 19. 3
c rann 26
d Gnà. 23. 31-33
e 1 Tim. 1. 14
f 1 Sam. 27. 1
g Gnà. 3. 5-7
h Salm 119. 175
Isa. 55. 3
i Lebh. 18. 6, 7
Hab. 2. 15
2 *do ghnùis.*
j caib. 4. 7
Iob 42. 8, 9
Ier. 14. 10
k Deut. 2. 9, 19
23. 3
l caib. 32. 26
Ecs. 32. 10
Deut. 9. 14
Marc. 6. 5
3 *beag.*
m Neh. 13. 1
Isa. 11. 14
Seph. 2. 9
n Deut. 29. 23
Iob 18. 15
Salm 11. 6
Isa. 13. 19
Ier. 49. 18
50. 40
Tuir. 4. 6
Ese. 16. 49
Am. 4. 11
Seph. 2. 9
Mat. 11. 23
2 Pead. 2. 6
Iud. 7
o caib. 16. 7, 14
p caib. 26. 6
q Salm 107. 34
r caib. 12. 13
26. 7
s Luc. 17. 32
t caib. 18. 22
u Iob 33. 15
Salm 105. 14
v Tais. 19. 3
w 1 Each. 21. 17
x Salm 145. 20
y 2 Ri. 20. 3
2 Cor. 1. 12
1 Tim. 1. 13
z rann. 17, 19

dhireas do chridhe a rinn thu so, agus
chum mise mar an ceudna thu o pheac-
achadh[b] a'm' aghaidh[c]: uime sin cha do
leig mi leat beantuinn rithe.
7 A nis ma ta, thoir air a h-ais do'n
duine a bhean; oir *is* fàidh e, agus ni e
urnuigh air do shon[e], agus bithidh tu
beò: ach mur toir thu air a h-ais i,
bitheadh fios agad gu-m faigh thu bàs gu
cinnteach, thu féin agus gach uile a 's leat.
8 Uime sin dh'éirich Abimelech moch
's a' mhaduinn, agus ghairm e a sheirbh-
isich uile, agus dh'aithris e na nithe sin
uile 'n an éisdeachd; agus bha eagal mòr
air na daoinibh.
9 An sin ghairm Abimelech air Abra-
ham, agus thubhairt e ris, Ciod *so* a rinn
thu oirnn? agus ciod an eucoir a rinn
mise ort, gu-n d' thug thu ormsa, agus
air mo rìoghachd[i] peacadh mòr? rinn
thu gnìomharan ormsa, nach bu chòir a
dheanamh[j].
10 Agus thubhairt Abimelech ri Abra-
ham, Ciod a chunnaic thu, gu-n d' rinn
thu an ni so?
11 Agus thubhairt Abraham, A chionn
gu-n d' thubhairt mi *annam féin*, Gu
cinnteach cha-n 'eil eagal an Tighearna
's an ionad so[m]; agus marbhaidh iad mi
air son mo mhnatha.
12 Agus gidheadh *is* i gu deimhin mo
phiuthar[o], nighean m'athar i, ach cha-n
i nighean mo mhàthar; agus bha i agam
mar mhnaoi.
13 Agus 'n uair a thug Dia orm dol air
m'aineol o thigh m'athar, an sin thubh-
airt mi rithe, Is e so do chaoimhneas a
nochdas tu dhomhsa; Anns gach àite
d'an tig sinn, abair mu m' thimchioll, Is e
mo bhràthair e.
14 Agus ghabh Abimelech caoraich,
agus buar, agus òglaich, agus banog-
laich, agus thug e *iad* do Abraham, agus
thug e air a h-ais dha Sarah a bhean.
15 Agus thubhairt Abimelech, Feuch,
tha m' fhearann fa d' chomhair[s]; gabh
còmhnuidh far an taitneach leat.
16 Agus ri Sarah thubhairt e, Feuch,
thug mi mìle *bonn* airgid do d' bhràthair:
feuch, *tha* e dhuit-sa 'n a chòmhdach sùl
do gach uile a *tha* maille riut, agus maille
ris gach uile: mar so fhuair i achmhasan[t].
17 Agus rinn Abraham urnuigh ri Dia;
agus leighis Dia Abimelech, agus a bhean,
agus a bhanoglaich, agus rug iad *clann*.
18 Oir dhruid an Tighearna suas gach
bolg ann an teaghlach Abimeleich[v], air
son Sharah mnatha Abrahaim.

CAIB. XXI.

1 *Rugadh agus thimchioll-ghearradh Isaac.*
9 *Hagar agus a mac Ismael air an cur air falbh.* 22 *Coimhcheangal eadar Abimelech agus Abraham.*

AGUS dh'amhairc an Tighearn' air
Sarah mar a thubhairt e[z]; agus rinn
an Tighearna do Sharah mar a labhair e:
2 Oir dh'fhàs Sarah torrach[a], agus rug i
mac do Abraham 'n a shean aois, 's an àm
shuidhichte mun do labhair Dia ris.
3 Agus thug Abraham Isaac[d] mar ainm
air a mhac a rugadh dha, a rug Sarah dha.
4 Agus thimchioll-ghearr Abraham
Isaac a mhac, 'n uair a bha e ochd làithean
a dh'aois, mar a dh'àithn Dia dha[f].
5 Agus bha Abraham ceud bliadhna
dh'aois, 'n uair a rugadh a mhac Isaac dha.
6 Agus thubhairt Sarah, Thug Dia orm
gàire dheanamh[g]: *agus* gach neach a
chluinneas, ni e gàire maille rium.
7 Agus thubhairt i, Cò theireadh ri
Abraham[h], gu-n tugadh Sarah cìoch do
chloinn? oir rug mi mac *dha* 'n a shean aois.
8 Agus dh'fhàs an leanabh, agus chuir-
eadh bhàrr na cìche e: Agus rinn Abraham
cuirm mhòr 's an là 's an do chuireadh
Isaac bhàrr na cìche.
9 Agus chunnaic Sarah mac Hagair na
ban-Eiphitich, a rug i do Abraham[k], ri
fanoid.
10 Uime sin thubhairt i ri Abraham,
Tilg a mach a' bhan-tràill so, agus a mac[l];
oir cha bhi mac na ban-tràille so 'n a
oighre maille ri m' mhac-sa, *eadhon* ri Isaac.
11 Agus bha an ni ro dhoilgheasach
ann an sùilibh Abrahaim, air son a mhic[n].
12 Agus thubhairt Dia ri Abraham, Na
bitheadh e doilgheasach a' d' shùilibh air
son an òganaich, agus air son do bhan-
tràille: a thaobh gach ni a thubhairt
Sarah riut, éisd r'a guth; oir is ann 'an
Isaac a dh'ainmichear dhuit-sa sliochd[p].
13 Agus, mar an ceudna, de mhac na
ban-tràille ni mise cinneach[q], do bhrigh
gur e do shliochd-sa e.
14 Agus dh'èirich Abraham suas gu
moch 's a' mhaduinn, agus ghabh e aran,
agus searrag uisge, agus thug e *sin* do
Hagar, agus chuir e air a gualainn e, agus
an leanabh; agus chuir e air falbh i[r]: agus
dh'imich i, agus chaidh i air seacharan
ann am fàsach Bheer-seba.
15 Agus chaitheadh an t-uisge o'n t-
searraig; agus thilg i an leanabh fo aon
de na preasaibh.
16 Agus dh'fhalbh i, agus shuidh i sìos
f'a chomhair, tamull maith uaith, mu
thimchioll urchuir saighde: oir thubh-
airt i, Na faiceam bàs an leinibh. Agus
shuidh i f'a chomhair, agus thog i suas a
guth, agus ghuil i.
17 Agus chuala Dia guth an òganaich[u],
agus ghairm aingeal Dhé air Hagar o
nèamh agus thubhairt e rithe, Ciod *a tha
'teachd* riut, a Hagar? Na bitheadh eagal
ort; oir chuala Dia guth an òganaich far
am bheil e[w].
18 Eirich, tog suas an t-òganach, agus
gabh greim a'd làimh dheth, oir ni mise
'n a chinneach mòr e[x].
19 Agus dh'fhosgail Dia a sùilean[y], agus
chunnaic i tobar uisge; agus chaidh i, agus
lìon i an t-searrag le uisge, agus thug i
deoch do'n òganach.

R.C. 1897.

[a] Eabh. 11. 11
[b] caib. 31. 7; 35. 5
[c] Salm 51. 4
[d] caib. 17. 19
[e] 1 Sam. 7. 5; Iob 42. 8; Seum. 5. 16
[f] Ecs. 12. 48; Lebh. 12. 3; Gnio. 7. 8
[g] Salm 126. 2; Isa. 54. 1
[h] Air. 23. 23; Salm 86. 10; Eph. 3. 20
[i] Ecs. 32. 21; Ios. 7. 25
[j] caib. 34. 7
[k] caib. 16. 1, 15; Gal. 4. 22
[l] Gal. 4. 30
[m] Neh. 5. 15; Salm 36. 1; Gnà. 16. 6
[n] caib. 17. 18
[o] caib. 11. 29
[p] Ròm. 9. 7, 8; Eabh. 11. 18
[q] rann 18; caib. 16. 10
[r] Eoin 8. 35
[s] caib. 47. 6
[t] Gnà. 12. 1; 25. 12; Tais. 3. 19
[u] Ecs. 3. 7
[v] caib. 12. 17; 1 Sam. 1. 6
[w] Salm 107. 4-6
[x] rann 13
[y] Air. 22. 31; 2 Ri. 6. 17, 20; Luc. 24. 16-31
[z] 1 Sam. 2. 21; caib. 17. 19; 18. 10, 14; Luc. 1. 68

20 Agus bha Dia leis an òganach, agus
dh'fhàs e suas[a]: agus ghabh e còmhnuidh
's an fhàsach, agus bha e 'n a fhear-bogha.
21 Agus ghabh e còmhnuidh 'am fàsach
Pharain[b] : agus ghabh a mhàthair bean da
á tìr na h-Eiphit[c].
22 Agus 's an àm sin féin labhair Abime-
lech, agus Phichol àrd cheannard a
shluaigh, ri Abraham, ag ràdh, *Tha* Dia
leat anns gach ni a *tha* thu a' deanamh[d].
23 A nis uime sin mionnaich dhomhsa[e]
air Dia, nach buin thu gu fealltach riumsa,
no ri m' mhac, no ri mac mo mhic; *ach* a
réir a' chaoimhneis a rinn mi riut, ni thusa
riumsa, agus ris an tìr anns an robh thu
air chuairt.
24 Agus thubhairt Abraham, Bheir mi
mo mhionnan.
25 Agus thug Abraham achmhasan do
Abimelech air son tobair uisge, a thug
seirbhisich Abimeleich a mach le ainn-
eart[g].
26 Agus thubhairt Abimelech, Cha
b'fhiosrach mise cò rinn an gnìomh so: cha
d'innis thu féin domh, agus cha mhò a
chuala mi 'bheag *m'a thimchioll* gus an
diugh.
27 Agus ghabh Abraham caoraich agus
crodh, agus thug e iad do Abimelech: agus
rinn iad le 'chéile coimhcheangal[h].
28 Agus chuir Abraham seachd uain
bhoirionn de'n treud air leth leo féin.
29 Agus thubhairt Abimelech ri Abra-
ham, Ciod iad na seachd uain bhoirionn
sin, a chuir thu air leth leo féin[j]?
30 Agus thubhairt e, Oir gabhaidh tu
na seachd uain bhoirionn *sin* o m' làimh;
chum gu-m bi iad 'n am fianuis dhomhsa
gu-n do chladhaich mi an tobar so[m].
31 Uime sin, thug e Beer-seba[2] mar
ainm air an àite sin, do bhrìgh an sin gu-n
d' thug iad am mionnan le 'chéile.
32 Mar so rinn iad coimhcheangal aig
Beer-seba: an sin dh'éirich Abimelech
suas, agus Phichol àrd cheannard a
shluaigh, agus phill iad do thìr nam
Philisteach.
33 Agus shuidhich *Abraham doire*[3]
chraobh[p] aig Beer-seba, agus ghairm e 'n
sin air ainm an Tighearn'[r], an Dé shìorr-
uidh[s].
34 Agus bha Abraham air chuairt ann
an tìr nam Philisteach mòran de làithibh.

CAIB. XXII.

1 *Aithne air a tabhairt do Abraham gu-n ìob radh e a mhac Isaac.* 3 *Tha e a' toirt dearbhaidh air a chreidimh agus air 'ùmhlachd.* 13 *Reithe air 'iobradh 'an àit Isaaic.*

AGUS an déigh nan nithe sin dhearbh
Dia Abraham[v], agus thubhairt e ris,
'Abrahaim, Agus thubhairt e, Feuch, *tha*
mi '*n so*[5].
2 Agus thubhairt esan, Gabh a nis do
mhac, d'aon *mhac* Isaac, a's ionmhuinn
leat, agus rach do thìr Mhoriah[y], agus
thoir suas an sin e mar thabhartas-loisgte

R.C. 1897.

[a] caib. 17. 20
25. 27
27. 3
[b] Air. 10. 12
[c] caib. 24. 4
27. 46
28. 2
[d] caib. 26. 28
28. 15
39. 2
[e] caib. 24. 3
Ios. 2. 12
[f] Eoin 19. 17
[g] caib. 26. 15-22
[1] no, *meann.*
[h] caib. 31. 44
1 Sam. 18. 3
[i] Eoin 1. 29
Tais. 5. 6
[j] caib. 33. 8
[k] Salm 118. 27
Eoin 10. 17, 18
[l] Eabh. 11. 17
Eoin 2. 21
[m] caib. 31. 44-52
Ios. 22. 27
[2] 's e sin, *tobar nam mionn.*
[n] Ecs. 3. 4
1 Sam. 3. 10
[3] no, *craobh.*
[o] Mic. 6. 7, 8
[p] Deut. 16. 21
Bre. 3. 7
2 Ri. 17. 10
[q] caib. 26. 5
1 Sam. 15. 22
Salm 25. 12
147. 11
Mal. 4. 2
[r] caib. 4. 26
[s] Salm 90. 2
Isa. 40. 28
[t] 1 Cor. 10. 13
2 Cor. 1. 9, 10
[4] 's e sin, *chi;* no, *ullaichidh an Tighearn.*
[u] Salm 22. 4, 5
Dan. 3. 17, &c.
2 Cor. 1. 9, 10
[v] Deut. 8. 2
2 Each. 32. 31
Gnà. 17. 3
Eabh. 11. 17
Seum. 1. 12
1 Pead. 1. 7
[w] rann 11
[5] *feuch mi.*
[x] Salm 105. 9
Isa. 45. 23
Luc. 1. 73
Eabh. 6. 13, 14
[y] 2 Each. 3. 1

air aon de na beanntaibh a dh'innseas
mise dhuit.
3 Agus dh'éirich Abraham gu moch
's a' mhaduinn, agus dh'uighimich e 'asal,
agus ghabh e dithis d'a òganaich maille
ris, agus a mhac Isaac; agus sgoilt e fiodh
air son an tabhartais-loisgte, agus dh'éirich
e suas, agus chaidh e do'n àit' a dh'innis
Dia dha.
4 A nis air an treas là thog Abraham
suas a shùilean, agus chunnaic e an t-àite
fada uaith.
5 Agus thubhairt Abraham r'a ògan-
aich, Fanaibh-se an so maille ris an asal,
agus théid mise agus an gille gu ruige
sud, agus ni sinn aoradh, agus thig sinn
a rìs d'ur n-ionnsuidh.
6 Agus ghabh Abraham fiodh an tabh-
artais-loisgte, agus chuir se *e* air muin a
mhic Isaaic[f]; agus ghabh e 'n a làimh an
teine, agus an sgian: agus dh'imich iad
le 'chéile cuideachd.
7 Agus labhair Isaac r'a athair Abra-
ham, agus thubhairt e, 'Athair: agus
thubhairt esan, Feuch, *tha* mi '*n so*, a
mhic. Agus thubhairt e, Feuch an teine
agus am fiodh; ach c'àit' *am bheil* an t-uan[1]
air son tabhartais-loisgte?
8 Agus thubhairt Abraham, Gheibh
Dia, a mhic, uan dha féin[i] air son tabh-
artais-loisgte: Mar sin dh'imich iad cuid-
eachd le 'chéile.
9 Agus thàinig iad do'n àit a dh'innis
Dia dha, agus thog Abraham altair an sin,
agus chuir e 'm fiodh 'an òrdugh; agus
cheangail e a mhac Isaac[k], agus chuir e
air an altair e air uachdar an fhiodha[l].
10 Agus shìn Abraham a mach a làmh,
agus ghabh e an sgian a mharbhadh a
mhic.
11 Agus ghlaodh aingeal an Tighearna
ris o nèamh, agus thubhairt e, 'Abrahaim,
'Abrahaim[n]. Agus thubhairt esan, Feuch,
tha mi '*n so*.
12 Agus thubhairt e, Na leag do làmh
air a' ghille, agus na dean ni sam bith air:
oir a nis tha mi fiosrach gu bheil eagal
Dhé ort[o], do bhrìgh nach do chum thu do
mhac, *eadhon* d'aon *mhac* uamsa[q].
13 Agus thog Abraham suas a shùilean,
agus dh'amhairc e, agus, feuch, reithe air
a chùlaobh 'an sàs ann am preas air 'adh-
aircean[t]: agus chaidh Abraham, agus
ghabh e an reithe, agus thug e suas e mar
thabhartas-loisgte 'an àit a mhic.
14 Agus thug Abraham Iehobhah-Iireh[4]
mar ainm air an àite sin: mar a theirear
gus an là'n diugh, Ann an sliabh an Tigh-
earna chithear e[u].
15 Agus ghlaodh aingeal an Tighearna
ri Abraham an dara uair o nèamh[w].
16 Agus thubhairt e, Orm féin mhionn-
aich mi[x], ars' an Tighearn', a chionn gu-n
d'rinn thu an ni so, agus nach do chum
thu *uam* do mhac, *eadhon* d'aon *mhac*;
17 Gu-m beannaich mi thu gu mòr,
agus gu-n dean mi do shliochd ro lionmhor

eadhon mar reulta nèimh[a], agus mar a'
ghaineamh, a *tha* air tràigh[1] na fairge:
agus sealbhaichidh do shliochd geatadh
an naimhdean;
18 Agus beannaichear ann ad shliochd-
sa uile chinnich na talmhainn[c], a chionn
gu-n d'éisd thu ri m' ghuth[d].
19 Mar sin phill Abraham a dh'ionn-
suidh 'òganacha; agus dh'éirich iad suas,
agus chaidh iad cuideachd gu Beer-seba:
agus ghabh Abraham còmhnuidh aig
Beer-seba.
20 Agus an déigh nan nithe sin dh'inn-
seadh do Abraham, ag ràdh, Feuch, rug
Milcah mar an ceudna mic do d'bhràthair
Nahor,
21 Hus[e] a cheud-ghin, agus Buds[f] a
bhràthair, agus Cemuel athair Araim,
22 Agus Chesed, agus Hadso, agus Pil-
das, agus Idlaph, agus Betuel.
23 Agus ghin Betuel Rebecah[h]: an
ochdnar sin rug Milcah do Nahor, bràth-
air Abrahaim.
24 Agus a choimhleabach d'am *b*'ainm
Reumah, rug ise mar an ceudna Tebah,
agus Gaham, agus Tahas, agus Maachah.

CAIB. XXIII.

1 *Aois agus bàs Sharah.* 3 *Achadh agus uaimh Mhachpelah air an ceannach,* 19 *far an d' adhlaiceadh Sarah.*

AGUS bha Sarah beò ceud agus seachd
bliadhna fichead; *b'iad so* bliadh-
nacha beatha Sharah.
2 Agus fhuair Sarah bàs ann an Ciriat-
arba[j]; '*s e* sin Hebron[k] 'an tìr Chanaain:
Agus thàinig Abraham a dheanamh tuiridh
air son Sharah, agus a chaoidh air a son.
3 Agus dh'éirich Abraham suas o làthair
a mhairbh, agus labhair e ri mic Het, ag
ràdh,
4 *Is* coigreach[l] agus fear-cuairt mise
maille ribh: thugaibh dhomh sealbh àit-
adhlaic maille ribh, chum gu-n adhlaic
mi mo mharbh as mo shealladh[n].
5 Agus fhreagair mic Het Abraham, ag
ràdh ris,
6 Eisd ruinne, mo thighearna: *is* uachd-
aran cumhachdach[3] thusa 'n ar measg-ne[o];
ann an roghainn ar n-àiteachan-adhlaic
adhlaic do mharbh: cha chum duine 'n ar
measg-ne 'àit-adhlaic uait, gu d' mharbh
adhlac *ann*.
7 Agus dh'éirich Abraham suas, agus
chrom se e féin do mhuinntir na tìre,
eadhon do mhic Het.
8 Agus labhair e riu, ag ràdh, Ma's àill
leibh gu-n adhlaicinn mo mharbh as mo
shealladh, éisdibh rium agus labhraibh air
mo shon ri h-Ephron mac Shohair;
9 Chum as gu-n toir e dhomh uaimh
Mhachpelah a *tha* aige, a *tha* ann an crìch
'achaidh; air son uiread airgid 's is fiù[5] i,
thugadh e dhomh i mar sheilbh àit-adh-
laic 'n 'ur measg-se.
10 Agus bha Ephron 'n a chòmhnuidh

R.C. 1860.

[a] Deut. 1. 10
Ier. 33. 22
[1] *bile.*
[2] *cluasaibh.*
[b] caib. 34. 20, 24
[c] caib. 12. 3
[d] 1 Sam. 2. 30
Ier. 7. 23
[e] Iob 1. 1
[f] Iob 32. 2
[g] 2 Sam. 24. 24
[h] caib. 24. 15
[i] caib. 25. 9
49. 30
50. 13
[j] Ios. 14. 15
Bre. 1. 10
[k] rann 19
caib. 13. 18
2 Sam. 5. 3
[l] 1 Each. 29. 15
Salm 39. 12
105. 12
Eabh. 11. 9
1 Pead. 2. 11
[m] Ier. 32. 10
[n] Gnio. 7. 5
[3] *prionnsa Dhé.*
[o] caib. 13. 2
14. 14
[4] *air dol an lathaichean.*
[p] rann 35
caib. 13. 2
Salm 112. 1-3
[q] caib. 15. 2
[r] rann 10
caib. 39. 5
[s] caib. 47. 29
1 Each. 29. 24
[t] Deut. 6. 13
[5] *làn airgiod.*
[u] caib. 6. 2, &c.
Deut. 7. 3
2 Cor. 6. 14

am measg cloinne Het. Agus fhreagair
Ephron an Hiteach Abraham ann an
éisdeachd[2] cloinne Het, *eadhon* gach neach
a chaidh steach air geata a bhaile-san[b],
ag ràdh,
11 Na bitheadh e mar sin, mo thigh-
earna, éisd rium: an t-achadh bheir mi
dhuit, agus an uaimh a tha ann, bheir mi
dhuit i; ann an làthair mhac mo dhaoine
bheir mi dhuit i: adhlaic do mharbh.
12 Agus chrom Abraham e féin sìos an
làthair muinntir na tìre.
13 Agus labhair e ri h-Ephron, ann an
éisdeachd muinntir na tìre ag ràdh, Ach
ma *bheir thu seachad i*, guidheam ort, éisd
rium: bheir mi dhuit airgiod air son an
achaidh[g], gabh uam *e*, agus adhlaicidh
mi mo mharbh an sin.
14 Agus fhreagair Ephron Abraham,
ag ràdh ris,
15 Mo thighearna, éisd rium: *is fiu* an
t-achadh ceithir cheud secel airgid; ciod
sin eadar mise agus thusa? uime sin adh-
laic do mharbh.
16 Agus dh'éisd Abraham ri h-Ephron,
agus thomhais Abraham do Ephron an
t-airgiod, a dh'ainmich e ann an éisdeachd
mhac Het, ceithir cheud secel airgid, a
ghabhas an ceannaiche.
17 Agus rinneadh achadh Ephroin[i], a
bha ann am Machpelah, a *bha* fa chomhair
Mhamre, an t-achadh, agus an uaimh a
bh' ann, agus gach craobh a *bha* 's an
achadh, a *bha* 'n a chrìch uile mu'n cuairt,
18 Daingean do Abraham mar sheilbh,
ann an làthair cloinne Het, 'am fianuis
gach neach a chaidh steach air geatadh a
bhaile-san.
19 Agus an déigh sin dh'adhlaic Abra-
ham Sarah a bhean, ann an uaimh achaidh
Mhachpelah, fa chomhair Mhamre: *is e*
sin Hebron ann an tìr Chanaain.
20 Agus rinneadh an t-achadh, agus an
uaimh a *tha* ann, daingean do Abraham[m],
mar sheilbh àit-adhlaic, le mic Het.

CAIB. XXIV.

1 *Chuir Abraham uaith a sheirbhiseach a dh' fhaotainn mnatha d' a mhac Isaac.* 50 *Fhuair e Rebecah.* 63 *Choinnich Isaac i.*

AGUS bha Abraham sean, *agus* air
teachd gu h-aois mhòir[4], agus bheann-
aich an Tighearn' Abraham anns na h-uile
nithibh[p].
2 Agus thubhairt Abraham r'a sheirbh-
iseach a bu shine 'n a thigh[q], aig an robh
riaghladh gach ni a bh'aige[r], Cuir, guidh-
eam ort, do làmh fo m' shliasaid[s].
3 Agus bheir mi ort mionnachadh air
an Tighearna[t], Dia nèimh, agus Dia na
talmhainn, nach gabh thu bean do m'
mhac de nigheanaibh nan Canaanach, am
measg *am bheil* mise a' m' chòmhnuidh[u]:
4 Ach théid thu do m' dhùthaich féin,
agus a chum mo luchd-dàimh, agus gabh-
aidh tu bean do m' mhac Isaac.

5 Agus thubhairt an seirbhiseach ris, Ma's e 's nach bi a' bhean toileach air mis' a leantuinn do'n tìr so, an éigin dhomh do mhac a thoirt air 'ais a rìs do'n tìr as an d' thàinig thu?

6 Agus thubhairt Abraham ris, Thoir an ro-aire nach toir thu mo mhac an sin a rìs.

7 An Tighearna, Dia nèimh[b], a thug mise o thigh m'athar[c], agus o thìr mo dhilsean, agus a labhair rium, agus a mhionnaich dhomh, ag ràdh, Do d'shliochd bheir mi am fearann so; cuiridh esan 'aingeal féin romhad[e], agus gabhaidh tu bean do m' mhac as a sin.

8 Agus mur bi a' bhean toileach air thusa a leantuinn, an sin bithidh tu saor o m' mhionnaibh so[f]: a mhàin na toir mo mhac an sin a rìs.

9 Agus chuir an seirbhiseach a làmh fo shliasaid Abrahaim a mhaighstir, agus mhionnaich e dha 'thaobh an ni sin.

10 Agus ghabh an seirbhiseach deich càmhalan de chàmhalaibh a mhaighstir, agus dh'fhalbh e; oir[2] *bha* maoin a mhaighstir uile aige f' a làimh: Agus dh'éirich e, agus chaidh e gu Mesopotamia[i], gu baile Nahoir[j].

11 Agus thug e air na càmhalaibh an glùn a lùbadh an taobh a muigh de'n bhaile, làimh ri tobar uisge, mu thràth feasgair, *eadhon* mu'n àm 's an téid mnathan a mach a tharruing *uisge*.

12 Agus thubhairt e, O 'Thighearna, 'Dhé mo mhaighstir Abrahaim[l], deònaich gu-n soirbhich leamsa an diugh[n], agus nochd caoimhneas do m' mhaighstir Abraham.

13 Feuch, *tha* mi 'am sheasamh *an so* làimh ris an tobar uisge[p], agus thig nigheanan muinntir a' bhaile mach a tharruing uisge.

14 Agus tachaireadh e, a' mhaighdean ris an abair mise, Leig sìos, guidheam ort, do shoitheach, chum's gu-n òl mi; agus their ise, Ol, agus bheir mise deoch do d' chàmhalaibh mar an ceudna: *gu ma h*-i sin féin a dh'òrduich thu do d' sheirbhiseach Isaac; agus le sin bithidh fios agam gu-n do nochd thu caoimhneas do m' mhaighstir[r].

15 Agus mu-n do sguir e de labhairt[s], feuch, thàinig Rebecah a mach, a rugadh do Bhetuel, mac Mhilcah, bean Nahoir, bràthar Abrahaim; agus a soitheach air a gualainn.

16 Agus bha a' chailin ro mhaiseach ri amharc oirre, òigh, agus cha b' aithne do fhear riamh i: agus chaidh i sìos do'n tobar, agus lìon i a soitheach, agus thàinig i nìos.

17 Agus ruith an seirbhiseach 'n a coinneamh, agus thubhairt e, Leig dhomh, guidheam ort, beagan uisg' òl as do shoitheach.

18 Agus thubhairt i, Ol, mo thighearna: agus ghreas i oirre, agus leig i sìos a soitheach air a làimh, agus thug i dha deoch.

19 Agus an déigh dhi deoch a thoirt da, thubhairt i, Tairngidh mi *uisge* air son do chàmhal mar an ceudna, gus an sguir iad a dh'òl[a].

20 Agus ghreas i oirre, agus dh'fhalmhuich i a soitheach 's an amar, agus ruith i a rìs do'n tobar a tharruing *uisge*; agus tharruing i air son a chàmhal uile.

21 Agus *bha*'n duine ag amharc le h-iongantas oirre[d], *agus* a' fantuinn 'n a thosd, a dh'fheuchainn an d' thug, no nach d' thug, an Tighearn' air a thurus soirbheachadh leis.

22 Agus 'n uair a sguir na càmhalan a dh'òl, an sin ghabh an duine cluas-fhàinne oir[1], 's an robh leth seceil a chudthrom, agus dà làmh-fhail[g] air son a làmh, 's an robh deich *seceil* òir a chudthrom.

23 Agus thubhairt e, Cò d'an nighean thu? innis dhomh, guidheam ort; am bheil *ann* an tigh d'athar àite dhuinn gu tàmh a ghabhail ann?

24 Agus thubhairt i ris, *Is* mise nighean Bhetueil, mhic Mhilcah[h], a rug i do Nahor.

25 Thubhairt i ris mar an ceudna, *Tha* againn araon connlach, agus innlinn gu leòir, agus àite gu tàmh a ghabhail ann.

26 Agus chrom an duine e féin sìos, agus rinn e aoradh do'n Tighearna[k].

27 Agus thubhairt e, Beannaichte gu robh an Tighearna, Dia mo mhaighstir Abrahaim[m], nach do bhuin a thròcair agus 'fhìrinn o mo mhaighstir[o]: air dhomhsa *bhi* 's an t-slighe, stiùir an Tighearna mi gu tigh bhràithre mo mhaighstir.

28 Agus ruith a' mhaighdean, agus dh'innis i na nithe so do *mhuinntir* tighe a màthar.

29 Agus *bha* bràthair aig Rebecah, d'am b'ainm Laban[q]: agus ruith Laban a dh'ionnsuidh an duine a mach chum an tobair.

30 Agus 'n uair a chunnaic e a' chluas-fhàinne, agus na làmh-fhailean air làmhan a pheathar, agus 'n uair a chual' e briathran Rebecah a pheathar, ag ràdh, Mar so labhair an duine rium; an sin thàinig e dh'ionnsuidh an duine, agus, feuch, sheas e làimh ris na càmhalaibh aig an tobar.

31 Agus thubhairt e, Thig a steach, thusa 'tha beannaichte o'n Tighearna[t]; c'uime sheasas tu a muigh? oir dh'ulluich mise an tigh, agus àite do na càmhalaibh.

32 Agus thàinig an duine do'n tigh, agus dh' fhuasgail e na càmhalan, agus thug e seachad connlach agus innlinn air son nan càmhal, agus uisge a dh'ionnlad a chos, agus cosan nan daoine a *bha* maille ris.

33 Agus chuireadh *biadh* air a bheulaobh gu itheadh: ach thubhairt e, Cha-n ith mi, gus an innis mi mo ghnothuch[u]. Agus thubhairt esan, Labhair romhad.

B.C. 1857.

a 1 Pead. 4. 9
b Esr. 1. 2; Dan. 2. 44; Ion. 1. 9; Tais. 11. 13
c caib. 12. 1, 7; 13. 15; Deut. 1. 8; 34. 4; Gnio. 7. 5
d Luc. 2. 19, 51
e Ecs. 23. 23; 33. 2; Salm 34. 7; Isa. 63. 9; Eabh. 1. 14
f Ios. 2. 17-20
1 no, *scud air son clàr an eudainn.*
g Ese. 16. 11, 12; 1 Pead. 3. 3
2 no, *agus.*
h caib. 22. 23
i Deut. 23. 4; Bre. 3. 8, 10; Gnio. 2. 9
j caib. 11. 31
k rann 52; Ecs. 4. 31; 34. 8; Neh. 8. 6; Salm 95. 6
l rann 27; caib. 26. 24; Ecs. 3. 6; Mat. 22. 32
m Ecs. 18. 10; Rut 4. 14
n Neh. 1. 11; Gnà. 3. 6
o caib. 32. 10; Salm 98. 3; Luc. 1. 68
p rann 43
q caib. 29. 5
r Bre. 6. 17, 37; 2 Ri. 20. 9
s Isa. 65. 24; Dan. 9. 21
t caib. 26. 29; Bre. 17. 2; Rut 3. 10; Salm 115. 15
u Salm 132. 3-5; Eoin 4. 34; Eph. 6. 5-7

34 Agus thubhairt e, *Is* mise seirbhiseach Abrahaim;
35 Agus bheannaich an Tighearna mo mhaighstir gu mòr[b], agus tha e air fàs cumhachdach[d]: agus thug e dha caoraich, agus crodh, agus airgiod, agus òr, agus òglaich agus banoglaich, agus càmhalan agus asail;
36 Agus rug Sarah, bean mo mhaighstir, mac do m' mhaighstir 'n a sean aois: agus thug e dhasan gach ni a *bh'*aige;
37 Agus thug mo mhaighstir ormsa mo mhionnan a thoirt[g], ag ràdh, Cha ghabh thu bean do m' mhac de nigheanaibh nan Canaanach, muinntir *a tha* mise a chòmhnuidh 'n am fearann:
38 Ach théid thu dh'ionnsuidh tighe m'athar, agus a dh'ionnsuidh mo dhilsean, agus gabhaidh tu bean do m' mhac.
39 Agus thubhairt mi ri m' mhaighstir, Theagamh nach lean a' bhean mi:
40 Agus thubhairt esan rium, Cuiridh an Tighearn', an làthair an do ghluais mise, 'aingeal féin leat, agus soirbhichidh e do thurus; agus gabhaidh tu bean do 'm mhac o m' dhilsibh, agus o thigh m'athar.
41 An sin bithidh tu saor o m' mhionnaibh-sa, 'n uair a thig thu chum mo dhilsean; agus mur toir iad dhuit *bean*, an sin bithidh tu saor o m' mhionnaibh.
42 Agus thàinig mi'n diugh chum an tobair, agus thubhairt mi, O 'Thighearna, 'Dhé mo mhaighstir Abrahaim, ma shoirbhicheas tu nis mo thurus air am bheil mi 'g imeachd[k];
43 Feuch, tha mi 'am sheasamh làimh ris an tobar uisge; agus 'n uair a thig a' mhaighdean a mach a tharruing *uisge*, agus a their mi rithe, Thoir dhomh, guidheam ort, beagan uisge ri òl as do shoitheach;
44 Agus a their ise rium, Ol thu féin, agus tairngidh mise mar an ceudna do d' chàmhalaibh: *gu ma h*-i sin féin a' bhean a dh'orduich an Tighearna do mhac mo mhaighstir[o].
45 Agus mun do sguir mi de labhairt a'm' chridhe[q], feuch thàinig Rebecah a mach, agus a soitheach air a gualainn; agus chaidh i sìos do'n tobar, agus tharruing i *uisge*: Agus thubhairt mi rithe, Thoir dhomh deoch, guidheam ort:
46 Agus ghreas i oirre, agus leig i sìos a soitheach o '*gualainn*, agus thubhairt i, Ol, agus bheir mi deoch do d' chàmhalaibh mar an ceudna: agus dh'òl mi, agus thug i air na càmhalaibh òl mar an ceudna.
47 Agus dh'fhiosraich mi dhith, agus thubhairt mi, Cò d'an nighean thusa? Agus thubhairt ise, *Is* mi nighean Bhetuéil, mhic Nahoir, a rug Milcah dha: Agus chuir mi a' chluas-fhàinne air a h-aghaidh, agus na làmh-fhailean air a làmhan[u].
48 Agus chrom mi sìos mo cheann[v], agus rinn mi aoradh do'n Tighearna, agus bheannaich mi an Tighearna, Dia mo mhaighstir Abrahaim, a threòraich mi 's

B.C. 1857.

a Salm 32. 8
48. 14
107. 7
Gnà. 3. 6
Isa. 48. 17
b rann 1
caib. 12. 2
13. 2
Gnà. 10. 22
22. 4
c caib. 47. 29
Ios. 2. 14
d Salm 18. 35
e Salm 118. 23
f caib. 31. 24
2 Sam. 13. 22
Gnio. 11. 17
g rann 3
h rann. 26, 48
Salm 95. 6
1 *soithichean.*
i Ecs. 3. 22
11. 2
12. 35
j Deut. 33. 13-16
2 Each. 21. 3
Esr. 1. 6
2 no, *bliadhna iomlan;* no, *deich miosan.*
k caib. 39. 3
Esr. 8. 21
Neh. 1. 11
Salm 90. 17
Ròm. 1. 10
l caib. 45. 9
m Ios. 1. 8
Isa. 48. 15
n Salm 45. 10
o Gnà. 19. 14
p caib. 35. 8
q 1 Sam. 1. 13
Neh. 2. 4
r caib. 22. 17
Rut 4. 11, 12
s caib. 16. 14
25. 11
3 no, *a dh' ùrnuigh.*
t Ios. 1. 8
Salm 1. 2
77. 12
119. 15
143. 5
u Ese. 16. 10-12
v rann 26
w Gnà. 19. 14

an t-slighe cheirt[a], a ghabhail nighinn bràthar mo mhaighstir d'a mhac.
49 Agus a nis, ma bhuineas sibh gu caoimhneil[c] agus gu fìrinneach ri m' mhaighstir, innsibh dhomh; agus mur *buin*, innsibh dhomh; chum as gu-n tionndaidh mi dh'ionnsuidh na làimhe deise, no na làimhe clìthe.
50 An sin fhreagair Laban agus Betuel, agus thubhairt iad, *Is ann* o'n Tighearna thàinig an ni *so*[e]: cha-n urrainn sinne olc no maith a ràdh riut[f].
51 Feuch, *tha* Rebecah a' d' làthair, gabh *i*, agus imich; agus bitheadh i 'n a mnaoi aig mac do mhaighstir, mar a labhair an Tighearna.
52 Agus 'n uair a chuala seirbhiseach Abrahaim am briathran, chrom se e féin gu làr do'n Tighearna[h].
53 Agus thug an seirbhiseach a làthair seudan[1] airgid agus seudan òir[i], agus eudach, agus thug e *iad* do Rebecah: thug e mar an ceudna nithe luachmhor d'a bràthair agus d'a màthair[j].
54 Agus dh'ith iad, agus dh'òl iad, e féin agus na daoine a *bha* maille ris, agus dh'fhan iad ré na h-oidhche: agus dh'éirich iad 's a' mhaduinn; agus thubhairt esan, Cuiribh air falbh mi dh'ionnsuidh mo mhaighstir.
55 Agus thubhairt a bràthair agus a màthair, Fanadh a' mhaighdean maille ruinn air a' chuid a's lugha deich làithean[2]; 'n a dhéigh sin falbhaidh i.
56 Agus thubhairt e riu, Na cuiribh moille orm[l], oir shoirbhich an Tighearna mo thurus[m]: cuiribh air falbh mi, chum gu-n téid mi dh'ionnsuidh mo mhaighstir.
57 Agus thubhairt iad, Gairmidh sinn air a' mhaighdinn, agus fiosraichidh sinn d'a beul féin.
58 Agus ghairm iad air Rebecah, agus thubhairt iad rithe, An téid thu leis an duine so[n]? Agus thubhairt i, Théid.
59 Agus chuir iad air falbh Rebecah, am piuthar, agus a banaltrum[p], agus seirbhiseach Abrahaim, agus a dhaoine.
60 Agus bheannaich iad Rebecah[r], agus thubhairt iad rithe, Is tu ar piuthar, bi-sa a'd' *mhàthair* mhìltean de mhuillionaibh; agus sealbhaicheadh do shliochd geata na muinntir sin le 'm fuathach iad.
61 Agus dh'éirich Rebecah, agus a maighdeanan, agus mharcaich iad air na càmhalaibh, agus lean iad an duine: agus ghabh an seirbhiseach Rebecah, agus dh'fhalbh e roimhe.
62 Agus bha Isaac a' teachd o shlighe an tobair Lahai-roi[s]; oir bha e 'chòmhnuidh 's an tìr mu dheas.
63 Agus chaidh Isaac a mach a bheachdsmuaineachadh[3] 's an fhàiche[t] air feasgar: agus thog e suas a shùilean, agus chunnaic e, agus, feuch, *bha* na càmhalan a' tighinn.
64 Agus thog Rebecah suas a sùilean, agus 'n uair a chunnaic i Isaac, theirinn i bhàrr a' chàmhail[w].

65 Agus thubhairt i ris an t-seirbhiseach, Cò e'n duine so *a tha'* sràid-imeachd 's an fhaiche' g' ar coinneachadh? Agus thubhairt an seirbhiseach, '*S* e mo mhaighstir a th'ann: an sin ghabh i gnùis-bhrat[a], agus chòmhdaich si i féin.

66 Agus dh'innis an seirbhiseach do Isaac na h-uile nithe a rinn e.

67 Agus thug Isaac i do bhùth Sharah[c] a mhàthar, agus ghabh e Rebecah, agus bha i aige 'n a mnaoi: agus ghràdhaich e i: agus fhuair Isaac sòlas an déigh *bàis* a mhàthar[d].

CAIB. XXV.

1 *Mic Abrahaim le Ceturah.* 7 *Aois Abrahaim agus a bhàs.* 12 *Ginealaich Ismaeil.* 24 *Rugadh do Isaac Esau agus Iacob.* 29 *Reic Esau a chòirbhreithe.*

AN sin ghabh Abraham bean a rìs, d'am *b*'ainm Ceturah[f].

2 Agus rug i dha Simran, agus Iocsan, agus Medan, agus Midian[i], agus Isbac, agus Suah[j].

3 Agus ghin Iocsan Seba[k], agus Dedan[l]. Agus b'iad mic Dhedain Asurim, agus Letusim, agus Leumim.

4 Agus mic Mhidiain; Epha[o], agus Epher, agus Hanoch, agus Abidah, agus Eldaah: is iad sin uile mic Cheturah.

5 Agus thug Abraham gach *ni* a bh' aige do Isaac.

6 Ach do mhic nan coimhleabach a *bha* aig Abraham, thug Abraham tiodhlacan; agus chuir e air falbh iad o 'mhac Isaac[q], 'n uair a bha e féin fathast beò, do'n taobh an ear, do thìr na h-àirde 'n ear[r].

7 Agus *is iad* so làithean bhliadhnacha beatha Abrahaim a bha e beò; ceud agus tri fichead, agus cùig bliadhna deug.

8 An sin thug Abraham suas an deò[t], agus fhuair e bàs ann an deadh shean aois, 'n a sheann duine, agus làn *de bhliadhnachaibh;* agus chruinnicheadh e chum a mhuinntir[u].

9 Agus dh'adhlaic a mhic Isaac agus Ismael e ann an uaimh Mhachpelah, ann an achadh Ephroin, mhic Shoair an Hitich, a *tha* fa chomhair Mhamre;

10 An t-achadh a cheannaich Abraham o mhic Het[w]: ann an sin dh'adhlaiceadh Abraham, agus Sarah a bhean.

11 Agus an déigh bàis Abrahaim, bheannaich Dia Isaac a mhac: agus ghabh Isaac còmhnuidh làimh ri tobar Lahai-roi.

12 A nis *is* iad sin ginealaich Ismaeil mhic Abrahaim, a rug Hagar a' bhan-Eiphiteach, banoglach Sharah, do Abraham.

13 Agus *is* iad sin ainmean mhac Ismaeil, 'n an ainmibh, a réir an ginealach: ceud-ghin Ismaeil, Nebaiot; agus Cedar, agus Adbeel, agus Mibsam,

14 Agus Misma, agus Dumah, agus Masa,

R.C. 1857.

[1] no, *Hadar*

[a] 1 Tim. 2. 9
[b] caib. 17. 20
[c] caib. 18. 6
[d] caib. 38. 12
1 Tes. 4. 13
[e] 1 Sam. 15 7
[2] *thuit e.*
[f] 1 Each. 1. 32
[g] caib. 24. 67
[h] caib. 28. 5
[i] Air. 22. 4
25. 17
Bre. vi.
[j] Iob 2. 11
[k] 1 Ri. 10. 1
Salm 72. 10
[l] Ier. 25. 23
[m] 1 Sam. 1. 11
Luc. 1. 13
[n] 1 Each. 5. 20
2 Each. 33. 13
Esr. 8. 23
Salm 145. 19
Gnà. 10. 24
Ròm. 9. 10
[o] Isa. 60. 6
[p] 1 Sam. 22. 15
Ese. 20. 31
36. 37
[q] Salm 17. 14
[r] Bre. 6. 3
[s] caib. 27. 29
Salm 60. 8
Isa. 63. 1-6
Ob. 1-16
Mal. 1. 2-4
Ròm. 9. 10-12
[t] caib. 15. 15
49. 29
Iob 5. 26
[u] caib. 23. 16
[v] Hos. 12. 3
[w] caib. 23. 16
[x] caib. 27. 3
[y] Eabh. 11. 9
[3] *gu-n robh sithionn 'n a bheul.*
[z] caib. 27. 19
[4] 's e sin, *dearg.*

15 Hadar[1], agus Tema, Ietur, Naphis, agus Cedemah.

16 *Is* iad sin mic Ismaeil, agus *is* iad sin an ainmean 'n am bailtibh, agus 'n an daingneachaibh; dà cheannard dheug a réir am fineacha[b].

17 Agus *is* iad sin bliadhnachan beatha Ismaeil, ceud agus seachd bliadhna deug 'ar fhichead: agus thug e suas an deò, agus dh'eug e, agus chruinnicheadh e chum a mhuinntir.

18 Agus ghabh iad còmhnuidh o Habhilah[e] gu ruig Sur, a *tha* fa chomhair na h-Eiphit, mar a théid thu gu Asiria. An làthair a bhràithrean uile fhuair e bàs[2].

19 Agus *is* iad so ginealaich Isaaic, mhic Abrahaim: Ghin Abraham Isaac.

20 Agus bha Isaac dà fhichead bliadhna dh'aois 'n uair a ghabh e Rebecah, nighean Bhetueil[g], an t-Sirianaich o Phadanaram[h], piuthar Labain an t-Sirianaich, dha féin 'n a mnaoi.

21 Agus ghuidh Isaac an Tighearna air son a mhnatha[m], a chionn gu-*n robh* i neo-thorrach: agus dh'éisd an Tighearna ris[n], agus dh'fhàs Rebecah a bhean torrach.

22 Agus bha a' chlann a' coimhghleacadh an taobh a stigh dhi: agus thubhairt ise, Ma *tha a' chùis* mar sin, c'ar son a *tha* mi mar so? Agus chaidh i a dh'fhiosrachadh de'n Tighearna[p].

23 Agus thubhairt an Tighearna rithe, *Tha* dà chinneach a'd' bholg, agus bithidh dà shluagh air an sgaradh o d'innibh: agus bithidh *aon* sluagh *dhiubh so* na 's treise na '*n* sluagh *eile;* agus ni esan a's sine seirbhis dhasan a's òige[s].

24 Agus 'n uair a choimhlionadh a làithean gu bhi air a h-aisead, feuch, *bha* leth-aona 'n a bolg.

25 Agus thàinig an ceud-ghin a mach dearg, '*us* e uile mar fhalluinn mholaich: agus thug iad Esau mar ainm air.

26 Agus 'n a dhéigh sin thàinig a bhràthair a mach, agus greim aig a làimh de shàil Esau[v]; agus thugadh Iacob mar ainm air: agus *bha* Isaac tri fichead bliadhna dh'aois, 'n uair a rugadh iad.

27 Agus dh'fhàs na gillean; agus bha Esau 'n a shealgair seòlta[x], 'n a fhear macharach; agus *bha* Iacob 'n a dhuine coimhlionta, a' gabhail còmhnuidh ann am bùthaibh[y].

28 Agus ghràdhaich Isaac Esau, a chionn gu-n d'ith e d'*a*[3] shithinn[z]; ach ghràdhaich Rebecah Iacob.

29 Agus bhruich Iacob brochan; agus thàinig Esau o'n mhachair, agus e fann.

30 Agus thubhairt Esau ri Iacob, Leig dhomh itheadh, guidheam ort, de'n *bhrochan* dhearg sin féin; oir *tha* mi fann; uime sin thugadh Edom[4] mar ainm air.

31 Agus thubhairt Iacob, Reic rium an diugh do chòir-bhreithe.

32 Agus thubhairt Esau, Feuch, *tha* mi dlùth do'n bhàs[1]; agus ciod an tairbhe a tha 's a' chòir-bhreithe so dhomhsa[b]?

33 Agus thubhairt Iacob, Mionnaich dhomhsa an diugh; agus mhionnaich e dha: agus reic e a chòir-bhreithe ri Iacob[c].

34 An sin thug Iacob do Esau aran, agus brochan de ghall-pheasair; agus dh'ith e[d], agus dh'òl e, agus dh'éirich e, agus dh'fhalbh e roimhe: mar so rinn Esau dìmeas air a chòir-bhreithe[e].

CAIB. XXVI.

1 *Chaidh Isaac do Gherar, agus bheannaich Dia e.* 26 *Rinn Abimelech coimhcheangal ris aig Beer-seba.*

AGUS bha gorta 's an tìr a bharrachd air a' cheud ghorta[g] a bha ann an làithibh Abrahaim: agus chaidh Isaac gu Abimelech rìgh nam Philisteach[i], do Gherar.

2 Agus dh' fhoillsich an Tighearn' e féin dha agus thubhairt e, Na rach sìos do'n Eiphit: gabh còmhnuidh anns an tìr a dh'innseas mise dhuit.

3 Bi air chuairt 's an tìr so[j], agus bithidh mise maille riut[k], agus beannaichidh mi thu: oir dhuit-sa, agus do d' shliochd, bheir mise na dùthchannan sin uile[l], agus coimhlionaidh mi na mionnan[m] a mhionnaich mi do d'athair Abraham:

4 Agus bheir mi air do shliochd fàs lìonmhor mar reulta nèimh, agus bheir mi do d'shliochd na dùthchannan sin uile: agus beannaichear ann ad shliochd-sa[n] uile chinnich na talmhainn;

5 Do bhrìgh gu-n d'éisd Abraham ri m' ghuth[o], agus gu-n do ghléidh e m'iarrtus, m'àitheantan, m'orduighean, agus mo laghannan.

6 Agus ghabh Isaac còmhnuidh ann an Gerar.

7 Agus dh' fhiosraich daoine an àite *dheth* m'a mhnaoi; agus thubhairt e[p], *Is i* mo phiuthar i: oir bha eagal[q] air a ràdh, *Is i* mo bhean *i;* air eagal, *ars' esan,* gu marbhadh daoine an àite mi air son Rebecah, do bhrìgh gu-n *robh* i maiseach ri amharc oirre.

8 Agus 'n uair a bha e aimsir fhad' an sin, sheall Abimelech rìgh nam Philisteach a mach air uinneig, agus chunnaic e, agus, feuch, *bha* Isaac a' sùgradh r'a mhnaoi Rebecah.

9 Agus ghairm Abimelech air Isaac, agus thubhairt e, Feuch, gu cinnteach *is i* do bhean i: agus cionnus a thubhairt thu, *Is i* mo phiuthar i? agus thubhairt Isaac ris, A chionn gu-n d' thubhairt mi, Air eagal gu-m bàsaich mi air a son.

10 Agus thubhairt Abimelech, Ciod e so a rinn thu oirnn[u]? dh'fheudadh aon de'n t-sluagh luidhe le d' mhnaoi, agus bheireadh tu cionta oirnne.

11 Agus thug Abimelech àithne d'*a* shluagh uile, ag ràdh, Esan a bheanas ris

R.C. 1837.

[a] Salm 105. 15
Gnà. 6. 29
[1] *'dol a dh' fhaghail a' bhàis.*
[b] Iob 21. 15
Mal. 3. 14
[c] caib. 27. 36
36. 6
Eabh. 12. 16
[d] Isa. 22. 13
1 Cor. 15. 32
[e] Salm 106. 24
Mat. 22. 5
Gnio. 13. 41
[f] Ecl. 4. 4
[g] caib. 12. 10
[h] Ecs. 1. 9
[i] caib. 20. 2
[j] Salm 39. 12
Eabh. 11. 9
13. 16
[k] caib. 28. 15
Isa. 43. 2, 5
[l] caib. 13. 15
15. 18
22. 16
[m] Salm 105. 9
Mic. 7. 20
[2] *uisge beò.*
[3] 's e sin, *connsachadh.*
[n] caib. 22. 18
Salm 72. 17
[o] caib. 22. 18
[4] 's e sin, *fuath.*
[5] 's e sin, *rùm;* no, *farsuinneachd.*
[p] caib. 20. 2, 13
[q] Gnà. 29. 25
[r] Salm 27. 1, 3
Isa. 41. 10
51. 12
[s] caib. 35. 1
[t] caib. 22. 22
[u] caib. 20. 9
[v] Bre. 11. 7
[w] rann 16

an duine so[a], no r'a mhnaoi, gu cinnteach cuirear gu bàs e.

12 An sin shìol-chuir Isaac 's an tìr sin, agus fhuair e 's a' bhliadhna sin féin a' cheud uiread *'s a chuir e,* agus bheannaich an Tighearn' e.

13 Agus dh'fhàs an duine mòr, agus chaidh e air aghaidh, agus dh'fhàs e gus an robh e ro mhòr:

14 Oir bha aige sealbh chaorach, agus sealbh cruidh, agus mòran sheirbhiseach. Agus ghabh na Philistich farmad ris[f].

15 Agus dhùin na Philistich suas na tobraichean uile a chladhaich seirbhisich 'athar ann an làithibh Abrahaim 'athar, agus lìon iad le ùir iad.

16 Agus thubhairt Abimelech ri Isaac, Imich uainne; oir is cumhachdaiche thu gu mòr na sinne[h].

17 Agus dh'imich Isaac as a sin, agus shuidhich e a bhùth ann an gleann Gherair, agus ghabh e còmhnuidh an sin.

18 Agus chladhaich Isaac a rìs na tobraichean uisge a chladhaicheadh ann an làithibh Abrahaim 'athar; oir dhùin na Philistich suas iad an déigh bàis Abrahaim: agus thug e ainmean orra a réir nan ainm a thug 'athair orra.

19 Agus chladhaich seirbhisich Isaaic 's a' ghleann, agus fhuair iad an sin tobar fìor-uisge[2].

20 Agus rinn buachaillean Gherair connsachadh ri buachaillean Isaaic, ag ràdh, *Is* leinne an t-uisge: agus thug e Esec[3] mar ainm air an tobar, a chionn gu-n d'rinn iad connsachadh ris.

21 Agus chladhaich iad tobar eile, agus rinn iad connsachadh uime sin cuideachd: agus thug e Sitnah[4] mar ainm air.

22 Agus chaidh e air imrich as a sin, agus chladhaich e tobar eile; agus cha d'rinn iad connsachadh uime sin: agus thug e Rehobot[5] mar ainm air; agus thubhairt e, Oir thug an Tighearn' a nis farsuingeachd dhuinn; agus fàsaidh sinn lìonmhor 's an tìr.

23 Agus chaidh e suas as a sin gu Beer-seba.

24 Agus dh' fhoillsich an Tighearn' e féin da 's an oidhche sin féin, agus thubhairt e, *Is* mise Dia Abrahaim d'athar; na bitheadh eagal ort[r], oir tha mise maille riut, agus beannaichidh mi thu, agus ni mi do shliochd lìonmhor air sgàth mo sheirbhisich Abrahaim.

25 Agus thog e altair an sin[s], agus ghairm e air ainm an Tighearn', agus shuidhich e an sin a bhùth: agus chladhaich seirbhisich Isaaic tobar an sin.

26 An sin chaidh Abimelech d'a ionnsuidh o Gherar, agus a charaid Ahudsat, agus Phichol[t] àrd cheannard a shluaigh.

27 Agus thubhairt Isaac riu, C'ar son a thàinig sibh a m'ionnsuidh, agus gu bheil fuath agaibh dhomh[v], agus gu-n do chuir sibh uaibh mi[w]?

28 Agus thubhairt iadsan, Chunnaic

sinn gu cinnteach[1] gu-n robh an Tigh-
earna leat; agus thubhairt sinn, Bitheadh
a nis mionnan eadaruinn[b], *eadhon* eadar
sinne agus thusa, agus deanamaid coimh-
cheangal riut;
29 Nach dean thu oirnne cron sam
bith, mar nach do bhean sinne riutsa,
agus mar nach do rinn sinn ni sam bith
ort ach maith, agus a chuir sinn uainn
thu ann an sìth: Tha thusa nis air do
bheannachadh leis an Tighearna[d].
30 Agus rinn e dhoibh cuirm[e], agus
dh'ith agus dh'òl iad.
31 Agus dh'éirich iad gu moch 's a'
mhaduinn, agus mhionnaich iad d'a
chéile: agus chuir Isaac air falbh iad,
agus dh'imich iad uaith ann an sìth.
32 Agus air an là sin féin thàinig seirbh-
isich Isaaic, agus dh'innis iad dha mu
thimchioll an tobair a chladhaich iad,
agus thubhairt iad ris, Fhuair sinn uisge.
33 Agus thug e Seba[2] mar ainm air:
uime sin *is e* Beer-seba[3] ainm a' bhaile sin
gus an là 'n diugh.
34 Agus bha Esau dà fhichead bliadhna
dh'aois; agus ghabh e mar mhnaoi Iudit,
nighean Bheeri an Hitich, agus Basemat[j]
nighean Eloin an Hitich:
35 Agus bha iad *sin* 'n am briseadh
cridhe[4] do Isaac agus do Rebecah.

CAIB. XXVII.

1 *Chuir Isaac Esau a shealg sithinn.* 18 *Le scòladh Rebecah thàinig Iacob a dh'ionnsuidh 'athar le biadh blasda 'an riochd Esau, agus fhuair e a bheannachadh.* 41 *Thug Esau fuath do Iacob, agus bhagair e a mharbhadh.*

AGUS 'n uair a bha Isaac air fàs sean,
agus a bha a shùilean dall[l], air
chor as nach faiceadh e, ghairm e air
Esau a mhac 'bu shine, agus thubhairt e
ris, A mhic: agus thubhairt esan ris,
Feuch, *tha* mi '*n so*.
2 Agus thubhairt esan, Feuch a nis,
tha mise sean; cha-n 'eil fios agam air
latha mo bhàis[n].
3 Agus a nis, guidheam ort, gabh d'
airm, do bholg-saighead agus do bhogha,
agus falbh a mach do'n mhachair, agus
sealg dhomh sithionn;
4 Agus dean dhomh biadh blasda, mar
is ionmhuinn leam, agus thoir a m'ionn-
suidh *e*, chum gu-n ith mi; chum as gu-m
beannaich m'anam[p] thu mu-m faigh mi
bàs.
5 Agus chuala Rebecah an uair a labh-
air Isaac r'a mhac Esau: agus chaidh
Esau do'n mhachair a shealg sithinn, gu
'toirt *d'a ionnsuidh*.
6 Agus labhair Rebecah r'a mac Iacob,
ag ràdh, Feuch, chuala mi d'athair a'
labhairt ri Esau do bhràthair, ag ràdh,
7 Thoir a m'ionnsuidh sithionn, agus
dean biadh blasda dhomh, chum gu-n ith
mi, agus gu-m beannaich mi thu an
làthair an Tighearna, roimh mo bhàs.
8 A nis uime sin, a mhic, éisd ri m'
ghuth[a], a réir an ni a *tha* mi ag àithneadh
dhuit.
9 Falbh a nis a dh'ionnsuidh an treuda,
agus thoir a m'ionnsuidh o sin dà dheadh
mheann de na gabhraibh; agus ni mise
iad 'n am biadh blasda[c] air son d'athar,
mar is ionmhuinn leis:
10 Agus bheir thu dh'ionnsuidh d'
athar *e*, chum gu-n ith e, agus a chum
gu-m beannaich e thu roimh a bhàs.
11 Agus thubhairt Iacob ri Rebecah a
mhàthair, Feuch, *tha* Esau mo bhràthair
'n a dhuine molach[f], agus mise a' m'
dhuine lom.
12 Ma 's e' s gu-n laimhsich m'athair
mi[g], an sin measar mi leis mar neach leis
am b'àill *a* mhealladh; agus bheir mi
mallachadh orm féin[h], agus cha bheann-
achadh.
13 Agus thubhairt a mhàthair ris, Orm-
sa bitheadh do mhallachadh[i], a mhic; a
mhàin éisd ri m' ghuth, agus falbh, thoir
a m'ionnsuidh *iad*.
14 Agus dh'fhalbh e, agus ghlac e *iad*,
agus thug e *iad* a dh'ionnsuidh a mhàthar:
agus rinn a mhàthair biadh blasda, mar a
b'ionmhuinn le 'athair[k].
15 Agus ghabh Rebecah eudach tait-
neach Esau a mic 'bu shine, a bh'aice 's an
tigh; agus chuir i e air Iacob a mac a
b'òige.
16 Agus chuir i croicinn mheann nan
gabhar air a làmhan, agus air luime a
mhuineil.
17 Agus thug i am biadh blasda, agus
an t-aran a dheasaich i, do làimh a mic
Iacoib.
18 Agus thàinig e dh'ionnsuidh 'athar,
agus thubhairt e, Athair: agus thubhairt
esan, Feuch, *tha* mi '*n so;* cò thusa, a
mhic?
19 Agus thubhairt Iacob r'a athair, *Is*
mise Esau do cheud-ghin[m]; rinn mi mar
a dh'iarr thu orm: éirich, guidheam ort,
suidh agus ith de m' shithinn, chum as
gu-m beannaich d'anam mi.
20 Agus thubhairt Isaac r'a mhac,
Cionnus a fhuair thu i cho luath, a mhic?
agus thubhairt esan, A chionn gu-n do
chuir an Tighearna do Dhia[o] a' m'
rathad[5] i.
21 Agus thubhairt Isaac ri Iacob, Thig
am fagus a nis, chum gu-n laimhsich mi
thu[q], a mhic, an tusa féin mo mhac Esau,
no nach tu.
22 Agus chaidh Iacob am fagus d'a
athair Isaac, agus laimhsich se e; agus
thubhairt e, *Is e* 'n guth guth Iacoib, ach
is iad na làmhan làmhan Esau.
23 Agus cha d'aithnich se e, a chionn
gu-n robh a làmhan molach[r], mar làmhan
Esau a bhràthar: mar sin bheannaich
se e.
24 Agus thubhairt e, An tusa féin mo
mhac Esau? agus thubhairt esan, *Is* mi[s].
25 Agus thubhairt e, Thoir am fagus
domh *e*, agus ithidh mi de shithinn mo

R.C. 1804.

[1] *a' faicinn chunnaic sinn.*
[a] rann 13
[b] caib. 21. 23
[c] rann 4
[d] caib. 24. 31 Salm 115. 15
[e] caib. 19. 3 31. 54
[f] caib. 25. 25
[g] rann 22
[h] caib. 9. 25 Deut. 27. 18
[i] 1 Sam. 25. 14 2 Sam. 14. 9 Mat. 27. 25
[2] 's e sin, *mionnan.*
[3] 's e sin, *tobar nam mionn.*
[j] caib. 36. 2
[k] caib. 25. 28 Gnà. 23. 3 Luc. 21. 34
[4] *searbhas spioraid.*
[l] caib. 48. 10 1 Sam. 3. 2 Ecl. 12. 3
[m] 1 Ri. 13. 18 14. 2 Isa. 28. 15 Sech. 13. 14
[n] Gnà 27. 1 Luc. 12. 40 Seum. 4. 14
[o] Ecs. 20. 7 Iob 13. 7
[5] *a' m' làthair.*
[p] rann 25 caib. 48. 9 49. 28 Deut. 33. 1
[q] rann 12
[r] rann 16
[s] 2 Sam. 14. 5 Gnà. 12. 19, 22 Eph. 4. 25

mhic, chum as gu-m beannaich m'anam
thu. Agus thug e 'm fagus da e, agus
dh'ith e; agus thug e d'a ionnsuidh fìon,
agus dh'òl e.
26 Agus thubhairt 'athair Isaac ris,
Thig am fagus a nis, agus pòg mi, a
mhic.
27 Agus thàinig e'm fagus, agus phòg
se e: agus dh'fhairich e boladh 'eudaich;
agus bheannaich se e[b], agus thubhairt e,
Feuch, *tha* fàile[c] mo mhic mar fhàile
fearainn a bheannaich an Tighearna[d].
28 Uime sin, gu-n tugadh Dia dhuit
de dhrùchd[g] nèimh, agus de reamhrachd
na talmhainn, agus pailteas arbhair agus
fìona.
29 Deanadh slòigh seirbhis dhuit, agus
strìochdadh cinnich dhuit; bi 'n ad uachd-
aran air do bhràithribh, agus cromadh
mic do mhàthar sìos duit[j]: mallaichte
gu robh gach neach a mhallaicheas thu[k],
agus beannaichte *gu robh* gach neach a
bheannaicheas thu.
30 Agus cho luath agus a sguir Isaac
de bheannachadh Iacoib, 'n uair bu ghann
a bha Iacob air dol a mach fathast á
làthair Isaaic 'athar, thàinig a bhràthair
Esau o 'sheilg.
31 Agus rinn esan mar an ceudna biadh
blasda, agus thug e dh'ionnsuidh 'athar
e; agus thubhairt e r'a athair, Eireadh
m'athair, agus itheadh e de shithinn
a mhic, chum gu-m beannaich d'anam
mi.
32 Agus thubhairt Isaac 'athair ris,
Cò thusa? agus thubhairt esan, *Is* mi do
mhac, do cheud-ghin, Esau.
33 Agus chriothnaich Isaac le ball-
chrith anabarraich[1], agus thubhairt e,
Cò, c'àite '*m bheil* esan a ghlac[2] sithionn,
agus a thug *i* do m'ionnsuidh, agus dh'ith
mi de'n iomlan mu-n d'thàinig thusa[o]?
agus bheannaich mi e, seadh *agus* beann-
aichte bithidh e.
34 'N uair a chual' Esau briathran
'athar, ghlaodh e le glaodh mòr, agus
ro shearbh; agus thubhairt e r'a athair,
Beannaich mise, *eadhon* mise mar an
ceudna[p], O 'athair.
35 Agus thubhairt e, Thàinig do
bhràthair le ceilg[q], agus thug e leis do
bheannachadh.
36 Agus thubhairt esan, Nach ceart a
thugadh Iacob[3] mar ainm air? oir thàinig
e fodham an dà uair so: thug e leis mo
chòir-bhreithe[u]; agus, feuch, a nis thug
e leis mo bheannachadh. Agus thubhairt
e, Nach do ghléidh thu dhomhsa beann-
achadh?
37 Agus fhreagair Isaac, agus thubhairt
e ri Esau, Feuch, rinn mi e 'n a uachd-
aran ort[w], agus a bhràithrean uile thug
mi dha mar sheirbhisich; agus le arbhar
agus le fìon chum mi suas e: agus dhuit-sa
ciod a nis a ni mi, a mhic?
38 Agus thubhairt Esau r'a athair,
Nach 'eil agad ach aon bheannachadh,

R.C. 1760.

[a] caib. 25. 23 Salm 60. 9, 10 Ob. 18-20
[b] Eabh. 11. 20
[c] Dan 4. 11 Hos. 14. 6
[d] Eabh. 6. 7
[e] 2 Ri. 8. 20 2 Each. 21. 8
[f] caib. 4. 5 37. 4, 8
[g] Deut. 33. 13, 28 2 Sam. 1. 21 Salm 133. 3 Mic. 5. 7
[h] caib. 50. 3
[i] caib. 32. 6 Ob. 10
[j] caib. 49. 8
[k] Air. 24. 9 Seph. 2. 8
[l] Iob 20. 12 Salm 64. 5
[m] caib. 11. 31
[1] *chriothnaich Isaac gu mòr le criothnachadh mòr.*
[n] caib. 26. 35
[2] *shealg.*
[o] rann 25
[p] Gnà. 1. 31 Eabh. 12. 17
[q] 2 Ri. 10. 19 Mal. 2. 10 1 Tes. 4. 6
[r] caib. 24. 3
[s] Hos. 12. 12
[3] 's e sin, *fear-tollaidh fodha*
[t] caib. 25. 20
[u] caib. 25. 26, 34
[v] caib. 24. 29
[w] rann 29 2 Sam. 8. 14
[x] caib. 12. 2
[4] *fearann do chuairt.*

'athair? beannaich mise, *eadhon* mise
mar an ceudna, O 'athair. Agus thog
Esau suas a ghuth, agus ghuil e.
39 Agus fhreagair Isaac 'athair, agus
thubhairt e ris, Feuch, ann an reamhrachd
na talmhainn bithidh do chòmhnuidh,
agus ann an drùchd nèimh o'n àirde.
40 Agus le d' chlaidheamh thig thu
beò, agus do d' bhràthair ni thu seirbhis[a]:
agus 'n uair a bhitheas an uachdaranachd
agad, an sin brisidh tu a chuing o d'
mhuineal[e].
41 Agus dh'fhuathaich Esau Iacob[f]
air son a' bheannachaidh leis an do
bheannaich 'athair e: agus thubhairt
Esau 'n a chridhe, Tha làithean a' bhròin[h]
air son m'athar am fagus, agus *an sin*
marbhaidh mi mo bhràthair Iacob[i].
42 Agus dh'innseadh do Rebecah briath-
ran Esau a mic'bu shine, agus chuir i *teach-
dair' uaipe*, agus ghairm i air Iacob a mac
a b'òige, agus thubhairt i ris, Feuch, *tha*
do bhràthair Esau a' toirt comhfhurtachd
dha féin[l] a' d' thaobh-sa, *a' cur roimhe*
do mharbhadh.
43 A nis uime sin, a mhic, éisd ri m'
ghuth; agus éirich, teich a dh'ionnsuidh
mo bhràthar Labain do Haran[m].
44 Agus fanaidh tu maille ris beagan
de làithibh, gus an tionndaidh fraoch
feirge do bhràthar;
45 Gus an tionndaidh corruich do
bhràthar uait, agus gu-n dì-chuimhnich e
na rinn thu air: an sin cuiridh mise *fios*,
agus bheir mi as a sin thu. C'ar son a
chaillinn le 'chéile sibh ann an aon là?
46 Agus thubhairt Rebecah ri Isaac,
Tha mi sgìth de m' bheatha air son nigh-
eanan Het[n]: ma ghabhas Iacob bean de
nigheanaibh Het, mar iadsan *a tha* de
nigheanaibh na dùthcha, ciod am maith
a ni mo bheatha dhomh-sa?

CAIB. XXVIII.

1 *Bheannaich Isaac Iacob, agus chuir se e do Phadan-aram.* 11 *Aisling Iacoib.* 18 *Clach Bheteil.* 20 *Bòid Iacoib.*

AGUS ghairm Isaac air Iacob, agus
bheannaich se e, agus dh'àithn e
dha, agus thubhairt e ris, Cha ghabh thu
bean de nigheanaibh Chanaain[r].
2 Eirich, imich do Phadan-aram[s], do
thigh Bhetueil[t] athar do mhàthar, agus
gabh dhuit féin as a sin bean de nighean-
aibh Labain, bràthar do mhàthar[v].
3 Agus gu-m beannaicheadh Dia Uile-
chumhachdach thu, agus gu-n deanadh e
sìolmhor thu, agus gu-n tugadh e ort fàs
lìonmhor, air chor as gu-m bi thu a' d'
chomh-chruinneachadh chinneach:
4 Agus gu-n tugadh e dhuit beann-
achadh Abrahaim[x], dhuit-sa, agus do d'
shliochd maille riut; chum gu-n sealbhaich
thu am fearann anns am bheil thu a' d'
choigreach[4], a thug Dia do Abraham.
5 Agus chuir Isaac air falbh Iacob, agus

chaidh e do Phadan-aram, gu Laban, mac
Bhetueil an t-Sirianaich, bràthair Rebe-
cah, màthar Iacoib agus Esau.
6 'N uair a chunnaic Esau gu-n do
bheannaich Isaac Iacob[b], agus gu-n do
chuir e air falbh e do Phadan-aram, a
ghabhail mnatha dha féin as a sin ; agus
'n uair a bheannaich se e, gu-n d' thug e
àithne dha, ag ràdh, Cha ghabh thu bean
de nigheanaibh Chanaain ;
7 Agus gu-n d'éisd Iacob[e] r'a athair,
agus r'a mhàthair, agus gu-n deachaidh e
do Phadan-aram ;
8 Agus an uair a chunnaic Esau nach
do thaitinn nigheanan Chanaain r'a athair
Isaac,
9 An sin chaidh Esau dh'ionnsuidh
Ismaeil, agus ghabh e Mahalat[1] nighean
Ismaeil mhic Abrahaim, piuthar Nebaioit
dha féin mar mhnaoi a thuilleadh air na
mnathan a bh'aige.
10 Agus chaidh Iacob a mach o Bheer-
seba[g], agus chaidh e gu Haran[4].
11 Agus thachair e air àite *àraidh*, agus
dh'fhan e 'n sin an oidhche sin, a chionn
gu-n robh a' ghrian air luidhe : agus ghabh
e *aon* de chlachaibh an àite sin, agus chuir
e fo a cheann *i*, agus luidh e sìos 's an àite
sin a chodal.
12 Agus bhruadair e[i] ; agus, feuch,
fàradh air a chur suas air an talamh, agus
a bhàrr a' ruigheachd gu nèamh : agus,
feuch, aingil Dhé a' dol a suas agus a'
teachd a nuas air[j].
13 Agus, feuch, sheas an Tighearna os
a cheann, agus thubhairt e, Is mise an
Tighearna Dia Abrahaim d'athar[k], agus
Dia Isaaic : am fearann air am bheil thu
a' d' luidhe, bheir mise dhuit e, agus do
d' shliochd.
14 Agus bithidh do shliochd mar dhus-
lach na talmhainn[m] ; agus sgaoilidh tu
mach[6] a dh'ionnsuidh na h-àird' an iar, agus
na h-àird' an ear, agus a dh'ionnsuidh na
h-àirde tuath agus na h-àirde deas : agus
beannaichear annad-sa uile theaglaichean
na talmhainn, agus ann ad shliochd[o].
15 Agus, feuch, *tha* mise maille riut[p],
agus gleidhidh mi thu[q] anns gach àite d'
an téid thu, agus bheir mi rìs thu dh'ionn-
suidh na tìre so[r] ; oir cha tréig mi thu[s],
gus an dean mi an *ni sin* a labhair mi riut.
16 Agus dhùisg Iacob as a chodal, agus
thubhairt e, Gu cinnteach tha 'n Tighearna
's an àite so[u], agus cha robh fios agam *air*.
17 Agus bha eagal air, agus thubhairt
e, Cia uamhasach an t-ionad so ! cha-*n*
àite air bith so ach tigh Dhé, agus *is* e so
geata nèimh.
18 Agus dh'éirich Iacob gu moch 's a'
mhaduinn, agus ghabh e a' chlach a chuir
e fo a cheann, agus chuir e suas 'n a car-
ragh i, agus dhòirt e oladh air a mullach[w].
19 Agus thug e Bet-el mar ainm air
an àite sin : ach *b'e* Luds[x] ainm a' bhaile
sin air tùs.
20 Agus bhòidich Iacob bòid, ag ràdh,

R.C. 1760.

[a] 2 Sam. 15. 8
[b] caib. 27. 33
[c] Deut. 26. 17
[d] caib. 35. 7, 14
[e] caib. 27. 43
[f] Lebh. 27. 30
[1] *ann an caib. 36. 3, tha Basemat air a ràdh rithe*
[2] *thog e a chasan.*
[3] *chloinne.*
[g] Hos. 12. 12
[4] *Charan, Gnio. 7. 2.*
[h] Salm 23. 2 Dan 1. 7 Ese. 34. 14
[i] caib. 41. 1 Air. 12. 6 Iob 4. 13
[j] Eoin 1. 51 Eabh. 1. 14
[k] caib. 26. 24 Ecs. 3. 6 Mat. 22. 32
[l] caib. 27. 43
[5] *am bheil sìth dha?*
[m] caib. 13. 16
[n] caib. 43. 27
[6] *brisidh tu mach.*
[7] *tha 'n latha mòr.*
[o] caib. 18. 18
[p] Ios. 1. 5 Bre. 6. 16
[q] Salm 121. 5-8
[r] caib. 35. 6
[s] Eabh. 13. 5
[t] Marc. 16. 3 Luc. 24. 2
[u] Ecs. 3. 5 Ios. 5. 15
[v] Ecs. 2. 17
[w] Air. 7. 1
[x] Bre. 1. 23, 26 Hos. 12. 4
[y] caib. 33. 4 45. 14

Ma bhitheas Dia leam[a], agus *ma* ghleidh-
eas e mi air an t-slighe sin air am bheil
mi 'g imeachd, agus *ma* bheir e dhomh
aran r'a itheadh, agus eudach r'a chur
umam ;
21 Agus gu-n tig mi rìs ann an sìth a
dh'ionnsuidh tighe m'athar ; an sin bith-
idh an Tighearn' agam 'n a Dhia[c].
22 Agus bithidh a' chlach so, a chuir
mi suas 'n a carragh, 'n a tigh aig Dia[d] :
agus de gach *ni* a bheir thu dhomh, bheir
mi gu cinnteach an deachamh dhuit[f].

CAIB. XXIX.

1 *Thàinig Iacob gu tobar Harain,* 13 *agus thug Laban aoidheachd dha.* 18 *Gheall Iacob scirbhis sheachd bliadhna do Laban air son a nighinn Racheil;* 23 *fhuair e Leah 'n a h-àite ; ach a rìs phòs e Rachel mar an ceudna.*

AN sin dh'imich Iacob air a thurus[2],
agus chaidh e do dhùthaich dhaoine[3]
na h-àirde 'n ear.
2 Agus dh'amhairc e, agus, feuch, tobar
's a' mhachair, agus, feuch, *bha* 'n sin tri
treudan chaorach 'n an luidhe làimh ris ;
oir as an tobar sin thug iad uisge do na
treudaibh[h] : agus *bha* clach mhòr air beul
an tobair.
3 Agus chruinnicheadh a dh'ionnsuidh
sin na treudan uile ; agus charuich iad
a' chlach bhàrr beòil an tobair, agus thug
iad uisge do na caoraich, agus chuir iad a'
chlach a rìs air beul an tobair 'n a h-àite
féin.
4 Agus thubhairt Iacob riu, Mo bhràith-
re, cia as *a thàinig* sibh? Agus thubhairt
iadsan, O Haran *thàinig* sinne[l].
5 Agus thubhairt e riu, An aithne
dhuibh Laban mac Nahoir? Agus thubh-
airt iadsan, *Is* aithne dhuinn.
6 Agus thubhairt e riu[5], Am *bheil* e gu
maith[n]? Agus thubhairt iadsan, *Tha* e gu
maith : agus, feuch, *tha* Rachel a nighean
a' tighinn leis na caoraich.
7 Agus thubhairt e, Feuch, *is e* fathast
àird' an latha[7] *a th' ann, agus* cha *d' thàin-*
ig idir àm cruinneachaidh na sprèidhe :
thugaibhse uisge do na caoraich, agus
rachaibh *agus* ionaltraibh *iad*.
8 Agus thubhairt iad, Cha-n urradh sinn,
gus an cruinnichear na treudan uile 'an
ceann a chéile, agus *gus* an caruichear a'
chlach[t] bhàrr beòil an tobair ; an sin bheir
sinn uisge do na caoraich.
9 Agus am feadh a bha e fathast a'
labhairt riu, thàinig Rachel le caoraich a
h-athar ; oir b'i a *bha 'g an* gleidheadh.
10 Agus an uair a chunnaic Iacob
Rachel nighean Labain bràthar a mhàthar,
agus caoraich Labain bràthar a mhàthar,
an sin chaidh Iacob am fagus, agus char-
uich e a' chlach bhàrr beòil an tobair[v],
agus thug e uisge do chaoraich Labain
bràthar a mhàthar.
11 Agus phòg Iacob Rachel, agus thog
e suas a ghuth agus ghuil e[y].
12 Agus dh'innis Iacob do Rachel gu-*m*

b'e bràthair a h-athar e[a], agus gu-*m b'e*
mac Rebecah e[b]: agus ruith i, agus dh'innis
i d'a h-athair.
13 Agus 'n uair a chuala Laban sgeula
Iacoib mhic a pheathar, an sin ruith e 'n a
choinneamh, agus ghabh e 'n a ghlacaibh
e, agus phòg se e[c], agus thug e d' a thigh e:
agus dh'innis e do Laban na nithe sin uile.
14 Agus thubhairt Laban ris, Gu cinnt-
each *is* tu mo chnàimh agus m' fheòil[f]:
agus dh'fhan e maille ris ré mìos.
15 Agus thubhairt Laban ri Iacob, A
chionn gur tu mo bhràthair, am buin e
dhuit seirbhis a dheanamh dhomh a nasg-
aidh? innis dhomh ciod e do thuarasdal.
16 Agus *bha* aig Laban dithis nigheanan:
b'e ainm na té 'bu shine Leah, agus ainm
na té a b'òige Rachel[g].
17 Agus *bha* sùilean Leah anmhunn,
ach bha Rachel maiseach 'n a dealbh, agus
sgiamhach 'n a gnùis.
18 Agus bha gràdh aig Iacob air Rachel,
agus thubhairt e, Ni mi seirbhis dhuit
seachd bliadhna air son Racheil do nighinn
a's òige.
19 Agus thubhairt Laban, *Is* fèarr
dhomh a toirt duit-sa na gu-n tugainn i do
dhuine '*s am bith* eile: fan maille rium.
20 Agus rinn Iacob seirbhis air son Ra-
cheil seachd bliadhna[h]; agus bha iad 'n a
shùilibh mar bheagan de làithibh, a thaobh
a' ghràidh a bh'aige oirre[i].
21 Agus thubhairt Iacob ri Laban, Thoir
dhomh mo bhean, (oir choimhlionadh mo
làithean,) a chum gu-n téid mi steach d'a
h-ionnsuidh.
22 Agus chruinnich Laban cuideachd
daoine an àite uile, agus rinn e cuirm[m].
23 Agus 's an fheasgar ghabh e Leah a
nighean, agus thug e d'a ionnsuidh i; agus
chaidh e steach d'a h-ionnsuidh.
24 Agus thug Laban d'a nighinn Leah,
Silpah[o] a bhanoglach féin, mar bhanoglaich.
25 Agus 's a' mhaduinn, feuch, *b'i* Leah
a *bh'ann*: agus thubhairt e ri Laban, Ciod
e so a rinn thu orm? Nach ann air son
Racheil a rinn mi seirbhis dhuit? agus
c'ar son a mheall thu mi?
26 Agus thubhairt Laban, Cha-n fheud
e 'bhi mar sin 'n ar dùthaich-ne, an té a's
òige 'thoirt seachad[6] roimh an té a's sine.
27 Coimhlion a seachduin-se[q], agus
bheir sinn dhuit ise mar an ceudna, air
son na seirbhis a ni thu maille rium fath-
ast ré sheachd bliadhna eile.
28 Agus rinn Iacob mar sin, agus
choimhlion e a seachduin; agus thug e
dha Rachel a nighean mar an ceudna 'n
a mnaoi.
29 Agus thug Laban do Rachel a nigh-
ean, Bilhah a bhanoglach féin[s], mar
bhanoglaich.
30 Agus chaidh e steach cuideachd a
dh'ionnsuidh Racheil[t], agus ghràdhaich e
mar an ceudna Rachel na's mo na Leah,
agus rinn e seirbhis maille ris fathast
seachd bliadhna eile.

R.C. 1753.

[a] caib. 13. 8; 14. 14, 16
[b] caib. 24. 28
[c] Salm 127. 3
[d] caib. 30. 1
[1] 's e sin, *faic mac.*
[e] Ròm. 16. 16
[f] Bre. 9. 3; 2 Sam. 5. 1; 19. 12
[2] 's e sin, *cluinntinn*
[g] Rut 4. 11
[3] 's e sin, *dlùth-cheangailte.*
[4] 's e sin, *moladh, caib. 49. 8.*
[h] Hos. 12. 12
[i] Dan 8. 7
[j] caib. 29. 31
[k] 1 Cor. 3. 3; Seum. 4. 5
[l] Iob 5. 2
[m] Bre. 14. 10; Eoin 2. 1, 2
[n] 1 Sam. 1. 5
[o] caib. 30. 9; 46. 18
[5] *bithidh mi air mo thog-ail leatha*
[p] caib. 16. 3
[6] *a chur.*
[q] Bre. 14. 12
[r] Salm 35. 24; 43. 1
[7] 's e sin, *tabhairt breith.*
[8] *gleachdai-dhean Dhé*
[9] 's e sin, *gleachd.*
[s] caib. 35. 22; 37. 2
[t] rann 20; Deut. 21. 15

31 Agus 'n uair a chunnaic an Tighearna
gu-n d' thugadh fuath do Leah, dh'fhosg-
ail e a bolg[c]: ach *bha* Rachel gun chloinn[d].
32 Ach dh'fhàs Leah torrach, agus rug
i mac, agus thug i Reuben[1] mar ainm air:
oir thubhairt i, Gu deimhin dh'amhairc
an Tighearna air m'àmhghar, a nis uime
sin gràdhaichidh m'fhear mi.
33 Agus dh'fhàs i torrach a rìs, agus
rug i mac, agus thubhairt i, A chionn
gu-n cual' an Tighearna gu-n *robh* mi air
m'fhuathachadh, uime sin thug e dhomh
am mac so cuideachd: agus thug i
Simeon[2] mar ainm air.
34 Agus dh'fhàs i torrach a rìs, agus
rug i mac; agus thubhairt i, A nis anns
an uair so, dlùth-leanaidh m'fhear rium,
do bhrìgh gu-n d'rug mi dha triuir mhac:
uime sin thug i Lebhi[3] mar ainm air.
35 Agus dh'fhàs i torrach a rìs, agus
rug i mac; agus thubhairt i, A nis molaidh
mi an Tighearna: uime sin, thug i Iudah[4]
mar ainm air. Agus sguir i de bhreith
cloinne.

CAIB. XXX.

1 *Thug Rachel a banoglach Bilhah do Iacob mar mhnaoi, agus rug i Dan agus Naphtali.* 9 *Thug Leah dha a banoglach Silpah mar mhnaoi, agus rug i Gad agus Aser.* 22 *Rug Rachel Ioseph.* 25 *Rinn Laban coimh-cheangal nuadh ri Iacob.*

AGUS an uair a chunnaic Rachel nach
d'rug i *clann* do Iacob[j], bha farmad
aig Rachel r'a piuthair[k], agus thubhairt
i, ri Iacob, Thoir dhomh clann, no gheibh
mi bàs[l].
2 Agus las corruich Iacoib ri Rachel,
agus thubhairt e, Am bheil mise 'an àite
Dhé, a chum uait[n] toradh na bronn?
3 Agus thubhairt i, Feuch, mo bhan-
oglach Bilhah, theirig a steach d'a h-ionn-
suidh, agus beiridh i air mo ghlùinibh,
agus bithidh agam-sa mar an ceudna
clann[5] d'a trid-se.
4 Agus thug i dha Bilhah a banoglach
mar mhnaoi[p]; agus chaidh Iacob a steach
d'a h-ionnsuidh.
5 Agus dh'fhàs Bilhah torrach, agus
rug i mac do Iacob.
6 Agus thubhairt Rachel, Thug Dia
breth orm[r], agus dh'éisd e mar an ceudna
ri m' ghuth, agus thug e dhomh mac:
uime sin thug i Dan[7] mar ainm air.
7 Agus dh'fhàs Bilhah banoglach Rach-
eil torrach a rìs, agus rug i do Iacob an
dara mac.
8 Agus thubhairt Rachel, Le mòr-
ghleac[8] ghleac mi ri m' phiuthair, agus
thug mi buaidh: agus thug i Naphtali[9]
mar ainm air.
9 'N uair a chunnaic Leah gu-n do
sguir i de bhreith *cloinne*, ghabh i Silpah
a banoglach, agus thug i do Iacob mar
mhnaoi i.
10 Agus rug Silpah, banoglach Leah
mac do Iacob.

11 Agus thubhairt Leah, Tha buidheann air teachd: agus thug i Gad[1] mar ainm air[b].

12 Agus rug Silpah, banoglach Leah, an dara mac do Iacob.

13 Agus thubhairt Leah, Is sona mi[2], oir goiridh na nigheana mise beannaichte[d]: agus thug i Aser[4] mar ainm air.

14 Agus chaidh Reuben *a mach* ann an làithibh fogharaidh a' chruithneachd, agus fhuair e mandragan 's a' mhachair, agus thug e iad chum a mhàthar Leah. An sin thubhairt Rachel ri Leah, Thoir dhomh, guidheam ort, *cuid* de mhandragaibh do mhic[f].

15 Agus thubhairt i rithe, Am beag a' chùis[g] gu-n d'thug thu m'fhear uam, agus am b'àill leat mandragan mo mhic a thoirt leat mar an ceudna? Agus thubhairt Rachel, Uime sin luidhidh e leats' an nochd air son mandragan do mhic.

16 Agus thàinig Iacob o'n mhachair 's an fheasgar, agus chaidh Leah mach 'n a choinneamh, agus thubhairt i, Thig thu steach a m'ionnsuidh-sa, oir gu deimhin cheannaich mi thu le mandragaibh mo mhic: Agus luidh e leatha air an oidhche sin.

17 Agus dh'éisd Dia ri Leah[j], agus dh'fhàs i torrach, agus rug i do Iacob an cùigeamh mac.

18 Agus thubhairt Leah, Thug Dia *dhomh* mo dhuais, a chionn gu-n d' thug mi mo bhanoglach do m'fhear; agus thug i Isachar[7] mar ainm air[k].

19 Agus dh' fhàs Leah torrach a ris, agus rug i do Iacob an sèathamh mac.

20 Agus thubhairt Leah, Dheònaich Dia dhomh deadh chuibhrionn: a nis gabhaidh m' fhear còmhnuidh maille rium[l], a chionn gu-n d' rug mi dha sèathnar mhac; agus thug i Sebulun[8] mar ainm air.

21 Agus 'n a dhéigh sin rug i nighean, agus thug i Dinah[9] mar ainm oirre.

22 Agus chuimhnich Dia air Rachel[m], agus dh'éisd Dia rithe, agus dh'fhosgail e a bolg.

23 Agus dh' fhàs i torrach, agus rug i mac; agus thubhairt i, Thug Dia air falbh mo mhì-chliu[n].

24 Agus thug i Ioseph[1] mar ainm air, ag ràdh, Bheir an Tighearna dhomh fathast mac eile.

25 Agus 'n uair a rug Rachel Ioseph, an sin thubhairt Iacob ri Laban, Leig air falbh mi[o], chum gu-n téid mi do m'àite[p], agus do m' dhùthaich féin.

26 Thoir *dhomh* mo mhnathan, agus mo chlann, air son an d'rinn mi seirbhis duit, agus gu-m falbh mi; oir is aithne dhuit mo sheirbhis a rinn mi dhuit[r].

27 Agus thubhairt Laban ris, Guidheam ort, ma fhuair mi deadh-ghean a'd' shuilibh[s], *fuirich*: oir dh'fhòghluim mi o m' fhiosrachadh féin gu-n do bheannaich an Tighearna mi air do sgàth-sa[t].

B.C. 1749.

[1] 's e sin, *buidheann*
[a] caib. 29. 15
[b] caib. 49. 19
[c] Mat. 24. 25 Tit. 2. 10
[2] *a' m' shonas.*
[d] Dan 6. 9 Luc. 1. 48
[3] *air briseadh a mach.*
[4] 's e sin, *sona.*
[5] *aig mo chois-sa.*
[e] 1 Tim. 5. 8
[f] Dan 7. 13
[g] Air. 16. 9, 13 Isa. 7. 13 Ese. 16. 47
[h] caib. 31. 8
[i] Salm 18. 24 37. 6
[6] *am màireach.*
[j] Ecs. 3. 7 1 Sam. 1. 20 Luc. 1. 13
[7] 's e sin, *duais.*
[k] caib. 49. 14 Deut. 33. 18 1 Each. 12. 32
[l] caib. 29. 34
[8] *còmhnachadh.*
[9] 's e sin, *breitheanas.*
[m] caib. 29. 31 1 Sam. 1. 19
[n] 1 Sam. 1. 6 Isa. 4. 1
[1] 's e sin, *a' cur ri.*
[o] caib. 24. 54
[p] caib. 31. 55
[q] caib. 31. 9, 12
[r] caib. 31. 6
[s] Ecs. 3. 21 Neh. 1. 11 Dan. 1. 9 Gnio. 7. 10
[t] caib. 39. 3, 6 Salm 1. 3 Isa. 61. 9

28 Agus thubhairt e, Ainmich do thuarasdal dhomh[a], agus bheir mi dhuit e.

29 Agus thubhairt e ris, Tha fios agad cionnus a rinn mi seirbhis dhuit[c], agus cionnus a bha do spréidh agam:

30 Oir *is* beag a bh'agad mun *d' thàinig* mi, agus *a nis* tha e air fàs[3] 'n a mhòran; agus bheannaich Dia thu an lorg[5] mo *theachd-sa;* agus a nis, c'uin' a ni mi mar an ceudna air son mo thighe féin[e]?

31 Agus thubhairt e, Ciod a bheir mi dhuit? Agus thubhairt Iacob, Cha toir thu ni sam bith dhomh: ma ni thu an ni so rium, ionaltraidh mi rìs, *agus* gleidhidh mi do threud.

32 Théid mise troimh do threud uile an diugh, ag atharrachadh as a sin gach spréidh a tha breac agus ballach, agus gach spréidh a tha dubh-dhonn am measg nan caorach, agus ballach agus breac am measg nan gabhar: agus is e *so* mo thuarasdal[h].

33 Agus freagraidh air mo shonsa m'ionracas[i] 's an àm ri teachd[6], 'n uair a thig e mar mo thuarasdal a'd' làthair-sa: gach aon nach *bi* breac agus ballach am measg nan gabhar, agus dubh-dhonn am measg nan caorach, *measar* e mar ni bradach agam-sa.

34 Agus thubhairt Laban, Feuch, b' fhearr leam gu-m bitheadh e réir d'fhocail.

35 Agus dh'atharraich e air an là sin féin na gabhair fhirionn a bha stiallach agus ballach, agus na gabhair bhoirionn uile a bha breac agus ballach, *agus* gach aon air an robh gile, agus gach aon a bha dubh-dhonn am measg nan caorach, agus thug e *iad* do làmhan a mhac.

36 Agus chuir e astar thri làithean eadar e féin agus Iacob: agus bheathaich Iacob a chuid eile de threudaibh Labain.

37 Agus ghabh Iacob dha féin slatan glasa de'n chritheann, agus de'n challdainn, agus de chraoibh nan geanm-chnò; agus rùisg e annta stiallan geala, agus leig e ris an geal a *bha* 's na slataibh.

38 Agus chuir e na slatan a rùisg e anns na claisibh, anns na h-amair uisge, far an d'thàinig na treudan a dh'òl, fa chomhair nan treud, chum as gu-m fàsadh iad torrach an uair a thigeadh iad a dh'òl.

39 Agus dh'fhàs na treudan torrach fa chomhair nan slat, agus rug iad spréidh stiallach, bhreac agus bhallach[q].

40 Agus thearbaidh Iacob na h-uain, agus chuir e aghaidh nan treud riusan a bha stiallach, agus gach *beathach a bha* dubh-dhonn ann an treudaibh Labain, agus chuir e a threudan féin air leth, agus cha do chuir e iad làimh ri treudaibh Labain.

41 Agus ge b'e uair a dh'fhàs an spréidh 'bu treise torrach, chuir Iacob na slatan fa chomhair sùl na spréidhe anns

na claisibh, chum gu-m fàsadh iad torrach
a réir nan slat.
42 Ach an uair a bha an spréidh
anmhunn, cha do chuir e ann *iad:*
mar sin bu le Laban iadsan a b'anmhuinne,
agus le Iacob iadsan a bu treise.
43 Agus dh'fhàs an duine ro shaoibhir;
agus bha mòran spréidhe aige, agus ban-
oglaich, agus òglaich, agus càmhalan, agus
asail.

CAIB. XXXI.

1 *Theich Iacob air falbh gu h-uaigneach o Laban gu dol do thìr Chanaain.* 22 *Lean Laban e.* 44 *Rinn iad coimhcheangal ri 'chéile aig Galeed.*

AGUS chual' e briathra mhac Labain,
ag ràdh, Thug Iacob leis gach ni a
*bh'*aig ar n-athair, agus o'n *ni sin a bu*
le ar n-athair-ne fhuair e dha féin a'
mhòrachd so uile[d].
2 Agus chunnaic Iacob gnùis Labain[f],
agus, feuch, cha *robh* i leis[g] mar *a bha i*
roimhe sin[1].
3 Agus thubairt an Tighearna ri Iacob,
Pill gu dùthaich d'aithrichean, agus a
dh'ionnsuidh do dhilsean; agus bithidh
mise maille riut[i].
4 Agus chuir Iacob *teachdaire* uaith,
agus ghairm e Rachel agus Leah do'n
mhachair a dh'ionnsuidh a threuda.
5 Agus thubhairt e riu, Tha mi 'faicinn
gnùise 'ur n-athar, nach *'eil* i leam mar *a*
bha i roimhe: ach bha Dia m'athar maille
riumsa[l].
6 Agus tha fios agaibh féin, le m' uile
dhìchioll gu-n d'rinn mi seirbhis do'r
n-athair[m].
7 Gidheadh mheall 'ur n-athair mi,
agus mhùth e mo thuarasdal deich
uairean[o]: ach cha do leig Dia leis cron a
dheanamh orm[p].
8 Ma thubhairt e mar so, Bithidh an
spréidh bhreac 'n an tuarasdal agad, an
sin rug an spréidh uile *àl* breac: agus ma
thubhairt e mar so, Bithidh an *spréidh*
stiallach 'n an tuarasdal agad, an sin rug
an *spréidh* uile *àl* stiallach.
9 Mar so thug Dia air falbh spréidh
'ur n-athar, agus thug e dhomhsa *iad*.
10 Agus 'n uair a dh' fhàs an spréidh
torrach, thog mi suas mo shùilean, agus
chunnaic mi ann an aisling, agus, feuch,
bha na reitheachan, a bha 'reitheadh
na spréidhe, stiallach, breac, agus grìs-
fhionn[r].
11 Agus thubhairt aingeal an Tighearna
rium ann an aisling, A Iacoib: agus
thubhairt mise, *Tha* mi 'n so.
12 Agus thubhairt esan, Tog suas a
nis do shùilean, agus faic na reitheachan
uile, a tha 'reitheadh na spréidhe, gu
bheil iad stiallach, breac, agus grìs-fhionn:
oir chunnaic mise gach ni a rinn Laban
ort[u].
13 *Is* mise Dia Bheteil[v], far an d'ung
thu an carragh, far an do bhòidich thu

B.C. 1739.

[a] rann 3
caib. 32. 9
[b] caib. 29. 27
Neh. 5. 8
[c] caib. 24. 10
[d] Salm 49. 16
Ecl. 4. 4
1 Tim. 6. 4
[e] caib. 28. 21
[f] caib. 4. 5
[g] Deut. 28. 54
[1] *an dé 's air a' bhò 'n dé.*
[2] *teraphim.*
[h] Bre. 17. 5
2 Sam. 19. 13
Hos. 3. 4
[i] caib. 28. 15
[j] caib. 15. 18
[k] caib. 46. 28
2 Ri. 12. 17
Luc. 9. 51
[l] rann. 2, 3
[m] rann 41
[n] caib. 20. 3
Iob 33. 15
[o] rann 41
Air. 14. 22
Neh. 4. 12
Iob 19. 3
Sech. 8. 23
[p] caib. 20. 6
Iob 1. 10
Salm 37. 28
105. 14
[3] *o'n mhaith gus an olc.*
[q] 1 Sam. 30. 2
[4] *a ghoid thu mi.*
[r] caib. 30. 39
[s] Iob 21. 11, 12
[t] 1 Ri. 19. 20
[u] Ecs. 3. 7
Salm 139. 3
Ecl. 5. 8
[v] caib. 28. 18

dhomhsa bòid: a nis éirich, imich a
mach as an tìr so, agus pill gu tìr do
dhilsean[a].
14 Agus fhreagair Rachel agus Leah,
agus thubhairt iad ris, Am *bheil* fathast
cuibhrionn no oighreachd air bith againne
ann an tigh ar n-athar?
15 Nach 'eil sinn air ar meas leis mar
choigrich? oir reic e sinn[b], agus struidh e
mar an ceudna gu tur ar n-airgiod.
16 Oir an saoibhreas *sin* uile a thug
Dia o ar n-athair, is leinn féin, agus le'r
cloinn e: a nis uime sin, gach ni a thubh-
airt Dia riutsa, dean e.
17 An sin dh'éirich Iacob suas, agus
chuir e a mhic agus a mhnathan air
càmhalaibh[c];
18 Agus thug e leis a spréidh uile,
agus a mhaoin uile a fhuair e, spréidh a
chosnaidh, a fhuair e 'am Padan-aram, gu
dol a dh'ionnsuidh Isaaic 'athar[e] gu tìr
Chanaain.
19 Agus chaidh Laban a lomairt a
chaorach; agus ghoid Rachel na[2] dealbh-
an a *bu* le 'h-athair[h].
20 Agus ghoid Iacob air falbh gun fhios
do Laban an Sirianach, a chionn nach
d'innis e dha gu-*n robh* e *gu* teicheadh.
21 Agus theich e leis gach ni a bh'aige;
agus dh'éirich e suas, agus chaidh e
thar an amhainn[j], agus chuir e 'aghaidh[k]
ri sliabh Ghilead.
22 Agus dh'innseadh do Laban, air an
treas là, gu-n do theich Iacob.
23 Agus thug e a bhràithre leis, agus
lean se e astar sheachd làithean, agus rug
e air ann an sliabh Ghilead.
24 Agus thàinig Dia gu Laban an Siri-
anach ann an aisling 's an oidhche[n], agus
thubhairt e ris, Thoir an aire nach
labhair thu ri Iacob aon chuid maith no
olc[3].
25 An sin rug Laban air Iacob. A nis
shuidhich Iacob a bhùth 's an t-sliabh,
agus shuidhich Laban maille r'a bhràith-
ribh ann an sliabh Ghilead.
26 Agus thubhairt Laban ri Iacob,
Ciod *so* a rinn thu, gu-n do ghoid thu air
falbh gun fhios domh, agus gu-n d'thug
thu leat mo nigheanan, mar bhraighdean
a thugadh a mach leis a' chlaidheamh[q]?
27 C'ar son a theich thu air falbh gu
h-uaigneach, agus a ghoid thu uam[4] agus
nach d'innis thu dhomh, chum gu-n cuir-
inn air falbh thu le subhachas, agus le
h-òranaibh[s], le tiompan, agus le clàrsaich?
28 Agus nach do leig thu leam mo
mhic agus mo nigheanan a phògadh[t]? a
nis is amaideach a fhuaradh tu le *so* a
dheanamh.
29 Tha e'n comas mo làimhe-sa cron a
dheanamh ort: ach labhair Dia d'athar
rium an raoir, ag ràdh, Thoir an aire,
nach labhair thu ri Iacob aon chuid
maith no olc.
30 Agus a nis, ged a b'éigin duit falbh,
a chionn gu-n robh thu gu ro mhòr 'an

geall air tigh d'athar, *gidheadh* c'ar son
a ghoid thu mo dhiathan[a]?
31 Agus fhreagair Iacob, agus thubhairt
e ri Laban, A chionn gu-n robh eagal
orm: oir thubhairt mi, Theagamh gu-n
tugadh tu uam do nigheanan le h-ainn-
eart.
32 Ge b'e neach aig am faigh thu do
dhiathan, na maireadh e beò[d]: an làthair
ar bràithre faic ciod a th'agam *a bhuineas*
duit, agus gabh thugad *e:* oir cha robh
fhios aig Iacob gu-n do ghoid Rachel iad.
33 Agus chaidh Laban a steach do
bhùth Iacoib, agus do bhùth Leah, agus
do bhùth an dà bhanoglaich; ach cha
d'fhuair e *iad.* An sin chaidh e mach á
bùth Leah, agus chaidh e steach do bhùth
Racheil.
34 A nis ghoid Rachel na dealbhan[f],
agus chuir i iad ann an acfhuinn a'
chàmhail, agus shuidh i orra: agus
rannsaich Laban am bùth uile, ach cha
d'fhuair e *iad.*
35 Agus thubhairt i r'a h-athair, Na
cuireadh e corruich air mo thighearna
nach urrainn mi éirigh suas a'd' fhianuis[h],
oir *tha* orm a réir gnàtha nam ban:
agus rannsaich e, ach cha d'fhuair e na
dealbhan.
36 Agus bha fearg air Iacob[i], agus
throid e ri Laban: agus fhreagair Iacob,
agus thubhairt e ri Laban, Ciod i mo
choire, agus ciod e mo pheacadh, gu-n
robh thu cho dian air mo thòir?
37 An déigh dhuit m'airneis uile a
rannsachadh, ciod a fhuair thu dh'uile
àirneis do thighe? cuir an so *e* an làthair
mo bhràithre-sa agus do bhràithre féin,
agus gu-n tabhair iad breth eadaruinn 'n
ar dithis[l].
38 A nis fichead bliadhna *bha* mi maille
riut; cha do thilg do chaoraich an uain,
no do ghabhair am minn, agus reitheach-
an do threuda cha d'ith mi.
39 An ni sin a reubadh *le fiadh-bheath-
aichibh* cha d'thug mi a d'ionnsuidh;
ghiùlain mi féin a chall: o m' làimh-sa
dh'iarr thu e[p], *co* dhiubh a ghoideadh e
's an latha, no ghoideadh e 's an oidhche.
40 *Mar so* bha mi; 's an là chlaoidh
an teas mi, agus an reotha 's an oidhche;
agus dhealaich mo chodal ri m' shùilibh.
41 Mar so *bha* mi fichead bliadhna a'd'
thigh: ceithir bliadhna deug[r] rinn mi
seirbhis duit air son do dhithis nighean,
agus sé bliadhna air son do spréidhe;
agus mhùth thu mo thuarasdal deich
uairean[t].
42 Mur bhitheadh gu-n robh Dia
m'athar[u], Dia Abrahaim, agus eagal
Isaaic maille rium, gu cinnteach chuireadh
tu nis air falbh mi falamh: chunnaic Dia
m'àmhghar[v] agus saothair mo làmh, agus
chronaich[w] e *thu* an raoir.
43 Agus fhreagair Laban, agus thubh-
airt e ri Iacob, Na nigheanan *so is iad* mo
nigheanan-sa iad, agus a' chlann *so* mo
chlann-sa, agus an spréidh *so* mo spréidh-
sa; agus gach ni a *tha* thu a' faicinn, is
leamsa e: agus ciod a dh' fheudas mi
dheanamh an diugh ri m' nigheanaibh so,
no r'an cloinn a rug iad?
44 A nis uime sin thig-sa, deanamaid
coimhcheangal[b], mise agus thusa; agus
bitheadh e mar fhianuis[c] eadar mise agus
thusa.
45 Agus ghabh Iacob[e] clach, agus chuir
e suas i mar charragh.
46 Agus thubhairt Iacob r'a bhràith-
ribh, Cruinnichibh clachan: agus ghabh
iad clachan, agus rinn iad càrn, agus
dh'ith iad an sin air a' chàrn.
47 Agus thug Laban mar ainm air Iegar-
sahaduta[1]: ach thug Iacob mar ainm air
Galeed[2].
48 Agus thubhairt Laban, *Tha* 'n càrn
so 'n a fhianuis eadar mise agus thusa an
diugh. Uime sin thugadh Galeed mar
ainm air;
49 Agus[g] Midspah[3]; oir thubhairt e,
Deanadh an Tighearna faire eadar mis'
agus thusa, 'n uair a bhitheas sinn á làth-
air a chéile.
50 Ma bhuineas tu gu cruaidh ri m'
nigheanaibh, no ma ghabhas tu mnathan
eile thuilleadh air mo nigheanaibh-sa,
cha-*n 'eil* duine sam bith maille ruinn;
feuch, *tha* Dia 'n a fhianuis eadar mis'
agus thusa[j].
51 Agus thubhairt Laban ri Iacob, Faic
an càrn so, agus faic an carragh *so,* a
shuidhich mi eadar mis' agus thusa.
52 *Bitheadh* an càrn so 'n a fhianuis[k],
agus *bitheadh* an carragh *so* 'n a fhianuis,
nach téid mise a d'ionnsuidh-sa thar a'
chàrn so, agus nach tig thus' a m'ionn-
suidh-sa thar a' chàrn so, agus a' charragh
so, gu cron.
53 Gu-n tugadh Dia Abrahaim, agus
Dia Nahoir, Dia an athar[m], breth eadar-
uinn[n]. Agus mhionnaich Iacob air eagal
'athar Isaaic[o].
54 An sin thug Iacob suas ìobairtean[4]
's an t-sliabh, agus ghairm e air a bhràith-
ribh a dh'itheadh arain: agus dh'ith iad
aran, agus dh'fhan iad ré na h-oidhche
's an t-sliabh.
55 Agus dh'éirich Laban suas moch 's a'
mhaduinn, agus phòg e a mhic agus a
nigheanan, agus bheannaich e iad[q], agus
dh'fhalbh e: agus phill Laban g'a àite
féin[s].

CAIB. XXXII.

1 *Chunnaic Iacob aingle aig Mahanaim.* 3 *Chuir e teachdairean gu Esau.* 7 *Bha eagal air gu-n tigeadh e 'n a aghaidh, agus rinn e urnuigh ris an Tighearn' gu-n saoradh e uaith e.* 13 *Chuir e tiodhlac d'a ionnsuidh.* 24 *Ghleac e ri aingeal aig Peniel, agus thugadh Israel mar ainm air.*

AGUS dh'imich Iacob air a shlighe, agus
choinnich aingil Dhé e[x].
2 Agus thubhairt Iacob, 'n uair a chunn-

R.C. 1739.

[a] rann 19
Bre. 18. 24
[b] caib. 26. 28
[c] Ios. 22. 27
24. 27
[d] caib. 44. 9
[e] caib. 28. 18
[1] *càrn na fianuis* (cainnt Chaldea).
[2] *càrn na fianuis* (Eabhra).
[f] rann 19
[g] Bre. 11. 29
1 Sam. 7. 5
[3] 's e sin, *comhararabhaidh;* no, *tùr-faire.*
[h] Ecs. 20. 12
Lebh. 19. 32
[i] Eph. 4. 26
[j] Bre. 11. 10
1 Sam. 12. 5
Ier. 42. 5
[k] rann. 45, 48
[l] 1 Cor. 6. 5
[m] Ios. 24. 2
[n] caib. 16. 5
[o] rann 42
[4] no, *mharbh Iacob beathaichean.*
[p] Ecs. 22. 10
[q] caib. 28. 1
[r] caib. 29. 18, 30
[s] caib. 30. 25
Air. 24. 25
[t] rann 7
[u] Salm 124. 1, 2
[v] Ecs. 3. 7
[w] 1 Each. 12. 17
Iud. 9
[x] Salm 91. 11
Eabh. 1. 14

aic e iad, *Is* e so feachd Dhé[a] : agus thug
e[1] Mahanaim[b] mar ainm air an àite sin.
3 Agus chuir Iacob teachdairean
roimhe[c] gu Esau a bhràthair, gu fear-
ann Sheir[d], dùthaich Edoim.
4 Agus dh'àithn e dhoibh, ag ràdh,
Mar so their sibh ri mo thighearn'[e] Esau,
Mar so thubhairt do sheirbhiseach Iacob,
Bha mi air chuairt maille ri Laban, agus
dh'fhan mi *maille ris* gus a nis.
5 Agus tha agam buar, agus asail, treud-
an, agus òglaich, agus banoglaich ; agus
chuir mi dh'innseadh do mo thighearna,
chum gu-m faighinn deadh-ghean[g] a' d'
shùilibh.
6 Agus phill na teachdairean gu Iacob,
ag ràdh, Thàinig sinn a dh'ionnsuidh do
bhràthar Esau, agus mar an ceudna tha e
'teachd a' d' chòdhail, agus ceithir cheud
fear maille ris.
7 Agus bha Iacob fo eagal mòr, agus
ann an airc[h] ; agus roinn e 'n sluagh a *bha*
maille ris, agus na treudan, agus an crodh,
agus na càmhalan 'n an dà bhuidhinn ;
8 Agus thubhairt e, Ma thig Esau gu
aon de na buidhnibh, agus gu-m buail
e i, an sin théid a' bhuidheann a dh'fhanas
as *uaith*.
9 Agus thubhairt Iacob, O'Dhé m'athar
Abrahaim[k], agus a Dhé m'athar Isaaic, a
Thighearn' a thubhairt rium, Pill gu d'
dhùthaich[l], agus gu d' dhilsean, agus ni
mi maith dhuit :
10 Cha-n airidh mi air a' chuid a's
lugha[3] de na tròcairibh *sin* uile[m], no
de'n fhìrinn *sin* uile[o], a nochd thu do
d'sheirbhiseach ; oir le m' luirg thàinig
mi thar an Iordan so, agus tha mi nis
a'm' dhà bhuidhinn[p].
11 Saor mi, guidheam ort[r], o làimh mo
bhràthar, o làimh Esau : oir tha eagal
orm roimhe, gu-n tig e, agus gu-m buail e
mi, *agus* a' mhàthair maille ris a' chloinn[u].
12 Agus thubhairt thu[v], Gu cinnteach
ni mi maith dhuit, agus ni mi do shliochd
mar ghaineamh na fairge, nach feudar
àireamh a thaobh lìonmhoireachd.
13 Agus dh'fhan e an sin an oidhche
sin féin, agus ghabh e de na thàinig g'a
làimh tiodhlac air son Esau a bhràthar ;
14 Dà cheud gabhar, agus fichead boc,
dà cheud caora, agus fichead reithe.
15 Deich càmhail fhichead bhainne le 'n
searraich, dà fhichead bò agus deich tairbh,
fichead asal bhoirionn agus deich searraich.
16 Agus thug e *iad* do làimh a sheirbh-
iseach, gach iomain leatha féin ; agus
thubhairt e r'a sheirbhisich, Imichibh
romham, agus cuiribh dealachadh eadar
iomain agus iomain.
17 Agus dh'àithn e dhasan a bh'air
thoiseach, ag ràdh, 'N uair a choinnicheas
mo bhràthair Esau thu, agus a dh'fheòr-
aicheas e dhiot, ag ràdh, Co leis thu, agus
c'àit am bheil thu 'dol? agus co leis iad
sin *a tha* romhad?
18 An sin their thusa, *Buinidh iad*

R.C. 1739.

a Ios. 5. 14; Salm 34. 7; 103. 21; 148. 2; Luc. 2. 13
1 's e sin, *dà fheachd.*
b Ios. 21. 38
c Luc. 14. 31, 32
d Deut. 2. 5
e Gnà. 15. 1
f Gnà. 21. 14
g caib. 33. 8, 15
2 *ri m' ghnùis.*
h caib. 35. 3; 2 Ri. 17. 3, 4
i Deut. 3. 16
j Hos. 12. 3, 4
k Salm 50. 15; 91. 15
l caib. 31. 3, 13
3 *is lugha mi na na tròcairean, &c.*
m caib. 24. 27; Salm 86. 5
n Luc. 18. 1; 1 Cor. 15. 58
o Salm 61. 7; 85. 10
p Iob 8. 7; Salm 18. 35
q caib. 35. 10; 2 Ri. 17. 3, 4
4 *prionnsa le Dia.*
r Salm 59. 1, 2
s Hos. 12. 3, 4
t caib. 31. 24; 33. 4
u Hos. 10. 14
v caib. 28. 13-15
w Bre. 13. 18
5 *aghaidh Dhé.*
x Ecs. 24. 11; 33. 20; Deut. 5. 24; 34. 10; Bre. 6. 22; 13. 22, 23; Isa. 6. 5; Eoin 1. 18; Col. 1. 15; Eabh. 11. 27
y caib. 32. 6

do d'sheirbhiseach Iacob ; *is* tiodhlac a
th'ann, a chuireadh a dh'ionnsuidh mo
thighearn' Esau : agus, feuch, mar an
ceudna *tha* e féin 'n ar déigh.
19 Agus dh'àithn e mar sin do'n dara
seirbhiseach, agus do'n treas, agus dhoibh-
san uile a bha 'leantuinn nan iomain, ag
ràdh, Air an dòigh so labhraidh sibh ri
Esau, 'n uair a gheibh sibh e.
20 Agus their sibh cuideachd, Feuch,
Tha do sheirbhiseach Iacob 'n ar déigh-
ne : oir thubhairt e, Ni mi réidh[f] e leis
an tiodhlac a théid romham, agus an
déigh sin chi mi a ghnùis ; theagamh
gu-n gabh e rium[2].
21 Mar sin chaidh an tiodhlac thairis
roimhe : agus dh'fhan e féin an oidhche
sin 's 'a chuideachd.
22 Agus dh'éirich e suas 's an oidhche
sin, agus ghabh e a dhà mhnaoi, agus a
dhà bhanoglach, agus 'aon mhac deug,
agus chaidh e thairis air àth Iaboic[i].
23 Agus ghabh e iad, agus chuir e
thairis air an t-sruth iad, agus chuir e
thairis na *bh'*aige.
24 Agus dh'fhan Iacob 'n a aonar ; agus
ghleac duine ris[j], gu ruig briseadh na fàire.
25 Agus 'n uair a chunnaic e nach do
bhuadhaich e air, an sin bhean e ri lag a
shléisde ; agus chaidh lag sléisde Iacoib
as an alt 'n uair a bha e a' gleac ris.
26 Agus thubhairt e, Leig air falbh
mi, oir tha'n fhàir' a' briseadh : agus
thubhairt esan, Cha leig mi air falbh
thu[n], mur beannaich thu mi.
27 Agus thubhairt e ris, Ciod *is* ainm
dhuit? agus thubhairt e, Iacob.
28 Agus thubhairt esan, Cha ghoirear
Iacob[q] na 's mò riut mar ainm, ach Israel[4] :
oir bha cumhachd agad mar uachdaran
ri Dia[s], agus ri daoinibh, agus thug thu
buaidh[t].
29 Agus dh'fhiosraich Iacob *dheth*,
agus thubhairt e, Innis *dhomh*, guidheam
ort, d'ainm : agus thubhairt esan, C'ar
son a tha thu a' farraid m'ainme[w]. Agus
bheannaich e an sin e.
30 Agus thug Iacob Peniel[5] mar ainm
air an àite : oir chunnaic mi Dia aghaidh
ri h-aghaidh[x], agus thèarnadh m'anam.
31 Agus dh'éirich a' ghrian air, n' uair
a chaidh e seach Penuel, agus *bha* e
bacach air a shliasaid.
32 Uime sin cha-n ith clann Israeil
de'n fhéith a chrup, a *tha* air lag na
sléisde, gus an là'n diugh ; a chionn gu-n
do bhean e ri lag sléisde Iacoib 's an
fhéith a chrup.

CAIB. XXXIII.

1 *Caoimhneas Iacoib agus Esau d' a chéile 'n uair a choinnich iad.* 18 *Aig Salem cheannaich Iacob achadh, agus thog e altair.*

AGUS thog Iacob suas a shùilean,
agus dh'amhairc e, agus, feuch, *bha*
Esau a' teachd[y], agus maille ris ceithir

cheud fear. Agus roinn e a' chlann do
Leah, agus do Rachel, agus do'n dà
bhanoglach.
2 Agus chuir e na banoglaich agus
an clann air thoiseach, agus Leah agus
a clann 'n an déigh, agus Rachel agus
Ioseph air dheireadh.
3 Agus chaidh e féin air'aghaidh rompa,
agus chrom se e féin gu làr[c] seachd
uairean, gus an d'thàinig e dlùth d'a
bhràthair.
4 Agus ruith Esau 'n a choinneamh,
agus ghabh e 'n a ghlacaibh e[e], agus thuit
e air a mhuineal, agus phòg se e[f]: agus
ghuil iad.
5 Agus thog e suas a shùilean, agus
chunnaic e na mnathan agus a' chlann;
agus thubhairt e, Cò iad sin *a tha* maille
riut? agus thubhairt esan, A' chlann a
thug Dia gu gràsmhor[h] do d'sheirbhiseach.
6 An sin thàinig na banoglaich am
fagus, iad féin agus an clann, agus chrom
siad iad féin.
7 Agus thàinig Leah cuideachd am
fagus maille r'a cloinn, agus chrom siad
iad féin; agus an déigh sin thàinig Ioseph
am fagus agus Rachel, agus chrom siad
iad féin.
8 Agus thubhairt e, Ciod *is ciall* duit
leis an iomain so uile, a choinnich mi?
Agus thubhairt esan, Gu deadh-ghean
fhaghail ann an sùilibh mo thighearna[l].
9 Agus thubhairt Esau, Tha agamsa
pailteas, a bhràthair; gleidh dhuit féin[8]
na bheil agad[n].
10 Agus thubhairt Iacob, Ni h-eadh,
guidheam ort, ma fhuair mi nis deadh-
ghean a' d' shùilibh, an sin gabh mo
thiodhlac o m' làimh: oir uime sin
chunnaic mi do ghnùis, mar gu-m faicinn
gnùis Dhé[o], agus thaitinn mi riut.
11 Gabh, guidheam ort, mo bheannach-
adh a thugadh a d'ionnsuidh[q], do bhrìgh
gu-n do bhuin Dia gu toirbheartach rium,
agus gu bheil agam[9] mòr phailteas[r]: agus
rinn e ro-earail air[s], agus ghabh se e.
12 Agus thubhairt e, gabhamaid ar
turus, agus bitheamaid ag imeachd, agus
théid mise maille riut.
13 Agus thubhairt e ris, Tha fios aig
mo thighearna gu *bheil* a' chlann maoth[v],
agus na treudan agus an fheudail *a tha*
maille rium, trom le h-àl; agus ma
dh'iomainear iad gu dian aon là, gheibh
an treud uile bàs.
14 Rachadh, guidheam ort, mo thigh-
earna seachad roimh a sheirbhiseach:
agus gabhaidh mise an t-slighe gu socrach,
a réir mar a bhitheas an spréidh a *tha*
romham, agus a' chlann, comasach air
fhulang[1], gus an tig mi dh'ionnsuidh mo
thighearna gu Seir[x].
15 Agus thubhairt Esau, Leig leam a
nis *cuid* de'n mhuinntir a *tha* maille rium
fhàgail mar riut: Agus thubhairt esan,
C'ar son sin? faigheam-sa deadh-ghean
ann an sùilibh mo thighearna.

R.C. 1739.

[a] Ios. 13. 27; Bre. 8. 5
[1] 'se sin, *bothain.*
[b] Eoin 3. 23
[2] *ris an abrar Sichem, Gnio. 7. 15.*
[c] caib. 18. 2; 42. 6; 43. 26
[d] caib. 23. 17; Ios. 24. 32
[e] caib. 32. 28
[3] *ris an abrar Emor, Gnio. 7. 16.*
[f] caib. 45. 14
[4] no, *air ceud uan.*
[g] caib. 35. 7
[5] *Dia, Dia Israeil.*
[h] caib. 48. 9; Salm 127. 3
[i] caib. 30. 31
[j] Tit. 2. 5
[k] Bre. 14. 1
[6] *dh'islich e i.*
[l] caib. 32. 5, 16
[m] Rut 1. 14; 1 Sam. 18. 1
[7] *labhair e ri cridhe na gruagaich.*
[8] *bitheadh dhuit-sa na's leat.*
[n] Gnà. 16. 7
[o] caib. 43. 3; 2 Sam. 3. 13
[p] 1 Sam. 10. 27; 2 Sam. 13. 22
[q] 1 Sam. 25. 27; 2 Ri. 5. 15
[9] *na h-uile nithe.*
[r] Phil. 4. 18
[s] 2 Ri. 5. 16, 23
[t] caib. 49. 7
[u] Ios. 7. 15; Bre. 20. 6; 2 Sam. 13. 12
[v] 1 Each. 22. 5
[1] *a réir coise na h-oibre,* &c.: *agus a réir coise na cloinne.*
[w] caib. 13. 9
[x] caib. 32. 3

16 Mar sin phill Esau 's an là sin féin
air a shlighe gu Seir.
17 Agus dh'imich Iacob gu Sucot[a],
agus thog e dha féin tigh, agus rinn e
bothain d'a spréidh: air an aobhar sin
thugadh Sucot[1] mar ainm air an àite.
18 Agus thàinig Iacob do Shalem[b],
baile Shecheim[2] *a tha* ann an tìr Chanaain,
'n uair a thàinig e o Phadan-aram: agus
shuidhich e a bhùth fa chomhair a' bhaile.
19 Agus cheannaich e mìr fearainn[d],
far an do shuidhich e a bhùth, o làimh
chloinne Hamoir[3] athar Shecheim, air
cheud bonn airgid[4].
20 Agus chuir e suas altair[g] an sin,
agus thug e El-Elohe-Israel[5] mar ainm
oirre.

CAIB. XXXIV.

1 *Thruailleadh Dinah nighean Leah.* 20 *Thimchioll-ghearradh muinntir Shecheim;* 25 *mharbhadh iad le mic Iacoib,* 27 *agus chreachadh am baile.*

AGUS chaidh Dinah[i] nighean Leah, a
rug i do Iacob, a mach a dh'fhaicinn
nigheana na tìre[j].
2 Agus 'n uair a chunnaic Sechem mac
Hamoir an h-Ibhich, uachdaran na tìre
i[k], ghabh e i, agus luidh e leatha, agus
thruaill e i[6].
3 Agus dhlùth-lean 'anam ri Dinah
nighean Iacoib[m], agus ghràdhaich e a'
ghruagach, agus labhair e gu caomh[7] ris
a' ghruagaich.
4 Agus labhair Sechem ri Hamor
'athair, ag ràdh, Faigh dhomh-sa a'
ghruagach so mar mhnaoi.
5 Agus chuala Iacob gu-n do thruaill e
Dinah a nighean. Nis bha a mhic maille
r'a spréidh 's a' mhachair, agus bha Iacob
'n a thosd[p] gus an d' thàinig iad.
6 Agus chaidh Hamor athair Shecheim
a mach a dh'ionnsuidh Iacoib, a labhairt
ris.
7 Agus thàinig mic Iacoib o'n mhachair
'n uair a chual' iad e, agus bha na daoine
doilich agus bha fearg mhòr orra[t]; a
chionn gu-n d' rinn e amaideachd[u] ann an
Israel, ann an luidhe le nighinn Iacoib,
ni nach bu chòir a dheanamh.
8 Agus labhair Hamor riu, ag ràdh,
Tha anam mo mhic Shecheim 'an ro
gheall air 'ur nighinn: thugaibh dha i,
guidheam oirbh, mar mhnaoi.
9 Agus deanaibh ceanglaichean-posaidh
ruinne; 'ur nigheana-sa thugaibh
dhuinne, agus ar nigheana-ne gabhaidh
sibh dhuibh-se.
10 Agus maille ruinne gabhaidh sibh
còmhnuidh: agus bithidh an tìr roimh-
ibh[w]; gabhaibh còmhnuidh, agus deanaibh
reic agus ceannachd innte, agus faighibh
sealbh innte.
11 Agus thubhairt Sechem r'a h-athair,
agus r'a bhràithribh, Faigheam deadh-
ghean 'n 'ur sùilibh; agus ge b'e ni a
their sibh rium, bheir mi *dhuibh.*

12 Air a mheud 's gu-n dean sibh an dubharaidh[a] orm, agus an tiodhlac, bheir mi dhuibh eadhon mar a their sibh rium: a mhàin thugaibh dhomh a' ghruagach mar mhnaoi.

13 Agus fhreagair mic Iacoib Sechem agus Hamor 'athair le ceilg[c], agus labhair iad, (a chionn gu-n do thruaill e Dinah am piuthar,)

14 Agus thubhairt iad riu, Cha-n fheud sinne an ni so 'dheanamh, ar piuthar a thoirt do dhuine neo-thimchioll-ghearrta; oir bhitheadh sin 'n a mhasladh dhuinne[d].

15 Ach 'an so aontaichidh sinn leibh; ma bhitheas sibhse mar *tha* sinne, gu-n timchioll-ghearrar gach firionnach 'n 'ur measg[g]:

16 An sin bheir sinne ar nigheana dhuibhse, agus 'ur nigheana-se gabhaidh sinn dhuinne, agus gabhaidh sinn còmhnuidh maille ribh, agus bithidh sinn 'n ar n-aon sluagh.

17 Ach mur éisd sibh ruinne, *sibh* a bhi air 'ur timchioll-ghearradh, an sin gabhaidh sinne ar nighean, agus falbhaidh sinn.

18 Agus thaitinn am briathra ri Hamor, agus ri Sechem mac Hamoir.

19 Agus cha do chuir an t-òganach dàil anns an ni a dheanamh, a chionn gu-n robh tlachd aige ann an nighinn Iacoib[i]: agus bha e na b'urramaiche na tigh 'athar uile[j].

20 Agus thàinig Hamor, agus Sechem a mhac gu geatadh am baile, agus labhair iad ri daoinibh am baile, ag ràdh,

21 *Tha* na daoine so sìochail maille ruinn; air an aobhar sin gabhadh iad còmhnuidh 's an tìr, agus deanadh iad reic agus ceannachd innte; a thaobh an fhearainn, feuch, *tha e* farsuinn na's leòir dhoibh: an nigheanan-sa gabhaidh sinne dhuinne mar mhnathan, agus ar nigheanan-ne bheir sinne dhoibhsan.

22 A mhàin anns an ni so aontaichidh na daoine leinn[r], gu còmhnuidh a ghabhail maille ruinn, gu bhi 'n ar n-aon sluagh, ma thimchioll-ghearrar gach firionnach againne, mar *tha* iadsan air an timchioll-ghearradh.

23 Nach leinne an spréidh, agus am maoin, agus an ainmhidhean uile[v]? a mhàin aontaicheamaid leo, agus gabhaidh iad còmhnuidh maille ruinn.

24 Agus dh'éisd gach neach a chaidh mach air geatadh[x] a bhaile ri Hamor agus ri Sechem a mhac: agus thimchioll-ghearradh gach firionnach, iadsan uile a chaidh mach air geatadh a bhaile.

25 Agus air an treas là, 'n uair a bha iad air an cràdh, an sin ghabh dithis de mhic Iacoib, Simeon agus Lebhi, bràithrean Dhinah, gach fear aca a chlaidheamh, agus thàinig iad air a' bhaile gu dàna[z]; agus mharbh iad gach firionnach.

26 Agus mharbh iad Hamor agus Sechem a mhac le faobhar[2] a' chlaidheimh[a],

R.C. 1732.

[a] Ecs. 22. 17
[b] caib. 49. 7
[c] Gnà. 26. 25
[d] Ios. 5. 9
[e] Ios. 7. 25
[f] Ecs. 5. 21
1 Sam. 13. 4
27. 12
[g] Gal. 4. 12
[h] Deut. 4. 27
Salm 105. 12
[i] caib. 29. 30
[j] 2 Ri. 5. 1
[k] Salm 47. 4
[l] caib. 27. 43
28. 13, 19
[m] caib. 18. 18
[n] Ios. 24. 15
Salm 101. 2-7
[o] caib. 31. 19
Ios. 24. 23
1 Sam. 7. 3
[p] Ecs. 19. 10
[q] caib. 32. 7, 24
Salm 107. 6
[r] rann. 15-17
[s] caib. 28. 20
31. 3, 42
[t] Ecs. 32. 3, 4
Hos. 2. 13
[u] Bre. 9. 6
[v] Gnà. 1. 12, 13
[w] Ecs. 23. 27
Deut. 11. 25
Ios. 2. 9
2 Each. 14. 14
[x] caib. 23. 18
1 's e sin, *Dia Bheteil.*
[y] caib. 28. 13
[z] caib. 49. 5-7
2 *beul.*
[a] Deut. 32. 42
3 's e sin, *darag a' ghuil.*

agus thug iad Dinah á tigh Shecheim, agus chaidh iad a mach.

27 Thàinig mic Iacoib air na mairbh, agus chreach iad am baile[b], a chionn gu-n do thruaill iad am piuthair.

28 An caoraich, agus am buar, agus an asail, agus na *bha* 's a' bhaile, agus na *bha* 's an fhearann, thog iad:

29 Agus am maoin uile, agus an clann bheag uile, agus am mnathan thug iad leo ann an daorsa, agus thog iad 's a' chreich eadhon gach ni a *bha* stigh.

30 Agus thubhairt Iacob ri Simeon agus ri Lebhi, Chuir sibh trioblaid[e] orm le m' dheanamh gràineil[f] am measg luchd-àiteachaidh na tìre, am measg nan Canaanach, agus nam Peridseach: agus air dhomhsa bhi gann 'an àireamh[h], cruinnichidh siad iad féin cuideachd a' m'aghaidh, agus marbhaidh iad mi; agus cuirear as domh, agus do m' thigh.

31 Agus thubhairt iad, Am bu chòir dha buntainn ri 'r piuthair-ne mar ri strìopaich?

CAIB. XXXV.

1 *Thàinig Iacob gu Betel, far an do thog e altair do Dhia.* 9 *Tha e air a bheannachadh.* 16 *Bàs Racheil.* 23 *Mic Iacoib.* 28 *Aois Isaaic, a bhàs, agus 'adhlac.*

AGUS thubhairt Dia ri Iacob, Eirich, imich suas gu Betel, agus gabh còmhnuidh an sin[k]; agus dean an sin altair do Dhia, a dh'fhoillsich e féin duit an uair a theich thu o ghnùis Esau do bhràthar[l].

2 Agus thubhairt Iacob r'a theaghlach[m], agus riu-san uile a *bha* maille ris, Cuiribh uaibh na diathan coimheach[n] a *tha* 'n 'ur measg[o], agus bithibh glan[p], agus mùthaibh 'ur n-eudach:

3 Agus éireamaid, agus rachamaid suas gu Betel; agus ni mise an sin altair do Dhia, a dh'éisd rium ann an là mo chruaidh-chais[q], agus a bha maille rium 's an t-slighe air an deachaidh mi[s].

4 Agus thug iad do Iacob na diathan coimheach uile a *bha* 'n an làimh, agus *an* cluas-fhàinnean[t] a *bha* 'n an cluasaibh; agus dh'fholaich Iacob iad fo 'n daraig a *bha* làimh ri Sechem[u].

5 Agus dh'imich iad: agus bha eagal[w] Dhé air na bailtibh a *bha* mu'n cuairt orra, agus cha d'rinn iad tòireachd air mic Iacoib.

6 Mar sin thàinig Iacob gu Luds, a *tha* ann an tìr Chanaain, eadhon Betel, e féin agus an sluagh uile a *bha* maille ris.

7 Agus thog e 'n sin altair, agus thug e El-betel[1] mar ainm air an àite; do bhrìgh ann an sin gu-n d'fhoillsich Dia e féin dha[y], 'n uair a theich e o ghnùis a bhràthar.

8 Ach fhuair Deborah banaltrum Rebecah bàs, agus dh'adhlaiceadh i fo Bhetel, fo dharaig: agus thugadh Alonbacut[3] mar ainm air.

9 Agus dh'fhoillsich Dia e féin do
Iacob a rìs, an uair a thàinig e á Padan-
aram; agus bheannaich se e.
10 Agus thubhairt Dia ris, Is e Iacob a's
ainm dhuit; cha ghoirear Iacob dhiot na
's mò, ach 's e Israel a bhitheas 'n a ainm
ort: agus thug e Israel mar ainm air[c].
11 Agus thubhairt Dia ris, *Is* mise an
Dia Uile-chumhachdach; bi sìolmhor agus
fàs lìonmhor: thig cinneach agus coimh-
thional chinneach uait, agus thig rìgh-
rean a mach á d'leasraidh.
12 Agus am fearann a thug mi a dh'
Abraham agus a dh'Isaac, dhuit-sa bheir
mi e; agus do d' shliochd a'd' dhéigh
bheir mi am fearann.
13 Agus chaidh Dia suas uaith[f] 's an
àite 's an do labhair e ris.
14 Agus chuir Iacob suas carragh[g] 's
an àite 's an do labhair e ris, carragh
cloiche, agus dhòirt e tabhartas-dibhe air,
agus dhòirt e oladh air.
15 Agus thug Iacob Betel mar ainm air
an àite far an do labhair Dia ris.
16 Agus dh'imich iad o Bhetel, agus
cha robh ach astar beag aca ri teachd gu
h-Ephrat: agus thàinig tinneas cloinne
air Rachel, agus bha saothair chruaidh
oirre.
17 Agus 'n uair a bha i ann an cruaidh
shaothair, an sin thubhairt a' bhean-
ghlùine rithe, Na bitheadh eagal ort[i],
oir *bithidh* am mac so agad cuideachd.
18 Agus 'n uair a bha a h-anam a' deal-
achadh rithe[k], (oir fhuair i bàs,) thug i
Benoni[2] mar ainm air: ach thug 'athair
mar ainm air Beniamin[3].
19 Agus fhuair Rachel bàs[m], agus dh'
adhlaiceadh i 's an t-slighe gu h-Ephrat[n],
eadhon Betlehem.
20 Agus chuir Iacob suas carragh air a
h-uaigh: *is* e so carragh uaighe Racheil
gus an là 'n diugh[o].
21 Agus ghabh Israel a thurus, agus
shuidhich e a bhùth an taobh thall de
thùr Edeir[p].
22 Agus 'n uair a bha Israel a chòmh-
nuidh 's an tìr sin, chaidh Reuben, agus
luidh e le Bilhah coimhleabach[r] 'athar:
agus chual' Israel *sin*. A nis bha dà
mhac deug aig Iacob[s].
23 Mic Leah; Reuben ceud-ghin Iacoib,
agus Simeon, agus Lebhi, agus Iudah,
agus Isachar, agus Sebulun.
24 Mic Racheil; Ioseph, agus Beniamin.
25 Agus mic Bhilhah, banoglaich Ra-
cheil; Dan, agus Naphtali.
26 Agus mic Shilpah, banoglaich Leah;
Gad agus Aser. *Is* iad sin mic Iacoib, a
rugadh dha ann am Padan-aram.
27 Agus thàinig Iacob chum Isaaic
'athar do Mhamre[t], gu baile Arbah[u],
eadhon Hebron far an robh Abraham
agus Isaac air chuairt.
28 Agus b'iad làithean Isaaic ceud
bliadhna 's ceithir fichead.
29 Agus thug Isaac suas an deò, agus

R.C. 1732.
[a] caib. 25. 8
[b] caib. 25. 9
Iob 5. 26
[c] caib. 32. 28
[d] caib. 25. 30
[e] caib. 26. 34
[f] caib. 17. 22
[g] caib. 28. 18
[h] 1 Each. 1. 35
[1] *anaman.*
[i] caib. 30. 24
1 Sam. 4. 20
[j] caib. 13. 6, 11
[k] Tuir. 2. 12
[2] 's e sin, *mac mo bhròin.*
[l] Deut. 2. 5
[3] 's e sin, *mac na deas-laimhe.*
[m] caib. 48. 7
[4] *Edoim.*
[n] Rut 1. 2
4. 11
Mic. 5. 2
Mat. 2. 6
[o] 1 Sam. 10. 2
[5] no, *Sephi*, *1 Each. 1. 36.*
[p] Mic. 4. 8
[q] Ecs. 17. 8, 14
Air. 24. 20
1 Sam. 15. 2
[r] caib. 49. 4
1 Each. 5. 1
1 Cor. 5. 1
[s] caib. 46. 8
[t] caib. 13. 18
[u] Ios. 14. 15
15. 13

dh'eug e, agus chruinnicheadh e chum a
mhuinntir féin[a], *agus e* 'n a sheann duine,
agus làn de làithibh. Agus dh'adhlaic a
mhic Esau agus Iacob e[b].

CAIB. XXXVI.

1 *Triuir bhan Esau.* 9 *A ghinealaich ann an sliabh Sheir.* 15 *Na cinn-fheadhna a thàinig o 'mhic.*

AGUS *is* iad sin ginealaich Esau,
eadhon Edoim[d].
2 Ghabh Esau a mhnathan de nighean-
aibh Chanaain[e]; Adah nighean Eloin an
Hitich, agus Aholibamah nighean Anah,
nighinn Shibeoin an Hibhich;
3 Agus Basemat nighean Ismaeil,
piuthar Nebaioit.
4 Agus rug Adah do Esau Eliphas[h];
agus rug Basemat Reuel.
5 Agus rug Aholibamah Ieus, agus Iaa-
lam, agus Corah: *Is* iad sin mic Esau, a
rugadh dha ann an tìr Chanaain.
6 Agus ghabh Esau a mhnathan, agus
a mhic, agus a nigheanan, agus uile
mhuinntir[1] a thighe, agus a spréidh, agus
'ainmhidhean uile, agus a mhaoin uile, a
fhuair e ann an tìr Chanaain; agus chaidh
e do thìr *eile* o ghnùis a bhràthar Iacoib.
7 Oir bha an saoibhreas na bu mhò na
gu-m feudadh iad còmhnuidh a ghabhail
cuideachd; agus cha b'urrainn an tìr anns
an robh iad 'n an coigrich, an giùlan[j] air
son an spréidhe.
8 Mar so ghabh Esau còmhnuidh ann
an sliabh Sheir[l]; *is* e Esau Edom.
9 Agus *is* iad sin ginealaich Esau, athar
nan Edomach[4], ann an sliabh Sheir:
10 *Is* iad sin ainmean mhac Esau; Eli-
phas mac Adah mnatha Esau, Reuel mac
Bhasemait mnatha Esau.
11 Agus b'iad mic Eliphais Teman,
Omar, Sepho[5], agus Gatam, agus Cenas.
12 Agus bha Timna 'n a coimhleabach
aig Eliphas, mac Esau; agus rug i do
Eliphas Amalec[q]: *b*'iad sin mic Adah,
mnatha Esau.
13 Agus *is* iad sin mic Reueil; Nahat,
agus Serah, Samah, agus Midsah: *b*'iad
sin mic Bhasemait, mnatha Esau.
14 Agus *b*'iad sin mic Aholibamah,
nighinn Anah, nighinn Shibeoin, mnatha
Esau: agus rug i do Esau Ieus, agus Iaa-
lam, agus Corah.
15 *B*'iad sin cinn-fheadhna mhac Esau:
mic Eliphais, ceud-ghin Esau, ceann-
feadhna Teman, ceann-feadhna Omar,
ceann-feadhna Sepho, ceann-feadhna Ce-
nas.
16 Ceann-feadhna Corah, ceann-feadh-
na Gatam, *agus* ceann-feadhna Amalec:
is iad sin na cinn-fheadhna *a thàinig* o
Eliphas, ann an tìr Edoim: *b*'iad sin mic
Adah.
17 Agus *is* iad sin mic Reueil, mhic
Esau; ceann-feadhna Nahat, ceann-feadh-
na Serah, ceann-feadhna Samah, ceann-

feadhna Midsah. *Is* iad sin na cinn-fheadhna *a thàinig* o Reuel, ann an tìr Edoim: *is* iad sin mic Bhasemait, mnatha Esau.
18 Agus *is* iad sin mic Aholibamah, mnatha Esau; ceann-feadhna Ieus, ceann-feadhna Iaalam, ceann-feadhna Corah; *b*'iad sin na cinn-fheadhna *a thàinig* o Aholibamah nighinn Anah, mnatha Esau.
19 *Is* iad sin mic Esau, eadhon Edoim; agus *is* iad sin an cinn-fheadhna.
20 *Is* iad sin mic Sheir[b] an Horich luchd-àiteachaidh na tìre; Lotan, agus Sobal, agus Sibeon, agus Anah,
21 Agus Dison, agus Edser, agus Disan: *is* iad sin cinn-fheadhna nan Horach, cloinne Sheir, ann an tìr Edoim.
22 Agus *b*'iad clann Lotain Hori, agus Heman[3]: agus *b'i* Timnah piuthar Lotain.
23 Agus *b*'iad sin clann Shobail; Albhan, agus Manahat, agus Ebal, Sepho, agus Onam.
24 Agus *b*'iad sin clann Shibeoin; araon Aiah, agus Anah: *b*'e so an t-Anah, a fhuair a mach na muileidean 's an fhàsach, an uair a bha e 'g ionaltradh asal Shibeoin 'athar.
25 Agus *b*'iad sin clann Anah; Dison, agus Aholibamah nighean Anah.
26 Agus *b*'iad sin clann Dhisoin; Hemdan[5], agus Esban, agus Itran, agus Cheran.
27 *B*'iad sinn clann Edseir; Bilhan, agus Saabhan, agus Achan[6].
28 *B*'iad sinn clann Dhisain; Uds, agus Aran.
29 *B*'iad sin cinn-fheadhna nan Horach; ceann-feadhna Lotan, ceann-feadhna Sobal, ceann-feadhna Sibeon, ceann-feadhna Anah,
30 Ceann-feadhna Dison, ceann-feadhna Edser, ceann-feadhna Disan: *is* iad sin na cinn-fheadhna *a thàinig* o Hori, am measg an ceann-feadhna-san ann an tìr Sheir.
31 Agus *is* iad sin na rìghrean a rìghich ann an tìr Edoim, mu-n do rìghich rìgh 's *am bith* air cloinn Israeil[h].
32 Agus rìghich ann an Edom Belah mac Bheoir; agus *b'e* ainm a' bhaile Dinhabah.
33 Agus dh'eug Belah, agus rìghich Iobab mac Sherah o Bhosrah 'n a àite.
34 Agus dh'eug Iobab, agus rìghich Husam o thìr Themani 'n a àite.
35 Agus dh'eug Husam, agus rìghich Hadad mac Bhedaid, a bhuail Midian ann am fearann Mhoaib, 'n a àite: agus *b'e* ainm a' bhaile Abhit.
36 Agus dh'eug Hadad, agus rìghich Samlah o Mhasrecah 'n a àite.
37 Agus dh'eug Samlah, agus rìghich Saul o Rehobot, *làimh ris* an amhainn, 'n a àite.
38 Agus dh'eug Saul, agus rìghich Baal-hanan mac Achboir 'n a àite.
39 Agus dh'eug Baal-hanan mac Achboir, agus rìghich Hadar[8] 'n a àite: agus

B.C. 1729.

a Ecs. 15. 15
1 no, *Aliah.*
b caib. 14. 6; Deut. 2. 12, 22
2 *Edoim.*
3 no, *Homam.*
c caib. 17. 8; 23. 4; 28. 4; 36. 7
4 *tìr cuairt 'athar.*
5 no, *Amram.*
6 no, *Iachan.*
d 1 Sam. 2. 22, 24; 1 Cor. 1. 11; 5. 1; 11. 18
e caib. 44. 20
7 no, *dh'iomadh mìr.*
f Bre. 5. 20; 2 Sam. 13. 18; Ese. 16. 16
g caib. 49. 23; Salm 38. 19; 69. 4; Tit. 3. 3
h 1 Each. 1. 43
i caib. 42. 6, 9; 43. 26; 44. 14
j Salm 118. 22; Luc. 19. 14, 27
k caib. 44. 14; 46. 29; 50. 18
8 *1 Eachd. 1. 50 Hadad, Pau.*

b'e ainm a bhaile Pau; agus ainm a mhnatha Mehetabel, nighean Mhatreid, nighinn Mhedsahaib.
40 Agus *is* iad sin ainmean nan ceann-feadhna[a] *a thàinig* o Esau, a réir an teaghlaichean, a réir an àiteachan, 'n an ainmibh; ceann-feadhna Timnah, ceann-feadhna Albhah[1], ceann-feadhna Ietet,
41 Ceann-feadhna Aholibamah, ceann-feadhna Elah, ceann-feadhna Pinon,
42 Ceann-feadhna Cenas, ceann-feadhna Teman, ceann-feadhna Mibsar,
43 Ceann-feadhna Magdiel, ceann-feadhna Iram: *is* iad sin cinn-fheadhna Edoim, a réir an àiteacha-còmhnuidh, ann an tìr an seilbh; *is* esan Esau, athair nan Edomach[2].

CAIB. XXXVII.

1 Dh'fhuathaicheadh Ioseph le a bhràithribh. 5 A dhà aisling. 18 Chuir a bhràithrean an comhairle ri 'chéile gus a mharbhadh; ach shaor Reuben e. 36 Reiceadh e ri Potiphar 's an Eiphit.

AGUS ghabh Iacob còmhnuidh 's an tìr[c] anns an robh 'athair 'n a choigreach[4], ann an tìr Chanaain.
2 *Is* iad so ginealaich Iacoib: 'N uair a bha Ioseph seachd bliadhna deug a dh'aois, bha e a' buachailleachd an treud maille r'a bhràithribh, agus *bha* 'n t-òganach maille ri mic Bhilhah, agus maille ri mic Shilpah, mnathan 'athar; agus thug Ioseph an droch thuairisgeul-san a dh'ionnsuidh 'athar[d].
3 Agus bu docha le h-Israel Ioseph na 'mhic uile, a chionn gu-*m b'e* mac a shean aois e[e]: agus rinn e dha còta dh'*iomadh*[7] dath[f].
4 Agus 'n uair a chunnaic a bhràithrean gu-m bu docha le 'athair e na 'bhràithrean uile, dh'fhuathaich iad e[g], agus cha b'urrainn iad labhairt ris gu sìochail.
5 Agus chunnaic Ioseph aisling, agus dh'innis e d'a bhràithribh *i*, agus dh'fhuathaich iad e fathast na's mò.
6 Agus thubhairt e riu, Eisdibh, guidheam oirbh, ris an aisling so a chunnaic mi.
7 Oir, feuch, *bha* sinn a' ceangal sguab 's an achadh, agus, feuch, dh'éirich mo sguab-sa suas, agus sheas i gu dìreach; agus, feuch, sheas 'ur sguaban-se mu'n cuairt oirre, agus rinn iad ùmhlachd[i] do m' sguaib-sa.
8 Agus thubhairt a bhràithrean ris, Am bi thusa gun amharus a' d' rìgh oirnne[j]? Am bi agad d'a rìreadh tighearnas oirnne? Agus dh'fhuathaich iad e fathast na's mò air son 'aislingean, agus air son a bhriathran.
9 Agus chunnaic e fathast aisling eile, agus dh'innis e d'a bhràithribh *i*, agus thubhairt e, Feuch, chunnaic mi aisling eile; agus, feuch, rinn a' ghrian agus a' ghealach, agus an aon reul deug, ùmhlachd dhomh[k].
10 Agus dh'innis e d'a athair *i*, agus

d'a bhràithribh: agus thug 'athair ach-
mhasan da, agus thubhairt e ris, Ciod
i an aisling so a chunnaic thu? An e
gu-n tig da rìreadh mise, agus do mhàthair,
agus do bhràithrean, chum sinn féin a
chromadh sìos duit-sa gu làr[b].
11 Agus bha farmad aig a bhràithribh
ris[d]; ach thug 'athair fainear a' chainnt[e].
12 Agus chaidh a bhràithrean a dh'ion-
altradh treud an athar do Shechem.
13 Agus thubhairt Israel ri Ioseph,
Nach 'eil do bhràithrean ag ionaltradh
an treud ann an Sechem? Thig, agus
cuiridh mi thu d'an ionnsuidh[h]. Agus
thubhairt e ris, *Tha* mise an so.
14 Agus thubhairt e ris, Imich, guidh-
eam ort, faic am bheil do bhràithrean gu
maith[1], agus am bheil an treud gu maith;
agus thoir fios a m'ionnsuidh a rìs. Mar
sin chuir e mach e á gleann Hebroin[j],
agus thàinig e gu Sechem.
15 Agus fhuair duine *àraidh* e, agus,
feuch, *bha e* air seacharan 's a' mhachair:
agus dh'fheòraich an duine dheth, ag
ràdh, Ciod a tha thu'g iarraidh[m]?
16 Agus thubhairt e, Tha mi 'g iarraidh
mo bhràithrean: innis dhomh, guidheam
ort, c'àit am bheil iad ag ionaltradh *an
treud*[n].
17 Agus thubhairt an duine, Dh'fhalbh
iad á so: oir chuala mi iad ag ràdh,
Rachamaid gu Dotan. Agus chaidh Io-
seph an déigh a bhràithrean, agus fhuair
e iad ann an Dotan[p].
18 Agus 'n uair a chunnaic iad e fad
uatha, eadhon mu-n d' thàinig e am fagus
doibh, chuir iad an comhairle r'a chéile
'n a aghaidh[r], gus a mharbhadh.
19 Agus thubhairt iad r'a chéile, Feuch,
tha an t-aislingiche[2] so a' teachd.
20 Thigibh a nis ma ta, agus marbham-
aid e[t], agus tilgeamaid e ann an slochd
éigin; agus their sinn, Chuir droch bhéisd
éigin as da: agus chi sinn ciod gus an tig
'aislingean.
21 Agus chuala Reuben *so*, agus shaor
e as an làimh e, agus thubhairt e, Na
cuireamaid gu bàs e.
22 Agus thubhairt Reuben riu, Na
dòirtibh fuil[u]; tilgibh e 's an t-slochd so, a
tha 's an fhàsach, agus làmh na cuiribh air;
a chum as gu-n saoradh e as an làimh e,
agus gu-n aisigeadh e a rìs d'a athair e.
23 Agus 'n uair a thàining Ioseph a
dh'ionnsuidh a bhràithrean, an sin bhuin
iad de Ioseph a chòta[v], còta nan *iomadh*
dath[3], a *bha* air[w].
24 Agus ghabh iad e, agus thilg iad e
ann an slochd[x], agus bha'n slochd falamh,
gun uisge ann.
25 Agus shuidh iad sìos a dh'itheadh
arain[y]; agus thog iad suas an sùilean
agus dh'amhairc iad, agus, feuch, *bha*
cuideachd de chloinn Ismaeil[z] a' teachd
o Ghilead, le'n càmhalaibh a' giùlan spìos-
raidh, agus ìocshlàint[a], agus mirr, a' dol
gus *an* toirt sìos do'n Eiphit.

B.C. 1729.

[a] caib. 4. 10; Iob 16. 18
[b] caib. 27. 29
[c] 1 Sam. 18. 17; 2 Sam. 12. 9
[d] Gnio. 7. 9
[e] Dan. 7. 28; Luc. 2. 19, 51
[f] Bre. 6. 3
[g] Salm 105. 17; Sech. 11. 12; Mat. 27. 9; Gnio. 7. 9
[h] 1 Sam. 17. 17; Luc. 20. 13
1 *faic sìth do bhraith-rean*, &c.
[i] Air. 14. 6; Bre. 11. 35; Iob 1. 20; Ioel 2. 13
[j] caib. 35. 27
[k] caib. 42. 13, 36; Ier. 31. 15
[l] rann 23
[m] Bre. 4. 22; 2 Ri. 6. 19
[n] Dan. 1. 7
[o] caib. 44. 28
[p] 2 Ri. 6. 13
[q] 2 Ri. 19. 1; Est. 4. 1; Isa. 32. 11; Ion. 3. 5
[r] Salm 31. 13; 37. 12, 32; 94. 21; Mat. 21. 38; 27. 1; Eoin 11. 53; Gnio. 23. 12
[s] 2 Sam. 12. 17
2 *maighstir bhruadar.*
[t] Gnà. 1. 11, 16; 27. 4
[u] caib. 42. 22
[v] Mat. 27. 28
3 *iomadh mìr.*
[w] rann 3
[x] Salm 35. 7; Tuir. 4. 20
[y] Gnà. 30. 20; Am. 6. 6
[z] rann. 28, 36
[a] Ier. 8. 22

26 Agus thubhairt Iudah r'a bhràith-
ribh, Ciod an tairbhe a *bhitheas ann
dhuinne*, ma mharbhas sinn ar bràthair,
agus ma cheileas[a] sinn 'fhuil?
27 Thigibh, agus reiceamaid e ris na
h-Ismaelich, agus na cuireamaid làmh
air[c]; oir *is e* ar dearbh-bhràthair e, agus
ar feòil: agus dh'éisd a bhràithrean ris.
28 An sin chaidh Midianaich seachad[f],
ceannaichean; agus tharruing iad agus
thog iad suas Ioseph as an t-slochd, agus
reic iad Ioseph ris na h-Ismaelich[g] air
fichead *bonn* airgid. Agus thug iadsan
Ioseph do'n Eiphit.
29 Agus phill Reuben a dh'ionnsuidh
an t-sluichd; agus, feuch, cha *robh*
Ioseph 's an t-slochd: agus reub e
'eudach[i].
30 Agus phill e dh'ionnsuidh a bhràith-
rean, agus thubhairt e, Cha-*n 'eil* an lean-
abh ann[k], agus mise, c'àit an téid mi?
31 Agus ghabh iad còta Ioseiph[l], agus
mharbh iad meann de na gabhraibh, agus
thum iad an còta 's an fhuil.
32 Agus chuir iad uatha còta nan *iomadh*
dath, agus thug iad *e* dh'ionnsuidh an
athar; agus thubhairt iad, Fhuair sinne
so: aithnich a nis an e so còta do mhic,
no nach e.
33 Agus dh'aithnich se *e*, agus thubhairt
e, Còta mo mhic; chuir droch bhéisd as
da[o]: tha Ioseph gun teagamh air a reub-
adh as a chéile.
34 Agus reub Iacob 'eudach, agus chuir
e eudach-saic air a leasraidh[q], agus rinn e
bròn air son a mhic rè mòrain làithean.
35 Agus dh'éirich a mhic uile, agus a
nigheanan uile suas, a thoirt sòlais da[s];
ach dhiùlt esan sòlas a ghabhail; agus
thubhairt e, Oir théid mi sìos do'n uaigh
a chum mo mhic ri bròn. Mar so rinn
'athair caoidh air a shon.
36 Agus reic na Midianaich e 's an
Eiphit ri Potiphar, oifigeach le Pharaoh,
ceannard an fhreiceadain.

CAIB. XXXVIII.

1 *Ghin Iudah Er, Onan, agus Selah.* 6 *Phòs Er Tamar.* 8 *Cionta agus bàs Onain.* 11 *Dh' fhan Tamar ri Selah.*

AGUS 's an àm sin féin chaidh Iudah
sìos o'bhràithribh, agus thionnd-
aidh e steach a dh'ionnsuidh Adulamaich
àraidh, d'am *b*'ainm Hirah.
2 Agus chunnaic Iudah an sin nighean
Canaanaich àraidh, d'am *b*'ainm Suah:
agus ghabh e i, agus chaidh e steach d'a
h-ionnsuidh.
3 Agus dh'fhàs i torrach, agus rug i
mac: agus thug e Er mar ainm air.
4 Agus dh'fhàs i torrach a rìs, agus rug
i mac; agus thug i Onan mar ainm air.
5 Agus dh'fhàs i torrach fathast, agus
rug i mac; agus thug i Selah mar ainm
air: agus bha esan ann an Chedsib, an uair
a rug i e.

6 Agus ghabh Iudah bean do Er a cheud-
ghin, d'*am b*'ainm Tamar.
7 Agus bha Er, ceud-ghin Iudah, aing-
idh ann an sealladh an Tighearna[a]; agus
mharbh an Tighearn' e.
8 Agus thubhairt Iudah ri Onan, Falbh
a steach a dh'ionnsuidh mnatha do
bhràthar[b], agus pòs i, agus tog suas sliochd
do d' bhràthair.
9 Agus bha fios aig Onan nach b'ann
leis féin a bhitheadh an sliochd; agus an
uair a chaidh e steach a dh'ionnsuidh
mnatha a bhràthar, dhòirt e air a' bhlàr
e, chum nach tugadh e sliochd d'a bhràth-
air.
10 Agus bha an ni a rinn e olc ann an
sealladh an Tighearna: uime sin mharbh
e esan mar an ceudna.
11 An sin thubhairt Iudah ri Tamar
bean a mhic, Fan a'd' bhantraich ann
an tigh d'athar, gus am fàs mo mhac Selah
suas; oir thubhairt e, Air eagal gu-m
faigheadh esan bàs mar an ceudna, mar a
fhuair a bhràithrean. Agus dh'fhalbh
Tamar, agus dh'fhan i 'an tigh a h-athar.
12 Agus ùine fhada 'n déigh sin fhuair
nighean Shuah, bean Iudah, bàs: agus
thog Iudah a mhisneach, agus chaidh
e suas a dh' ionnsuidh luchd-lomairt a
chaorach, e féin agus a charaid Hirah
an t-Adulamach, gu Timnat.
13 Agus dh'innseadh do Thamar, ag
ràdh, Feuch, *tha* d'athair-céile a' dol suas
gu Timnat[k] a lomairt a chaorach.
14 Agus chuir i a culaidh bantraich
dhith, agus chòmhdaich si i féin le gnùis-
bhrat, agus phaisg si i féin, agus shuidh i
ann an[1] ionad follaiseach[l] a *tha* làimh
ris an t-slighe gu Timnat: oir chunnaic i
gu-n d'fhàs Selah suas, agus nach d' thug-
adh i dha mar mhnaoi.
15 'N uair a chunnaic Iudah i, shaoil e
gu-*m bu* strìopach i, a chionn gu-n do
chòmhdaich i a h-eudan.
16 Agus thionndaidh e d'a h-ionnsuidh
air an t-slighe, agus thubhairt e, Leig
leam, guidheam ort, teachd a steach a
d'ionnsuidh; oir cha robh fhios aige gu-*m*
b'i bean a mhic i: agus thubhairt i, Ciod
a bheir thu dhomh, a chum as gu-n tig
thu steach a m'ionnsuidh?
17 Agus thubhairt esan, Cuiridh mi
meann[4] a d'ionnsuidh o'n treud: agus
thubhairt ise, An toir thu geall *dhomh*
gus an cuir thu '*am ionnsuidh e?*
18 Agus thubhairt e, Ciod an geall a
bheir mi dhuit? Agus thubhairt ise, Do
sheula[n], agus do làmh-fhailean, agus do
lorg a *tha* ann ad làimh: agus thug e
dhi *iad*, agus chaidh e steach d'a h-ionn-
suidh, agus rinneadh i torrach leis.
19 Agus dh'éirich i, agus dh'fhalbh i
roimpe, agus chuir i seachad a gnùis-
bhrat uaipe, agus chuir i a culaidh-ban-
traich oirre[q].
20 Agus chuir Iudah am meann le
làimh a charaid an Adulamaich, chum

B.C. 1729.

[a] 1 Each. 2. 3
[b] Deut. 25. 5 Mat. 22. 24
[c] Gnà. 6. 33 Ròm. 6. 21 Eph. 5. 12
[d] Bre. 19. 2 Hos. 3. 3
[e] Lebh. 21. 9 Deut. 22. 21 2 Sam. 12. 5
[f] caib. 37. 32
[g] rann 18
[h] 1 Sam. 24. 17
[i] rann 14
[j] Iob 34. 31, 32 Ròm. 13. 12 Tit. 2. 11, 12
[k] Ios. 15. 10 Bre. 14. 1
[1] *dorus Shùl*: no, *dorus Enaiim.*
[l] Gnà. 7. 12
[2] no, *c'arson a rinn thu am briseadh so a' d'aghaidh?*
[3] 's e sin, *briseadh.*
[m] Air. 26. 20 1 Each. 2. 4 Mat. 1. 3
[4] *meann de na gabhraibh.*
[n] rann 25
[o] caib. 37. 36 Salm 105. 17
[p] 1 Sam. 16. 18 18. 14, 28 Gnio. 7. 9
[q] 2 Sam. 14. 2, 5

as gu-m faigheadh e 'n geall o làimh na
mnatha: ach cha d'fhuair e i.
21 An sin dh'fheòraich e de dhaoinibh
an àite sin, ag ràdh, C'àit' *am bheil* an
strìopach a *bha* gu follaiseach ri taobh na
slighe? Agus thubhairt iadsan, Cha
robh strìopach *sam bith* an so.
22 Agus phill e dh'ionnsuidh Iudah,
agus thubhairt e, Cha d'fhuair mi i: agus
mar an ceudna thubhairt daoine an àite,
Cha robh strìopach *sam bith* an so.
23 Agus thubhairt Iudah, Gabhadh i
dhi féin *e*, air eagal gu maslaichear sinn[c]:
feuch chuir mi am meann so *d'a h-ionn-*
suidh, agus cha d'fhuair thu i.
24 Agus beul ri tri mìosan an déigh sin,
dh'innseadh do Iudah, ag ràdh, Rinn
Tamar bean do mhic strìopachas[d]; agus,
feuch, cuideachd, *tha* i torrach le strìop-
achas. Agus thubhairt Iudah, Thugaibh
a mach i, agus loisgear i[e].
25 'N uair a thugadh a mach i, chuir i
fios a dh'ionnsuidh a h-athar-céile, ag
ràdh, Aig an fhear d'am buin iad sin *tha*
mise leth-tromach: agus thubhairt i,
Faic[f], guidheam ort, co leis an seula,
agus na làmh-fhàilean, agus an lorg so[g].
26 Agus ghabh Iudah riu, agus thubh-
airt e, Bha i na bu cheirte na mise[h], a
chionn nach d' thug mi i do Shelah mo
mhac[i]: agus cha robh aithne aige oirre
na 's mò[j].
27 Agus an uair a bha i ri saothair
chloinne, feuch, *bha* leth-aona 'n a bolg.
28 Agus an uair a bha i ri saothair,
chuir *aon diubh* mach *a* làmh: agus rug
a' bhean-ghlùine air a'làimh, agus cheang-
ail i snàthainn scarlaid oirre, ag ràdh,
Thàinig e so a mach an toiseach.
29 Agus 'n uair a tharruing e a làmh
air ais, feuch, thàinig a bhràthair a
mach; agus thubhairt ise, Cionnus a
bhris thu mach[2]? *bitheadh* am briseadh *so*
ortsa: Uime sin thugadh Phares[3] mar
ainm air[m].
30 Agus an déigh sin thàinig a bhràthair
a mach, aig an robh an snàthainn scarlaid
air a làimh; agus thugadh Sarah mar
ainm air.

CAIB. XXXIX.

1 *Rinn Potiphar Ioseph 'n a fhear-riaghlaidh air a thigh.* 8 *A gheamnuidheachd.* 19 *Chuireadh 'am priosan e;* 21 *ach bha an Tighearna maille ris, agus nochd fear-gleidhidh a' phriosain a dheadh rùn da.*

AGUS thugadh Ioseph sìos do'n Eiphit;
agus cheannaich Potiphar[o], oifig-
each le Pharaoh, ceannard an fhreicead-
ain, Eiphiteach, e o làimh nan Ismaeleach,
a thug sìos an sin e.
2 Agus bha 'n Tighearna maille ri
Ioseph[p], agus bha e 'n a dhuine leis an
do shoirbhich gach ni; agus bha e 'n
tigh a mhaighstir an Eiphitich.
3 Agus chunnaic a mhaighstir gu-n
robh an Tighearna maille ris, agus gu-n

d' thug an Tighearn' air gach ni a rinn e soirbheachadh 'n a làimh[a].

4 Agus fhuair Ioseph deadh-ghean 'n a shealladh[b], agus rinn e seirbhis da: agus rinn se e 'n a fhear-riaghlaidh air a thigh[c], agus gach ni a bh'aige chuir e fo 'làimh.

5 Agus o'n àm sin féin 's an d' rinn se e 'n a fhear-riaghlaidh air a thigh, agus air gach ni a bh'aige, bheannaich an Tighearna tigh an Eiphitich air sgàth Ioseiph[f]: agus bha beannachadh an Tighearn' air gach ni a bh'aige, anns an tigh, agus anns a' mhachair[g].

6 Agus dh'fhàg e gach ni a *bh*'aige' 'an làimh Ioseiph, agus cha b'fhios da aon ni a bh'aige, saor o'n aran a *bha* e 'g itheadh: agus bha Ioseph 'n a *dhuine* maiseach[i], agus sgiamhach 's an aghaidh.

7 Agus an déigh nan nithe sin leag bean a mhaighstir a sùilean air Ioseph[j] agus thubhairt i, Luidh leamsa[k].

8 Agus dhiùlt esan[l], agus thubhairt e ri mnaoi a mhaighstir, Feuch, cha-n 'eil fios aig mo mhaighstir ciod *a tha* maille rium 's an tigh, agus gach ni a th'aige chuir e fo m' làimh-sa.

9 Cha-*n 'eil* neach 's an tigh so a's mò na mise; agus cha do chum e uam ni sam bith ach thusa, a chionn gur tu a bhean: cionnus uime sin a ni mise an t-olc mòr so[n], agus a pheacaicheas mi an aghaidh Dhé[p]?

10 Agus thachair e, 'n uair a labhair i ri Ioseph o là, gu là[q], nach éisdeadh esan rithe, gu luidhe leatha, *no*' bhi maille rithe.

11 Agus thachair e, air là àraidh, gu-n deachaidh esan a steach do 'n tigh a dheanamh 'oibre féin, agus cha *robh* aon de dhaoinibh an tighe an sin a stigh.

12 Agus rug i air air 'eudach-uachdair[t], ag ràdh, Luidh leamsa: agus dh' fhàg e 'eudach-uachdair 'n a làimh, agus theich e[u], agus thàr e mach.

13 Agus an uair a chunnaic ise gu-n d'fhàg e 'eudach-uachdair 'n a làimh, agus gu-n do theich e mach,

14 An sin ghairm i air daoinibh a tighe, agus labhair i riu, ag ràdh, Faicibh, thug e steach d'ar n-ionnsuidh Eabhruidheach g'ar maslachadh[w]: thàinig e steach a m' ionnsuidhs' a luidhe leam, agus ghlaodh mise le guth àrd[2].

15 Agus 'n uair a chual' e gu-n do thog mi suas mo ghuth, agus gu-n do ghlaodh mi, an sin dh'fhàg e 'eudach-uachdair maille rium, agus theich e, agus chaidh e mach.

16 Agus thaisg i 'eudach-uachdair làimh rithe, gus an d'thàinig a tighearna dhachaidh.

17 Agus labhair i ris a réir nam briathran so[a], ag ràdh, Thàinig an seirbhiseach Eabhruidheach, a thug thu d'ar n-ionnsuidh, a steach a m' ionnsuidh-sa gu mo mhaslachadh;

18 Agus an uair a thog mise suas mo ghuth agus a ghlaodh mi, an sin dh'fhàg e 'eudach-uachdair maille rium, agus theich e mach.

19 Agus 'n uair a chual' a mhaighstir briathran a mhnatha, a labhair i ris, ag ràdh, Air an dòigh so rinn do sheirbhiseach orm; an sin las 'fhearg suas[d].

20 Agus ghabh maighstir Ioseiph e, agus chuir e 's a' phrìosan e[e], far an robh prìosanaich an rìgh ceangailte: agus bha e an sin 's a' phrìosan.

21 Ach bha 'n Tighearna maille ri Ioseph, agus nochd e tròcair[1] dha, agus thug e dha deadh-ghean ann an sùilibh fhir-gleidhidh a' phrìosain[h].

22 Agus chuir fear-gleidhidh a' phrìosain fo làimh Ioseiph na prìosanaich uile a *bha* 's a' phrìosan; agus gach ni a rinn iad an sin, b'esan a rinn *e*.

23 Cha d'amhairc fear-gleidhidh a' phrìosain air ni 's am bith a *bha* fo 'làimh, a chionn gu-*n robh* an Tighearna maille ris; agus *an ni sin* a rinn e thug an Tighearn' air soirbheachadh *leis*[m].

CAIB. XL.

1 Thilgeadh 'am prìosan àrd bhuidealair, agus àrd fhuineadair rìgh na h-Eiphit. 4 Chuir ceannard an fhreiceadain an cùram air Ioseph. 5 Dh'eadar-mhìnich e an aislingean dhoibh.

AGUS an déigh nan nithe sin, chuir buidealair[o] rìgh na h-Eiphit, agus 'fhuineadair, fearg air an tighearna, rìgh na h-Eiphit.

2 Agus bha corruich mhòr[r] air Pharaoh ri dithis d'a sheirbhisich, ris an àrd bhuidealair, agus ris an àrd fhuineadair.

3 Agus chuir e'n làimh iad ann an tigh ceannaird an fhreiceadain 's a' phrìosan, far *an robh* Ioseph ceangailte[s].

4 Agus chuir ceannard an fhreiceadain an cùram air Ioseph, agus fhritheil e dhoibh; agus dh'fhan iad tamull ann an làimh.

5 Agus chunnaic iad aisling le 'chéile, gach fear *aca* 'aisling féin[v] 's an aon oidhche, gach fear a réir eadar-mhìneachaidh 'aislinge; am buidealair agus fuineadair rìgh na h-Eiphit, a *bha* ceangailte 's a' phrìosan.

6 Agus thàinig Ioseph a steach d'an ionnsuidh 's a' mhaduinn, agus dh'amhairc e orra, agus, feuch, *bha* iad dubhach[x].

7 Agus dh'fheòraich e de sheirbhisich Pharaoh, a *bha* 'n làimh maille ris ann an tigh a thighearna, ag ràdh, C'ar son a tha 'ur gnùis *co* mhuladach[3] an diugh[y]?

8 Agus thubhairt iad ris, Chunnaic sinn aisling, agus cha-*n 'eil neach againn* a dh'eadar-mhìnicheas i[z]. Agus thubhairt Ioseph riu, Nach ann o Dhia *tha* gach eadar-mhìneachadh[b]? innsibh dhomhs' *iad*, guidheam oirbh.

9 Agus dh'innis an t-àrd bhuidealair 'aisling do Ioseph, agus thubhairt e ris, 'Am aisling-sa, feuch[c], *bha* fìonain fa m' chomhair.

B.C. 1729.

a Ios. 1. 7, 8; 1 Each. 22. 13; Salm 1. 3
b rann 21; 1 Sam. 16. 22
c caib. 24. 2
d Gnà. 6. 34, 35; Dan. 8. 6
e caib. 41. 14; Salm 105. 18
f caib. 30. 27
1 *caoimhneas.*
g Deut. 28. 3, 6
h Ecs. 12. 36; Salm 106. 46; Gnà. 16. 7; Dan. 1. 9; Gnio. 7. 10
i 1 Sam. 16. 12; 17. 42
j Iob 31. 1; Salm 119. 37
k 2 Sam. 13. 11
l Gnà. 1. 10
m rann. 2, 3
n Lebh. 20. 10; Gnà. 6. 29, 32
o Neh. 1. 11
p 2 Sam. 12. 13; Salm 51. 4; Ier. 28. 16
q Gnà. 22. 14; 23. 27
r Gnà. 16. 14; 19. 19
s caib. 39. 23
t Gnà. 7. 13
u Ecl. 7. 26
v Iob 33. 15-17
w Ese. 22. 5
2 *mòr.*
x Dan. 4. 6
3 *cho olc.*
y Neh. 2. 2
z caib. 41. 15
a Ecs. 23. 1; Salm 37. 14; 120. 3
b Dan. 2. 11, 28
c Bre. 7. 13

10 Agus air an fhìonain *bha* tri meanglain; agus *bha* i mar gu-m bitheadh i a' briseadh a mach, *agus* thàinig i fo a làn bhlàth, *agus* thug a bagaidean dearcan abuich uatha.

11 Agus *bha* cupan Pharaoh a'm' làimh; agus ghabh mi na fìon-dhearcan, agus dh'fhàisg mi iad ann an cupan Pharaoh, agus thug mi an cupan do làimh Pharaoh.

12 Agus thubhairt Ioseph ris, *Is e* so a h-eadar-mhìneachadh[a]: Na tri meanglain, *is* tri làithean iad.

13 Eadhon an ceann thri làithean togaidh Pharaoh suas do cheann[b], agus bheir e rìs gu d'àite féin thu; agus bheir thu cupan Pharaoh 'n a làimh, mar a b'àbhaist duit roimhe, 'n uair a bha thu a'd' bhuidealair aige.

14 Ach cuimhnich thusa ormsa 'n uair a dh'éireas gu maith dhuit, agus dean, guidheam ort, caoimhneas domh[c], agus dean iomradh orm ri Pharaoh, agus thoir a mach mi as an tigh so:

15 Oir, gu deimhin, ghoideadh air falbh mi á tìr nan Eabhruidheach, agus mar an ceudna, an so cha d'rinn mi ni sam bith[e] gu-n cuirteadh 's an t-slochd mi.

16 'N uair a chunnaic an t-àrd fhuineadair gu-n d'eadar-mhìnich e gu maith, thubhairt e ri Ioseph, *Bha* mise mar an ceudna a'm' aisling, agus, feuch, *bha* tri bascaidean geala[2] air mo cheann:

17 Agus anns a' bhascaid a b'àirde *bha* de gach seòrsa bìdh air son Pharaoh de dheasachadh an fhuineadair; agus dh'ith an eunlaith iad a mach as a' bhascaid air mo cheann.

18 Agus fhreagair Ioseph, agus thubhairt e, *Is* e so a h-eadar-mhìneachadh: Na tri bascaidean, *is* tri làithean iad[i].

19 An ceann thri làithean[j] togaidh Pharaoh suas do cheann dhiot, agus crochaidh e thu air crann, agus ithidh an eunlaith d' fheòil dhiot[l].

20 Agus air an treas là, comh-ainm latha-breithe Pharaoh[m], rinn e cuirm d'a sheirbhisich uile: agus thog e suas ceann an àrd bhuidealair, agus ceann an àrd fhuineadair am measg a sheirbhiseach.

21 Agus thug e an t-àrd bhuidealair a chum a bhuidealaireachd a rìs; agus thug e 'n cupan do làimh Pharaoh[n]:

22 Ach chroch e 'n t-àrd fhuineadair, mar a dh'eadar-mhìnich Ioseph dhoibh[o].

23 Gidheadh, cha do chuimhnich an t-àrd bhuidealair air Ioseph, ach dhìchuimhnich se e[q].

CAIB. XLI.

4 *Dà aisling Pharaoh.* 25 *Dh'eadar-mhìnich Ioseph iad.* 33 *Thug e comhairle do Pharaoh.* 38 *Rinneadh e 'n a uachdaran air tìr na h-Eiphit.* 56 *Bha gorta air aghaidh na talmhainn uile.*

AGUS an ceann dà bhliadhna iomlan chunnaic Pharaoh aisling[s]; agus, feuch, sheas e làimh ris an amhainn:

2 Agus, feuch, thàinig a nìos as an amhainn seachd bà, sgiamhach r'am faicinn, agus reamhar ann am feòil; agus bha iad ag ionaltradh ann am mìn-fheur.

3 Agus, feuch, thàinig seachd bà eile nìos 'n an déigh as an amhainn, grannda r'am faicinn, agus caol 'n am feòil: agus sheas iad làimh ris na bà *eile*, air bruaich na h-aimhne.

4 Agus dh'ith na bà a *bha* grannda r'am faicinn, agus caol 'n am feòil suas na seachd bà sgiamhach agus reamhar. Mar sin dhùisg Pharaoh.

5 Agus choidil, agus chunnaic e aisling an dara uair: Agus, feuch, dh'éirich suas seachd diasan arbhair air aon choinnlein, reachdmhor[1] agus maith.

6 Agus, feuch, dh'fhàs suas 'n an déigh seachd diasan caola, agus air an seargadh leis a' ghaoith an ear.

7 Agus shluig na seachd diasan caola suas na seachd diasan reachdmhor agus làn: agus dhùisg Pharaoh, agus, feuch, *b'aisling* a *bh'ann.*

8 Agus 's a' mhaduinn bha a spiorad air a bhuaireadh[d]; agus chuir e *fios* uaith, agus ghairm e uile dhruidhean na h-Eiphit[f], agus a daoine glic uile: agus dh'innis Pharaoh 'aislingean dhoibh; ach cha *robh* neach ann a dh'eadar-mhìnicheadh iad do Pharaoh[g].

9 An sin labhair an t-àrd bhuidealair ri Pharaoh, ag ràdh, An diugh tha mis' a' cuimhneachadh mo lochdan.

10 Bha fearg air Pharaoh r'a sheirbhisich[h], agus chuir e mise 'an làimh ann an tigh ceannaird an fhreiceadain, *araon* mise, agus an t-àrd fhuineadair.

11 Agus chunnaic sinn aisling 's an aon oidhche, mis' agus esan: chunnaic *gach* fear *againn* aisling a réir eadar-mhìneachaidh 'aisling[k].

12 Agus *bha* 'n sin maille ruinn òganach Eabhruidheach, seirbhiseach do cheannard an fhreiceadain: agus dh'innis sinn da, agus dh'eadar-mhìnich e dhuinn ar n-aislingean: do *gach* fear againn a réir 'aisling dh'eadar-mhìnich e.

13 Agus mar a dh'eadar-mhìnich e dhuinn, mar sin bha e: mise chuir e rìs ann am àite, agus esan chroch e.

14 Agus chuir Pharaoh *teachdaire* uaith, agus ghairm e Ioseph, agus thug iad le cabhaig a mach as an t-slochd e[p]: agus bhearr se *e féin*, agus mhùth e 'eudach, agus thàinig e steach a dh'ionnsuidh Pharaoh.

15 Agus thubhairt Pharaoh ri Ioseph, Chunnaic mi aisling, agus cha-*n 'eil* neach ann a dh'eadar-mhìnicheas i: agus chuala mi air a ràdh mu d'thimchioll-sa, 'n uair a chluinneas tu aisling, gur aithne dhuit a h-eadar-mhìneachadh[r].

16 Agus fhreagair Ioseph Pharaoh, ag ràdh, Cha-*n 'eil e* annamsa: bheir Dia freagradh sìthe do Pharaoh[t].

17 Agus thubhairt Pharaoh ri Ioseph,

R.C. 1718.

[a] caib. 41. 25 Dan. 2. 36
[b] 2 Ri. 25. 27 Ier. 52. 31
[1] *reamhar.*
[c] 1 Sam. 20. 14, 15 1 Ri. 2. 7 Luc. 23. 42
[d] Dan. 4. 5, 19 7. 28 8. 27
[e] 1 Sam. 24. 11 Salm 59. 3, 4 Dan. 6. 22
[f] Ecs. 7. 11 Isa. 29. 14 Dan. 2. 2
[g] 1 Cor. 1. 19
[2] no, *làn tholl.*
[h] caib. 40. 2
[i] caib. 41. 26
[j] rann 13
[k] caib. 40. 5
[l] 1 Sam. 17. 44 2 Sam. 21. 10
[m] Mat. 14. 6 Marc. 6. 21
[n] Neh. 2. 1
[o] rann 19
[p] 1 Sam. 2. 8 Salm 105. 20
[q] Salm 31. 12 Ecl. 9. 15, 16 Am. 6. 6
[r] Salm 25. 14 Dan. 5. 16
[s] Est. 6. 1 Dan. 2. 1
[t] caib. 40. 8 Dan. 2. 30 2 Cor. 3. 5

Ann am aisling, feuch, sheas mi air
bruaich na h-aimhne[a]:
18 Agus, feuch, thàinig a nìos as an
amhainn seachd bà, reamhar 'am feòil,
agus sgiamhach ann an cruth; agus bha
iad ag ionaltradh ann am mìn-fheur;
19 Agus, feuch, thàinig seachd bà eile
nìos 'n an déigh, bochd agus ro ghrannda,
agus caol ann am feòil: cha-n fhaca mi
'n samhuil *riamh* ann an uile thìr na h-
Eiphit air olcas.
20 Agus dh'ith na bà caola agus grannda
suas na ceud seachd bà reamhra.
21 Agus 'n uair a dh'ith iad suas iad[1],
cha-n aithnichteadh *orra* gu-n d'ith siad
iad; ach *bha* iad grannda r'am faicinn,
mar an toiseach. An sin dhùisg mi.
22 Agus chunnaic mi ann am aisling;
agus, feuch, thàinig a nìos seachd diasan
air aon choinnlein, làn agus maith:
23 Agus, feuch, dh'fhàs suas 'n an
déigh seachd diasan, air an crìonadh,
caol, agus seargta leis a' ghaoith an
ear;
24 Agus shluig na diasan caola suas na
seachd diasan maithe: agus dh'innis mi
so do na druidhean[f]; ach cha *robh* neach
ann a b'urrainn *a' chùis* fhoillseachadh
dhomh.
25 Agus thubhairt Ioseph ri Pharaoh,
Aisling Pharaoh, *is* aon *i:* an ni sin a tha
Dia gus a dheanamh, dh'fhoillsich e do
Pharaoh[i].
26 Na seachd bà maithe, *is* seachd
bliadhna iad; agus na seachd diasan
maithe, *is* seachd bliadhna iad: *is* aon an
aisling.
27 Agus na seachd bà caola agus grannda
a thàinig a nìos 'n an déigh, *is* seachd
bliadhna iad; agus na seachd diasan fàs,
seargta leis a' ghaoith an ear, bithidh iad
'n an seachd bliadhna gorta[l].
28 So an nì a thubhairt mi ri Pharaoh:
An nì a *tha* Dia gus a dheanamh, nochd e
do Pharaoh.
29 Feuch, *tha* seachd bliadhna mòr-
phailteis a' teachd[m] air feadh tìre na
h-Eiphit uile:
30 Agus éiridh seachd bliadhna gorta
suas 'n an déigh[o], agus dì-chuimhnichear
am pailteas uile ann an tìr na h-Eiphit;
agus claoidhidh a' ghorta an tìr.
31 Agus cha-n aithnichear am pailteas
anns an tìr, air son na gorta a leanas: oir
bithidh i ro throm.
32 Agus a thaobh gu-n do dhùblaich-
eadh an aisling do Pharaoh dà uair, *tha*
sin a chionn gu *bheil* an ni air a shuidh-
eachadh le Dia[q]; agus bheir Dia ann an
aithghearradh gu crìch e[r].
33 A nis uime sin, amhairceadh Pharaoh
a mach air son duine a tha tuigseach
agus glic, agus cuireadh e os ceann tìre
na h-Eiphit e.
34 Deanadh Pharaoh *so*, agus òrduich-
eadh e luchd-riaghlaidh os ceann na tìre,
agus togadh iad an cùigeamh cuid *de thor-*

R.C. 1715.

[a] rann 1
[b] Gnà. 6. 6-8
22. 3
[1] *a thàinig iad chum an taoibh a stigh dhiubh.*
[c] Gnio. 7. 10
[d] Air. 27. 18
Iob 32. 8
Gnà. 2. 6
Dan. 4. 8, 18
[e] Salm 105. 21
[2] *air armachadh.*
[f] rann 8
Dan. 4. 7
[g] Dan. 6. 3
[h] Est. 3. 10
8. 2, 8, 15
[i] Dan. 2. 29, 45
Tais. 4. 1
[3] no, *sìcda.*
[j] Dan. 5. 7, 29
[k] caib. 45. 8, 26
Gnio. 7. 10
[l] 2 Ri. 8. 1
[4] 's e sin, *fear-foillseachaidh dhìomh aireachdan.*
[5] no, *prionnsa.*
[m] rann 47
[n] Ecs. 2. 16
2 Sam. 8. 18
[o] rann 54
[p] 1 Sam. 16. 21
Dan. 1. 19
Luc. 21. 36
[q] caib. 37. 7, 9
[r] Air. 23. 19
Isa. 46. 10
[s] caib. 22. 17
Bre. 7. 12
1 Sam. 13. 5
Salm 78. 27
[t] caib. 46. 20
48. 5

adh tìre na h-Eiphit 's na seachd bliadh-
naibh pailteis[b].
35 Agus cruinnicheadh iad uile bhiadh
nam bliadhna maithe sin ri teachd, agus
taisgeadh iad suas arbhar fo làimh
Pharaoh, agus gleidheadh iad biadh 's
na bailtibh.
36 Agus bithidh am biadh *sin* 'n a
thaisgeach do'n tìr, fa chomhair nan
seachd bliadhna gorta 'bhitheas ann an
tìr na h-Eiphit; chum as nach téid as do'n
tìr leis a' ghorta.
37 Agus bha a' chomhairle maith ann
an sùilibh Pharaoh[c], agus ann an sùilibh
a sheirbhiseach uile.
38 Agus thubhairt Pharaoh r'a sheirbh-
isich, Am bheil e 'n comas duinn a leithid
so de dhuine fhaotainn, anns *am bheil*
spiorad Dhé[d]?
39 Agus thubhairt Pharaoh ri Ioseph,
A thaobh gu-n d'fhoillsich Dia so uile
dhuit, cha-*n 'eil* neach ann cho tuigseach
agus cho glic riut féin.
40 Bithidh tu os ceann mo thighe-sa[e],
agus a réir d'fhocail bithidh mo shluagh
uile air an riaghladh[2]: a mhàin 's an rìgh-
chaithir bithidh mise na 's mò na thu.
41 Agus thubhairt Pharaoh ri Ioseph,
Faic, chuir mi thu os ceann uile thìre na
h-Eiphit[g].
42 Agus thug Pharaoh 'fhàinne[h] bhàrr
a làimhe, agus chuir e air làimh Ioseiph
e; agus sgeadaich se e ann an trusgan de
lìon-eudach[3] grinn, agus chuir e slabhruidh
òir m' a mhuineal[j].
43 Agus thug e air marcachd 's an dara
carbad a *bh'*aige féin; agus ghlaodh iad
roimhe, Lùbaibh an glùn; agus rinn se
e '*n a uachdaran* air tìr na h-Eiphit uile[k].
44 Agus thubhairt Pharaoh ri Ioseph,
Is mise Pharaoh, agus as d'eugmhais-sa
cha tog duine suas a làmh no a chos ann
an tìr na h-Eiphit uile.
45 Agus thug Pharaoh Saphnat-paa-
neah[4] mar ainm air Ioseph; agus thug e
dha Asenat nighean Photipherah sagairt[5]
Oin[n] mar mhnaoi: agus chaidh Ioseph a
mach air feadh *uile* thìre na h-Eiphit.
46 Agus *bha* Ioseph deich bliadhna
fichead a dh'aois an uair a sheas e 'am
fianuis Pharaoh[p] rìgh na h-Eiphit: agus
chaidh Ioseph a mach o làthair Pharaoh,
agus chaidh e troimh thìr na h-Eiphit
uile.
47 Agus thug an talamh a mach anns
na seachd bliadhnaibh pailteis 'n a ghlac-
aidibh.
48 Agus chruinnich e r'a chéile uile
bhiadh nan seachd bliadhna, a bha ann an
tìr na h-Eiphit; agus thaisg e suas biadh
's na bailtibh: biadh fearainn gach baile,
a *bha* mu'n cuairt air, thaisg e suas ann.
49 Agus chuir Ioseph r'a chéile sìol mar
ghaineamh na fairge[s], ro mhòran, gus an
do sguir e d'*a* àireamh: oir *bha e* gun
àireamh.
50 Agus do Ioseph rugadh dithis mhac[t]

mu-n d'thàinig bliadhnacha na gorta, a
rug Asenat dha, nighean Photipherah,
sagairt Oin.
51 Agus thug Ioseph Manaseh[2] mar
ainm air a' cheud-ghin; oir thug Dia orm,
ars' esan, mo shaothair uile 'dhì-chuimh-
neachadh, agus tigh m'athar uile.
52 Agus air an dara *mac* thug e Eph-
raim[3] mar ainm; oir thug Dia orm, *ars'
esan*, a bhi sìolmhor[b] ann an tìr m'àmh-
ghair.
53 Agus chrìochnaicheadh seachd bliadh-
nachan a' phailteis a bha ann an tìr na
h-Eiphit.
54 Agus thòisich seachd bliadhnachan na
gorta ri teachd, mar a thubhairt Ioseph[c];
agus bha a' ghorta anns na dùthchannaibh
uile: ach ann an uile thìr na h-Eiphit
bha aran.
55 Agus an uair a bha tìr na h-Eiphit
uile ann an uireasbhuidh[d], an sin ghlaodh
an sluagh ri Pharaoh air son arain: agus
thubhairt Pharaoh ris na h-Eiphitich uile,
Ruigibh Ioseph; *an ni sin* a their e ruibh,
deanaibh.
56 Agus bha a' ghorta air aghaidh na
talmhainn uile: agus dh'fhosgail Ioseph
na tighean-taisge uile, agus reic e ris na
h-Eiphitich[f]: agus bhuadhaich a' ghorta
ann an tìr na h-Eiphit.
57 Agus thàinig gach dùthaich do'n
Eiphit a dh'ionnsuidh Ioseiph a cheann-
ach *bìdh;* oir bhuadhaich a' ghorta anns
gach dùthaich.

CAIB. XLII.

1 *Chuir Iacob a dheichnear mhac do'n Eiphit a cheannach sìl.* 17 *Thilg Ioseph 'am prìosan iad mar luchd-brathaidh; ach air a' chumha gu-m fàgadh iad Simeon, agus gu-m pilleadh iad a ris le'm bràthair a b'òige, leigeadh as iad.*

ANIS an uair a chunnaic Iacob gu-n
robh sìol 's an Eiphit[i], thubhairt e
r'a mhic, C'ar son a tha sibh ag amharc
air a chéile?
2 Agus thubhairt e, Feuch, chuala mi
gu bheil sìol 's an Eiphit; rachaibh sìos
an sin, agus ceannaichibh dhuinn as a sin,
chum as gu-m bi sinn beò, agus nach faigh
sinn bàs[k].
3 Agus chaidh deichnear bhràithrean
Ioseiph sìos a cheannach sìl 's an Eiphit.
4 Ach cha do chuir Iacob Beniamin
bràthair Ioseiph maille r'a bhràithribh:
oir thubhairt e, Air eagal gu-n éirich olc
dha[m].
5 Agus thàinig mic Israeil a cheannach
sìl am measg na muinntir a thàinig: oir
bha a' ghorta ann an tìr Chanaain.
6 Agus bha Ioseph 'n a uachdaran air
an tìr[p]: *B*'esan a bha a' reiceadh ri sluagh
na tìre uile. Agus thàinig bràithrean
Ioseiph, agus chrom siad iad féin sìos da,
le'n aghaidh gu làr.
7 Agus chunnaic Ioseph a bhràithrean,
agus dh'aithnich e iad, ach rinn se e féin

R.C. 1707.

1 *nithe cruaidh riu*
2 's e sin, *di-chuimhneachadh.*
3 's e sin, *sìolmhor.*
a caib. 37. 5-9
b caib. 49. 22
c rann 30
d Ier. 14. 1, 2
Tuir. 4. 4
e caib. 34. 10
f caib. 42. 6
47. 14, 24
g Deut. 6. 13
1 Sam. 1. 26
17. 55
Bre. 5. 12
4 *ceanglar.*
h caib. 20. 11
Lebh. 25. 43
Neh. 5. 15
Luc. 18. 2, 4
i Gnio. 7. 12
j rann 34
caib. 43. 5
44. 23
k caib. 43. 8
Salm 118. 17
l Air. 32. 23
1 Ri. 17. 18
Iob 36. 8, 9
Hos. 5. 15
m rann 38
n Gnà. 21. 13
24. 11, 12
Ier. 34. 17
Mat. 7. 2
o caib. 37. 21
p caib. 41. 41

'n a choigreach dhoibh, agus labhair e
gu coimheach riu[1]; agus thubhairt e riu,
Cia as a thàinig sibhse? Agus thubhairt
iadsan ris, A tìr Chanaain a cheannach
bìdh.
8 Agus dh'aithnich Ioseph a bhràith-
rean, ach cha d'aithnich iadsan esan.
9 Agus chuimhnich Ioseph air na h-ais-
lingibh a chunnaic e mu'n timchioll[a],
agus thubhairt e riu, *Is* luchd-brathaidh
sibh; a dh'fhaicinn lomnochdaidh na tìre
thàinig sibh.
10 Agus thubhairt iad ris, Cha-n eadh,
mo thighearna, ach is ann a thàinig do
sheirbhisich a cheannach bìdh:
11 *Is* mic aon duine sinn uile, *is* daoine
fìrinneach sinn; cha luchd-brathaidh do
sheirbhisich.
12 Agus thubhairt esan riu, Cha-n eadh,
ach is ann a dh'fhaicinn lomnochdaidh na
tìre thàinig sibh.
13 Agus thubhairt iad, *Is* dà bhràthair
dheug do sheirbhisich, mic aon duine ann
an tìr Chanaain; agus, feuch, *tha'm fear*
a's òig' an diugh maille r'ar n-athair, agus
tha aon nach maireann[e].
14 Agus thubhairt Ioseph riu, So an ni
a thubhairt mi ribh, ag ràdh, *Is* luchd-
brathaidh sibh.
15 Mar so dearbhar sibh; mar is beò
Pharaoh[g], cha téid sibh a mach á so, mur
tig 'ur bràthair a's òige ar so.
16 Cuiribh uaibh fear agaibh, agus thug-
adh e leis 'ur bràthair, agus gleidhear[4]
sibhse ann am prìosan, chum as gu-n
dearbhar 'ur briathran, am *bheil no nach
'eil* fìrinn annaibh: no mar is beò Pharaoh,
gu cinnteach *is* luchd-brathaidh sibh.
17 Agus chuir e 'am prìosan iad uile
ré thri làithean.
18 Agus thubhairt Ioseph riu air an
treas là, Deanaibh so, agus bithibh beò:
oir tha eagal Dhé ormsa[h].
19 Ma's daoine fìrinneach sibh, fàgar
aon d'ur bràithribh ceangailte ann an tigh
'ur prìosain: agus imichibh-se, thugaibh
leibh sìol air son gorta 'ur teaghlaichean.
20 Ach thugaibh 'ur bràthair a's òige
a m'ionnsuidh-sa[j]; mar sin dearbhar 'ur
briathran, agus cha-n fhaigh sibh bàs.
Agus rinn iad mar sin.
21 Agus thubhairt iad r'a chéile, *Tha*
sinn gu deimhin ciontach[l] a thaobh ar
bràthar, do bhrìgh gu-m faca sinn cràdh
'anama, 'n uair a ghuidh e oirnn, agus nach
d'éisd sinn ris: uime sin thàinig an airc
so oirnn[n].
22 Agus fhreagair Reuben iad, ag ràdh,
Nach do labhair mise ribh, ag ràdh[o], Na
peacaichibh an aghaidh an leinibh? agus
cha d'éisd sibh: Uime sin, feuch, mar an
ceudna tha 'fhuil air a h-iarraidh *oirnn*.
23 Agus cha robh fhios aca-san gu-n
robh Ioseph 'g *an* tuigsinn; oir *bha* eadar-
theangair eatorra.
24 Agus thionndaidh se e féin uatha,
agus ghuil e; agus phill e rìs d'an ionn-

suidh, agus labhair e riu, agus thug e Simeon uatha, agus cheangail se e fa chomhair an sùl.

25 An sin dh'àithn Ioseph an saic a lìonadh le sìol, agus airgiod gach duine a chur air ais 'n a shac, agus biadh a thoirt doibh air son na slighe[a]: agus is ann mar so a rinn e riu.

26 Agus thog iad an sìol air an asalaibh, agus dh'imich iad á sin.

27 Agus an uair a dh'fhosgail fear dhiubh a shac[c], a thoirt bìdh d'a asal 's an tigh-òsda, chunnaic e 'airgiod; oir, feuch, *bha* e ann am beul a shaic.

28 Agus thubhairt e r'a bhràithribh, Thugadh air ais m'airgiod-sa; agus, feuch, *tha e* eadhon 'am shac. Agus dh'fhàilnich an cridhe[1], agus bha eagal orra, ag ràdh, gach fear r'a chéile, Ciod e so a rinn Dia oirnn?

29 Agus thàinig iad a chum Iacoib an athar, do thìr Chanaain, agus dh'innis iad dha gach ni a thachair dhoibh, ag ràdh,

30 Labhair an duine a tha 'n a uachdaran air an tìr ruinn gu coimheach[d], agus ghabh e sinn mar luchd-brathaidh air an dùthaich.

31 Agus thubhairt sinn ris, *Is daoine* fìrinneach sinne; cha luchd-brathaidh *idir* sinn:

32 *Is* dà bhràthair dheug sinn, mic ar n-athar; *tha* aon *mhac* nach *maireann*, agus tha *am mac* a's òige 'n diugh maille r'ar n-athair ann an tìr Chanaain.

33 Agus thubhairt an duine, uachdaran na tìre ruinn, Mar so aithnichidh mi gur *daoine* fìrinneach sibh; fàgaibh aon d'ur bràithribh maille riumsa, agus gabhaibh *biadh* air son gorta 'ur teaghlaichean, agus bithibh ag imeachd:

34 Agus thugaibh 'ur bràthair a's òige a m'ionnsuidh-sa; an sin bithidh fios agam nach luchd-brathaidh sibh, *ach* gur *daoine* fìrinneach sibh: *mar sin* bheir mise 'ur bràthair dhuibh, agus ni sibh ceannachd 's an tìr[f].

35 Agus an uair a thaom iad an saic, feuch, *bha* ceanglachan airgid gach duine 'n a shac féin[g], agus an uair a chunnaic iad féin agus an athair na ceanglachain airgid, bha eagal orra.

36 Agus thubhairt Iacob an athair riu, Thug sibh uamsa *mo chlann*[h]: Ioseph cha *mhaireann*, agus Simeon cha *mhaireann*, agus Beniamin bheir sibh *air falbh*: a'm' aghaidh-sa tha na nithe sin uile[k].

37 Agus labhair Reuben r'a athair, ag ràdh, Cuir gu bàs mo dhithis mhac, mur toir mi a d'ionnsuidh e: thoir thairis do m' làimhs' e, agus bheir mise a d'ionnsuidh a rìs e.

38 Agus thubhairt e, Cha téid mo mhac sìos maille ribh; oir tha a bhràthair marbh[m], agus dh'fhàgadh esan 'n a aonar: ma thachras olc dha 's an t-slighe air an téid sibh, an sin bheir sibh sìos m' fhalt liath le bròn do'n uaigh[n].

R.C. 1707.

[a] Mat. 5. 41 Ròm. 12. 17, 20 Eph. 4. 2
[b] caib. 41. 54 Tuir. 5. 10
[c] caib. 43. 21
[1] *chaidh an cridhe mach.*
[d] rann. 7, 12
[e] caib. 44. 32 Salm 119. 122 Philem. 18, 19
[f] caib. 34. 10
[g] caib. 43. 21
[h] caib. 43. 14
[i] Gnà. 18. 16
[j] caib. 37. 25
[k] 1 Sam. 27. 1 Iob 7. 7 Ecl. 7. 8 Ròm. 8. 28
[l] caib. 42. 25
[m] caib. 37. 33
[n] caib. 44. 29
[o] Neh. 1. 11 Salm 37. 5

CAIB. XLIII.

1 *Le comhairle Iudah leig Iacob le Beniamin dol do'n Eiphit.* 13 *Thugadh bràithrean Ioseiph a dh'ionnsuidh a thighe.* 26 *Ghabh e gu h-aoidheil riu, agus dh'ith agus dh'òl iad maille ris.*

AGUS *bha* a' ghorta ro mhòr 's an tìr[b].

2 Agus an uair a dh'ith iad suas an sìol a thug iad as an Eiphit, thubhairt an athair riu, Rachaibh a rìs, ceannaichibh dhuinn beagan bìdh.

3 Agus labhair Iudah ris, ag ràdh, Thug an duine dearbh-chinnte dhuinn, ag ràdh, Cha-n fhaic sibh mo ghnùis-sa, mur *bi* 'ur bràthair maille ribh.

4 Ma chuireas tu ar bràthair maille ruinn, théid sinn sìos, agus ceannaichidh sinn biadh dhuit;

5 Ach mur cuir thu *leinn e*, cha téid sinn sìos: oir thubhairt an duine ruinn, Cha-n fhaic sibh mo ghnùis, mur *bi* 'ur bràthair maille ribh.

6 Agus thubhairt Israel, C'ar son a bhuin sibh *cho* olc rium, agus gu-n d'innis sibh do'n duine gu-n robh bràthair tuilleadh agaibh?

7 Agus thubhairt iad, Dh'fhiosraich an duine dhinn gu teann m'ar timchioll féin, agus mu thimchioll ar càirdean, ag ràdh, Am *bheil* 'ur n-athair fathast beò? am bheil bràthair *eile* agaibh? Agus dh'innis sinne dha a réir brìgh nam briathar sin: Am b'urrainn sinne fios a bhi againn gu cinnteach gu-n abradh e, Thugaibh 'ur bràthair a nuas?

8 Agus thubhairt Iudah ri Israel 'athair, Cuir an t-òganach maille riumsa, agus éiridh sinn, agus imichidh sinn, a chum as gu-m bi sinn beò agus nach faigh sinn bàs, araon sinne, agus thu féin, *agus* mar an ceudna ar clann bheag.

9 Bithidh mise a'm' urras air a shon[e]; o m' làimh-sa iarraidh tu e: mur toir mise a d'ionnsuidh, agus mur cuir mi a'd' làthair e, an sin bitheadh a' choire gu bràth orm.

10 Oir mur bitheamaid air deanamh moille, gu cinnteach bha sinn a nis air pilltinn air ar n-ais an dara uair so.

11 Agus thubhairt Israel an athair riu, *Ma dh'fheumas a' chùis a bhi* mar sin a nis, deanaibh so; gabhaibh de'n toradh a's fèarr 's an tìr 'n 'ur soithichibh, agus thugaibh sìos tìodhlac do'n duine[i]; beagan ìoc-shlaint[j], agus beagan meala; spìosraidh, agus mirr, cnothan, agus almoinean:

12 Agus thugaibh leibh airgiod dùbailte 'n 'ur làimh, agus an t-airgiod a thugadh air ais 'am beul 'ur sac[l], thugaibh air ais e 'n 'ur làimh; theagamh gur mearachd a bh'ann.

13 Gabhaibh mar an ceudna 'ur bràthair; agus éiribh, rachaibh a rìs a dh'ionnsuidh an duine.

14 Agus gu-n tugadh Dia uile-chumhachdach tròcair dhuibh an làthair an duine[o], chum as gu-n leig e air falbh leibh

'ur bràthair eile, agus Beniamin: ach ma
chaill mise *mo chlann*, chaill mi *iad*[a].
15 Agus ghabh na daoine an tìodhlac
sin, agus thug iad leo airgiod dùbailte 'n
an làimh, agus Beniamin; agus dh'éirich
iad, agus chaidh iad sìos do'n Eiphit,
agus sheas iad an làthair Ioseiph.
16 Agus an uair a chunnaic Ioseph Ben-
iamin maille riu, thubhairt e ri fear-
riaghlaidh a thighe[e], Thoir na daoine *sin*
dachaidh, agus marbh, agus deasaich;
oir maille riumsa ithidh na daoine *sin* air
mheadhon-là.
17 Agus rinn an duine mar a dh'iarr
Ioseph; agus thug e na daoine do thigh
Ioseiph.
18 Agus bha eagal air na daoine, 'chionn
gu-n d'thugadh iad do thigh Ioseiph,
agus thubhairt iad, *Is ann* air son an air-
gid, a chuireadh air ais 'n ar sacaibh a'
cheud uair, a thugadh a stigh sinn; chum
gu faigh e cion-fàth[g] 'n ar n-aghaidh,
agus gu-n tuit e oirnn, agus gu-n gabh e
sinn mar thràillean, agus ar n-asail.
19 Agus thàinig iad am fagus do fhear-
riaghlaidh tighe Ioseiph, agus labhair iad
ris aig dorus an tighe.
20 Agus thubhairt iad, O mo thighearna,
thàinig sinn da rìreadh a nuas an toiseach
a cheannach bìdh.
21 Agus an uair a thàinig sinn do'n
tigh-òsda, agus a dh'fhosgail sinn ar saic,
feuch, *bha* airgiod gach fir ann am beul
a shaic, ar n-airgiod 'n a làn chothrom:
agus thug sinn air ais leinn e 'n ar làimh.
22 Agus airgiod eile thug sinn a nuas
leinn 'n ar làimh a cheannach bìdh: cha-n
'eil fhios againn cò chuir ar n-airgiod 'n
ar sacaibh.
23 Agus thubhairt e, Sìth *gu robh*
dhuibh[j], na bitheadh eagal oirbh: thug
'ur Dia féin, agus Dia 'ur n-athar ionmhas
duibh 'n 'ur sacaibh: fhuair mise 'ur
n-airgiod. Agus thug e Simeon a mach
d'an ionnsuidh.
24 Agus thug an duine na daoine steach
do thigh Ioseph, agus thug e uisge *dhoibh*[k],
agus nigh iad an cosan, agus thug e
biadh d'an asalaibh.
25 Agus dh'ulluich iad an tìodhlac[l] an
coinneamh do Ioseph teachd aig meadh-
on-là; oir, chual' iad gu-n robh iad gu
aran itheadh an sin.
26 Agus an uair a thàinig Ioseph dhach-
aidh thug iad d'a ionnsuidh an tìodhlac,
a bha 'n an làimh, do'n tigh: agus chrom
siad iad féin dha gu làr[n].
27 Agus dh'fheòraich e an robh iad gu
maith, agus thubhairt e, Am bheil 'ur
n-athair, an seann duine mu-n do labhair
sibh[o], gu maith[3]? Am *bheil* e fathast
beò?
28 Agus thubhairt iadsan, *Tha* do
sheirbhiseach ar n-athair gu maith; *tha*
e fathast beò: agus chrom siad iad féin
sìos, agus rinn iad ùmhlachd.
29 Agus thog e suas a shùilean, agus

R.C. 1707.

[a] Est. 4. 16
[b] caib. 35. 17, 18
[c] Ios. 7. 19
2 Each. 29. 11
Mat. 9. 2
[d] 1 Ri. 3. 26
Ier. 31. 20
Phil. 1. 8
2. 1
Col. 3. 12
[e] caib. 44. 1
[f] caib. 46. 34
Ecs. 8. 26
[g] Iob 30. 14
[h] 2 Sam. 11. 8
1 *dh'òl iad gu pailt.*
[i] Gnà. 31. 6
Ecl. 9. 7
10. 10
Dan. 5. 1
Mat. 11. 19
Eoin 2. 10
[j] Bre. 6. 23
19. 20
1 Sam. 25. 6
Luc. 24. 36
[k] caib. 18. 4
24. 32
[l] rann 11
[m] Gnà. 17. 13
2 no, *a' cur deuchainn*, no *dearbhaidh.*
[n] caib. 37. 7, 10
[o] caib. 42. 11, 13
3 *Am bheil sìth d'ur n-athair*, &c.
[p] caib. 43. 22

chunnaic e Beniamin a bhràthair, mac a
mhàthar[b], agus thubhairt e, an e so 'ur
bràthair a's òige, mu-n do labhair sibh
rium? Agus thubhairt e, Gu-n robh Dia
gràsmhor dhuit, a mhic[c].
30 Agus rinn Ioseph cabhag, oir bha a
chridhe a' tiomachadh[d] r'a bhràthair;
agus dh'iarr e *àit* anns an guileadh e;
agus chaidh e steach *d'a* sheòmar, agus
ghuil e 'n sin.
31 Agus nigh e 'eudan, agus chaidh e
mach, agus chum e air féin, agus thubh-
airt e, Cuiribh a sìos aran.
32 Agus chuir iad a sìos dhàsan leis
féin, agus dhoibhsan leo féin, agus do na
h-Eiphitich, a dh'ith maille ris, leo féin;
a chionn nach feudadh na h-Eiphitich aran
itheadh maille ris na h-Eabhruidhich; oir
is gràineileachd sin do na h-Eiphitich[f].
33 Agus shuidh iad sìos 'n a làthair, an
ceud-ghin a réir a chòir-bhreithe, agus
am fear a b'òige a réir 'òige: agus ghabh
na daoine iongantas *gach* fear r'a chéile.
34 Agus ghabh esan, *agus chuir* e
cuibhrionnan o 'làthair féin d'an ionn-
suidh[h]: ach rinn e cuibhrionn Bheniamin
cùig uairean na bu mhò na cuid aoin
aca-san. Agus dh'òl iad[1], agus bha iad
subhach maille ris[i].

CAIB. XLIV.

1 *Innleachd Ioseiph a chumail Bheniamin.*
12 *Fhuaradh cupan airgid Ioseiph 'am beul*
saic Bheniamin. 18 *Athchuinge iriosal Iudah.*

AGUS dh'àithn e do fhear-riaghlaidh
a thighe, ag ràdh, Lìon saic nan
daoine le sìol, a' mheud 's is urrainn iad
a ghiùlan, agus cuir airgiod *gach* duine
'am beul a shaic.
2 Agus cuir mo chupan-sa, an cupan
airgid, ann am beul saic an fhir a's òige,
agus airgiod a shìl: agus rinn e a réir an
fhocail a labhair Ioseph.
3 Co luath 's a bha 'mhaduinn soilleir,
chuireadh na daoine air falbh, iad féin
agus an asail.
4 *Agus* an uair a chaidh iad a mach as
a' bhaile, agus gun iad *fathast* fad o
làimh, thubhairt Ioseph ri fear-riaghlaidh
a thighe, Eirich, lean na daoine; agus an
uair a bheireas tu orra, abair riu, C'ar
son a dhìol sibh olc 'an éiric maith[m].
5 Nach e so *an cupan* as am bheil mo
thighearn' ag òl? agus leis am bheil e da
rìreadh a' deanamh[2] fiosachd? is olc a
fhuaradh sibh so a dheanamh.
6 Agus rug e orra, agus labhair e riu na
briathran ceudna.
7 Agus thubhairt iad ris, C'ar son a
labhras mo thighearna na briathran so?
nar leigeadh Dia gu-n deanadh do sheirbh-
isich a réir an ni so.
8 Feuch, an t-airgiod a fhuair sinn 'am
beul ar sac, thug sinn a rìs a d'ionnsuidh[p]
á tìr Chanaain; cionnus, uime sin, a ghoid-
eamaid airgiod no òr á tigh do thigh-
earna?

9 Cia b'e *air bith* de d'sheirbhisich aig
am faighear e, cuirear gu bàs esan[a], agus
bithidh sinne mar an ceudna 'n ar tràillean
aig mo thighearn'.
10 Agus thubhairt e, A nis ma ta *bith-
cadh* e réir 'ur briathar: bithidh esan
aig am faighear e 'n a sheirbhiseach ag-
amsa[b]; agus bithidh sibhse neo-choireach.
11 An sin thug iad a nuas, gu grad, *gach*
duine a shac féin gu làr, agus dh'fhosgail
gach duine a shac.
12 Agus rannsaich esan, *agus* thòisich
e aig an fhear a bu shine, agus sguir e
aig an fhear a b'òige: agus fhuaradh an
cupan ann an sac Bheniamin.
13 An sin reub iad an eudach[d], agus
chuir *gach* duine a shac air 'asail, agus
phill iad do'n bhaile.
14 Agus thàinig Iudah, agus a bhràith-
rean do thigh Ioseiph (oir *bha* e fathast
an sin) agus thuit iad sìos 'n a fhianuis air
an làr[f].
15 Agus thubhairt Ioseph riu, Ciod e an
gnìomh so a rinn sibh? nach robh fhios
agaibh gur aithne do m' leithid-sa de
dhuine da rìreadh fiosachd a dheanamh?
16 Agus thubhairt Iudah, Ciod a their
sinn ri m' thighearna? cionnus a labhras
sinn[h]? no cionnus a ghlanas sinn sinn
féin? Fhuair Dia a mach aingidheachd
do sheirbhiseach[i]; feuch, *tha* sinne 'n ar
seirbhisich do m' thighearn', araon sinne,
agus esan mar an ceudna aig an d'fhuar-
adh an cupan.
17 Agus thubhairt e, Nar leigeadh Dia
gu-n deanainn-sa so[k]: ach an duine aig an
d'fhuaradh an cupan, bithidh esan 'n a
sheirbhiseach agam-sa; agus d'ur taobh-se,
rachaibh suas ann an sìth a dh'ionnsuidh
'ur n-athar.
18 An sin thàinig Iudah am fagus da,
agus thubhairt e, Och mo thighearna, leig
le d' sheirbhiseach, guidheam ort, focal a
labhairt ann an cluasaibh mo thighearna,
agus na lasadh d'fhearg an aghaidh do
sheirbhisich[o]: oir *is* amhuil thusa agus
Pharaoh.
19 Dh'fheòraich mo thighearna d'a
sheirbhisich, ag ràdh, Am bheil athair
agaibh, no bràthair?
20 Agus thubhairt sinne ri m' thigh-
earna, Tha athair againn, seann duine,
agus leanabh a shean aois, maothran:
agus tha a bhràthair marbh, agus dh'
fhàgadh esan 'n a aonar *de chloinn* a
mhàthar, agus tha gràdh aig 'athair air[p].
21 Agus thubhairt thu ri d' sheirbhisich,
Thugaibh a nuas e do m'ionnsuidh-sa[q], a
chum as gu-n socraich mi mo shùilean air.
22 Agus thubhairt sinne ri 'm thigh-
earna, Cha-n fheud an leanabh 'athair
fhàgail: oir nam fàgadh e 'athair, gheibh-
eadh '*athair* bàs.
23 Agus thubhairt thusa ri d' sheirbhis-
ich, Mur tig 'ur bràthair a's òige nuas
maille ribh, cha-n fhaic sibh m'aghaidh-
sa na's mò.
24 Agus an uair a chaidh sinne suas
a dh'ionnsuidh do sheirbhisich, m'athar,
dh'innis sinn da focail mo thighearna.
25 Agus thubhairt ar n-athair, Rachaibh
a rìs, ceannaichibh dhuinn beagan bìdh.
26 Agus thubhairt sinne, Cha-n fheud
sinn dol sìos: ma bhitheas ar bràthair a's
òige maille ruinn, an sin théid sinn sìos;
oir cha-n fheud sinn aghaidh an duine
fhaicinn, mur *bi* ar bràthair a's òige
maille ruinn.
27 Agus thubhairt do sheirbhiseach
m'athair ruinn, Tha fhios agaibh gu-n do
rug mo bhean dithis *mhac* dhomh[c].
28 Agus chaidh aon *diubh* a mach uam,
agus thubhairt mi, Gu cinnteach reubadh
'n a bhloighdibh e[e]; agus cha-n fhaca mi
o sin e.
29 Agus ma bheir sibh *am mac* so uam
mar an ceudna, agus gu-n tig tubaist air,
bheir sibh sìos m'fhalt liath le bròn do'n
uaigh.
30 A nis uime sin, an uair a thig mise
a dh'ionnsuidh do sheirbhisich m'athar,
gun an leanabh maille ruinn; (do bhrìgh
gu bheil 'anam-san ceangailte[g] ann an
anam an leinibh;)
31 Tarlaidh, 'n uair a chi e nach '*eil* an
leanabh *maille ruinn*, gu faigh e bàs:
agus bheir do sheirbhiseach sìos falt liath
do sheirbhisich ar n-athar le bròn do'n
uaigh.
32 Oir chaidh do sheirbhiseach 'an urras
air son an leinibh do m'athair[j], ag ràdh,
Mur toir mi a d'ionnsuidh e, an sin bithidh
mi fo choire aig m'athair gu bràth.
33 A nis uime sin, guidheam ort, leig le
d'sheirbhiseach fantuinn 'an àit an lein-
ibh[l], a'm' thràill do m' thighearn': agus
leig leis an leanabh dol suas maille r'a
bhràithribh.
34 Oir cionnus a théid mise suas a
dh'ionnsuidh m'athar, agus gun an lean-
abh maille rium? air eagal gu faic mi 'n
t-olc[m] a thig air m'athair[n].

CAIB. XLV.

1 *Rinn Ioseph e féin aithnichte d'a bhràithribh;
thug e comhfhurtachd dhoibh, agus chuir e fios
leo air 'athair.* 21 *Thug e dhoibh carbadan
agus lòn air son na slighe.* 27 *'N uair a phill
iad, agus a dh'innis iad so do Iacob, dh'ath-
bheothaich a spiorad.*

AGUS cha b'urrainn Ioseph cumail air
féin 'n an làthair-san uile a sheas
làimh ris; agus ghlaodh e, Cuiribh gach
duine mach uam: agus cha do sheas
duine sam bith maille ris, an uair a rinn
Ioseph e féin aithnichte d'a bhràithribh.
2 Agus ghuil e gu h-àrd[r]: agus chuala
na h-Eiphitich, agus tigh Pharaoh e.
3 Agus thubhairt Ioseph r'a bhràithribh,
Is mise Ioseph; am bheil m'athair fathast
beò? agus cha b'urrainn a bhràithrean a
fhreagairt; oir bha eagal orra roimh a
làthaireachd-san[s].
4 Agus thubhairt Ioseph r'a bhràithribh,

R.C. 1707.

a caib. 31. 32
b Ecs. 22. 3
c caib. 30. 23; 35. 18; 46. 19
d caib. 37. 29, 34; Air. 14. 6; 2 Sam. 1. 11
e caib. 37. 33; 42. 36
f caib. 37. 7
g 1 Sam. 18. 1; 25. 29
h Esr. 9. 10; Iob 40. 4
i Air. 32. 23; Ios. 7. 18; Gnà. 28. 17; Luc. 12. 2
j caib. 43. 9
k Gnà. 17. 15
l Ecs. 32. 32; Ròm. 5. 7-10; 9. 3
m 2 Each. 34. 28
n Ecs. 18. 8; Iob 31. 29; Salm 116. 3; 119. 143
o caib. 18. 30, 32
p caib. 37. 3
q caib. 42. 15, 20
r Air. 14. 1
s Iob 4. 5; 23. 15; Mat. 14. 26

Thigibh am fagus domh, guidheam oirbh;
agus thàinig iad am fagus: Agus thubh-
airt esan, *Is* mise Ioseph 'ur bràthair, a
reic sibhse do'n Eiphit[a].
5 Agus a nis na bitheadh doilgheas
oirbh[b], no corruich agaibh ribh féin, a
chionn gu-n do reic sibh mise an so;
oir chuir Dia roimhibh mi[c], gu *sibhse* a
ghleidheadh beò:
6 Oir ré an dà bhliadhna so *bha* a' ghorta
's an tìr[e], agus *tha* fathast cùig bliadhna
ri teachd, anns nach *bi* aon chuid treabh-
adh no foghar[f].
7 Agus chuir Dia mise roimhibh, a
ghleidheadh dhuibhse iarmaid air thal-
amh, agus a thèarnadh 'ur beatha le
fuasgladh mòr[h].
8 A nis uime sin, cha sibhse a chuir
mise an so, ach Dia[i]; agus rinn e mi a'm'
athair do Pharaoh[j], agus a'm' thighearn'
os ceann a thighe uile, agus a'm' uachd-
aran ann an tìr na h-Eiphit uile.
9 Deanaibh cabhag, agus rachaibh suas
a chum m'athar, agus abraibh ris, Mar
so thubhairt do mhac Ioseph, Rinn Dia
mise a'm' uachdaran air an Eiphit uile;
thig a nuas a m'ionnsuidh, na dean
moille:
10 Agus gabhaidh tu còmhnuidh ann am
fearann Ghoscin[k], agus bithidh tu am
fagus dhòmhsa, thu *féin*, agus do chlann
agus clann do chloinne agus do threudan,
agus do bhuar, agus gach ni a *tha* agad.
11 Agus beathaichidh mise thu an sin,
(oir fathast *bithidh* cùig bliadhna gorta
ann,) air eagal gu-n tig thu féin, agus do
theaghlach, agus gach ni a tha agad, gu
bochdainn.
12 Agus, feuch, tha 'ur sùilean a' faic-
inn[n], agus sùilean mo bhràthar Bheniamin,
gur e mo bheul féin a tha 'labhairt ribh.
13 Agus innsidh sibh do m'athair mo
ghlòir-sa uile 's an Eiphit, agus gach ni a
chunnaic sibh; agus ni sibh cabhag, agus
bheir sibh a nuas m'athair an so[o].
14 Agus thuit e air muineal a bhràthar[p]
Bheniamin, agus ghuil e; agus ghuil
Beniamin air a mhuineal-san.
15 Phòg e, mar an ceudna, a bhràith-
rean uile, agus ghuil e os an ceann: agus
'n a dhéigh sin rinn a bhràithrean cainnt
ris.
16 Agus chualas iomradh so ann an tigh
Pharaoh, ag ràdh, Tha bràithrean Ioseiph
air teachd: agus thaitinn e gu maith ri
Pharaoh[3], agus r'a sheirbhisich.
17 Agus thubhairt Pharaoh ri Ioseph,
Abair ri d' bhràithribh, Deanaibh so;
sacaichibh 'ur n-ainmhidhean, agus imich-
ibh, rachaibh do thìr Chanaain.
18 Agus thugaibh leibh 'ur n-athair,
agus 'ur teaghlaichean, agus thigibh a
m'ionnsuidh-sa, agus bheir mise dhuibh
maith tìre na h-Eiphit; ithidh sibh reamh-
rachd na tìre[x].
19 A nis thugadh àithne dhuit; dean-
aibh-se mar so: thugaibh leibh á tìr na

B.C. 1707.

[a] caib. 37. 28
[1] *na caomhnadh 'ur sùil.*
[b] 2 Cor. 2. 7
[c] caib. 50. 20
Salm 105. 16, 17
[2] *beul.*
[d] Air. 3. 16
Ecl. 8. 2
[e] caib. 47. 18
[f] Ecs. 24. 21
[g] caib. 43. 44
[h] 1 Each. 11. 14
Salm 18. 50
44. 4
[i] Eoin 19. 11
[j] caib. 41. 43
Bre. 17. 10
Iob 29. 16
[k] caib. 46. 29
47. 1-6
Ecs. 8. 22
9. 26
[l] Iob 9. 16
29. 24
Salm 126. 1
Luc. 24. 11, 41
[m] Salm 85. 6
[n] caib. 42. 43
Luc. 24. 39
[o] Gnio. 7. 12
[p] caib. 33. 4
46. 29
[q] caib. 21. 33
28. 10
[r] caib. 31. 42, 53
[s] caib. 15. 1
Iob 32. 15
[t] 1 Sam. 3. 4, 10
[3] *bha e maith an sùilibh.*
[u] caib. 12. 2
Deut. 22. 5
[v] caib. 15. 16
30. 13, 25
Ecs. 3. 8
[w] caib. 50. 1
Gnio. 7. 15
[x] caib. 27. 28
47. 6
[y] caib. 45. 19, 27
Air. 18. 29
Deut. 32. 14

h-Eiphit carbadan air son 'ur cloinne
bige, agus 'ur ban, agus thugaibh 'ur
n-athair leibh, agus thigibh.
20 Agus na bitheadh suim agaibh[1] d'ur
n-airneis-thighe; oir is leibhse maith tìre
na h-Eiphit uile.
21 Agus rinn clann Israeil mar sin:
agus thug Ioseph dhoibh carbadan a réir
orduigh[2] Pharaoh[d]; agus thug e dhoibh
lòn air son na slighe.
22 Thug e dhoibh uile, do gach aon
diubh fa leth, culaidhean eudaich; ach
do Bheniamin thug e tri cheud *bonn*
airgid, agus cùig culaidhean eudaich[g].
23 Agus chuir e dh'ionnsuidh 'athar
mar so; deich asail a' giùlan de nithibh
maithe na h-Eiphit, agus deich asail
bhoirionn a' giùlan sìl, agus arain, agus
lòin d'an athair air son na slighe.
24 Mar sin chuir e a bhràithrean air
falbh, agus dh'imich iad: agus thubhairt
e riu, Feuchaibh nach cuir sibh a mach
air a chéile air an t-slighe.
25 Agus chaidh iad suas as an Eiphit,
agus thàinig iad gu tìr Chanaain a dh'ionn-
suidh Iacoib an athar.
26 Agus dh'innis iad da, ag ràdh, *Tha*
Ioseph fathast beò, agus *tha* e 'n a uachd-
aran air tìr na h-Eiphit uile. Agus
dh'fhannaich cridhe Iacoib, oir cha do
chreid e iad[l].
27 Agus dh'innis iad da uile bhriathran
Ioseiph, a labhair e riu: Agus an uair a
chunnaic e na carbadan a chuir Ioseph g'a
ghiùlan, dh'ath-bheothaich spiorad Iacoib
an athar[m].
28 Agus thubhairt Israel, *Is* leòir *e; tha*
Ioseph mo mhac fathast beò: théid mi
agus chi mi e mu-m faigh mi bàs.

CAIB. XLVI.

1 *Thug Dia misneach agus sòlas do Iacob aig Beer-seba.* 5 *O sin chaidh e féin agus a theaghlach do'n Eiphit.* 29 *Choinnich Ioseph e.* 31 *Sheòl e d'a bhràithribh ciod a theireadh iad ri Pharaoh.*

AGUS dh'imich Israel maille ris gach
ni a bh'aige, agus thàinig e gu Beer-
seba[q], agus thug e suas ìobairtean do Dhia
'athar Isaaic[r].
2 Agus labhair Dia ri Israel ann an
taisbeanaibh na h-oidhche[s], agus thubh-
airt e, A Iacoib, a Iacoib[t]. Agus thubh-
airt esan, *Tha* mi 'n so.
3 Agus thubhairt e, *Is* mise Dia, Dia
d'athar: na bitheadh eagal ort dol sìos
do'n Eiphit; oir ni mise a'd' chinneach
mòr thu an sin[u].
4 Théid mise maille riut sìos do'n Eiphit;
agus bheir mi mar an ceudna gu cinnteach
a nìos thu *ris*[v]: agus cuiridh Ioseph a
làmh air do shùilibh[w].
5 Agus dh'éirich Iacob suas o Bheer-
seba: agus thug mic Israeil leo Iacob an
athair, agus an clann bheag, agus am
mnathan, anns na carbadaibh a chuir
Pharaoh g'a ghiùlan[y].

6 Agus ghabh iad an spréidh, agus am maoin, a fhuair iad ann an tìr Chanaain, agus thàinig iad do'n Eiphit, Iacob agus a shliochd uile maille ris[b];

7 A mhic, agus mic a mhac maille ris, a nigheanan, agus nigheanan a mhac, agus a shliochd uile thug e maille ris do'n Eiphit.

8 Agus *is* iad so ainmean chloinn Israeil, a thàinig do'n Eiphit, Iacob agus a mhic[e]: Reuben, ceud-ghin Iacoib.

9 Agus mic Reubein; Hanoch, agus Phallu, agus Hesron, agus Carmi.

10 Agus mic Shimeoin; Iemuel[1], agus Iamin, agus Ohad, agus Iachin[2], agus Sohar[3], agus Saul mac Ban-chanaanaich.

11 Agus mic Lebhi; Gerson, Cohat, agus Merari.

12 Agus mic Iudah; Er, agus Onan, agus Selah, agus Phares, agus Sarah: ach fhuair Er agus Onan bàs ann an tìr Chanaain[g]. Agus b'iad mic Phareis, Hesron, agus Hamul.

13 Agus mic Isachair; Tola, agus Phubhah[4], agus Iob, agus Simron.

14 Agus mic Shebuluin; Sered, agus Elon, agus Iahleel.

15 *Is* iad sin mic Leah, a rug i do Iacob ann am Padan-aram, maille r'a nighinn Dinah: *b'iad* uile anaman a mhac agus a nigheanan tri-deug 'ar fhichead.

16 Agus mic Ghaid; Siphion[5], agus Hagai, Suni, agus Esbon[6], Heri, agus Arodi[7], agus Areli.

17 Agus mic Aseir; Imnah, agus Isuah, agus Isui, agus Beriah, agus Serah am piuthar. Agus mic Bheriah; Heber, agus Malchiel.

18 *Is* iad sin mic Shilpah, a thug Laban d'a nighinn Leah[j]; agus rug i iad sin do Iacob, *eadhon* sè anama deug.

19 Mic Racheil mnatha Iacoib, Ioseph, agus Beniamin.

20 Agus rugadh do Ioseph ann an tìr na h-Eiphit, Manaseh agus Ephraim[l], a rug Asenat nighean Photipherah sagairt Oin dha.

21 Agus *b'iad* mic Bheniamin; Belah, agus Becher, agus Asbel, Gera, agus Naaman, Ehi[8], agus Ros, Mupim[9], agus Hupim[1], agus Ard.

22 *Is* iad sin mic Racheil, a rugadh do Iacob: na h-anaman uile, ceithir-deug.

23 Agus mic Dhain; Husim[2].

24 Agus mic Naphtali; Iahseel, agus Guni, agus Ieser, agus Sillem.

25 *Is* iad sin mic Bhilhah, a thug Laban[r] d'a nighinn Rachel, a rug i do Iacob: na h-anaman uile, seachdnar.

26 Na h-anaman uile a thàinig le Iacob do'n Eiphit, a thàinig a mach as a leasraidh, a thuilleadh air mnathan mhac Iacoib; *b'iad* na h-anaman *so* uile tri fichead 's a sè.

27 Agus mic Iosciph a rugadh dha 's an Eiphit, *bu* dhà anam *iad:* uile anaman thighe Iacoib, a thàinig do'n Eiphit, *bu* tri fichead 's a deich *iad*[s].

R.C. 1706.

[a] caib. 31. 21
[b] Air. 20. 15 Deut. 26. 5 Ios. 24. 4 Salm 106. 23 Isa. 52. 4
[c] caib. 47. 1
[d] caib. 45. 14
[e] Ecs. 1. 1 6. 14
[f] Luc. 2. 29, 30
[1] no, *Nemuel.*
[2] no, *Iarib.*
[3] no, *Serah.*
[g] caib. 38. 3, 7, 10
[4] no, *Puah, agus Iasub*
[h] caib 30. 35 37. 12
[5] no, *Sephon, Air. 26. 15.*
[6] no, *Osni.*
[i] caib. 43. 32 Ecs. 8. 26
[7] no, *Arod.*
[j] caib. 29. 24
[k] caib. 46. 31
[l] caib. 41. 50
[m] caib. 46. 28
[n] Gnio. 7. 13
[8] *Ahiram, Air. 26. 38.*
[9] *Supham, Air. 26. 39; Supim, 1 Each. 7. 12.*
[o] Ion. 1. 8
[1] *Hupham, Air. 26. 39.*
[p] Am. 7. 14
[2] no, *Suham, Air. 26. 42.*
[q] caib. 15. 13 Deut. 26. 5 Salm 105. 23 Isa. 52. 4
[r] caib. 29. 29
[s] Deut. 10. 23 Gnio. 7. 14

28 Agus chuir e Iudah roimhe gu Ioseph, chum as gu-n tugadh e fios dha *teachd* 'n a làthair ann an Gosen[a]; agus thàinig iad gu fearann Ghosein[c].

29 Agus bheartaich Ioseph a charbad, agus chaidh e suas 'an coinneamh Israeil 'athar gu Gosen; agus nochd se e féin da, agus thuit e air a mhuineal, agus ghuil e air a mhuineal ré tamuill[d].

30 Agus thubhairt Israel ri Ioseph, Faigheams' a nis bàs, o chunnaic mi do ghnùis[f], do bhrìgh gu *bheil* thu fathast beò.

31 Agus thubhairt Ioseph r'a bhràithribh, agus ri teaghlach 'athar, Theid mise suas, agus cuiridh mi 'n céill do Pharaoh, agus their mi ris, Tha mo bhràithrean, agus teaghlach m'athar, a *bha* ann an tìr Chanaain, air teachd a m'ionnsuidh:

32 Agus *is* buachaillean na daoine, oir bu luchd-spréidhe iad; agus thug iad leo an treudan, agus am feudail, agus gach ni a *bh*'aca.

33 Agus tarlaidh 'n uair a ghairmeas Pharaoh oirbh, agus a their e, Ciod *is* ceird duibh?

34 Gu-n abair sibhse, Bu luchd-spréidhe do sheirbhisich o'r n-òige[h] eadhon gus a nis, sinn féin *agus* mar an ceudna ar n-aithrichean; chum as gu-n gabh sibh còmhnuidh ann am fearann Ghosein, oir *is* gràineileachd do na h-Eiphitich gach buachaille spréidhe[i].

CAIB. XLVII.

1 *Thug Ioseph cùignear d'a bhràithribh agus 'athair an làthair Pharaoh.* 11 *Shuidhich e iad ann an tìr Rameseis, agus bheathaich e iad.* 28 *Aois Iacoib:* 29 *mhionnaich Ioseph dha gu-n adhlaiceadh se e maille r'a aithrichibh.*

AN sin thàinig Ioseph agus dh'innis e do Pharaoh, agus thubhairt e, Thàinig m'athair agus mo bhràithrean[k], agus an treudan, agus am feudail, agus gach ni a *bh*'aca, a mach á tìr Chanaain; agus, feuch, *tha* iad ann am fearann Ghosein[m].

2 Agus ghabh e cùignear d'a bhràithribh, agus chuir e an làthair Pharaoh iad[n].

3 Agus thubhairt Pharaoh r'a bhràithribh, Ciod *is* ceird duibh[o]? Agus thubhairt iadsan ri Pharaoh, *Is* buachaillean do sheirbhisich[p], sinn féin agus ar n-aithriche.

4 Thubhairt iad mar an ceudna ri Pharaoh, '*S ann* gu bhi air chuairt anns an tìr a thàinig sinn[q], oir cha-n 'eil feur aig do sheirbhisich d'an spréidh, do bhrìgh gu bheil a' ghorta mòr ann an tìr Chanaain: a nis uime sin, guidheamaid ort, leig le d' sheirbhisich còmhnuidh a ghabhail ann am fearann Ghosein.

5 Agus labhair Pharaoh ri Ioseph, ag ràdh, thàinig d'athair agus do bhràithrean 'ad ionnsuidh:

6 Tha tìr na h-Eiphit romhad; anns a' chuid a's fèarr de'n fhearann thoir air d'athair agus do bhràithribh còmhnuidh a ghabhail; gabhadh iad còmhnuidh ann am fearann Ghosein; agus ma's aithne

dhuit gu bheil 'n am measg daoine comas-
ach, ni thu iad 'n an àrd bhuachaillibh
air mo spréidh-sa[a].
7 Agus thug Ioseph Iacob 'athair a stigh,
agus chuir e an làthair Pharaoh e: agus
bheannaich Iacob Pharaoh[b].
8 Agus thubhairt Pharaoh ri Iacob,
Ciod is aois dhuit?
9 Agus thubhairt Iacob ri Pharaoh, *'S
iad* làithean bhliadhnacha mo chuairte
ceud agus deich bliadhna fichead: bu
tearc agus olc làithean bhliadhnacha mo
bheatha, agus cha d' ràinig iad làithean
bhliadhnacha beatha m' aithrichean ann
an làithibh an cuairte-san[c].
10 Agus bheannaich Iacob Pharaoh,
agus chaidh e mach á làthair Pharaoh.
11 Agus shuidhich Ioseph 'athair, agus
a bhràithrean, agus thug e dhoibh sealbh
ann an tìr na h-Eiphit, anns a' chuid a's
fèarr de'n fhearann, ann am fearann Ra-
meseis, mar a dh'àithn Pharaoh[d].
12 Agus bheathaich Ioseph 'athair,
agus a bhràithrean, agus uile theaghlach
'athar le aran, a réir *an* cloinne.
13 Agus cha *robh* aran anns an tìr uile[e];
oir *bha* a' ghorta ro mhòr, air chor as
gu-n robh tìr na h-Eiphit, agus tìr Cha-
naain *uile* fann leis a' ghorta.
14 Agus chruinnich Ioseph an t-airgiod
uile a fhuaradh ann an tìr na h-Eiphit,
agus ann an tìr Chanaain, air son a' bhìdh
a cheannaich iad: agus thug Ioseph an
t-airgiod do thigh Pharaoh.
15 Agus an uair a theirig airgiod ann
an tìr na h-Eiphit, agus ann an tìr Cha-
naain, thàinig na h-Eiphitich uile gu
Ioseph, ag ràdh, Thoir dhuinn aran: *c*'ar
son a gheibheamaid bàs 'ad làthair? oir
theirig *ar* n-airgiod.
16 Agus thubhairt Ioseph, Thugaibh
seachad 'ur spréidh, agus bheir mise
dhuibh air son 'ur spréidhe, ma theirig
airgiod *dhuibh*.
17 Agus thug iad an spréidh gu Ioseph:
agus thug Ioseph dhoibh aran air son
each, agus air son nan caorach, agus air
son a' chruidh, agus air son nan asal;
agus bheathaich e iad le aran, air son
an spréidhe uile, air a' bhliadhna sin.
18 'N uair a chrìochnaicheadh a' bhliadh-
na sin, thàinig iad d'a ionnsuidh air an
dara bliadhna, agus thubhairt iad ris, Cha
cheil sinn air mo thighearna gu-n do
chaitheadh ar n-airgiod; tha mar an
ceudna *ar* treudan spréidhe aig mo thigh-
earna; cha d'fhàgadh ann an sealladh
mo thighearna ach ar cuirp, agus ar fear-
ann.
19 C'ar son a gheibh sinn bàs fa chomh-
air do shùl, araon sinne agus ar fear-
ann? Ceannaich sinne agus ar fearann
air son arain[l], agus bithidh sinne agus
ar fearann 'n ar seirbhisich do Pharaoh:
agus thoir *dhuinn* sìol, chum as gu-m
bi sinn beò, agus nach faigh sinn bàs,
agus nach bi am fearann 'n a fhàsach.

B.C. 1706.

[a] 1 Each. 27. 29; Gnà. 22. 29
[b] 1 Sam. 15. 30; 1 Each. 29. 20; 1 Pead. 2. 17
[c] caib. 25. 7, 8; 35. 28
[d] rann 6; Ecs. 1. 11
[e] caib. 41. 30, 31
[f] Esr. 7. 24
[g] Ecs. 1. 7, 12; Deut. 10. 22; Neh. 9. 23
[h] Deut. 31. 14; 1 Ri. 2. 1; Iob 7. 1; 14. 14
[i] caib. 24. 2
[j] caib. 50. 5-13; Eabh. 11. 23
[k] 1 Ri. 1. 47; Eabh. 11. 21
[l] Iob 2. 4; Tuir. 1. 11

20 Agus cheannaich Ioseph fearann na
h-Eiphit uile do Pharaoh; oir reic na
h-Eiphitich gach duine 'fhearann féin, a
chionn gu-n do bhuadhaich a' ghorta orra:
mar sin bu le Pharaoh an talamh.
21 Agus a thaobh an t-sluaigh, chuir e
air imrich iad, do bhailtibh o aon cheann
chrìocha na h-Eiphit, eadhon gu ruig an
ceann *eile* dhith?
22 A mhàin fearann nan sagart cha do
cheannaich e; oir *dh'orduicheadh* cuibh-
rionn do na sagartaibh le Pharaoh, agus
dh'ith iad an cuibhrionn a thug Pharaoh
dhoibh: uime sin cha do reic iad am fearann.
23 Agus thubhairt Ioseph ris an t-sluagh,
Feuch, cheannaich mi sibh an diugh, agus
'ur fearann do Pharaoh; feuch, *so* sìol
duibh, agus cuiribh am fearann.
24 Agus tarlaidh, de na chinneas gu-n
toir sibh an cùigeamh *cuid* do Pharaoh,
agus bithidh agaibh féin ceithir carrannan,
air son sìl an fhearainn, agus air son 'ur
bìdh, agus air son muinntir 'ur teaghlach,
agus air son bìdh d'ur cloinn bhig.
25 Agus thubhairt iadsan, Ghléidh thu
beò sinn: faigheamaid deadh-ghean ann
an sealladh mo thighearna, agus bithidh
sinn 'n ar seirbhisich do Pharaoh.
26 Agus rinn Ioseph sin 'n a lagh gus
an là 'n diugh air feadh fearainn na
h-Eiphit, gu-m bitheadh aig Pharaoh an
cùigeamh *cuid*; saor a mhàin o fhearann
nan sagart[f], nach bu le Pharaoh.
27 Agus ghabh Israel còmhnuidh ann
an tìr na h-Eiphit, ann an talamh Ghos-
ein; agus bha sealbh aca ann, agus shìol-
aich iad, agus dh'fhàs iad ro lìonmhor[g].
28 Agus bha Iacob beò ann an tìr na
h-Eiphit seachd bliadhna deug; agus
b'iad bliadhnacha beatha Iacoib uile ceud
agus dà fhichead agus seachd bliadhna.
29 Agus dhlùthaich an t-àm anns am
b'éigin do Israel bàs fhaotainn[h]: agus
ghairm e air a mhac Ioseph, agus thubh-
airt e ris, Ma fhuair mi nis deadh-ghean
'ad shealladh, cuir, guidheam ort, do lamh
fo mo leis[i], agus buin gu caoimhneil agus
gu fìrinneach rium; na h-adhlaic mi,
guidheam ort, 's an Eiphit.
30 Ach luidhidh mi maille ri m'aith-
richibh[j], agus giùlainidh tu mi mach as
an Eiphit, agus adhlaicidh tu mi 'n an àit-
adhlaic-san. Agus thubhairt esan, Ni mi
mar a thubhairt thu.
31 Agus thubhairt e, Mionnaich dhomh:
agus mhionnaich e dha. Agus chrom
Israel e féin air ceann-adhairt na leapa[k].

CAIB. XLVIII.

1 Chaidh Ioseph a dh'fhaicinn 'athar, agus e tinn. 15 Bheannaich Iacob e féin agus a dhithis mhac, Ephraim agus Manaseh. 21 Roimh-innis e gu-m pilleadh iad a ris gu Canaan.

AGUS an déigh nan nithe sin, dh'innis
neach do Ioseph, Feuch, *tha* d'athair
tinn: agus thug e leis a dhà mhac. Ma-
naseh agus Ephraim.

2 Agus dh'innis *neach* do Iacob, agus thubhairt e, Feuch, tha do mhac Ioseph a' teachd 'ad ionnsuidh : agus neartaich Israel e féin, agus shuidh e air an leabaidh.

3 Agus thubhairt Iacob ri Ioseph, Dh'fhoillsich an Dia Uile-chumhachdach e féin dhomhsa aig Luds ann an tìr Chanaain[b], agus bheannaich e mi.

4 Agus thubhairt e rium, Feuch, ni mise sìolmhor agus lìonmhor thu, agus ni mi thu 'ad choimhthional chinneach, agus bheir mi am fearann so do d'shliochd 'ad dhéigh mar sheilbh shìorruidh[c].

5 Agus a nis do dhithis mhac, Ephraim agus Manaseh, a rugadh dhuit ann an tìr na h-Eiphit[d], mu-n d'thàinig mis' 'ad ionnsuidh do'n Eiphit, *is* leamsa iad : mar Reuben agus Shimeon, bithidh iad leamsa.

6 Agus bithidh do shliochd, a ghineas tu 'n an déigh, leat féin ; a réir ainme am bràithrean goirear iad 'n an seilbh féin.

7 Agus air mo shonsa dheth, 'n uair a thàinig mi o Phadan, fhuair Rachel bàs agam ann an tìr Chanaain[h], air an t-slighe, 'n uair nach *robh* fathast ach astar goirid ri teachd gu Ephrat : agus dh'adhlaic mi 'n sin i air an t-slighe gu Ephrat ; *'s* e sin Betlehem.

8 Agus chunnaic Israel mic Ioseiph, agus thubhairt e, Cò iad sin?

9 Agus thubhairt Ioseph r'a athair, *'S iad* mo mhic-sa iad, a thug Dia dhomh an so[k] : agus thubhairt e, Thoir 'am ionnsuidh iad, guidheam ort, agus beannaichidh mi iad[l].

10 Agus bha sùilean Israeil trom le h-aois, air chor 's nach bu léir dha *gu maith* : agus thug e 'm fagus da iad, agus phòg e iad, agus ghabh e 'n a ghlacaibh iad.

11 Agus thubhairt Israel ri Ioseph, Cha do shaoil mi gu-m faicinn do ghnùis[o], agus, feuch, nochd Dia dhomh mar an ceudna do shliochd[p].

12 Agus thug Ioseph a mach iad o eadar a ghlùinean, agus chrom se-e féin le 'aghaidh gu làr[r].

13 Agus ghabh Ioseph iad le 'chéile, Ephraim 'n a làimh dheis o làimh chlì Israeil, agus Manaseh 'n a làimh chlì o làimh dheis Israeil ; agus thug e 'm fagus da *iad*.

14 Agus shìn Israel a mach a làmh dheas, agus chuir e *i* air ceann Ephraim, am *mac* a b'òige, agus 'a làmh chlì air ceann Mhanaseh : stiuir e a làmhan gu seòlta ; oir b'e Manaseh an ceud-ghin[v].

15 Agus bheannaich e Ioseph, agus thubhairt e, Gu-n deanadh Dia, an làthair an do ghluais m'aithrichean, Abraham agus Isaac[x], an Dia a bheathaich mi ré mo bheatha uile gus an là'n diugh[y],

16 An t-aingeal[z] a shaor mi o gach olc[a], na leinibh a bheannachadh, agus ainmichear m'ainm-sa orra, agus ainm m'aithrichean Abrahaim agus Isaaic : agus mar iasg *na mara* fàsadh iad lìonmhor ann am meadhon na talmhainn[a].

17 Agus an uair a chunnaic Ioseph gu-n do chuir 'athair a làmh dheas air ceann Ephraim, cha do thaitinn e ris : agus chum e suas làmh 'athar, a chum a h-atharrachadh o cheann Ephraim gu ceann Mhanaseh.

18 Agus thubhairt Ioseph r'a athair, Ni h-ann mar sin, 'athair : oir *is* e so an ceud-ghin ; cuir do làmh dheas air a cheann.

19 Agus dhiult 'athair, agus thubhairt e, Tha fhios agam, a mhic, tha fhios agam ; bithidh esan cuideachd 'n a shluagh, agus fàsaidh e mar an ceudna mòr : ach gu deimhin bithidh a bhràthair a's òige[e] na's mò na e[f], agus bithidh a shliochd 'n am mòran[1] chinneach.

20 Agus bheannaich e iad air an là sin, ag ràdh, Annadsa beannaichidh Israel, ag ràdh, Gu-n deanadh Dia thu mar Ephraim, agus mar Mhanaseh[g] : agus chuir e Ephraim roimh Mhanaseh.

21 Agus thubhairt Israel ri Ioseph, Feuch, tha mis' a' faotainn a' bhàis ; ach bithidh Dia maille ribhse, agus bheir e rìs sibh gu dùthaich 'ur n-aithrichean[i].

22 Agus thug mise dhuit aon chuid-roinne thar do bhràithrean[j] a bhuin mi mach á làimh an Amoraich le m' chlaidheamh agus le m' bhogha.

CAIB. XLIX.

1 *Ghairm Iacob a mhic cuideachd, agus bheannaich e iad.* 29 *Dh'àithn e dhoibh gu-n adhlaiceadh iad e ann an tìr Chanaain.* 33 *A bhàs.*

AGUS ghairm Iacob air a mhic, agus thubhairt e, Cruinnichibh sibh féin an ceann a chéile, chum as gu-n innis mi dhuibh ciod a tharlas dhuibh[m] 's na làithibh deireannach[n].

2 Cruinnichibh sibh féin an ceann a chéile, agus cluinnibh, a mhaca Iacoib, agus éisdibh ri Israel 'ur n-athair.

3 A Reubein, *is* tu mo cheud-ghin, mo threis, agus toiseach mo neirt[q], òirdheirceas àrd-inbhe, agus òirdheirceas cumhachd.

4 Neo-sheasmhach mar uisge, cha toir thu barrachd, do bhrìgh gu-n deachaidh tu suas do leabaidh d'athar[s] ; an sin thruaill thu *i* ; chaidh e suas do m' uirigh.

5 *Is* bràithrean Simeon, agus Lebhi[t] : *tha* innil aingidheachd[u] 'n an àitibh-còmhnuidh[2].

6 'N an dìomhaireachd na tigeadh m'anamsa[w] : r'an coimhthional na bitheadh m' onoir-sa air a h-aonadh : oir 'n an corruich mharbh iad duine, agus 'n am féin-thoil leag iad sìos balla.

7 Mallaichte *gu-n robh* an corruich, oir *bha i* garg ; agus am fearg, oir bha i an-iochdmhor : roinnidh mi iad ann an Iacob[b], agus sgaoilidh mi iad ann an Israel.

8 A Iudah, molaidh do bhràithrean thu-

B.C. 1689.

[a] Air. 26. 34, 37
[b] caib. 28. 13-19; 35. 6, &c.
[c] caib. 17. 8; Deut. 32. 8; Am. 9. 14, 15
[d] caib. 41. 50-52
[e] caib. 25. 23
[f] Air. 1. 33, 35; Deut. 33. 17
1 *lànachd.*
[g] Rut 4. 11
[h] caib. 35. 16-19
[i] caib. 50. 24; Ios. 23. 14
[j] Ios. 17. 14
[k] caib. 33. 5
[l] caib. 27. 4; Eabh. 11. 21
[m] Air. 24. 14; Deut. 4. 30
[n] Isa. 2. 2; Ier. 23. 20
[o] caib. 37. 33, 35; 45. 26
[p] Eph. 3. 20
[q] Deut. 21. 17
[r] Ecs. 20. 12; Lebh. 19. 32
[s] caib. 35. 22; Deut. 5. 21
[t] caib. 29. 33, 34
[u] caib. 34. 25-29
2 no, *is innealan fòirneirt an comhairlean.*
[v] rann 19
[w] Salm 26. 9; Gnà. 1. 15, 16
[x] caib. 17. 1; 24. 40
[y] Salm 103. 4, 5
[z] caib. 31. 11; Isa. 63. 9
[a] Salm 34. 22
[b] Ios. 21. 3

sa[a]; *bithidh* do làmh ann am muineal do
naimhdean : cromaidh clann d'athar iad
féin sìos 'ad làthair[b].
9 *Is* cuilean leòmhain Iudah ; o'n chobh-
artaich, a mhic, chaidh thu suas ; chrom
se e féin sìos, chrùb e mar leòmhan[d], agus
mar sheann leòmhan ; cò dhùisgeas suas e.
10 Cha dealaich an t-slat-rìoghail ri
Iudah[f], no lagh-thabhartair[g] o eadar a
chosan[h], gus an tig Sìloh[i], agus dhasan
géillidh na slòigh[j]:
11 A' ceangal a shearraich ris an fhìon-
ain, agus loth 'asail[k] ris an fhìonain
thaghta ; nigh e 'eudach ann am fìon, agus
a thrusgan ann am fuil nam fìon-dhearc[m].
12 Bithidh a shùilean na's deirge na
fìon[n], agus 'fhiacla na's gile na bainne[1].
13 Gabhaidh Sebulun còmhnuidh aig
caladh a' chuain[o], agus *bithidh* e air son
calaidh long; agus *bithidh* 'eirthir gu
ruig Sidon.
14 *Is* asal làidir Isachar, a' crùbadh sìos
eadar dà eallaich.
15 Agus chunnaic e gu-m *bu* mhaith an
ni fois, agus gu-*n robh* am fearann tait-
neach ; agus chrom e a ghuala gu iomchar,
agus rinneadh e 'n a sheirbhiseach do chìs.
16 Bheir Dan breth air a shluagh[q], mar
aon de threubhan Israeil.
17 Bithidh Dan 'n a nathair air an
ròd, 'n a nathair-nimhe air an t-slighe, a
theumas sàiltean an eich, air chor as gu-n
tuit a mharcach an coinneamh a chùil.
18 Ri d' shlàinte dh' fheith mise[r], O
'Thighearna.
19 Gad, bheir buidheann buaidh air :
ach bheir esan buaidh mu dheireadh[t].
20 A mach á h-Aser *bithidh* 'aran-san
reamhar, agus bheir e uaith sògh rìoghail.
21 *Is* eilid air a leigeadh fuasgailte
Naphtali ; bheir e focail thaitneach uaith.
22 *Is* geug thorrach Ioseph, geug
thorrach làimh ri tobar, aig am bheil a
meanglain a' sgaoileadh thar a' bhalla.
23 Chràidh na fir-bhogha gu geur e[v],
agus thilg iad *air*, agus dh'fhuathaich
iad e.
24 Ach dh'fhan a bhogha 'n *a* neart[w],
agus rinneadh gairdean a làmh làidir[x] le
làmhan *Dhé* chumhachdaich Iacoib; (uaith
sin tha 'm buachaille[z], clach Israeil :)
25 *Eadhon* le Dia d'athar[b], a ni
còmhnadh leat, agus leis an Uile-chumh-
achdach, a bheannaicheas thu le beann-
achdaibh nèimh o 'n àirde, beannachdaibh
na doimhne shìos, beannachdaibh nan
cìoch, agus na bronn.
26 Thug beannachdan d'athar barrachd
air beannachdaibh mo shinnseara[c], gu ruig
foir-iomall nan sliabh sìorruidh[d]; bithidh
iad air ceann Ioseiph, agus air mullach a
chinn-san a sgaradh o 'bhràithribh[e].
27 Ni Beniamin fiadhach mar mhad-
adh alluidh[f]: 's a' mhaduinn ithidh e a'
chobhartach, agus 's an fheasgar roinnidh
e a' chreach[h].
28 *Is* iad sin uile dà threubh dheug
Israeil : agus *is e* so an ni a labhair an
athair riu, agus bheannaich e iad ; gach
aon ac' a réir a bheannachaidh[c], bheann-
aich e iad.
29 Agus dh'àithn e dhoibh, agus thubh-
airt e riu, Cruinnichear mise chum mo
dhaoine : adhlaicibh mi maille ri m'aith-
richibh[e] 's an uaimh a *tha* ann an achadh
Ephroin an Hitich ;
30 'S an uaimh a *tha* ann an achadh
Mhachpelah, a *tha* fa chomhair Mhamre,
ann an tìr Chanaain, a cheannaich Abra-
ham maille ris an achadh o Ephron an
Hiteach, mar sheilbh àit-adhlaic[l].
31 (An sin dh'adhlaic iad Abraham agus
Sarah a bhean ; an sin dh'adhlaic iad
Isaac agus Rebecah a bhean ; agus an sin
dh'adhlaic mise Leah.)
32 Cheannaicheadh an t-achadh, agus
an uaimh a *tha* ann, o chloinn Het.
33 Agus an uair a chrìochnaich Iacob
àitheantan a thoirt d'a mhic, chruinnich
e a chosan suas do'n leabaidh, agus
chaochail[2] e, agus chruinnicheadh e
chum a dhaoine[p].

CAIB. L.

1 *Bròn air son bàis Iacoib.* 7 *'Adhlac.* 24 *Roimhinnis Ioseph d'a bhràithribh, gu-n tugadh Dia a mach iad as an Eiphit gu tìr an aithriche.* 26 *A bhàs.*

AGUS thuit Ioseph air aghaidh 'athar,
agus ghuil e air, agus phòg se e.
2 Agus dh'àithn Ioseph d'a sheirbhisich,
na léighean, spìosraidh a chur air corp
'athar[s]; agus chuir na léighean spìosraidh
air Israel.
3 Agus choimhlionadh air a shon dà
fhichead là, (oir mar so coimhlionar làith-
ean na muinntir sin air an cuirear spìos-
raidh ;) agus rinn na h-Eiphitich bròn air
a shon deich 'us trì fichead là[u].
4 Agus an uair a chaidh làithean a
bhròin thairis, labhair Ioseph ri teagh-
lach Pharaoh, ag ràdh, A nis ma fhuair
mi deadh-ghean 'n ur sùilibh, labhraibh,
guidheam oirbh, ann an cluasaibh Phar-
aoh, ag ràdh,
5 Ghabh m'athair mionnan dìom[y], ag
ràdh, Feuch, *tha* mise a' faghail a' bhàis :
ann am uaigh a chladhaich mi dhomh féin[a]
ann an tìr Chanaain, an sin adhlaicidh tu
mi. A nis uime sin leig dhomh dol suas,
guidheam ort, agus m'athair adhlac, agus
thig mi rìs.
6 Agus thubhairt Pharaoh, Falbh suas,
agus adhlaic d'athair, a rèir mar a ghabh
e mionnan dìot.
7 Agus chaidh Ioseph suas a dh'adhlac
'athar : agus maille ris chaidh seirbhisich
Pharaoh suas uile, seanairean a thighe,
agus uile sheanairean thìre na h-Eiphit,
8 Agus teaghlach Ioseiph uile, agus a
bhràithrean, agus teaghlach 'athar : a
mhàin dh'fhàg iad an clann bheag[g], agus
an caoraich, agus am buar, ann an tìr
Ghosein.

B.C. 1689.

[a] caib. 29. 35 Salm 76. 1
[b] 1 Each. 5. 2 Tais. 3. 9
[c] Ròm. 12. 6
[d] Air. 23. 24 Tais. 5. 5
[e] caib. 47. 30 2 Sam. 19. 37
[f] Air. 24. 17
[g] Salm 60. 7 Isa. 33. 22
[h] Deut. 28. 57
[i] Isa. 11. 1-5 Ese. 21. 27
[j] Eoin 11. 52; 12. 32
[k] Mat. 21. 2
[l] caib. 23. 3, &c.
[m] Isa. 63. 1-3
[n] Dan. 5. 10-16
1 no, *bithidh a shùilean dearg le fìon, agus 'fhiaclan geal le bainne.*
[o] Ios. 19. 10
2 *thug e suas an deò, Iob 14. 10.*
[p] rann 29
[q] Bre. 13. 2
[r] Salm 40. 1 Isa. 25. 9; 26. 8
[s] rann 26
[t] 1 Each. 5. 18
[u] Air. 20. 29 Deut. 34. 8
[v] Iob 29. 30; 39. 20
[w] Iob 29. 20 Salm 37. 14, 15
[x] Salm 18. 32, 34
[y] caib. 47. 29
[z] caib. 45. 10, 11; 50. 21
[a] Isa. 22. 16 Mat. 27. 60
[b] Deut. 33. 27
[c] Eph. 1. 3
[d] Hab. 3. 6
[e] Isa. 66. 5
[f] Bre. 20. 21, 25
[g] Ecs. 10. 9, 26
[h] Ese. 39. 8-10

9 Agus chaidh suas maille ris, araon carbadan agus marc-shluagh : agus bha a' chuideachd ro mhòr.

10 Agus thàinig iad gu urlar-bualaidh Ataid, a *tha*'n taobh thall de Iordan ; agus rinn iad bròn an sin le caoidh mhòir agus ro chràitich : agus rinn e bròn air son 'athar seachd làithean[a].

11 Agus an uair a chunnaic luchd-àiteachaidh na tìre, na Canaanaich, am bròn ann an urlar Ataid, thubhairt iad, *Is* doilgheasach am bròn so do na h-Eiphitich ; uime sin thugadh Abel-misraim[1] mar ainm air, a *tha* 'n taobh thall de Iordan.

12 Agus rinn a mhic dha mar a dh'àithn e dhoibh[c] :

13 Oir ghiùlain a mhic e do thìr Chanaain, agus dh'adhlaic iad e ann an uaimh achaidh Mhachpelah, a cheannaich Abraham maille ris an achadh mar sheilbh àitadhlaic, o Ephron an Hiteach, fa chomhair Mhamre[g].

14 Agus phill Ioseph do'n Eiphit, e féin agus a bhràithrean, agus iadsan uile a chaidh suas maille ris a dh'adhlac 'athar, an déigh dha 'athair adhlac.

15 Agus an uair a chunnaic bràithrean Ioseiph gu-n d' fhuair an athair bàs, thubhairt iad[k], Theagamh gu-n toir Ioseph fuath dhuinn, agus gu-n dìol e gu cinnteach oirnn an t-olc sin uile a rinn sinn air.

16 Agus chuir iad teachdairean gu Ioseph, ag ràdh, Dh'àithn d'athair mu-n d'fhuair e bàs, ag ràdh,

17 Mar so their sibh ri Ioseph, Maith, guidheam ort a nis, eucoir do bhràithrean[m], agus am peacadh, do bhrìgh gu-n d' rinn iad olc ort : agus a nis, guidheam ort, maith eucoir sheirbhiseach Dhé d'athar. Agus ghuil Ioseph an uair a labhair iad ris.

18 Agus chaidh a bhràithre mar an ceudna, agus thuit iad sìos 'n a làthair, agus thubhairt iad, Feuch, *is* seirbhisich dhuit sinne.

19 Agus thubhairt Ioseph riu, Na bitheadh eagal oirbh ; oir *am bheil* mise ann an àite Dhé[b]?

20 Agus d'ur taobh-se, shònraich sibh olc 'am aghaidh[c] ; *ach* shònraich Dia sin a chum maith[d], a chum, mar air an là 'n diugh, gu-n tèarnadh e mòr-shluagh beò.

21 A nis uime sin na bitheadh eagal oirbh : altrumaidh mise sibh, agus 'ur clann bheag[f]. Agus thug e comhfhurtachd dhoibh, agus labhair e gu caoimhneil riu.

22 Agus ghabh Ioseph còmhnuidh 's an Eiphit, e féin agus teaghlach 'athar : agus bha Ioseph beò ceud agus deich bliadhna.

23 Agus chunnaic Ioseph clann Ephraim, de'n treas *ginealach*[h] : thogadh suas[2] mar an ceudna clann Mhachir, mhic Mhanaseh, air glùinibh Ioseiph[i].

24 Agus thubhairt Ioseph r'à bhràithribh. *Tha* mise a' faghail a' bhàis, ach amhaircidh Dia gu cinnteach oirbhse[j], agus bheir e mach sibh as an fhearann so, do'n fhearann a mhionnaich e do Abraham, do Isaac, agus do Iacob.

25 Agus ghabh Ioseph mionnan[l] de chloinn Israeil, ag ràdh, Amhaircidh Dia gu cinnteach oirbhse, agus giùlainidh sibh mo chnàmhan-sa suas as a so.

26 Agus fhuair Ioseph bàs, agus e ceud agus deich bliadhna dh'aois : agus chuir iad spìosraidh air, agus chuireadh ann an ciste-mhairbh e 's an Eiphit.

R.C. 1689.

[a] Deut. 34. 8; 1 Sam. 31. 13; 2 Sam. 1. 17; Iob 2. 13; Gnio. 8. 2
[b] Deut. 32. 35; 2 Ri. 5. 7; Iob 34. 29; Ròm. 12. 19; Eabh. 10. 30
[c] Salm 56. 5
[d] caib. 45. 5, 7
[1] 's e sin, *caoidh nan Eiphiteach.*
[e] caib. 49. 29
[f] Mat. 5. 44
[g] caib. 23. 16
[h] Iob. 42. 16
[2] *rugadh.*
[i] Air. 32. 39
[j] Ecs. 3. 16
[k] caib. 27. 41; Lebh. 26. 36; Iob 15. 21
[l] Gnà. 28. 1; Ecs. 13. 19; Ios. 24. 32; Gnio. 7. 16; Eabh. 11. 22
[m] Gnà. 28. 13; Mat. 6. 12, 14; 18. 35; Luc. 17. 3, 4; Eph. 4. 32; Col. 3. 13; Seum. 5. 16

DARA LEABHAR MHAOIS

D'AN AINM

ECSODUS.

CAIB. I.

1 *Clann Israeil a' fàs lìonmhor* 8 *Tha iad air an sàruchadh le rìgh ùr air an Eiphit.* 15 *Diadhaidheachd nam ban-glùine.*

A NIS *is* iad so ainmean chloinn Israeil, a thàinig do'n Eiphit[c] : thàinig gach duine agus a theaghlach maille ri Iacob :

2 Reuben, Simeon, Lebhi, agus Iudah,

3 Isachar, Sebulun, agus Beniamin,

4 Dan, agus Naphtali, Gad, agus Aser.

5 Agus na h-anaman uile a thàinig a mach á leasraidh Iacoib, bu deich agus tri fichead anam iad[a] ; oir bha Ioseph 's an Eiphit *cheana.*

6 Agus fhuair Ioseph bàs[b], agus a bhràithrean uile, agus an ginealach sin uile.

7 Agus bha clann Israeil sìolmhor, agus dh'fhàs iad gu mòr[d], agus rinneadh lìonmhor iad, agus chinn iad ro chumhachdach ; agus lìonadh an tìr leo.

8 A nis dh'èirich rìgh ùr air an Eiphit, do nach b'aithne Ioseph[e].

9 Agus thubhairt e r'a shluagh, Feuch, tha sluagh chloinn Israeil na's lìonmhoire agus na 's cumhachdaiche na sinne.

[a] Deut. 10. 22
[b] Gen. 50. 26
[c] Gen. 46. 8
[d] Gen. 46. 3; Deut. 26. 5; Salm 105. 24
[e] Ecl. 2. 19; Gnio. 7. 18

10 Thigibh, buineamaid gu seòlta[a]: air
eagal gu-m fàs iad lìonmhor, agus gu-n
tachair e, 'n uair a dh'éireas cogadh, gu-n
gabh iadsan mar an ceudna le'r naimh-
dibh-ne, agus gu-n cog iad 'n ar n-agh-
aidh, agus gu-n téid iad a mach as an tìr.
11 Uime sin chuir iad maighstirean-
oibre orra, chum an sàruchadh le'n
eallachaibh. Agus thog iad bailtean-
ionmhais do Pharaoh, Pitom agus Ra-
meses[c].
12 Ach mar is mò a shàruich iad iad,
's ann is mò a rinneadh iadsan lìonmhor
agus a dh'fhàs iad. Agus bha iad fo
dhoilgheas air son chloinn Israeil.
13 Agus thug na h-Eiphitich air cloinn
Israeil seirbhis a dheanamh le cruadhas.
14 Agus rinn iad am beatha searbh
dhoibh le daorsa chruaidh[d], ann am
moirtear, agus ann an clachaibh-creadha,
agus anns gach gné oibre 's a' mhachair:
bha an obair uile, anns an d' thug iad
orra obair a dheanamh, le cruadhas[f].
15 Agus labhair rìgh na h-Eiphit ri
mnathan-glùine nan Eabhruidheach, (*b'e*
ainm aoin diubh Siphrah, agus ainm na
té eile Puah;)
16 Agus thubhairt e, 'N uair a ni sibh
gnìomh mnatha-glùine do na mnathan
Eabhruidheach, agus a chi sibh *iad* air na
stòlaibh; ma's mac *a bhitheas ann*, an
sin marbhaidh sibh e, ach ma's nighean *a*
bhitheas ann, bithidh i beò.
17 Ach bha eagal Dhé[g] air na mnathan-
glùine, agus cha d'rinn iad mar a dh'àithn
rìgh na h-Eiphit dhoibh, ach ghléidh iad
a' chlann mhac beò.
18 Agus ghairm rìgh na h-Eiphit air na
mnathan glùine, agus thubhairt e riu,
C'ar son a rinn sibh an ni so, agus a
ghléidh sibh a' chlann mhac beò?
19 Agus thubhairt na mnathan-glùine
ri Pharaoh, A chionn nach *'eil* na *mnathan*
Eabhruidheach mar na mnathan Eiphit-
each[i]: oir *tha* iad féin beothail, agus air
an aisead mu-n tig na mnathan-glùine a
steach d'an ionnsuidh.
20 Uime sin, bhuin Dia gu maith ris
na mnathan-glùine[k]: agus rinneadh an
sluagh lìonmhor, agus dh'fhàs iad ro
chumhachdach.
21 Agus a chionn gu-n robh eagal Dhé
air na mnathan-glùine, rinn e tighean
dhoibh[l].
22 Agus thug Pharaoh àithne d'a
shluagh uile, ag ràdh, Gach mac a bheir-
ear, tilgidh sibh 's an amhainn; agus gach
nighean gleidhidh sibh beò.

CAIB. II.

1 *Maois air a bhreith, agus air a chur ann an cobhan am measg na cuilce, aig bruaich na h-aimhne.* 5 *Fhuaradh e, agus dh'altrumadh e le nighinn Pharaoh.*

AGUS chaidh duine de thigh Lebhi[m],
agus ghabh e nighean do Lebhi *'n a*
mnaoi.

R.C. 1635.

[a] Salm 83. 3, 4
Gnà. 1. 11
21. 30
Gnio. 23. 12
1 Cor. 3. 19
Seum. 3. 15
[b] Gnio. 7. 20
Eabh. 11. 23
[c] Gen. 47. 11
[d] caib. 2. 32
6. 9
Air. 20. 15
Rut 1. 20
Gnio. 7. 19, 34
[e] Salm 106. 46
[f] Lebh. 25. 43
Isa. 58. 6
Ier. 50. 33
[g] Neh. 5. 15
Gnà. 16. 6
Dan. 3. 18
6. 13
Gnio. 5. 29
[h] Salm 27. 10
[1] 's e sin, *air a tharruing a mach*
[i] Ios. 2. 4
2 Sam. 17. 19
[j] caib. 1. 11
Gnio. 7. 23, 24
Eabh. 11. 24-26
[k] Gnà. 11. 18
Ecl. 8. 13
Isa. 3. 10
Eabh. 6. 10
[l] 1 Sam. 2. 35
2 Sam. 7. 11
1 Ri. 2. 24
Salm 127. 1
[m] caib. 6. 20

2 Agus dh'fhàs a' bhean torrach, agus
rug i mac: agus an uair a chunnaic i gu-n
robh e 'n a leanabh tlachdmhor, dh'fhol-
aich i e ré thri mìosan[b].
3 Agus an uair nach b'urrainn i 'fholach
na b'fhaide, ghabh i dha cobhan cuilce,
agus chuir i thairis e le làthaich agus le
pic, agus chuir i an leanabh aun; agus
chuir i e 's a' chuilc aig bruaich na h-
aimhne.
4 Agus sheas a phiuthar am fad *uaith*,
a dh'fhaicinn ciod a dheantadh ris.
5 Agus thàinig nighean Pharaoh a nuas
g'a nigheadh féin 's an amhainn, agus bha
a maighdeanan ag imeachd ri taobh na
h-aimhne; agus an uair a chunnaic i 'n
cobhan am measg na cuilce, chuir i a
banoglach g'a thoirt *d' a h-ionnsuidh.*
6 Agus an uair a dh'fhosgail i *e*, chunn-
aic i 'n leanabh: agus, feuch, ghuil an
naoidhean. Agus ghabh i truas ris[e], agus
thubhairt, *i, Is aon* so de chloinn nan
Eabhruidheach.
7 An sin thubhairt a phiuthar ri nigh-
inn Pharaoh, An téid mise, agus an gairm
mi dhuit banaltrum de na mnathan Eabh-
ruidheach, a chum as gu-n altrum i 'n
leanabh dhuit?
8 Agus thubhairt nighean Pharaoh
rithe, Falbh. Agus chaidh a' mhaigh-
dean, agus ghairm i màthair an leinibh.
9 Agus thubhairt nighean Pharaoh
rithe, Thoir an leanabh so leat, agus
altrum dhomhsa e[h], agus bheir mi *dhuit*
do thuarasdal. Agus ghabh a' bhean an
leanabh, agus dh'altrum i e.
10 Agus dh'fhàs an leanabh, agus thug
i e dh'ionnsuidh nighinn Pharaoh, agus
bha e 'n a mhac dhi. Agus thug i Maois
mar ainm air[1]: agus thubhairt i, A
chionn as an uisge gu-n do tharruing mi
mach e.
11 Agus tharladh anns na làithibh sin,
an uair a dh'fhàs Maois suas, gu-n deach-
aidh e mach a dh'ionnsuidh a bhràithrean,
agus gu-n d'amhairc e air an eallachaibh:
agus chunnaic e Eiphiteach a' bualadh
Eabhruidhich, aon d'a bhràithribh[j].
12 Agus dh'amhairc e an taobh so agus
an taobh ud, agus an uair a chunnaic
e nach *robh aon* duine ann, mharbh e
an t-Eiphiteach, agus dh'fholaich e 's a'
ghaineamh e.
13 Agus an uair a chaidh e mach an
dara là, feuch, *bha* dithis de na h-Eabh-
ruidhich a' strì r'a chéile; agus thubhairt
e ris-san a rinn an eucoir, C'ar son a
bhuaileas tu do choimhearsnach?
14 Agus thubhairt e, Cò rinn thusa 'ad
uachdaran agus 'ad bhreitheamh oirnne?
am miann leat mise a mharbhadh, mar a
mharbh thu 'n t-Eiphiteach? agus ghabh
Maois eagal, agus thubhairt e, Gu cinnt-
each tha an ni so aithnichte.
15 A nis an uair a chuala Pharaoh an
ni so, dh'iarr e Maois a mharbhadh, ach
theich Maois o aghaidh Pharaoh, agus

ghabh e còmhnuidh ann an tìr Mhidiain;
agus shuidh e sìos làimh ri tobar.
16 A nis bha aig sagart[1] Mhidiain
seachdnar nighean: agus thàinig iad agus
tharruing iad *uisge*[c] agus lion iad na
h-amair a thoirt uisge do threud an
athar.
17 Agus thàinig na buachaillean agus
dh'fhuadaich iad air falbh iad: ach sheas
Maois suas agus chuidich e leo, agus thug
e uisge d'an treud.
18 Agus an uair a thàinig iad gu Reuel[2]
an athair, thubhairt e, Cionnus a thàinig
sibh co luath an diugh?
19 Agus thubhairt iad, Shaor Eiphit-
each sinn á làimh nam buachaillean,
agus mar an ceudna tharruing e uisge
gu leòir dhuinn, agus thug e uisge do'n
treud.
20 Agus thubhairt esan r'a nigheanaibh,
Agus c'àit *am bheil e?* C'ar son a dh'fhàg
sibh an duine? Gairmibh air, a chum's
gu-n ith e aran[k].
21 Agus bha Maois toileach[l] còmhnuidh
a ghabhail maille ris an duine; agus
thug e Siporah a nighean do Mhaois '*n a
mnaoi*[m].
22 Agus rug i mac *dha*, agus thug e
Gersom[3] mar ainm air: oir thubhairt e
Bha mi 'am choigreach ann an tìr aineoil.
23 Agus tharladh an ceann mòrain
làithean, gu-n d'fhuair rìgh na h-Eiphit
bàs, agus bha clann Israeil ag osnaich air
son an daorsa[o], agus ghlaodh iad; agus
thàinig an glaodh suas gu Dia[p], air son
na daorsa.
24 Agus chuala Dia an osnaich, agus
chuimhnich Dia a choimh-cheangal ri
Abraham, ri Isaac, agus ri Iacob[r].
25 Agus dh'amhairc Dia air cloinn Is-
raeil, agus dh'fhiosraich e iad.

CAIB. III.

1 *Bha Maois a' gleidheadh treud Ietro 'athar-céile.* 2 *Dh'fhoillsicheadh aingeal an Tighearna dha ann an lasair theine á meadhon pris.* 7 *Chuireadh e leis an Tighearn' a thoirt chloinn' Israeil a mach as an Eiphit.* 14 *A theachdaireachd dhoibh.*

A NIS bha Maois a' gleidheadh treud
Ietro 'athar-céile, sagairt Mhidiain:
agus thug e'n treud gu taobh cùil an fhàs-
aich, agus thàinig e gu sliabh Dhé[a], gu
Horeb.
2 Agus dh'fhoillsicheadh aingeal an
Tighearna dha ann an lasair theine á
meadhon pris[v]; agus dh'amhairc e, agus,
feuch, bha am preas a' lasadh le teine,
ach cha *robh* am preas air a losgadh.
3 Agus thubhairt Maois, Tionndaidhidh
mi nis a leth-taobh, agus chi mi an seall-
adh mòr so, c'ar son nach 'eil am preas
air a losgadh.
4 Agus an uair a chunnaic an Tighearna
gu-n do thionndaidh e a leth-taobh a
dh'fhaicinn *sin*, ghairm Dia air á meadhon
a' phris, agus thubhairt e, A Mhaois, a
Mhaois[a]. Agus thubhairt esan, *Tha* mi
'n so.
5 Agus thubhairt e, Na tig am fagus an
so; cuir dhìot do bhrògan bhàrr do chos[b],
oir an t-àite air am bheil thu 'ad sheasamh,
is talamh naomh e.
6 Thubhairt e mar an ceudna, *Is* mise
Dia d'athar, Dia Abrahaim, Dia Isaaic,
agus Dia Iacoib[d]. Agus dh'fholaich Maois
'aghaidh; oir bha eagal air amharc air
Dia[e].
7 Agus thubhairt an Tighearna, Chunn-
aic mi gu cinnteach àmhghar mo shluaigh[f]
a *tha* 's an Eiphit, agus chuala mi 'n
glaodh[g] air son am maighstirean-oibre:
oir is aithne dhomh an doilgheas.
8 Agus thàinig mi nuas gu'n saoradh á
làimh nan Eiphiteach[h], agus gu'n toirt
suas a mach as an fhearann sin, gu fear-
ann maith agus farsuing[i], gu fearann a
tha 'sruthadh le bainne agus le mil[j]; gu
àite nan Canaanach, agus nan Hiteach,
agus nan Amorach, agus nam Peridscach,
agus nan Hibheach, agus nan Iebusach.
9 A nis uime sin, feuch, tha glaodh
chloinn Israeil air teachd 'am ionnsuidh-
sa: agus mar an ceudna chunnaic mi am
foireigin leis am bheil na h-Eiphitich 'g
am foireigneadh.
10 Agus a nis thig, agus cuiridh mi thu
dh'ionnsuidh Pharaoh[n], a chum as gu-n
toir thu mach mo shluagh clann Israeil as
an Eiphit.
11 Agus thubhairt Maois ri Dia, Cò
mise[q], gu-n rachainn a dh'ionnsuidh
Pharaoh, agus gu-n tugainn a mach clann
Israeil as an Eiphit?
12 Agus thubhairt e, Bithidh mise gu
cinnteach leat[s]; agus bithidh so 'n a
chomharadh dhuit, gu-n do chuir mise uam
thu: 'n uair a bheir thu mach an sluagh
as an Eiphit, ni sibh aoradh do Dhia air
an t-sliabh so.
13 Agus thubhairt Maois ri Dia, Feuch,
an uair a thig mi dh'ionnsuidh chloinn
Israeil, agus a their mi riu, Chuir Dia 'ur
n-aithriche mise do 'ur n-ionnsuidh; agus
a their iad rium, Ciod is ainm dha? Ciod
a their mi riu?
14 Agus thubhairt Dia ri Maois, IS MI
AN TI A'S MI[t]: agus thubhairt e, Mar
so their thu ri cloinn Israeil, Chuir IS MI
mise do 'ur n-ionnsuidh.
15 Agus thubhairt Dia thuilleadh air so
ri Maois, Mar so their thu ri cloinn Israeil,
Chuir an Tighearna, Dia 'ur n-aithriche,
Dia Abrahaim, Dia Isaaic, agus Dia Iacoib,
mise d'ur n-ionnsuidh: is e so m'ainm a
chaoidh; agus *is* e so mo chuimhneachan[w]
do gach uile ghinealach.
16 Imich agus cruinnich r'a chéile sean-
airean Israeil, agus abair riu, Dh'fhoillsich
an Tighearna, Dia 'ur n-aithrichean e féin
dhomh-sa, Dia Abrahaim, Isaaic, agus
Iacoib, ag ràdh, Gu cinnteach dh'amhairc
mi oirbh[x], agus *chunnaic mi* an ni a rinn-
eadh oirbh 's an Eiphit.

R.C. 1531.

[a] Gen. 22. 1, 11; 46. 2
[1] no, *prionnsa.*
[b] caib. 19. 12; Ios. 5. 15; Ecl. 5. 1
[c] Gen. 24. 11; 29. 10; 1 Sam. 9. 11
[d] Gen. 28. 13; 1 Ri. 18. 36; Mat. 22. 32
[e] Bre. 13. 22; Isa. 6. 5
[2] *ris an abrar mar an ceudna Ietro, no Ieter, Air. 10. 29.*
[f] Neh. 9. 9; Salm 106. 44; Isa. 63. 9
[g] caib. 22. 23; Salm 145. 19
[h] caib. 6. 6-8; 12. 51
[i] Air. 13. 19; Deut. 1. 25
[j] Deut. 26. 9; Ier. 11. 5; Ese. 20. 6
[k] Gen. 31. 54
[l] Phil. 4. 11
[m] caib. 18. 2
[3] 's e sin, *coigreach an so.*
[n] Salm 105. 26; Mic. 6. 4
[o] Air. 20. 16; Deut. 26. 7; Salm 12. 5
[p] caib. 3. 9; 22. 23, 27; Gen. 18. 20; Deut. 24. 15; Isa. 5. 7
[q] Ier. 1. 6
[r] Gen. 15. 14; 46. 4; Luc. 1. 72-74
[s] Gen. 31. 3; Ios. 1. 5; Rom. 8. 31
[t] caib. 6. 3; Eoin 8. 58; Eabh. 13. 8
[u] caib. 18. 5
[v] Deut. 33. 16; Isa. 63. 9; Gnio. 7. 30
[w] Salm 102. 12; 135. 13; Hos. 12. 5
[x] Gen. 50. 24; Luc. 1. 68

17 Agus thubhairt mi, Bheir mi suas
sibh á àmhghar na h-Eiphit[a], gu fearann
nan Canaanach, agus nan Hiteach, agus
nan Amorach, agus nam Peridseach, agus
nan Hibheach, agus nan Iebusach, gu fear-
ann *a tha* 'sruthadh le bainne agus le mil.
18 Agus éisdidh iadsan ri d' ghuth; agus
théid thu féin, agus seanairean Israeil, gu
rìgh na h-Eiphit, agus their sibh ris,
Choinnich an Tighearna, Dia nan Eabh-
ruidheach, sinne[b]: agus a nis leig dhuinn,
guidheamaid ort, dol astar thri làithean
do'n fhàsach chum as gu-n ìobair sinn
do'n Tighearna ar Dia.
19 Agus is deimhin leam nach leig rìgh
na h-Eiphit leibh imeachd[d], cha leig *eadh-
on*[2] le làimh làidir.
20 Agus sìnidh mis' a mach mo làmh,
agus buailidh mi 'n Eiphit le m'iongantasan
uile[f], a ni mi 'n a meadhon: agus an
déigh sin leigidh e dhuibh imeachd[g].
21 Agus bheir mise do'n t-sluagh so
deadh-ghean[h] ann an sealladh nan Eiphit-
each: agus tarlaidh, 'n uair a dh'fhalbhas
sibh nach falbh sibh falamh;
22 Ach iarraidh gach bean o 'bana-
choimhearsnaich[j], agus o'n mhnaoi a
bhitheas air aoidheachd 'n a tigh, seudan
airgid, agus seudan òir, agus eudach: agus
cuiridh sibh *iad* air 'ur mic, agus air 'ur
nigheanaibh; agus[k] creachaidh sibh na
h-Eiphitich[3].

CAIB. IV.

1 *Slat Mhaois air a tionndadh 'n a nathair.* 6 *A làmh lòbhrach.* 21 *Teachdaireachd an Tighearna chum Pharaoh.*

AGUS fhreagair Maois, agus thubhairt
e, Ach, feuch, cha chreid iad mi, ni
mo dh'éisdeas iad ri m' ghuth: oir their
iad, Cha do thaisbein an Tighearn' e féin
dhuit.
2 Agus thubhairt an Tighearna ris,
Ciod sin ann ad làimh? Agus thubhairt
esan, Slat.
3 Agus thubhairt e, Tilg air an làr i;
agus thilg e air an làr i, agus rinneadh i
'n a nathair: agus theich Maois roimpe.
4 Agus thubhairt an Tighearna ri Maois,
Cuir a mach do làmh, agus glac air a h-èarr
i. Agus chuir e mach a làmh, agus rug e
oirre, agus rinneadh slat dhith 'n a làimh.
5 Chum as gu-n creid iad gu-n d'fhoill-
sich an Tighearna, Dia an aithriche, Dia
Abrahaim, Dia Isaaic, agus Dia Iacoib, e
féin dhuit[q].
6 Agus thubhairt an Tighearn' a thuill-
eadh air so ris, Cuir a nis do làmh 'ad
bhroilleach; agus chuir e a làmh 'n a
bhroilleach: agus an uair a thug e mach
i, feuch, bha a làmh lòbhrach mar
shneachda[s].
7 Agus thubhairt e, Cuir do làmh a rìs
'ad bhroilleach; agus chuir e a làmh a
rìs 'n a bhroilleach, agus thug e mach á
'bhroilleach i, agus, feuch, dh'iompaich-
eadh i mar *a' chuid eile d'a* fheòil[v].

R.C. 1491.

[a] Gen. 15. 13-20; 46. 4
[b] Air. 23. 3, &c.
[c] caib. 7. 20; Salm 78. 44
[1] *o'n dé no o'n treas latha.*
[d] caib. 5. 2
[2] no, *ach le làimh làidir.*
[e] Salm 94. 9; Ier. 1. 6, 9
[f] caib. 7. 3; 11. 9; Deut. 6. 22; Neh. 9. 10; Salm 106. 27; Ier. 33. 20; Gnio. 7. 36
[g] caib. 12. 31
[h] caib. 11. 3
[i] Isa. 50. 4; Mat. 10. 19
[j] caib. 12. 36
[k] Iob 27. 17; Gnà. 13. 22; Isa. 33. 1
[3] no, *an Eiphit.*
[l] rann 27
[m] Air. 22. 38; 23. 5, &c.; Deut. 18. 18; Isa. 51. 16; Ier. 1. 9; Luc. 21. 15
[n] caib. 7. 1; 18. 19
[o] rann 2
[4] *Ieter.*
[p] caib. 2. 15, 23; Mat. 2. 20
[q] caib. 19. 9
[r] caib. 17. 9; Air. 20. 8, 9
[s] Air. 12. 10; 2 Ri. 5. 27
[t] caib. 3. 20
[u] caib. 7. 3, &c.; Deut. 2. 30; Ios. 11. 20; Isa. 6. 10; 63. 17; Eoin 12. 40; Ròm. 9. 18; 2 Tes. 2. 10-12
[v] Mat. 8. 3

8 Agus tarlaidh, mur creid iad thu, agus
mur éisd iad ri guth a' cheud chomharaidh,
gu-n creid iad guth a' chomharaidh dheir-
eannaich.
9 Agus tarlaidh, mur creid iad mar an
ceudna an dà chomharadh sin, agus mur
éisd iad ri d' ghuth, gu-n gabh thu *cuid* a
dh'uisge na h-aimhne, agus gu-n dòirt
thu air an *talamh* thioram *c*: agus fàsaidh
an t-uisge a bheir thu as an amhainn 'n a
fhuil[c] air an *talamh* thioram.
10 Agus thubhairt Maois ris an Tigh-
earn', O mo Thighearna, cha duine deas-
chainnteach mi, aon chuid roimhe so[1], no
o'n àm 's an do labhair thusa ri d' sheirbh-
iseach: do bhrìgh gu-m bheil mi mall ann
an cainnt, agus mall ann an teangaidh.
11 Agus thubhairt an Tighearna ris,
Cò rinn beul an duine[e]? no cò rinn am
balbh, no am bodhar, no an ti a chi, no an
dall? Nach mise an Tighearna?
12 A nis uime sin imich, agus bithidh
mise le d' bheul, agus teagaisgidh mi dhuit
ciod a their thu[i].
13 Agus thubhairt e, O mo Thighearna,
cuir, guidheam ort, le làimh *an ti a* chuir-
eas tu.
14 Agus las corruich an Tighearn' an
aghaidh Mhaois, agus thubhairt e, *Nach*
e Aaron an Lebhitheach do bhràthair?
tha fhios agam gu-n labhair esan gu
maith. Agus mar an ceudna, feuch, tha
e 'teachd a mach 'ad choinneamh[l]: agus
an uair a chi e thu, bithidh e subhach 'n a
chridhe.
15 Agus labhraidh tusa ris, agus cuiridh
tu focail 'n a bheul[m]: agus bithidh mise le
d' bheul-sa, agus le 'bheul-san, agus teag-
aisgidh mi dhuibh ciod a ni sibh.
16 Agus labhraidh esan air do shonsa ris
an t-sluagh: agus bithidh esan, bithidh
eadhon esan dhuit 'an àite beoil, agus bith-
idh tusa dhasan 'an àite Dhé[n].
17 Agus gabhaidh tu an t-slat so ann ad
làimh[o], leis an dean thu comharaidhean.
18 Agus dh'imich Maois agus phill e gu
Ietro[4] 'athair-céile, agus thubhairt e ris,
Théid mi nis, agus pillidh mi chum mo
bhràithrean a *tha* 's an Eiphit, agus chi
mi am bheil iad fathast beò. Agus thubh-
airt Ietro ri Maois, Imich ann an sìth.
19 Agus thubhairt an Tighearna ri
Maois ann am Midian, Imich, pill do'n
Eiphit: oir tha na daoine *sin* uile marbh
a bha 'g iarraidh d'anama[p].
20 Agus ghabh Maois a bhean, agus a
mhic, agus chuir e iad air asail, agus phill
e do thìr na h-Eiphit. Agus ghabh Maois
slat Dhé 'n a làimh[r].
21 Agus thubhairt an Tighearna ri
Maois, An uair a dh'imicheas tu chum pill-
tinn do'n Eiphit, thoir an aire gu-n dean
thu na h-iongantais *sin* uile[t], a chuir
mise ann ad làimh, 'am fianuis Pharaoh:
ach cruaidhichidh mise a chridhe[u], agus
cha leig e leis an t-sluagh imeachd.
22 Agus their thu ri Pharaoh, Mar so

tha'n Tighearn' ag ràdh, '*S e* Israel mo mhac[a], mo cheud-ghin.

23 Agus tha mi ag ràdh riut, Leig le m' mhac imeachd, a chum as gu-n dean e seirbhis dhomh; agus ma dhiùltas tu leigeadh leis imeachd: feuch, marbhaidh mise do mhac-sa, *eadhon* do cheud-ghin[b].

24 Agus tharladh air an t-slighe 's an tigh-òsda, gu-n do choinnich an Tighearn' e[c], agus gu-n d'iarr e a mharbhadh[d].

25 An sin ghabh Siporah clach *gheur*[1], agus thimchioll-ghearr i roimh-chraicionn a mic, agus thilg i aig a chosaibh *e*, agus thubhairt *i*, Gu cinnteach *is* fear-pòsda fuileachdach dhomhsa thu.

26 Agus leig e uaith e: an sin thubhairt i, *Is* fear-pòsda fuileachdach *thu* air son an timchioll-ghearraidh.

27 Agus thubhairt an Tighearna ri Aaron, Imich 'an coinneamh Mhaois do'n fhàsach. Agus dh'imich e, agus choinnich se e ann an sliabh Dhé[g], agus phòg se e.

28 Agus dh'innis Maois do Aaron uile bhriathran an Tighearn', a chuir uaith e, agus na comharaidhean uile a dh'àithn e dha.

29 Agus chaidh Maois agus Aaron, agus chruinnich iad seanairean chloinn Israeil uile.

30 Agus labhair Aaron na briathran uile[h] a labhair an Tighearna ri Maois, agus rinn e na comharaidhean ann an sealladh an t-sluaigh.

31 Agus chreid an sluagh[i]: agus an uair a chual' iad gu-n d'amhairc an Tighearn' air cloinn Israeil, agus gu-m fac e an àmhghar, an sin chrom iad an cinn, agus rinn iad aoradh[j].

CAIB. V.

1 *Tha Pharaoh a' diùltadh cead do chloinn Israeil dol gu féill a chumail do'n Tighearn' anns an fhàsach.* 6 *Dh'àithn e obair na bu truime a chur orra.*

AGUS 'n a dhéigh sin chaidh Maois agus Aaron a steach, agus thubhairt iad ri Pharaoh, Mar so tha'n Tighearna, Dia Israeil ag ràdh, Leig le m' shluagh imeachd, a chum as gu-n gléidh iad féill dhomhsa[k] 's an fhàsach.

2 Agus thubhairt Pharaoh, Cò e an Tighearna[l], gu-n éisdinn-sa r'a ghuth a leigeadh le Israel imeachd? Cha-n aithne dhomhs' an Tighearn', agus mar an ceudna cha leig mi le Israel imeachd.

3 Agus thubhairt iad, Dh'fhoillsich Dia nan Eabhruidheach e féin dhuinne[m]: leig leinn, guidheamaid ort, dol astar thri làithean do'n fhàsach, a chum as gu-n ìobar sinn do'n Tighearn' ar Dia, air eagal gu-m buail e sinn le plàigh, no leis a' chlaidheamh[n].

4 Agus thubhairt rìgh na h-Eiphit riu, C'ar son a tha sibhse, a Mhaois agus Aaroin, a' toirt air an t-sluagh sgur o'n oibribh? Rachaibh a chum 'ur n-eallachan.

5 Agus thubhairt Pharaoh, Feuch, *tha*

B.C. 1491.

a Deut. 14. 1; Ier. 31. 9; Hos. 11. 1; Ròm. 9. 4
b caib. 11. 5; 12. 29
c Air. 22. 22
d Gen. 17. 14
1 no, *sgian.*
e Salm 106. 41
f 2 Ri. 18. 20
g caib. 3. 1
h rann 16
i caib. 3. 18; 4. 8, 9
2 *gnothuch latha 'n a latha.*
j Gen. 17. 3; 24. 26; caib. 12. 27; 1 Each. 29. 20; 2 Each. 20. 18
k caib. 10. 9
l 2 Ri. 18. 35; Iob 21. 15; Salm 12. 4
m caib. 3. 18
n Deut. 28. 21; Ese. 6. 11
o Deut. 32. 36; Ecl. 4. 1; 5. 8

sluagh na tìre a nis lìonmhor, agus tha sibhse a' toirt orra 'bhi 'n an tàmh o'n eallachaibh.

6 Agus dh'àithn Pharaoh air an là sin féin do mhaighstiribh-oibre an t-sluaigh, agus d'an luchd-riaghlaidh, ag ràdh,

7 Cha toir sibh connlach tuilleadh do'n t-sluagh a dheanamh chlacha-creadha mar roimhe so: rachadh iad agus cruinnicheadh iad connlach dhoibh féin.

8 Agus cuiridh sibh orra àireamh nan clacha-creadha a rinn iad roimhe[e]: cha leig sibh sìos a bheag dheth, oir tha iad dìomhanach; uime sin tha iad ag éigheach, ag ràdh, Rachamaid *agus* ìobramaid d'ar Dia.

9 Cuirear an obair na's truime air na daoine, chum as gu-n saoithrich iad innte: agus na h-earbadh iad á briathraibh dìomhain[f].

10 Agus chaidh maighstirean-oibre an t-sluaigh a mach, agus an luchd-riaghlaidh agus labhair iad ris an t-sluagh, ag ràdh, Mar so tha Pharaoh ag ràdh, Cha toir mi dhuibh connlach.

11 Rachaibh, gabhaibh dhuibh féin connlach far am feud sibh a faotainn: gidheadh cha leigear sìos a bheag de'r n-obair.

12 Uime sin sgaoileadh an sluagh air feadh tìre na h-Eiphit uile, a chruinneachadh asbhuain 'an àite connlaich.

13 Agus chuir na maighstirean-oibre thuige *iad*, ag ràdh, Coimhlionaibh 'ur n-oibre cumta lathail[2], mar an uair a thugadh connlach dhuibh.

14 Agus bhuaileadh luchd-riaghlaidh chloinn Israeil a chuir maighstirean-oibre Pharaoh os an ceann, *agus* dh'fhiosraicheadh dhiubh, C'ar son nach do choimhlion sibh 'ur n-obair chumta ann an deanamh chlacha-creadha, araon an dé agus an diugh, mar *a rinn sibh* roimhe?

15 An sin thàinig luchd-riaghlaidh chloinn Israeil, agus ghlaodh iad ri Pharaoh, ag ràdh, C'ar son a bhuineas tu air an dòigh so ri d' sheirbhisich?

16 Cha-n 'eil connlach air a toirt do d' sheirbhisich, agus '*s e* 'their iad ruinn, Deanaibh clacha-creadha: agus, feuch, *tha* do sheirbhisich air am bualadh; ach is ann aig do shluagh féin a tha 'choire.

17 Ach thubhairt esan, *Tha* sibh dìomhanach, *tha sibh* dìomhanach: uime sin their sibh, Rachamaid *agus* ìobramaid do'n Tighearna.

18 Uime sin imichibh a nis, deanaibh obair; oir cha toirear connlach dhuibh, agus bheir sibh uaibh làn àireamh nan clacha-creadha.

19 Agus chunnaic luchd-riaghlaidh chloinn Israeil gu-m bu chruaidh *an càs* anns an *robh* iad[o], agus e air a ràdh *riu*, Cha bheagaich sibh *dad* d'ur clachaibh-creadha, de'n obair dhligheach lathail.

20 Agus choinnich iad Maois agus Aaron, a sheas air an t-slighe, 'n uair a thàinig iad a mach o Pharaoh.

21 Agus thubhairt iad riu, Gu-n amhairceadh Dia oirbh, agus gu-n tugadh e breth, do bhrìgh gu-n d' rinn sibh ar fàile gràineil an làthair Pharaoh[c], agus an làthair a sheirbhiseach, a' cur claidheimh 'n an làimh a chum sinne a mharbhadh.

22 Agus phill Maois a dh'ionnsuidh an Tighearn', agus thubhairt e, A Thighearna, c'ar son a bhuin thu *cho* olc ris an t-sluagh so[e]? c'ar son a chuir thu uait mi?

23 Oir o'n àm a thàinig mi gu Pharaoh a labhairt ann ad ainm, rinn e olc do'n t-sluagh so; agus cha do shaor thu idir do shluagh.

CAIB. VI.

1 *Tha Dia ag ùrachadh a gheallaidh do Mhaois le 'ainm Iehobhah.* 14 *Ginealach Reubein,* 15 *Shimeoin,* 16 *agus Lebhi, o-n d' thàinig Maois agus Aaron.*

AN sin thubhairt an Tighearna ri Maois, A nis chi thu ciod a ni mi ri Pharaoh[i]: oir le làimh làidir[j] leigidh e leo imeachd, agus le làimh làidir fuadaichidh e mach as a dhùthaich iad[l].

2 Agus labhair Dia ri Maois, agus thubhairt e ris, *Is* mise an Tighearna[1].

3 Agus dh'fhoillsich mi mi féin do Abraham, do Isaac, agus do Iacob, le *ainm* an Dé uile-chumhachdaich, ach le m'ainm Iehobhah[m] cha robh mi aithnichte dhoibh.

4 Agus mar an ceudna dhaingnich mi mo choimhcheangal[n] riu, gu-n tugainn dhoibh tìr Chanaain, tìr an cuairte, anns an robh iad 'n an coigrich.

5 Agus mar an ceudna chuala mi osnaich chloinn Israeil[p], a tha na h-Eiphitich a' cumail ann an daorsa: agus chuimhnich mi mo choimhcheangal[r].

6 Uime sin, abair ri cloinn Israeil, *Is* mise an Tighearn', agus bheir mi sibh a mach o *bhi* fo eallachaibh nan Eiphiteach[t], agus saoraidh mi sibh o'n daorsa: agus fuasglaidh mi sibh le gàirdean sìnte mach, agus le breitheanais mhòra[v].

7 Agus gabhaidh mi sibh dhomh féin mar shluagh[w], agus bithidh mi dhuibh 'am Dhia: agus bithidh fios agaibh gur mise an Tighearna 'ur Dia, a tha 'g 'ur toirt-se mach o *bhi* fo eallachaibh nan Eiphiteach.

8 Agus bheir mi steach sibh a dh'ionnsuidh an fhearainn a mhionnaich mi[2] gu-n tugainn e do Abraham, do Isaac, agus do Iacob; agus bheir mi e dhuibhse mar oighreachd: *Is* mise an Tighearna.

9 Agus labhair Maois mar sin ri cloinn Israeil: ach cha d'éisd iad ri Maois, trìd chràidh spioraid[a], agus trìd chruaidh dhaorsa.

10 Agus labhair an Tighearna ri Maois, ag ràdh,

11 Imich a steach, labhair ri Pharaoh rìgh na h-Eiphit, e a leigeadh do chloinn Israeil dol a mach as a dhùthaich.

12 Agus labhair Maois an làthair an Tighearn', ag ràdh, Feuch, cha d' éisd clann Israeil rium[a]; cionnus ma ta dh'éisdeas Pharaoh riumsa, aig *am bheil* mo bhilean neo-thimchoill-ghearrta[b]?

13 Agus labhair an Tighearna ri Maois agus ri Aaron, agus thug e dhoibh àithne[d] a chum chloinn Israeil, agus a chum Pharach rìgh na h-Eiphit, clann Israeil a thoirt a mach á tìr na h-Eiphit.

14 *Is* iad so ceannardan thighean an aithriche[f]: mic Reubein ceud-ghin Israeil; Hanoch, agus Pallu, Hesron, agus Carmi: *is* iad sin teaghlaichean Reubein.

15 Agus mic Shimeoin[g]; Iemuel, agus Iamin, agus Ohad, agus Iachin, agus Sohar, agus Saul mac Ban-chanaanaich: *is* iad sin teaghlaichean Shimeoin.

16 Agus *is* iad so ainmean mhac Lebhi[h], a réir an ginealach: Gerson, agus Cohat, agus Merari: agus *b'iad* bliadhnacha beatha Lebhi ceud agus seachd bliadhna deug 'ar fhichead.

17 Mic Ghersoin; Libni, agus Simi, a réir an teaghlaichean.

18 Agus mic Chohait[k]; Amram, agus Idshar, agus Hebron, agus Udsiel: agus *b'iad* bliadhnacha beatha Chohait ceud agus tri bliadhna deug 'ar fhichead.

19 Agus mic Mherari; Mahali agus Musi: *is* iad sin teaghlaichean Lebhi, a réir an ginealach.

20 Agus ghabh Amram Iochebed piuthar-'athar dha féin 'n a mnaoi; agus rug i dha Aaron agus Maois: agus *b'iad* bliadhnacha beatha Amraim ceud agus seachd bliadhna deug 'ar fhichead.

21 Agus mic Idshair[o]; Corah, agus Nepheg, agus Sichri.

22 Agus mic Udsieil[q]; Misael, agus Elsaphan, agus Sitri.

23 Agus ghabh Aaron Eliseba nighean Aminadaib[s], piuthar Naasoin, dha féin 'n a mnaoi; agus rug i dha Nadab agus Abihu, Eleasar agus Itamar[u].

24 Agus mic Chorah; Asir, agus Elcanah, agus Abiasaph; *is* iad sin teaghlaichean nan Corhach.

25 Agus ghabh Eleasar mac Aaroin, *aon* de nigheanaibh Phutieil dha féin 'n a mnaoi; agus rug i dha Phinehas[x]: *is* iad sin ceannardan aithriche nan Lebhitheach, a réir an teaghlaichean.

26 *Is* iad so an t-Aaron agus am Maois ud, ris an d' thubhairt an Tighearna, Thugaibh a mach clann Israeil á tìr na h-Eiphit, a réir an slògh.

27 *Is* iad so iadsan a labhair ri Pharaoh[y], rìgh na h-Eiphit a chum clann Israeil a thoirt a mach as an Eiphit[z]: *is* iad so am Maois agus an t-Aaron ud.

28 Agus tharladh, 's an là air an do labhair an Tighearna ri Maois ann an tìr na h-Eiphit,

29 Gu-n do labhair an Tighearna ri Maois, ag ràdh, *Is* mise an Tighearna: labhair thusa ri Pharaoh rìgh na h-Eiphit gach *ni* a their mise riut[b].

30 Agus thubhairt Maois an làthair an

B.C. 1491.

[a] rann 9
[b] rann 30
Lebh. 26. 41
Ier. 9. 26
Gnio. 7. 51
[c] Gen. 24. 30
1 Sam. 13. 4
27. 12
2 Sam. 10. 6
1 Each. 19. 6
[d] Air. 27. 19, 23
Deut. 31. 14
[e] Ier. 20. 7
Hab. 2. 3
[f] caib. 46. 9
1 Each. 5. 3
[g] 1 Each. 4. 24
[h] Air. 3. 17
1 Each. 6. 1
[i] 2 Each. 20. 17
Salm 12. 5
[j] Salm 89. 13
[k] Air. 26. 57
[l] caib. 11. 1
[1] no, *Iehobhah.*
[m] caib. 3. 18
Salm 68. 4
83. 18
Isa. 42. 8
Eoin 8. 58
Tais. 1. 4
[n] Gen. 17. 7, 8
[o] Air. 16. 1
[p] caib. 2. 24
Salm 106. 44
[q] Lebh. 10. 4
[r] Salm 105. 8
[s] Rut 4. 19
[t] Deut. 26. 8
Salm 81. 6
[u] 1 Each. 6. 3
24. 1
[v] caib. 15. 13
Deut. 7. 8
1 Each. 17. 21
Neh. 1. 10
[w] Deut. 4. 20
7. 6
2 Sam. 7. 24
Ier. 31. 33
Hos. 1. 10
Tais. 21. 3, 7
[x] Ios. 24. 23
[2] *thog mi mo làmh.*
[y] caib. 5. 1
7. 10
[z] caib. 33. 1
Salm 77. 20
Mic. 6. 4
[a] caib. 5. 21
[b] Ier. 1. 7, 8. 17
23. 28
26. 2
Ese. 2. 6, 7
3. 11
Mat. 28. 20

Tighearna, Feuch, *tha* mise neo-thimchioll-ghearrta a'm' bhilibh[a], agus cionnus a dh'éisdeas Pharaoh rium?

CAIB. VII.

1 *Chuireadh Maois a dh'ionnsuidh Pharaoh.* 10 *Rinneadh slat Aaroin 'n a nathair.* 13 *Chruaidhicheadh cridhe Pharaoh.* 20 *Uisge na h-aimhne air a thionndadh gu fuil.*

AGUS thubhairt an Tighearna ri Maois, Feuch, rinn mi thu a'd' dhia do Pharaoh[e]: agus bithidh do bhràthair Aaron 'n a fhàidh agad.

2 Labhraidh tusa gach *ni* a dh'àithneas mise dhuit[g]: agus labhraidh Aaron do bhràthair ri Pharaoh, esan a chur cloinn Israeil a mach as a thìr.

3 Agus cruaidhichidh mise cridhe Pharaoh[i], agus ni mi mo chomharaidhean agus m'iongantasan lìonmhor ann an tìr na h-Eiphit.

4 Ach cha-n éisd Pharaoh ribh, agus leagaidh mise mo làmh air an Eiphit, agus bheir mi mach m'armailtean, *agus* mo shluagh clann Israeil, á tìr na h-Eiphit, le breitheanais mhòra.

5 Agus bithidh fios aig na h-Eiphitich gur mise an Tighearna[j], 'n uair a shìneas mi mach mo làmh air an Eiphit, agus a bheir mi mach clann Israeil o *bhi* 'n am measg.

6 Agus rinn Maois agus Aaron mar a dh'àithn an Tighearna dhoibh, mar sin rinn iad.

7 Agus *bha* Maois ceithir fichead bliadhna dh'aois, agus Aaron ceithir fichead agus tri bliadhna dh'aois, an uair a labhair iad ri Pharaoh.

8 Agus labhair an Tighearna ri Maois, agus ri Aaron, ag ràdh,

9 'N uair a labhras Pharaoh ribh, ag ràdh, Nochdaibh iongantas air 'ur son féin[m]; an sin their thu ri Aaron, Gabh do shlat, agus tilg sìos *i* an làthair Pharaoh, *agus* fasaidh i 'n a nathair.

10 Agus chaidh Maois agus Aaron a steach a dh'ionnsuidh Pharaoh, agus rinn iad mar sin, mar a dh'àithn an Tighearna: agus thilg Aaron sìos a shlat an làthair Pharaoh, agus an làthair a sheirbhiseach, agus rinneadh i 'n a nathair.

11 An sin ghairm Pharaoh mar an ceudna air na daoine glice[p], air an luchd-fiosachd: agus rinn mar an ceudna druidhean na h-Eiphit mar sin le'n druidheachdaibh:

12 Oir thilg iad sìos gach duine a shlat, agus rinneadh iad 'n an nathraichibh: ach shluig slat Aaroin suas an slata-san.

13 Agus chruaidhicheadh cridhe Pharaoh, air chor as nach d'éisd e riu; mar a thubhairt an Tighearna[q].

14 Agus thubhairt an Tighearna ri Maois, Chruaidhicheadh cridhe Pharaoh[r], tha e 'diùltadh leigeadh leis an t-sluagh falbh[s].

15 Imich-sa dh'ionnsuidh Pharaoh 's a' mhaduinn, feuch, tha e 'dol a mach a

R.C. 1491.

[a] rann 12
[b] rann 10
[c] caib. 3. 18
[d] caib. 8. 1
[e] Salm 82. 6
Eoin 10. 35
[f] rann 5
1 Sam. 17. 46
1 Ri. 20. 28
2 Ri. 19. 19
Ese. 29. 9
30. 8
38. 23
[g] caib. 6. 29
[h] Salm 78. 44
105. 29
Tais. 8. 8
16. 4-6
[i] caib. 11. 9
[j] caib. 14. 4, 18
Salm 9. 16
[k] caib. 17. 5
Air. 20. 11
[l] rann 18
[m] Mat. 12. 39
Eoin 2. 18
[n] 2 Tim. 3. 8
[o] Isa. 26. 11
Ier. 5. 3
36. 24
Hag. 1. 5
[p] Dan. 2. 2
2 Tim. 3. 8
[q] rann 4
[r] caib. 8. 15
10. 1, 27
[s] Ier. 8. 5
Eabh. 12. 25

dh'ionnsuidh an uisge, agus seasaidh tu 'n a choinneamh air bruaich na h-aimhne; agus an t-slat a thionndaidheadh 'n a nathair[b], gabhaidh tu a'd' làimh.

16 Agus their thu ris, Chuir an Tighearna, Dia nan Eabhruidheach[c] mise a d'ionnsuidh, ag ràdh, Leig le m' shluagh imeachd[d], a chum as gu-n dean iad seirbhis dhomhsa 's an fhàsach: agus, feuch, gus a so cha b'àill leat éisdeachd.

17 Mar so tha'n Tighearn' ag ràdh, Ann an so aithnichidh tu gur mise an Tighearna[f]: feuch, buailidh mi leis an t-slait a *tha* 'am làimh, na h-uisgeachan a *tha* 's an amhainn, agus tionndaidhear iad gu fuil[h].

18 Agus gheibh an t-iasg a *tha* 's an amhainn bàs, agus lobhaidh an amhainn: agus bithidh gràin air na h-Eiphitich uisge òl as an amhainn.

19 Agus labhair an Tighearna ri Maois, Abair ri Aaron, Gabh do shlat, agus sìn a mach do làmh air uisgeachaibh na h-Eiphit, air an aimhnichibh, air an sruthaibh, agus air an lochaibh, agus air uile chomh-chruinneachadh an uisgeacha, chum as gu-m fàs iad 'n am fuil: agus bithidh fuil air feadh tìre na h-Eiphit uile, araon ann an *soithichibh* fiodha, agus ann *an soithichibh* cloiche.

20 Agus rinn Maois agus Aaron mar sin, a réir mar a dh'àithn an Tighearn', agus thog e suas an t-slat, agus bhuail e na h-uisgeachan a *bha* 's an amhainn[k], ann an sealladh Pharaoh, agus ann an sealladh a sheirbhiseach: agus thionndaidheadh na h-uisgeachan uile a *bha* 's an amhainn, gu fuil.

21 Agus fhuair an t-iasg a *bha* 's an amhainn bàs: agus lobh an amhainn, agus cha b'urrainn na h-Eiphitich uisge òl as an amhainn[l], agus bha'n fhuil ann an tìr na h-Eiphit uile.

22 Agus rinn druidhean na h-Eiphit mar sin le'n druidheachdaibh[n]: agus chruaidhicheadh cridhe Pharaoh, agus cha d'éisd e riu, mar a thubhairt an Tighearn'.

23 Agus phill Pharaoh, agus chaidh e d'a thigh: agus cha do shocraich e a chridhe air so cuideachd[o].

24 Agus chladhaich na h-Eiphitich uile timchioll na h-aimhne air son uisge r'a òl: oir cha b'urrainn iad òl a dh'uisge na h-aimhne.

25 Agus choimhlionadh seachd làithean an déigh do'n Tighearn' an amhainn a bhualadh.

CAIB. VIII.

2 *Losgainn air an cur do'n Eiphit.* 16 *An dus-lach a' fàs 'n a mhialaibh.* 20 *Sgaoth chuileag air feadh na tìre.* 32 *Chruaidhich Pharaoh a chridhe.*

AGUS thubhairt an Tighearna ri Maois, Falbh a dh'ionnsuidh Pharaoh, agus abair ris, Mar so tha'n Tighearn' ag ràdh,

Leig le m' shluagh imeachd, a chum as
gu-n dean iad seirbhis dhomh.
2 Agus ma dhiùltas tu *'n* leigeadh air
falbh, feuch, buailidh mi do chrìochan
uile le losgannaibh :
3 Agus brùchdaidh an amhainn a mach
losgainn, agus théid iad suas, agus thig
iad a steach do d' thigh, agus do d'
sheòmar-leapach, agus air uachdar do
leapach, agus do thigh do sheirbhiseach,
agus air do shluagh, agus do d'àmhuinn-
ibh, agus do d'amair-fhuinidh.
4 Agus théid na losgainn suas ort féin,
agus air do shluagh, agus air do sheirbh-
isich uile.
5 Agus thubhairt an Tighearna ri Maois,
Abair ri Aaron, Sin a mach do làmh le
d' shlait os ceann nan aimhnichean, os
ceann nan allt, agus os ceann nan lochan ;
agus thoir air na losgannaibh dol suas air
talamh na h-Eiphit.
6 Agus shìn Aaron a mach a làmh os
ceann uisgeacha na h-Eiphit ; agus chaidh
na losgainn suas[d], agus chòmhdaich iad
talamh na h-Eiphit,
7 Agus rinn na druidhean mar sin le 'n
druidheachdaibh, agus thug iad suas losg-
ainn air talamh na h-Eiphit.
8 An sin ghairm Pharaoh air Maois
agus air Aaron, agus thubhairt e, Guidh-
ibh air an Tighearna[e] gu-n toir e air falbh
na losgainn uam féin, agus o m' shluagh ;
agus leigidh mise leis an t-sluagh
imeachd, a chum as gu-n ìobair iad do'n
Tighearna.
9 Agus thubhairt Maois ri Pharaoh,
Dean uaill tharum : c'uin[1] a ghuidheas
mi air do shon, agus air son do sheirbh-
iseach, agus air son do shluaigh, gu-n
cuirear as do na losgannaibh uait féin,
agus o d' thighean ; air chor as gu mair
iad a mhàin 's an amhainn ?
10 Agus thubhairt esan, Am màireach.
Agus thubhairt e, *Bitheadh e* a réir
d' fhocail ; a chum as gu-m bi fios agad
nach *'eil* neach ann cosmhuil ris an Tigh-
earn' ar Dia[g].
11 Agus falbhaidh na losgainn uait féin,
agus o d' thighean, agus o d' sheirbhisich,
agus o d' shluagh ; a mhàin 's an amhainn
mairidh iad.
12 Agus chaidh Maois agus Aaron a
mach o Pharaoh ; agus dh'éigh[h] Maois
ris an Tighearn' a thaobh nan losgann, a
thug e an aghaidh Pharaoh.
13 Agus rinn an Tighearn' a réir focail
Mhaois[j] : agus bhàsaich na losgainn as na
tighean, as na bailtibh, agus as na mach-
raichibh.
14 Agus chruinnich iad r'a chéile 'n an
dùnaibh iad ; agus lobh an tìr.
15 Ach an uair a chunnaic Pharaoh gu-n
robh fois ann, chruaidhich e a chridhe[m],
agus cha d'éisd e riu, mar a thubhairt an
Tighearna[n].
16 Agus thubhairt an Tighearna ri
Maois, Abair ri Aaron, Sin a mach do

R.C. 1491.

[a] Salm 105. 31
[b] Gen. 41. 8
Isa. 19. 12
47. 12
Dan. 2. 10
[c] 1 Sam. 6. 3, 9
Salm 8. 3
Mat. 12. 28
Luc. 11. 20
[d] Salm 78. 45
105. 30
Tais. 16. 13
[e] caib. 9. 28
10. 17
Air. 21. 7
1 Ri. 13. 6
Gnio. 8. 24
[f] caib. 9. 4, &c.
10. 23
11. 6, 7
12. 13
[1] *fa chomh-air ciod an t-àm.*
[2] *saorsa.*
[3] no, *air cheann an là màir-each.*
[g] Deut. 32. 31
33. 26
2 Sam. 7. 22
1 Each. 17. 20
Salm 83. 18
86. 8
Isa. 40. 25
46. 9
Ier. 10. 6, 7
[4] no, *mhill-eadh.*
[h] Seum. 5. 16, 18
[i] Gen. 43. 32
46. 34
Deut. 7. 25
12. 31
1 Ri. 11. 5-7
2 Ri. 23. 13
[j] Deut. 34. 10-12
[k] caib. 3. 18
[l] caib. 34. 11
Lebh. 10. 1
Mat. 28. 20
[m] caib. 7. 4
[n] Ecs. 8. 11
[o] rann 8
caib. 9. 28
1 Ri. 13. 6

shlat, agus buail duslach na talmhainn, a
chum gu-m fàs e 'n a mhialaibh air feadh
tìre na h-Eiphit uile.
17 Agus rinn iad mar sin ; oir shìn Aaron
a mach a làmh le 'shlait, agus bhuail e
duslach na talmhainn, agus rinneadh e
'n a mhialaibh[a] air duine agus air ainmh-
idh : rinneadh uile dhuslach na talmhainn
'n a mhialaibh air feadh tìre na h-Eiphit
uile.
18 Agus rinn na druidhean mar sin le'n
druidheachdaibh a thoirt a mach mhial,
ach cha b'urrainn iad[b] : agus bha mialan
air duine agus air ainmhidh.
19 An sin thubhairt na druidhean ri
Pharaoh, *'S e* meur Dhé a th'ann[c] : agus
chruaidhicheadh cridhe Pharaoh, agus
cha d'éisd e riu ; mar a thubhairt an
Tighearna.
20 Agus thubhairt an Tighearna ri
Maois, Eirich suas gu moch 's a' mhaduinn,
agus seas an làthair Pharaoh, (feuch, tha
e 'teachd a mach a dh'ionnsuidh an uisge)
agus abair ris, Mar so tha'n Tighearn' ag
ràdh, Leig le m' shluagh imeachd, a chum
as gu-n dean iad seirbhis dhomh.
21 Ach mur leig thu le m' shluagh im-
eachd, feuch, cuiridh mi sgaoth chuileag
ort féin, agus air do sheirbhisich, agus air
do shluagh, agus ann ad thighean : agus
lìonar tighean nan Eiphiteach leis an
sgaoth chuileag, agus mar an ceudna an
talamh air *am bheil* iad.
22 Agus cuiridh mi air leth, air an là
sin féin, fearann Ghosein[f], anns am bheil
mo shluagh a chòmhnuidh, air chor as
nach bi cuileagan sam bith an sin ; a chum
as gu-m bi fios agad gur mise an Tighearn'
ann am meadhon na talmhainn.
23 Agus cuiridh mi dealachadh[2] eadar
mo shluagh-sa agus do shluagh-sa : air an
là màireach[3] bithidh an comharadh so.
24 Agus rinn an Tighearna mar sin :
agus thàinig sgaoth anabarrach chuileag
do thigh Pharaoh, agus do thighean a
sheirbhiseach, agus do thìr na h-Eiphit
uile : thruailleadh[4] an talamh a thaobh
nan cuileag.
25 Agus ghairm Pharaoh air Maois agus
air Aaron, agus thubhairt e, Rachaibh,
ìobraibh d'ur Dia 's an tìr.
26 Agus thubhairt Maois, Cha-n 'eil e
iomchuidh *sinn* a dheanamh mar sin ; oir
ìobraidh sinn gràineileachd nan Eiphit-
each[i] do'n Tighearn' ar Dia. Feuch, an
ìobair sinne gràineileachd nan Eiphiteach
fa chomhair an sùl, agus nach clach iad
sinn ?
27 Théid sinn astar thri làithean[k] do'n
fhàsach, agus ìobraidh sinn do'n Tighearn'
ar Dia, mar a dh'àithneas e dhuinn[l].
28 Agus thubhairt Pharaoh, Leigidh mi
dhuibh imeachd, a chum as gu-n ìobair
sibh do'n Tighearna 'ur Dia 's an fhàsach ;
ach na rachaibh ro fhad air astar : guidh-
ibh air mo shonsa[o].
29 Agus thubhairt Maois, Feuch, théid

mise mach uait, agus guidhidh mi air an
Tighearna gu-m falbh na cuileagan o Pha-
raoh, o 'sheirbhisich, agus o 'shluagh, am
màireach: ach na buineadh Pharaoh gu
cealgach tuilleadh[c], ann an diùltadh leig-
eadh do'n t-sluagh dol a dh'iobradh do'n
Tighearna.
30 Agus chaidh Maois a mach o Pharaoh,
agus ghuidh e air an Tighearna.
31 Agus rinn an Tighearn' a réir focail
Mhaois; agus chuir e air falbh na cuil-
eagan o Pharaoh, o 'sheirbhisich, agus o
'shluagh: cha d'fhan a h-aon.
32 Agus chruaidhich Pharaoh a chridhe[e]
air an àm so mar an ceudna, agus cha do
leig e leis an t-sluagh imeachd.

CAIB. IX.

1 *Plàigh mhòr air an spréidh.* 8 *Neasgaid ghràineil air duine agus air ainmhidh.* 22 *Clach-mheallain mhilltеach 's an tìr.*

AGUS thubhairt an Tighearna ri Maois,
Falbh a steach a dh'ionnsuidh Pha-
raoh, agus innis da, Mar so tha'n Tigh-
earna, Dia nan Eabhruidheach ag ràdh,
Leig le m' shluagh imeachd, a chum as
gu-n dean iad seirbhis dhomh:
2 Oir ma dhiùltas tu leigeadh *leo*
imeachd, agus gu-n cum thu iad fathast,
3 Feuch, bithidh làmh an Tighearn' air
do spréidh a *tha* 's a' mhachair, air na
h-eich, air na h-asail, air na càmhalaibh,
air a' chrodh, agus air na caoraich:
bithidh plàigh ro mhòr ann.
4 Agus cuiridh an Tighearna dealachadh
eadar spréidh Israeil, agus spréidh na h-
Eiphit: agus cha-n fhaigh a bheag bàs a
dh'aon *ni a's* le cloinn Israeil.
5 Agus shuidhich an Tighearn' àm, ag
ràdh, Am màireach ni an Tighearn' an ni
so 's an tìr.
6 Agus rinn an Tighearn' an ni sin air
an là màireach, agus fhuair spréidh na h-
Eiphit uile bàs[n]: ach de spréidh chloinn
Israeil cha d'fhuair a h-aon bàs.
7 Agus chuir Pharaoh *teachdaire* uaith,
agus, feuch, cha robh eadhon a h-aon de
spréidh nan Israeleach marbh. Agus
chruaidhicheadh cridhe Pharaoh, agus cha
do leig e an sluagh air falbh.
8 Agus thubhairt an Tighearna ri Maois,
agus ri Aaron, Gabhaibh dhuibh féin làn
'ur glac de luaith an teallaich, agus crath-
adh Maois i ri nèamh ann an sealladh
Pharaoh.
9 Agus bithidh i 'n a duslach mìn air
feadh tìre na h-Eiphit uile, agus bithidh
i 'n a neasgaid[q] a' briseadh a mach 'n a
bolgaibh air duine, agus air ainmhidh, air
feadh tìre na h-Eiphit uile.
10 Agus ghabh iad luath an teallaich,
agus sheas iad an làthair Pharaoh, agus
chrath Maois i ri nèamh: agus rinneadh
i 'n a neasgaid a' briseadh a mach 'n a
bolgaibh air duine, agus air ainmhidh.
11 Agus cha b'urrainn na druidhean
seasamh an làthair Mhaois air son na neasg-

R.C. 1491.

[a] Isa. 47. 12, 14
[b] Salm 81. 11
[c] Salm 78. 34-37
Ier. 42. 20
[d] caib. 4. 21
[e] rann 15
caib. 4. 21
Ròm. 2. 5
[f] Lebh. 26. 18
Deut. 28. 15
29. 20
32. 39
1 Sam. 4. 8
Ier. 19. 8
Tais. 18. 8
22. 18
[g] Gnà. 2. 22
[1] *thug mi ort seasamh.*
[h] Gnà. 16. 4
Ròm. 9. 17
1 Pead. 2. 8
[i] Iob 9. 4
15. 25, 26
[j] 1 Ri. 19. 2
20. 6
[k] Salm 83. 15
[l] rann 25
[m] Gnà. 16. 20
22. 3
[n] Salm 78. 50
[o] caib. 7. 23
[p] Ios. 10. 11
1 Sam. 12. 17, 18
Iob 38. 22
Salm 18. 13
78. 47
105. 32
Isa. 30. 30
Ese. 28. 22
Tais. 8. 7
[q] Deut. 28. 27
Iob 2. 7
Tais. 16. 2

aid[a]; oir bha an neasgaid air na druidh-
ibh, agus air na h-Eiphitich uile.
12 Agus chruaidhich an Tighearna cridhe
Pharaoh, agus cha d'éisd e riu[b]; mar a
labhair an Tighearna ri Maois[d].
13 Agus thubhairt an Tighearna ri
Maois, Eirich suas gu moch 's a' mhaduinn,
agus seas an làthair Pharaoh, agus abair ris,
Mar so tha'n Tighearna, Dia nan Eabh-
ruidheach ag ràdh, Leig le m' shluagh
imeachd, a chum as gu-n dean iad seirbhis
dhomh.
14 Oir air an àm so cuiridh mise mo
phlàighean[f] uile air do chridhe-sa, agus
air do sheirbhisich, agus air do shluagh;
a chum as gu-m bi fios agad nach *'eil*
neach ann cosmhuil riumsa 's an talamh
uile.
15 Oir a nis sìnidh mi mach mo làmh,
agus buailidh mi thu féin agus do shluagh
le plàigh[g]; agus gearrar as thu o'n talamh.
16 Agus gu deimhin air son so thog mi[1]
suas thu[h], a chum as gu-n nochdainn
annad mo chumhachd agus gu-m bith-
eadh m'ainm iomraideach 's an domhan
uile.
17 Am bheil thu fathast 'g ad àrdachadh
féin[i] an aghaidh mo shluaigh, air chor as
nach leig thu leo imeachd?
18 Feuch, mu'n àm so màireach[j], bheir
mise air cloich-mheallain ro mhòir fras-
adh a nuas[k], nach robh a samhuil 's an
Eiphit, o'n là 's an do leagadh a bunachur
eadhon gus a nis.
19 Uime sin a nis cuir *fios* uait, *agus*
cruinnich do spréidh, agus gach ni a *tha*
agad 's a' mhachair; *oir* air gach duine
agus ainmhidh a gheibhear 's a' mhachair,
agus nach cruinnichear dhachaidh, thig a'
chlach-mheallain a nuas, agus gheibh iad
bàs[l].
20 An ti a ghabh eagal roimh fhocal an
Tighearna[m] am measg sheirbhiseach Pha-
raoh, thug e air a sheirbhisich agus air a
spréidh teicheadh do na tighean.
21 Agus esan nach do ghabh suim de
fhocal an Tighearna[o], dh'fhàg e a sheirbh-
isich agus a spréidh 's a' mhachair.
22 Agus thubhairt an Tighearna ri Maois,
Sìn a mach do làmh gu nèamh, chum as
gu-m bi clach-mheallain ann an tìr na
h-Eiphit uile, air duine, agus air ainmhidh,
agus air uile luibh na macharach ann an
tìr na h-Eiphit.
23 Agus shìn Maois a mach a shlat gu
nèamh; agus rinn an Tighearna tairnean-
ach agus clach-mheallain[p], agus ruith tein-
athair air uachdar na talmhainn; agus
fhras an Tighearna clach-mheallain air
tìr na h-Eiphit.
24 Mar so bha clach-mheallain ann, agus
teine measgta leis a' chloich-mheallain, ro
mhòr, aig nach robh a samhuil ann an tìr
na h-Eiphit uile, o rinneadh dùthaich
dhith.
25 Agus bhuail a' chlach-mheallain air
feadh tìre na h-Eiphit uile gach *ni* a *bha*

's a' mhachair, araon duine agus ainmhidh:
agus bhuail a' chlach-mheallain uile luibh
na macharach, agus bhris i uile chraobha
na macharach[b].
26 A mhàin ann an tìr Ghosein[c], far *an
robh* clann Israeil, cha robh clach-mheall-
ain.
27 Agus chuir Pharaoh *teachdaire* uaith,
agus ghairm e air Maois agus air Aaron,
agus thubhairt e riu, Pheacaich mi an uair
so: *tha*'n Tighearna ceart[e], agus mise
agus mo shluagh aingidh.
28 Guidhibhse air an Tighearn' (oir *is
leòir* e) nach bi tairneanach anabarrach[1]
agus clach-mheallain ann *na's mò;* agus
leigidh mise leibh falbh, agus cha-n fhan
sibh na's faide.
29 Agus thubhairt Maois ris, Co luath
's a théid mise mach as a' bhaile, sìnidh mi
mo làmhan a mach a chum an Tighearn'[h]:
agus sguiridh an tairneanach, agus cha
bhi a' chlach-mheallain ann na's mò;
chum as gu-m bi fios agad gur leis an
Tighearn' an talamh[i].
30 Ach air do shonsa, agus air son do
sheirbhiseach, tha fhios agam nach bi
eagal oirbh fathast roimh an Tighearna
Dia[k].
31 Agus bhuaileadh an lìon agus an
t-eòrna[l]; oir *bha* 'n t-eòrna fo dhéis, agus
an lìon fo fhrois.
32 Ach cha do bhuaileadh an cruith-
neachd agus an seagal: oir cha *robh* iad
air fàs suas.
33 Agus chaidh Maois a mach o Pharaoh
as a' bhaile, agus shìn e mach a làmhan
chum an Tighearn'; agus sguir an tairn-
eanach agus a' chlach-mheallain, agus
cha do dhòirteadh an t-uisge air an
talamh.
34 Agus an uair a chunnaic Pharaoh
gu-n do sguir an t-uisge, agus a' chlach-
mheallain, agus an tairneanach, pheac-
aich e fathast mar an ceudna[m], agus
chruaidhich e a chridhe, e féin agus a
sheirbhisich.
35 Agus chruaidhicheadh cridhe Pha-
raoh, agus cha do leig e clann Israeil air
falbh, mar a labhair an Tighearna le
Maois.

CAIB. X.

12 *Plàigh nan locust,* 21 *agus tiugh-dhorchadais.*
27 *Chruaidhicheadh cridhe Pharaoh.*

AGUS thubhairt an Tighearna ri Maois,
Imich a steach gu Pharaoh; oir
chruaidhich mi a chridhe[o], agus cridhe a
sheirbhiseach, a chum gu nochdainn iad
sin mo chomharaidhean 'n a làthair:
2 Agus gu-n innseadh tu ann an cluas-
aibh do mhic[p], agus mic do mhic, na
nithean a dh'oibrich mi 's an Eiphit,
agus mo chomharaidhean a rinn mi 'n am
measg; agus gu-m bi fios agaibh gur mise
an Tighearn'[s].
3 Agus chaidh Maois agus Aaron a steach
gu Pharaoh, agus thubhairt iad ris, Mar so

B.C. 1491.

a 1 Ri. 21. 29
2 Each. 7. 14
33. 12, 19
Iob 42. 6
Ier. 12. 18
Seum. 4. 10
b Salm 105. 33
c caib. 8. 22, &c.
Isa. 32. 18, 19
d Gnà. 30. 27
Tais. 9. 3
e 2 Each. 12. 6
Salm 9. 16
129. 4
145. 17
Tuir. 1. 18
Dan. 9. 14
f caib. 9. 32
Ioel 1. 4
2. 25
1 *guthanna Dhé.*
g rann. 14, 15
caib. 8. 3
h 1 Ri. 8. 38
Salm 143. 6
Isa. 1 15
i Salm 24. 1
1 Cor. 10. 26
j caib. 23. 33
Ios. 23. 13
1 Sam. 18. 21
Gnà. 29. 6
Ecl. 7. 26
k Isa. 26. 10
l Am. 4. 9
Hab. 3. 17
m 2 Each. 33. 23
36. 13
Ròm. 2. 4, 5
n caib. 7. 19
o caib. 7. 13, 14
p Deut. 4. 9
6. 20
Salm 44. 1
71. 18
78. 5
Ioel 1. 3
q Isa. 78. 26
107. 25
Mat. 8. 27
r Salm 78. 46
105. 34
s Salm 58. 11
t Ioel 2. 2

tha'n Tighearna, Dia nan Eabhruidheach
ag ràdh, Cia fhad a dhiùltas tu thu féin
ìsleachadh 'am làthair-sa[a]? Leig le m'
shluagh imeachd, chum gu-n dean iad
seirbhis dhomh:
4 Ach ma dhiùltas tu leigeadh le m'
shluagh imeachd, feuch, bheir mise am
màireach na locuist a steach do d' chrioch-
aibh[d].
5 Agus còmhdaichidh iad aghaidh na
talmhainn, air chor as nach urrainn neach
an talamh fhaicinn: agus ithidh iad
fuigheall an ni sin a théid as[f], a dh'fhanas
agaibh o'n chloich-mheallain, agus ithidh
iad gach craobh a tha 'fàs dhuibh as a'
mhachair.
6 Agus lìonaidh iad do thighean[g], agus
tighean do sheirbhiseach uile, agus tighean
nan Eiphiteach uile; ni nach faca aon chuid
d'aithriche, no aithriche d'aithrichean,
o'n là a bha iad air an talamh gus an là'n
diugh. Agus phill se e féin, agus chaidh
e mach o Pharaoh.
7 Agus thubhairt seirbhisich Pharaoh
ris, Cia fhada bhitheas an duine so 'n a
ribe dhuinne[j]? Leig leis na daoine falbh,
chum gu-n dean iad seirbhis do'n Tighearn'
an Dia: nach 'eil fhios agad fathast gu
bheil an Eiphit air a milleadh?
8 Agus thugadh Maois agus Aaron a rìs
gu Pharaoh: agus thubhairt e riu, Rach-
aibh, deanaibh seirbhis do'n Tighearna
'ur Dia: *ach* cò iad a théid?
9 Agus thubhairt Maois, Le'r n-òigridh
agus le'r daoinibh aosmhor théid sinn;
le'r mic agus le'r nigheanaibh, le'r treud-
aibh agus le'r buar théid sinn; oir *is éigin*
duinn féill *a chumail* do'n Tighearn'.
10 Agus thubhairt e riu, Gu robh an
Tighearna mar sin maille ribh, mar a leig-
eas mise leibh féin agus le'r cloinn bhig
imeachd: amhaircibh, oir *tha* olc roimh-
ibh.
11 Ni h-ann mar sin: imichibh a nis,
sibhse a tha 'n 'ur daoinibh, agus dean-
aibh seirbhis do'n Tighearn', oir *is e* so
an ni a dh'iarr sibh: Agus dh'fhuadaich-
eadh a mach iad á làthair Pharaoh.
12 Agus thubhairt an Tighearna ri
Maois, Sìn a mach do làmh[n] thar tìr na
h-Eiphit, air son nan locust, a chum as
gu-n tig iad suas air tìr na h-Eiphit, agus
gu-n ith iad uile luibh na talmhainn
eadhon gach ni a dh'fhàg a' chlach-
mheallain.
13 Agus shìn Maois a mach a shlat thar
tìr na h-Eiphit, agus thug an Tighearna
gaoth an ear air an tìr ré an là sin uile,
agus ré na h-oidhche uile: *agus* 's a'
mhaduinn thug a' ghaoth an ear a steach
na locuist[q].
14 Agus chaidh na locuist suas thar tìr
na h-Eiphit uile[r], agus dh'fhan iad ann
an criochaibh na h-Eiphit uile, gu ro
dhiùbhalach; rompa cha robh riamh an
leithide de locuist[t], agus 'n an déigh cha
bhi an leithidean.

15 Oir chòmhdaich iad aghaidh na talmhainn uile, air chor as gu-n do dhorchnicheadh an talamh; agus dh'ith iad uile luibh na talmhainn, agus uile mheas nan craobh, 'a dh'fhag a' chlach-mheallain: agus cha d' fhàgadh ni sam bith glas 's na craobhan, no ann an luibhean na macharach ann an tìr na h-Eiphit uile.

16 An sin ghairm Pharaoh air Maois agus air Aaron le cabhaig, agus thubhairt e, Pheacaich mi an aghaidh an Tighearna 'ur Dé, agus 'n 'ur n-aghaidh-se[b].

17 A nis uime sin maith, guidheam ort, mo pheacadh a mhàin an uair so[c], agus guidhibh air an Tighearna, 'ur Dia gu-n toir e air falbh uam a mhàin am bàs so.

18 Agus chaidh e mach o Pharaoh, agus ghuidh e air an Tighearn'.

19 Agus thionndaidh an Tighearna gaoth an iar ro làidir, a thug air falbh na locuist, agus a thilg iad 's a' mhuir ruaidh[f]: cha d'fhan aon locust ann an crìochaibh na h-Eiphit uile.

20 Ach chruaidhich an Tighearna cridhe Pharaoh, agus cha do leig e air falbh clann Israeil.

21 Agus thubhairt an Tighearna ri Maois, Sìn a mach do làmh gu nèamh, agus bithidh dorchadas air feadh tìre na h-Eiphit[i], eadhon dorchadas *a* dh' fheudar a laimhseachadh.

22 Agus shìn Maois a mach a làmh gu nèamh: agus bha tiugh-dhorchadas ann an tìr na h-Eiphit uile ré thri làithean.

23 Cha-n fhaca h-aon diubh a chéile, ni mò a dh' éirich neach o 'àite ré thri làithean: ach bha aig cloinn Israeil uile solus 'n an àitibh-còmhnuidh[l].

24 Agus ghairm Pharaoh air Maois, agus thubhairt e, Rachaibhse, deanaibh seirbhis do'n Tighearn'; a mhàin fanadh 'ur treudan agus 'ur buar: rachadh 'ur clann bheag mar an ceudna maille ribh.

25 Agus thubhairt Maois, Feumaidh tu, mar an ceudna, ìobairtean a thoirt duinn, agus tabhartais-loisgte, chum as gu-n ìobair sinn do'n Tighearn' ar Dia.

26 Agus, mar an ceudna, théid ar spréidh maille ruinn[n]; cha-n fhàgar ionga 'n ar déigh, oir is éigin duinn gabhail diubh gu seirbhis a dheanamh do 'n Tighearn' ar Dia; agus cha-n 'eil fhios againn cia leis a ni sinn seirbhis do 'n Tighearna, gus an tig sinn an sin.

27 Ach chruaidhich an Tighearna cridhe Pharaoh[q], agus cha leigeadh e leo imeachd.

28 Agus thubhairt Pharaoh ris, Imich a mach uam; thoir an aire dhuit féin, na faic m'aghaidh na 's mò[r]; oir 's an là sin anns am faic thu m'aghaidh, gheibh thu bàs.

29 Agus thubhairt Maois, Labhair thu gu maith; [s]cha-n fhaic mi d'aghaidh na 's mò.

R.C. 1491.

[a] caib. 12. 31-39
[b] caib. 9. 27
[c] 1 Ri. 13. 6; Isa. 26. 16
[d] caib. 12. 36; Salm 106. 46
[e] 2 Sam. 7. 9; Est. 9. 4; Tais. 3. 9
[f] Ioel 2. 20
[g] Iob 34. 20; Mic. 2. 10; Sech. 14. 3
[h] Am. 4. 10
[i] Salm 35. 6; 105. 28; Gnà. 4. 19; Ecl. 2. 14; 6. 4; Isa. 8. 22
[j] caib. 12. 30; Am. 5. 17
[k] Ios. 10. 21
[l] Isa. 42. 16; Col. 1. 13; 1 Pead. 2. 9
[m] caib. 12. 31, 33
[1] *teas feirge.*
[n] Hos. 5. 6; Sech. 14. 20
[o] caib. 7. 3
[p] caib. 10. 20, 27; 34. 18; Deut. 16. 3
[q] rann. 1, 20; caib. 14. 4, 8
[r] 2 Each. 16. 10; 25. 16; Am. 7. 13
[s] Eabh. 11. 27

CAIB. XI.

1 Iarrtus Dhé do na h-Israelich gu-n gabhadh iad seudan òir agus airgid o'n coimhearsnaich. 4 Tha Maois a' toirt fios do Pharaoh gu-m faigheadh gach ceud-ghin 's an Eiphit bàs.

AGUS thubhairt an Tighearna ri Maois, Bheir mi aon phlàigh fathast air Pharaoh, agus air an Eiphit; an déigh sin leigidh e leibh imeachd as a so: an uair a leigeas e leibh imeachd, gu cinnteach fuadaichidh e mach as a so sibh gu h-iomlan[a].

2 Labhair a nis ann an cluasaibh an t-sluaigh, agus iarradh gach duine o 'choimhearsnach, agus gach bean o 'banachoimhearsnaich, seudan airgid, agus seudan òir.

3 Agus thug an Tighearna deadh-ghean do'n t-sluagh ann an sùilibh nan Eiphiteach[d]: Mar an ceudna, *bha*'n duine Maois ro mhòr ann an tìr na h-Eiphit[e], ann an sùilibh sheirbhiseach Pharaoh, agus ann an sùilibh an t-sluaigh.

4 Agus thubhairt Maois, Mar so tha'n Tighearn' ag ràdh, Mu mheadhon-oidhche théid mi mach[g] do mheadhon na h-Eiphit.

5 Agus gheibh gach ceud-ghin ann an tìr na h-Eiphit bàs[h], o cheud-ghin Pharaoh, a tha 'n a shuidhe air a rìgh-chaithir, eadhon gu ceud-ghin na ban-tràille a *tha* air cùl a' mhuilinn, agus uile cheud-ghin nan ainmhidhean.

6 Agus bithidh éigheach[j] mhòr ann an tìr na h-Eiphit uile, nach robh riamh a leithid ann, cha mhò bhitheas a leithid ann tuilleadh.

7 Ach an aghaidh aoin de chloinn Israeil cha charuich madadh a theanga[k], aon chuid an aghaidh duine no ainmhidh; chum as gu-m bi fios agaibh cionnus a chuireas an Tighearna dealachadh eadar na h-Eiphitich agus Israel.

8 Agus thig iad sin do sheirbhisich uile sìos a 'm ionnsuidh-sa[m], agus cromaidh siad iad féin domh, ag ràdh, Imich a mach, agus an sluagh uile a tha 'g ad leantuinn; agus an déigh sin théid mi mach: agus chaidh e mach o Pharaoh ann an corruich mhòir[1].

9 Agus thubhairt an Tighearna ri Maois, Cha-n éisd Pharaoh ribh, a chum as gu meudaichear m'iongantais ann an tìr na h-Eiphit[o].

10 Agus rinn Maois agus Aaron na h-iongantais sin uile ann am fianuis Pharaoh: agus chruaidhich an Tighearna cridhe Pharaoh[p], agus cha do leig e le cloinn Israeil imeachd as a dhùthaich.

CAIB. XII.

3 A' chàisg air a h-àithneadh. 29 Gach ceud-ghin ann an tìr na h-Eiphit air a mharbhadh. 31 Na h-Israelich air am fògradh as an tìr. 43 Ordugh na càisge.

AGUS labhair an Tighearna ri Maois agus ri Aaron ann an tìr na h-Eiphit, ag ràdh,

2 *Bithidh* am mìos so[a] dhuibh 'n a
thoiseach nam mìos: *bithidh* e dhuibh
'n a cheud mhìos na bliadhna.
3 Labhraibh-se ri coimhthional Israeil
uile, ag ràdh, Air an deicheamh *là* de'n
mhìos so gabhaidh iad dhoibh féin gach
duine uan[1], a réir tighe *an* aithrichean,
uan air son tighe.
4 Agus ma bhitheas an teaghlach ro
bheag air son uain, an sin gabhaidh esan
agus a choimhearsnach a's faigse d'a thigh
e, a réir àireimh nan anaman; gach
duine, a réir 'itheannaich, àirmhear leibh
air son an uain.
5 *Bithidh* 'ur n-uan gun ghaoid[c], fir-
ionn, bliadhna dh'aois; as na caoraich
no as na gabhraibh gabhaidh sibh *e*.
6 Agus gleidhidh sibh a stigh e, gu
ruig an ceathramh là deug de'n mhìos so[d]:
agus marbhaidh comh-chruinneachadh
iomlan chloinn Israeil e 's an[3] fheasgar[e].
7 Agus gabhaidh iad de'n fhuil, agus
cuiridh iad i air an dà ursainn, agus air
ard-dorus nan tighean, anns an ith iad e.
8 Agus ithidh iad an fheòil 's an oidhche
sin féin ròiste le teine, agus aran neo-
ghoirtichte[g]; maille ri *luibhean* searbha
ithidh iad e.
9 Na h-ithibh a bheag dheth amh, no
idir air a bhruicheadh ann an uisge, ach
ròiste le teine: a cheann maille r'a chos-
aibh, agus maille r'a ghrealaich.
10 Agus cha-n fhàg sibh *a bheag* dheth
gu maduinn[i]: agus na dh'fhàgar dheth
gu maduinn, loisgidh sibh le teine.
11 Agus mar so ithidh sibh e; le'r
leasruidh crioslaichte, 'ur brògan air 'ur
cosaibh, agus 'ur lorg 'n 'ur làimh: agus
ithidh sibh e le cabhaig; *is* i càisg an
Tighearn' a th'ann.
12 Oir théid mise troimh thìr na
h-Eiphit air an oidhche so, agus buailidh
mi gach ceud-ghin ann an tìr na h-Eiphit,
araon duine agus ainmhidh: agus an agh-
aidh dhiathan nan Eiphiteach uile[l] cuiridh
mi breitheanas 'an gnìomh; *is* mise an
Tighearna.
13 Agus bithidh an fhuil dhuibh mar
chomharadh air na tighean anns am *bheil*
sibh; agus an uair a chi mise an fhuil,
théid mi thairis oirbh, agus cha bhi a'
phlàigh oirbh a chum '*ur* milleadh 'n uair
a bhuaileas mi tìr na h-Eiphit.
14 Agus bithidh an là so dhuibh mar
chuimhneachan; agus gleidhidh sibh e
'n a là-féille[n] do'n Tighearn' air feadh
'ur ginealach; le ordugh sìorruidh gleidh-
idh sibh e.
15 Seachd làithean ithidh sibh aran
neo-ghoirtichte[p]; air a'cheud là féin cuiridh
sibh taois ghoirt a mach as 'ur tighean;
oir gach neach a dh'itheas aran goirtichte,
o'n cheud là gus an seachdamh là, gearrar
an t-anam sin as o Israel[r].
16 Agus air a' cheud là *bithidh agaibh*
comh-ghairm naomh[s], agus air an t-seachd-
amh là bithidh agaibh comh-ghairm

R.C. 1491.
[a] caib. 13. 4
34. 18
Deut. 16. 1
[1] *anam.*
[2] no, *meann.*
[b] caib. 23. 15
34. 18
Deut. 16. 3
[c] Lebh. 22. 19, 21
Deut. 17. 1
Mal. 1. 8, 14
1 Pead. 1. 19
[d] Lebh. 23. 6
Air. 9. 3
28. 16
Deut. 16. 1, 6
[3] *eadar an da fheasgar.*
[e] caib. 16. 12
[4] no, *meann.*
[f] Ios. 5. 10
2 Ri. 23. 31
Esr. 6. 20
Mat. 26. 18
Marc. 14. 12
Luc. 22. 7, &c.
[g] caib. 34. 25
Deut. 16. 3
1 Cor. 5. 8
[h] Lebh. 14. 6, 7
Salm 51. 7
Eabh. 9. 19
11. 28
[i] caib. 23. 18
[j] Eabh. 12. 24
[k] 2 Sam. 24. 16
Ese. 9. 4, 6
Tais. 7. 3
9. 4
[l] Air. 33. 4
Salm 82. 1
[m] caib. 13. 8, 14
Deut. 32. 7
Ios. 4. 6
Salm 78. 6
[n] Lebh. 23. 4, 5
2 Ri. 23. 21
1 Cor. 5. 8
[o] caib. 4. 31
[p] caib. 13. 6, &c.
Air. 28. 17
[q] Air. 3. 13
8. 17
33. 4
Salm 78. 51
105. 36
135. 8
136. 10
Eabh. 11. 28
[r] Air. 9. 13
[s] Air. 29. 12

naomh: obair sam bith cha deanar orra,
saor o na dh'ithear leis gach neach[1]; sin a
mhàin nithear leibh.
17 Agus cumaidh sibh *féill an* arain
neo-ghoirtichte; oir air an là sin féin thug
mise mach 'ur slòigh á tìr na h-Eiphit;
uime sin coimhididh sibh an là so 'n 'ur
ginealachaibh, le ordugh sìorruidh.
18 'S a' cheud *mhìos*, air a' cheathramh
là deug de'n mhìos 's an fheasgar, ithidh
sibh aran neo-ghoirtichte, gu ruig an ceud
là 'ar fhichead de'n mhìos 's an fheasgar.
19 Ré sheachd làithean cha-n fhaighear
taois ghoirt 'n 'ur tighean[b]: oir ge b'e
neach a dh'itheas aran goirtichte, gearrar
an t-anam sin féin as o choimhthional
Israeil, co dhiubh is coigreach e, no neach
a rugadh 's an tìr.
20 Ni air bith goirtichte cha-n ith sibh:
'n 'ur n-àitibh-còmhnuidh uile ithidh sibh
aran neo-ghoirtichte.
21 An sin ghairm Maois air seanairean
Israeil uile, agus thubhairt e riu, Tairng-
ibh a mach, agus gabhaibh dhuibh féin
uan[4], a réir 'ur teaghlaichean, agus
marbhaibh a' chàisg[f].
22 Agus gabhaidh sibh bad hìosoip,
agus tumaidh sibh *e* 's an fhuil a tha 's an
t-soitheach, agus beanaidh[h] sibh do 'n
àrd-dorus, agus do'n dà ursainn, leis an
fhuil a *tha* 's an t-soitheach: agus cha téid
a h-aon agaibh a mach air dorus a thighe
gu ruig a' mhaduinn.
23 Agus théid an Tighearna thairis a
bhualadh nan Eiphiteach; agus an uair a
chi e 'n fhuil air an àrd-dorus[j], agus air
an dà ursainn, théid an Tighearna thairis
air an dorus, agus cha léig e leis a' mhill-
teir teachd a steach do 'ur tighean gu'*r*
bualadh[k].
24 Agus gleidhidh sibh an ni so mar
ordugh dhuibh féin, agus do 'ur mic, gu
sìorruidh.
25 Agus tarlaidh, 'n uair a théid sibh
a steach do'n fhearann a bheir an Tigh-
earna dhuibh, a réir mar a gheall e, gu-n
gléidh sibh an t-seirbhis so.
26 Agus tarlaidh, 'n uair a their 'ur
clann ribh[m], Ciod *is eiall duibh* leis an
t-seirbhis so?
27 Gu-n abair sibh, So ìobairt càisge an
Tighearn', a chaidh thairis air tighean
chloinn Israeil 's an Eiphit, 'n uair a bhuail
e na h-Eiphitich, agus a shaor e ar tigh-
ean-ne. Agus chrom an sluagh iad féin,
agus rinn iad aoradh[o].
28 Agus dh'fhalbh clann Israeil, agus
rinn iad *mar so;* mar a dh'àithn an Tigh-
earna do Mhaois agus do Aaron, mar sin
rinn iad.
29 Agus air meadhon na h-oidhche sin
féin bhuail an Tighearna gach ceud-ghin
ann an tìr na h-Eiphit[q], o cheud-ghin
Pharaoh a shuidh air a rìgh-chaithir, gu
ceud-ghin a' chiomaich a *bha* ann an
slochd a' phriosain; agus gach ceud-ghin
ainmhidh.

30 Agus dh'éirich Pharaoh 's an oidhche, e féin agus a sheirbhisich uile, agus na h-Eiphitich uile; agus bha éigheach mhòr 's an Eiphit[b]: oir cha *robh* tigh anns nach *robh neach* marbh.

31 Agus ghairm e air Maois agus air Aaron[d] 's an oidhche, agus thubhairt e, Eiribh, rachaibh a mach á meadhon mo shluaigh, araon sibhse agus clann Israeil: agus rachaibh, deanaibh seirbhis do'n Tighearna, mar a thubhairt sibh.

32 Thugaibh leibh mar an ceudna 'ur treudan, agus 'ur buar, mar a thubhairt sibh, agus imichibh: agus beannaichibh mise mar an ceudna[e].

33 Agus thug na h-Eiphitich dian-sparradh do'n t-sluagh[f], a chum gu-n cuireadh iad le cabhaig a mach as an tìr iad; oir thubhairt iad, *Is daoine* marbha sinn gu léir.

34 Agus ghabh an sluagh an taois mu-n do ghoirticheadh i, an amair-fhuinidh ceangailte 'n an eudach air an guaillibh.

35 Agus rinn clann Israeil a réir focail Mhaois: agus dh'iarr iad o na h-Eiphitich seudan airgid, agus seudan òir, agus eudach.

36 Agus thug an Tighearna deadhghean do'n t-sluagh[j] ann an sùilibh nan Eiphiteach, agus thug iad 'an coingheall dhoibh: agus chreach iad na h-Eiphitich.

37 Agus dh'imich clann Israeil o Rameses gu Sucot[k], mu thimchioll sè ceud mìle fear d'an cois[l], a thuilleadh air cloinn.

38 Agus mar an ceudna chaidh iomadaidh de shluagh eile[1] suas maille riu[n], agus treudan, agus buar, ro mhòran spréidhe.

39 Agus dh'fhuin iad de'n taois a thugadh a mach as an Eiphit breacagan neo-ghoirtichte, oir cha do ghoirticheadh i; do bhrìgh gu-n d'fhuadaicheadh iad a mach as an Eiphit, agus nach b'urrainn iad fuireach, agus mar an ceudna nach do dheasaich iad biadh dhoibh féin.

40 A nis *b'i aimsir* cuairte chloinn Israeil, a bha iad a chòmhnuidh 's an Eiphit, ceithir cheud agus deich bliadhna fichead[q].

41 Agus aig ceann nan ceithir cheud agus nan deich bliadhna fichead, air an là sin féin chaidh slòigh an Tighearn' uile mach á tìr na h-Eiphit.

42 *Is* oidhche so gu bhi air a coimhead gu h-àraidh do'n Tighearn'[t], air son an toirt-san a mach á tìr na h-Eiphit: so an oidhche sin gu bhi air a coimhead do'n Tighearna le cloinn Israeil uile 'n an ginealachaibh.

43 Agus thubhairt an Tighearna ri Maois agus ri Aaron, So ordugh na càisge[v] cha-n ith coigreach sam bith dhith.

44 Agus gach seirbhiseach duine, a cheannaicheadh le h-airgiod, an uair a thimchioll-ghearras tu e[y], an sin ithidh e dhith.

R.C. 1491.
[a] Lebh. 22. 10
Eph. 3. 12
[b] caib. 11. 6
Gnà. 21. 13
Am. 5. 17
Mat. 25. 6
Seum. 2. 13
[c] Air. 9. 12
[d] caib. 11. 1
[e] Gen. 27. 34
[f] Salm 105. 38
[g] Air. 9. 14
15. 15, 16
Gal. 3. 28
Col. 3. 11
[h] rann 41
[i] caib. 6. 26
[j] Gen. 39. 21
caib. 3. 21
11. 3
[k] Air. 33. 3, 5
[l] Air. 1. 46
11. 21
[m] rann 12
caib. 22. 29
34. 19
Air. 3. 13
Deut. 15. 19
Luc. 2. 23
[1] *coimeasg mòr.*
[n] Air. 11. 4
[o] caib. 12. 42
[p] caib. 23. 15
Deut. 16. 1-3
[q] Gen. 15. 13
Gnio. 7. 6
Gal. 3. 17
[r] Gen. 17. 8
22. 16
[s] caib. 12. 15
[t] Deut. 16. 1, 6
[u] caib. 12. 19
[v] Air. 9. 14
[w] caib. 12. 26
rann 14
[x] rann 16
Deut. 6. 8
11. 18
Gnà. 1. 9
6. 21
Dan. 8. 6
[y] Gen. 17. 12

45 Cha-n ith coigreach[a], no seirbhiseach tuarasdail dhith.

46 Ann an aon tigh ithear i: cha ghiùlain thu 'bheag de'n fheòil a mach as an tigh; cha mhò a bhriseas sibh cnàimh dhith[c].

47 Ni coimhthional Israeil uile sin.

48 Agus an uair a bhitheas coigreach air chuairt maille riut, agus a chumas e a' chàisg do'n Tighearna, timchiollghearrar gach firionnach aige, agus an sin thigeadh e am fagus g' a cumail, agus bithidh e mar neach a rugadh 's an tìr: ach cha-n ith neach sam bith neo-thimchioll-ghearrta dhith.

49 Bithidh an t-aon lagh aige-san a rugadh 's an tìr, agus aig a' choigreach a tha air chuairt 'n 'ur measg[g].

50 Mar so rinn clann Israeil uile; mar a dh'àithn an Tighearna do Mhaois agus do Aaron, mar sin rinn iad.

51 Agus, air an là sin féin[h], thug an Tighearna mach clann Israeil á tìr na h-Eiphit, a réir an slògh[i].

CAIB. XIII.

1 Gach ceud-ghin air a naomhachadh do'n Tighearna. 3 Dh'orduicheadh cuimhne na càisge. 21 Clann Israeil air an treòrachadh le Dia air an slighe le meall neoil 's an là, agus le meall teine 's an oidhche.

AGUS labhair an Tighearna ri Maois, ag ràdh,

2 Naomhaich dhomhsa gach ceud-ghin[m], ge b'e air bith a dh'fhosglas a' bhrù am measg chloinn Israeil, eadar dhuine agus ainmhidh; *is* leamsa e.

3 Agus thubhairt Maois ris an t-sluagh, Cuimhnichibh an là so[o], air an d'thàinig sibh a mach as an Eiphit, á tigh na daorsa; oir le làimh thréin thug an Tighearn' a mach sibh as a sin: agus cha-n ithear aran goirtichte.

4 Air an là 'n diugh thàinig sibh a mach, ann am mìos Abib[p].

5 Agus an uair a bheir an Tighearna steach thu do thìr nan Canaanach, agus nan Hiteach, agus nan Amorach, agus nan Hibheach, agus nan Iebusach, a mhionnaich e do d' aithrichibh gu-n tugadh e dhuit[r], fearann a' sruthadh le bainne agus le mil, an sin coimhididh tu an t-seirbhis so anns a' mhìos so.

6 Seachd làithean ithidh tu aran neo-ghoirtichte[s], agus air an t-seachdamh là *bithidh* féill do'n Tighearna.

7 Ithear aran neo-ghoirtichte seachd làithean; agus cha-n fhaicear aran goirtichte agad[u], agus cha mhò a chithear taois ghoirt agad ann ad chrìochaibh uile.

8 Agus innsidh tu do d' mhac 's an là sin[w], ag ràdh, *Nithear so* air sgàth 'an ni sin *a* rinn an Tighearna dhomhsa, 'n uair a thàinig mi mach as an Eiphit.

9 Agus bithidh e dhuit mar chomharadh[x] air do làimh, agus mar chuimhneachan eadar do shùilibh, a chum gu-m bi lagh

an Tighearn' ann ad bheul: oir le làimh
thréin thug an Tighearna mach thu as an
Eiphit.
10 Air an aobhar sin coimhididh tu an
t-ordugh so 'n a thràth féin[a] o bhliadhna
gu bliadhna.
11 Agus an uair a bheir an Tighearna
steach thu do thìr nan Canaanach mar a
mhionnaich e dhuit-sa, agus do d'aith-
richibh, agus a bheir e dhuit e,
12 An sin cuiridh tu air leth do'n Tigh-
earna gach ni a dh'fhosglas a' bhrù, agus
gach ceud-ghin a thig o ainmhidh a's
leatsa; *buinidh iadsan a tha* firionn *'n am
measg* do'n Tighearna.
13 Agus gach ceud-ghin asail fuasgailidh
tu le h-uan[2]; agus mur fuasgail thu *e*, an
sin brisidh tu 'amhach: agus gach ceud-
ghin duine am measg do chloinne fuasg-
ailidh tu.
14 Agus an uair a dh'fheòraicheas do
mhac dhiot[f] 's an aimsir ri teachd[3], ag
ràdh, Ciod e so? an sin their thu ris, Le
làimh thréin thug an Tighearna mach sinn
as an Eiphit, á tigh na daorsa:
15 Agus an uair a chruaidhich Pharaoh
e féin, agus nach b'àill leis ar leigeadh
air falbh, an sin mharbh an Tighearna
gach ceud-ghin ann an tìr na h-Eiphit,
araon ceud-ghin duine, agus ceud-ghin
ainmhidh; air an aobhar sin, ìobraidh mi
do'n Tighearna gach ni a dh'fhosglas a'
bhrù, *ma 's* firionn *iad*, ach uile cheud-
ghin mo chloinne fuasgailidh mi.
16 Agus bithidh e mar chomharadh
air do làimh, agus mar eudanan eadar
do shùilibh; oir le làimh thréin[i]
thug an Tighearna a mach sinn as an
Eiphit.
17 Agus eadhon an uair a leig Pharaoh
do'n t-sluagh imeachd, cha do threòraich
Dia iad *air* slighe tìre nam Philisteach,
ged *bha* sin aithghearr; oir thubhairt
Dia, Air eagal gu-m bi aithreachas air an
t-sluagh an uair a chi iad cogadh[k], agus
gu-m pill iad do'n Eiphit[l].
18 Ach threòraich Dia an sluagh mu'n
cuairt[m], air slighe fàsaich na mara ruaidhe:
agus chaidh clann Israeil a suas ann an
ordugh catha á tìr na h-Eiphit.
19 Agus thug Maois cnàmhan Ioseiph
leis: oir ghabh e mionnan teann de
chloinn Israeil, ag ràdh, Gu cinnteach
amhaircidh Dia oirbhse[o], agus bheir sibh
suas mo chnàmhan leibh as a so.
20 Agus dh'imich iad o Shucot[p], agus
champaich iad ann an Etam, ann an
iomall an fhàsaich.
21 Agus chaidh an Tighearna rompa
's an là ann am meall neoil[r], a chum an
treòrachadh air an t-slighe, agus 's an
oidhche ann am meall teine, a thoirt
soluis doibh; gu imeachd a là agus a
dh'oidhche.
22 Cha d' thug e air falbh am meall
neoil 's an là, no am meall teine 's an
oidhche, á làthair an t-sluaigh.

B.C. 1491.

a caib. 12. 14, 44
b Air. 33. 7
c Ier. 44. 1
1 no, *air an ribeadh*.
d Salm 3. 2; 71. 11; Ier. 20. 10, 11
2 no, *meann*.
e caib. 4. 21, &c.
f Deut. 6. 20; Ios. 4. 6, 21
3 *am màireach*.
g Salm 105. 26
h caib. 15. 4
i Deut. 26. 8
j Air. 33. 3; Deut. 26. 8
k caib. 14. 11, 12; Air. 14. 1-4
l Deut. 17. 16
m Deut. 32. 10
n Ios. 24. 7; Neh. 9. 9; Salm 34. 17; 106. 44; 107. 6
o Gen. 50. 25; Ios. 24. 32; Gnio. 7. 16
p Air. 33. 6
q caib. 5. 21; 6. 9
r Air. 9. 15-23; 10. 34; 14. 24; Deut. 1. 33; Neh. 9. 12, 19; Salm 78. 14; 99. 7; 105. 39; Isa. 4. 5; 1 Cor. 10. 2; Tais. 10. 1
s Air. 14. 9; Deut. 20. 3; 2 Ri. 6. 16; 2 Each. 20. 15, 17; Salm 27. 1, 2; 46. 1-3; Isa. 41. 10-14

CAIB. XIV.

1 *Chaidh Pharaoh 'an tòir air cloinn Israeil.*
10 *Rinn iadsan gearan an aghaidh Mhaois.*
13 *Thug esan comh-fhurtachd dhoibh.* 21
*Chaidh iad troimh 'n mhuir ruaidh. Bàth-
adh na h-Eiphitich.*

AGUS labhair an Tighearna ri Maois,
ag ràdh,
2 Labhair ri cloinn Israeil, gu-m pill
iad, agus gu-n campaich iad fa chomhair
Phihahiroit[b], eadar Migdol[c] agus an
fhairge, fa chomhair Bhaal-sephoin; fa
choinneamh-san campaichidh sibh làimh
ris an fhairge.
3 Oir their Pharaoh mu chloinn Israeil,
Tha iad air seachran[1] 's an tìr[d], dh'iadh
am fàsach mu'n timchioll.
4 Agus cruaidhichidh mise cridhe Phar-
aoh[e], agus théid e air an tòir, agus gheibh
mise glòir a thaobh Pharaoh, agus a
shlòigh uile; agus bithidh fios aig na
h-Eiphitich gur mise an Tighearn'. Agus
rinn iad mar sin.
5 Agus dh'innseadh do rìgh na h-Eiphit
gu-n do theich an sluagh: agus thionn-
daidh cridhe Pharaoh[g], agus a sheirbhis-
each an aghaidh an t-sluaigh, agus thubh-
airt iad, Ciod e so a rinn sinn, gu-n do
leig sinn le Israel imeachd as ar seirbhis?
6 Agus bheartaich e a charbad, agus
thug e a shluagh maille ris;
7 Agus thug e leis sè ceud carbad
taghta[h], agus uile charbada na h-Eiphit,
agus ceannardan orra uile.
8 Agus chruaidhich an Tighearna cridhe
Pharaoh rìgh na h-Eiphit, agus lean e
air tòir chloinn Israeil: agus chaidh clann
Israeil a mach le làimh àird[j].
9 Ach chaidh na h-Eiphitich air an
tòir, (eich *agus* carbadan Pharaoh, agus a
mharc-shluagh, agus 'armailt uile,) agus
rug iad orra, *agus iad* a' campachadh
làimh ris an fhairge, làimh ri Pihahirot,
fa chomhair Bhaal-sephoin.
10 Agus an uair a thàinig Pharaoh am
fagus, thog clann Israeil suas an sùilean,
agus, feuch, bha na h-Eiphitich air an
tòir, agus bha eagal mòr orra[n]: agus
dh'éigh clann Israeil ris an Tighearn'.
11 Agus thubhairt iad ri Maois, An
ann a chionn nach *robh* uaighean 's an
Eiphit, a thug thu leat sinn gu bàs fhagh-
ail 's an fhàsach? C'ar son a rinn thu
so oirnn, ar tabhairt a mach as an
Eiphit?
12 Nach e so am focal a labhair sinn
riut 's an Eiphit[q], ag ràdh, Leig leinn
seirbhis a dheanamh do na h-Eiphitich?
Oir *b*'fhearr dhuinn seirbhis a dheanamh
do na h-Eiphitich na bàs fhaghail 's an
fhàsach.
13 Agus thubhairt Maois ris an t-sluagh,
Na bitheadh eagal oirbh[s], seasaibh, agus
faicibh slàinte an Tighearn', a dh'oibrich-
eas e dhuibh an diugh; oir na h-Eiphitich
a chunnaic sibh an diugh, cha-n fhaic
sibh iad a chaoidh tuilleadh.

14 Cogaidh an Tighearn' air 'ur son[a] agus fanaidh sibhse 'n 'ur tosd.

15 Agus thubhairt an Tighearna ri Maois, C'ar son tha thu 'g éigheach riumsa? Abair ri cloinn Israeil dol air an aghaidh.

16 Ach tog-sa suas do shlat, agus sìn a mach do làmh os ceann na fairge, agus sgoilt i; agus théid clann Israeil a steach ann am meadhon na fairge air *talamh* tioram.

17 Agus cruaidhichidh mise, eadhon mise, cridhe nan Eiphiteach, agus théid iad a steach 'n an déigh: agus gheibh mise glòir a thaobh Pharaoh, agus a thaobh a shlòigh uile, a thaobh a charbadan, agus a thaobh a mharc-shluaigh.

18 Agus bithidh fios aig na h-Eiphitich gur mise an Tighearna, 'n uair a gheibh mi glòir a thaobh Pharaoh, a thaobh a charbadan, agus a thaobh a mharc-shluaigh.

19 Agus dh' fhalbh aingeal an Tighearn' a chaidh roimh champ Israeil[d], agus dh'imich e 'n an déigh; agus dh'fhalbh am meall neoil o 'm beulaobh, agus sheas e air an cùlaobh.

20 Agus thàinig e eadar camp nan Eiphiteach agus camp Israeil, agus bha e 'n a neul, agus 'n a dhorchadas *dhoibh sud*, ach shoillsich e 'n oidhche *dhoibh so*, air chor as nach d'thàinig a h-aon diubh am fagus d'a chéile ré na h-oidhche.

21 Agus shìn Maois a mach a làmh os ceann na fairge, agus thug an Tighearn' air an fhairge dol *air a h-ais* le gaoith làidir o 'n ear, ré na h-oidhche sin, agus rinn e 'n fhairge 'n a *talamh* tioram[g], agus roinneadh na h-uisgeachan.

22 Agus chaidh clann Israeil a steach ann am meadhon na fairge air *talamh* tioram[i], agus *bha* na h-uisgeacha 'n am balla dhoibh air an làimh dheis, agus air an làimh chlì.

23 Agus lean na h-Eiphitich, agus chaidh iad a steach 'n an déigh gu meadhon na fairge, *eadhon* eich Pharaoh uile, a charbadan, agus a mharc-shluagh.

24 Agus ann am fàire na maidne dh'amhairc an Tighearn' air sluagh nan Eiphiteach, troimh an mheall theine agus neoil; agus chlaoidh e armailt nan Eiphiteach.

25 Agus thug e air falbh rothan an carbad, air chor as gu-n do tharruingeadh iad gu trom. Agus thubhairt na h-Eiphitich, Teicheamaid á làthair Israeil, oir tha 'n Tighearn' a' cogadh leo-san an aghaidh nan Eiphiteach.

26 Agus thubhairt an Tighearna ri Maois, Sìn a mach do làmh os ceann na fairge, chum gu-n tig na h-uisgeachan air an ais air na h-Eiphitich, air an carbadaibh, agus air am marc-shluagh.

27 Agus shìn Maois a mach a làmh os ceann na fairge, agus phill an fhairge g'a neart, an uair a shoillsich a' mhaduinn; agus theich na h-Eiphitich 'n a h-aghaidh; agus chuir an Tighearna na h-Eiphitich fodha[1] ann am meadhon na fairge.

28 Agus phill na h-uisgeachan, agus dh'fholaich iad na carbadan[b], agus am marc-shluagh, *agus* armailt Pharaoh uile, a thàinig 's an fhairge 'n an déigh: cha d'fhàgadh uiread 's a h-aon diubh.

29 Ach dh'imich clann Israeil air *talamh* tioram ann am meadhon na fairge, agus *bha* na h-uisgeacha 'n am balla dhoibh air an làimh dheis, agus air an làimh chlì.

30 Mar so shaor an Tighearn' Israel, air an là sin, á làimh nan Eiphiteach: agus chunnaic Israel na h-Eiphitich marbh air tràigh na fairge.

31 Agus chunnaic Israel an obair mhòr sin a rinn an Tighearn' air na h-Eiphitich, agus bha eagal an Tighearn' air an t-sluagh, agus chreid iad an Tighearn'[c], agus Maois a sheirbhiseach.

CAIB. XV.

1 *Laoidh Mhaois.* 22 *Tha'n sluagh a dhìth uisge.* 23 *Rinneadh uisgeacha searbh Mharah milis dhoibh.* 27 *Thàinig iad gu h-Elim.*

AN sin chan Maois agus clann Israeil an laoidh so do'n Tighearn'[e], agus labhair iad, ag ràdh, Canaidh mise do'n Tighearn', oir thug e buaidh gu glòrmhor; an t-each agus a mharcach thilg e 's an fhairge.

2 '*S* e 'n Tighearna mo neart, agus mo dhàn[f], agus tha e 'n a shlàinte dhomh: *is* esan mo Dhia-sa, agus ni mi àite-comhnuidh dha; Dia m'athar, agus àrdaichidh mi e.

3 *Is* fear-cogaidh an Tighearna[h]; *Is e* an Tighearn' a's ainm dha.

4 Carbadan Pharaoh, agus 'armailt thilg e 's an fhairge; agus tha rogha a cheannardan air am bàthadh 's an fhairge ruaidh.

5 Dh'fholaich na doimhneachdan iad; chaidh iad sìos do'n aigean mar chloich.

6 Rinneadh do dheas làmh[j], O 'Thighearna, glòrmhor ann an cumhachd; bhris do dheas làmh, O' Thighearna, an nàmhaid 'n a bhloighdibh.

7 Agus ann am meud d'òirdheirceis chlaoidh thu iadsan a dh'éirich suas a' d' aghaidh; chuir thu d' fhearg a mach, loisg i suas iad mar asbhuain[k].

8 Agus le anail do shròine[l] chruinnicheadh na h-uisgeachan; sheas na tuiltean suas mar thòrr, chruaidhich na doimhneachdan ann am meadhon na fairge.

9 Thubhairt an nàmhaid, Leanaidh mi, beiridh mi *orra*, roinnidh mi a' chreach: sàsuichear mo mhiann orra; rùisgidh mi mo chlaidheamh, sgriosaidh[2] mo làmh iad.

10 Shéid thu le d' ghaoith[m], chòmhdaich an fhairge iad, chaidh iad fodha mar luaidh anns na h-uisgeachaibh làidir.

11 Cò *is* cosmhuil riuts' am measg nan diathan[3], a Thighearna[n]? Cò *tha* cos-

R.C. 1491.

[a] Deut. 1. 30; 3. 22; 20. 4; Ios. 10. 14; 23. 3, 10; 2 Each. 20. 29; Neh. 4. 20; Isa. 30. 15
[1] *chrath an Tighearna dheth.*
[b] caib. 15. 10; Salm 78. 53; 106. 11
[c] caib. 4. 13; 19. 9; Eoin 2. 11; 11. 45
[d] Air. 20. 16; Isa. 63. 9
[e] Bre. 5. 1; 2 Sam. 22. 1; Salm 106. 12
[f] Salm 18. 2; 27. 1; 62. 6; 108. 14; Isa. 12. 2
[g] Ios. 3. 16; 4. 23; Salm 66. 6
[h] Salm 24. 8; 45. 3; Tais. 19. 11
[i] 1 Cor. 10. 1; Eabh. 11. 29
[j] Salm 118. 15, 16
[k] Salm 59. 13; Isa. 5. 24; 47. 14; Mat. 3. 12
[l] 2 Sam. 22. 16; Iob 4. 9; 2 Tes. 2. 8
[2] *sealbhaichidh mo làmh a rìs.*
[m] caib. 14. 21; Salm 147. 18
[3] *am measg nan cumhachdach.*
[n] Isa. 40. 18

mhuil riut, glòrmhor ann an naomhachd,
uamhasach ann am moladh, a' deanamh
nithean iongantach?
12 Shìn thu mach do dheas làmh; shluig
an talamh suas iad.
13 Threòraich thu ann ad thròcair an
sluagh so *a* shaor thu[b]; thug thu *iad*
ann ad neart a chum àite-còmhnuidh do
naomhachd.
14 'N uair a chluinneas na cinnich,
bithidh eagal orra; thig doilgheas air
luchd-àiteachaidh Phalestina.
15 An sin bithidh uamhann air cinn-
fheadhna Edoim, thig geilt-chrith air
daoine treuna Mhoaib; leaghaidh air
falbh luchd-àiteachaidh Chanaain uile[d].
16 Tuitidh uamhann agus eagal orra[e],
le meud do ghairdein bithidh iad tosdach
mar chloich[g], gus an téid do shluagh
thairis, a Thighearna, gus an téid an
sluagh so thairis, *a* cheannaich thu[h].
17 Bheir thu steach iad, agus suidhich-
idh tu iad[j] ann an sliabh d'oighreachd,
anns an àit a rinn thu dhuit féin, a
Thighearna, chum còmhnuidh a ghabhail
ann, '*s an* ionad naomh[k], a Thighearn', *a*
dhaingnich do làmha-sa.
18 Rìghichidh an Tighearna[l] gu saogh-
al nan saoghal.
19 Oir chaidh eich Pharaoh a steach
le 'charbadaibh, agus le 'mharc-shluagh,
's an fhairge, agus thug an Tighearn'
uisgeacha na fairge air an ais orra; ach
dh'imich clann Israeil air *talamh* tioram
ann am meadhon na fairge.
20 Agus ghlac Miriam a' bhan-fhàidh,
piuthar Aaroin[o], tiompan 'n a làimh; agus
chaidh na mnathan uile mach 'n a déigh
le tiompanaibh agus le dannsa.
21 Agus fhreagair Miriam iad, Canaibh
do'n Tighearn', oir thug e buaidh gu glòr-
mhor[q]; an t-each agus a mharcach thilg
e 's an fhairge.
22 Mar sin thug Maois Israel o'n mhuir
ruaidh, agus chaidh iad a mach gu fàsach
Shuir[s], agus dh'imich iad tri làithean 's an
fhàsach, agus cha d'fhuair iad uisge.
23 Agus an uair a thàinig iad gu Marah[t],
cha b'urrainn iad uisgeacha Mharah òl,
oir bha iad searbh; uime sin thugadh
Marah[1] mar ainm air.
24 Agus rinn an sluagh gearan an agh-
aidh Mhaois, ag ràdh, Ciod a dh'òlas
sinn?
25 Agus dh'éigh esan ris an Tighearn',
agus nochd an Tighearna fiodh[2] dha, agus
thilg e 's na h-uisgeachaibh e[v], agus rinn-
eadh na h-uisgeacha milis: ann an sin rinn
e lagh agus ordugh dhoibh, agus ann an
sin dhearbh e iad;
26 Agus thubhairt e, Ma dh'éisdeas tu
gu dùrachdach ri guth an Tighearna do
Dhé, agus ma ni thu an ni sin a tha ceart
'n a shealladh, agus ma bheir thu 'n aire
d'a àitheantaibh, agus ma ghleidheas tu a
reachdan uile, aon de na h-eucailibh a
chuir mi air na h-Eiphitich[y], cha chuir mi

R.C. 1491.

[a] Salm 41. 4; 103. 3
[b] Isa. 63. 13
[c] Air. 33. 10
[d] Ios. 5. 1
[e] Deut. 2. 25; 11. 25; Ios. 2. 9
[f] Ese. 30. 15
[g] 1 Sam. 25. 37
[h] Salm 74. 2; Gnio. 20. 28
[i] caib. 15. 24; Salm 106. 25; 1 Cor. 10. 10
[j] Salm 44. 2
[k] Salm 78. 54
[l] Salm 146. 10; Dan. 4. 3; 7. 27
[m] Air. 11. 4, 5
[n] Salm 78. 24; Eoin 6. 31, 32
[o] Bre. 11. 34; 2 Sam. 6. 5; Salm 68. 25; 81. 2; 149. 3; 150. 4
[p] Deut. 8. 16
[q] rann 1
[r] rann 22
[s] Gen. 16. 7
[t] Air. 33. 8
[u] rann 10; caib. 40. 34; Air. 14. 10
[1] 's e sin, *searbhas*, *Rut 1. 20.*
[2] *craobh.*
[v] 2 Ri. 2. 21; 4. 44
[w] 1 Sam. 8. 7; Mat. 10. 40; Luc. 10. 16
[x] Air. 16. 16
[y] Deut. 28. 27, 60

ortsa; oir *is* mise an Tighearn' a shlànuich-
eas thu[a].
27 Agus thàinig iad gu Elim far *an*
robh dà thobar dheug uisge, agus deich
agus tri fichead crann pailme; agus
champaich iad an sin làimh ris na h-uisg-
eachaibh.

CAIB. XVI.

1 *Rinn clann Israeil gearan an aghaidh Mhaois agus Aaroin, a chionn gu-n robh iad gun bhiadh.* 13 *Chuireadh gearra-goirt d'an ionnsuidh,* 14 *agus mana.* 15 *Riaghailtean m'a thimchioll.*

AGUS dh'fhalbh iad o Elim[c], agus
thàinig coimhthional chloinn Israeil
uile gu fàsach Shin[f] a *tha* eadar Elim agus
Sinai, air a' chùigeamh là deug de'n dara
mìos an déigh dhoibh teachd a mach á tìr
na h-Eiphit.
2 Agus rinn coimhthional chloinn Israeil
uile gearan[i] an aghaidh Mhaois agus
Aaroin 's an fhàsach.
3 Agus thubhairt clann Israeil riu,
B'fhearr gu-m faigheamaid bàs le làimh
an Tighearn' ann an tìr na h-Eiphit, an
uair a bha sinn 'n ar suidhe làimh ris na
poitibh feòla[m], *agus* an uair a dh'ith sinn
aran gu'r sàth; oir thug sibh a mach sinn
do'n fhàsach so, a mharbhadh a' choimh-
thionail so uile le ocras.
4 An sin thubhairt an Tighearna ri
Maois, Feuch, frasaidh mise dhuibh aran
o nèamh[n], agus théid an sluagh a mach,
agus cruinnichidh iad cuibhrionn *gach* là
air an là sin féin, a chum as gu-n dearbh
mi iad[p], co ac' a ghluaiseas iad ann am
lagh, no nach gluais.
5 Agus air an t-seathamh là ulluichidh
iad an *ni sin* a bheir iad a steach, agus
bithidh e dhà uibhir agus a chruinnicheas
iad gach là *eile*[r].
6 Agus thubhairt Maois agus Aaron
ri cloinn Israeil uile, Mu fheasgar, an
sin bithidh fios agaibh gu-n d' thug an
Tighearn' a mach sibh á tìr na h-Eiphit:
7 Agus 's a' mhaduinn, an sin chi sibh
glòir an Tighearna[u]; do bhrìgh gu bheil e
a' cluinntinn 'ur gearain an aghaidh an
Tighearn': Agus ciod sinne, gu bheil sibh
a' deanamh gearain 'n ar n-aghaidh?
8 Agus thubhairt Maois, *Bithidh a' chùis*
mar so 'n uair a bheir an Tighearna dhuibh
's an fheasgar feòil r'a h-itheadh, agus
aran 's a' mhaduinn gu'r sàth; do bhrìgh
gu bheil an Tighearn' a' cluinntinn 'ur
gearain a tha sibh a' deanamh 'n a aghaidh:
Agus ciod sinne? cha n-ann 'n ar n-agh-
aidh-ne *tha* 'ur gearan, ach an aghaidh
an Tighearna[w].
9 Agus thubhairt Maois ri Aaron, Abair
ri coimhthional chloinn Israeil uile, Thig-
ibh am fagus an làthair an Tighearn'[x],
oir chual' e 'ur gearan.
10 Agus an uair a labhair Aaron ri
coimhthional chloinn Israeil uile, dh'amh-
airc iad a dh'ionnsuidh an fhàsaich, agus,

feuch, dh' fhoillsicheadh glòir an Tigh-
earn' ann an neul[b].
11 Agus labhair an Tighearna ri Maois,
ag ràdh,
12 Chuala mi gearan chloinn Israeil[c];
labhair riu, ag ràdh, Mu fheasgar ithidh
sibh feòil, agus 's a' mhaduinn sàsuichear
sibh le aran: agus bithidh fios agaibh
gur mise an Tighearn' 'ur Dia.
13 Agus an uair a bha am feasgar ann,
an sin thàinig na gearra-goirt a nìos[e],
agus chòmhdaich iad an camp; agus anns
a' mhaduinn bha an drùchd 'n a luidhe
mu thimchioll a' chaimp.
14 Agus an uair a dh'éirich an drùchd, a
bha 'n a luidhe, suas, feuch, *bha* air aghaidh
an fhàsaich ni beag cruinn, beag mar an
liath-reodh air an talamh.
15 Agus an uair a chunnaic clann Israeil
e, thubhairt iad gach aon r'a chéile, Mana[1][f]:
oir cha robh fhios aca ciod e. Agus
thubhairt Maois riu, So an t-aran a thug
an Tighearna dhuibh r'a itheadh.
16 So an ni a dh'àithn an Tighearna,
Cruinnichibh dheth *gach* duine a réir
'itheannaich, omer do gach neach a réir
àireimh 'ur n-anaman, gabhadh *gach*
duine agaibh air *an* son-*san* a *tha* 'n a
bhùth.
17 Agus rinn clann Israeil mar sin, agus
chruinnich iad, cuid na bu mhò, agus cuid
na bu lugha.
18 Agus an uair a thomhais iad *e* le
h-omer, cha robh a bheag thairis aige-san
a chruinnich na bu mhò[i], agus air-san a
chruinnich na bu lugha, cha robh uireas-
bhuidh: chruinnich *gach* duine a réir
'itheannaich.
19 Agus thubhairt Maois riu, Na fàgadh
duine sam bith dheth gu maduinn[k].
20 Gidheadh cha d'éisd iad ri Maois,
ach dh' fhàg cuid diubh dheth gu maduinn,
agus ghin e cnuimhean, agus lobh e: Agus
bha corruich air Maois riu.
21 Agus chruinnich iad e air gach mad-
uinn, gach duine a réir 'itheannaich; agus
an uair a dh'fhàs a' ghrian teth, leaghadh e.
22 Agus air an t-seathamh là chruinnich
iad a dhà uiread arain, dà omer air son
gach aoin: agus thàinig uachdarain a'
choimhthionail uile, agus dh'innis iad *sin*
do Mhaois.
23 Agus thubhairt e riu, So *an ni* a
labhair an Tighearn', *Bithidh* fois na
sàbaid naomh do'n Tighearn'[p] am màir-
each: *a' mheud* 's a tha sibh gu fhuineadh,
fuinibh *an diugh*, agus *a' mheud* 's a tha
sibh gu bhruicheadh, bruichibh; agus gach
ni a bhitheas thairis, taisgibh suas dhuibh
féin gu maduinn.
24 Agus thaisg iad suas e gu maduinn,
mar a dh'àithn Maois; agus cha do lobh
e[r], ni mò a bha cnuimh sam bith ann.
25 Agus thubhairt Maois, Ithibh sin an
diugh, oir *tha* sàbaid ann an diugh do'n
Tighearn'; an diugh cha-n fhaigh sibh e
's a' mhachair.
26 Sè làithean[a] cruinnichidh sibh e,
ach air an t-seachdamh là *bithidh* an
t-sàbaid; cha bhi e ann air *an là* sin.
27 Agus tharladh air an t-seachdamh
là gu-n deachaidh *cuid* de'n t-sluagh a
mach g'*a* chruinneachadh, agus cha
d'fhuair iad *a bheag.*
28 Agus thubhairt an Tighearna ri
Maois, Cia fhad a dhiùltas sibh m'àith-
eantan-sa a choimhead[d], agus mo reachd-
an.
29 Faicibh, do bhrìgh gu-n d'thug an
Tighearna dhuibh an t-sàbaid, air an
aobhar sin tha e a' tabhairt dhuibh air
an t-seathamh là aran dhà là: fanaibh,
gach duine 'n a àite féin; na rachadh
duine sam bith a mach as 'àite air an
t-seachdamh là.
30 Mar sin ghabh an sluagh fois air an
t-seachdamh là.
31 Agus thug tigh Israeil Mana mar
ainm air; agus *bha* e mar fhrois corian-
deir[g], geal, agus a bhlas mar abhlain *air
an deanamh* le mil.
32 Agus thubhairt Maois, So an ni a
dh'àithn an Tighearna, Lìon omer dheth
gu bhi air a ghleidheadh air son 'ur
ginealach, chum gu-m faic iad an t-aran
leis an do bheathaich mi sibh 's an fhàsach,
an uair a thug mi mach sibh á tìr na
h-Eiphit.
33 Agus thubhairt Maois ri Aaron,
Gabh soitheach[h], agus cuir ann làn omeir
de Mhana, agus taisg e an làthair an
Tighearna, gu bhi air a ghleidheadh air
son 'ur ginealach.
34 Mar a dh'àithn an Tighearna do
Mhaois, mar sin thaisg Aaron e an làth-
air na Fianuis[j], gu bhi air a ghleidheadh.
35 Agus dh'ith clann Israeil am Mana
dà fhichead bliadhna[l], gus an d' thàinig
iad gu tìr àitichte: dh'ith iad am Mana,
gus an d'thàinig iad gu crìch tìre Cha-
naain[m].
36 A nis *is e* omer[n] an deicheamh *cuid*
a dh'ephah.

CAIB. XVII.

1 *An sluagh ri gearan air son dìth uisge aig Rephidim.* 5 *Chuireadh Maois do'n charraig ann an Horeb, as an d'thàinig uisge mach.* 8 *Thugadh buaidh air Amalec.*

AGUS dh'imich coimhthional chloinn
Israeil uile o fhàsach Shin[o], a réir
an turusan, mar a dh'àithn an Tighearn',
agus champaich iad ann an Rephidim;
agus cha *robh* uisge ann do'n t-sluagh
ri òl.
2 Uime sin rinn an' sluagh connsach-
adh[2] ri Maois[q], agus thubhairt iad, Thoir
dhuinn uisge chum as gu-n òl sinn. Agus
thubhairt Maois riu, C'ar son a tha sibh
a' connsachadh riumsa? C'ar son a bhros-
naicheas sibh[3] an Tighearna[s]?
3 Agus mhiannaich an sluagh uisge ann
an sin; agus rinn an sluagh gearan an
aghaidh Mhaois, agus thubhairt iad, C'ar

B.C. 1491.

a caib. 20. 9, 10
b Air. 14. 10; 1 Ri. 8. 10
c rann 7
d Air. 14. 11; 2 Ri. 17. 14; Salm78. 10, 22; 106. 13; Ier. 9. 6; Ese. 5. 6
e Air. 11. 31; Salm78. 27-31; 105. 40
1 *Ciod so?* no, *is cuibhrionn e.*
f rann. 31, 33; Air. 11. 7; Deut. 8. 3, 16; Ios. 5. 12; Neh. 9. 15; Salm78. 24; 105. 40; Eoin 6. 31, 49, 58; 2 Cor. 10. 3; Eabh. 9. 4; Tais. 2. 17
g Air. 11. 7, 8
h Eabh. 9. 4
i 2 Cor. 8. 15
j caib. 25. 16; Air. 1. 50; 17. 10; 1 Ri. 8. 9
k Mat. 6. 34
l Air. 33. 38; Deut. 8. 2, 3; Neh. 9. 21; Eoin 6. 31, 49
m Ios. 5. 12; Neh. 9. 15
n rann. 16, 32, 33
o caib. 16. 1; Air. 33. 12, 14
p caib. 20. 8; 31. 15; 35. 3; Gen. 2. 3; Lebh. 23. 3
2 *throid an sluagh.*
q Air. 20. 3, 4
r rann 20
3 no, *a bhuaireas sibh*
s Deut. 6. 16; Salm78. 18, 41; 95. 8, 9; Isa. 7. 12; Mat. 4. 7; 1 Cor. 10. 9

son so a thug thu nìos sinn as an Eiphit,
a chum sinn féin a mharbhadh, agus ar
clann, agus ar spréidh le tart?
4 Agus dh'éigh Maois ris an Tighearn',
ag ràdh, Ciod a ni sinn ris an t-sluagh so?
is beag nach 'eil iad 'g am chlachadh[a].
5 Agus thubhairt an Tighearna ri Maois,
Imich roimh 'n t-sluagh, agus thoir leat
cuid de sheanairibh Israeil; agus do shlat
leis an do bhuail thu an amhainn[b] gabh
a' d' làimh, agus bi 'g imeachd:
6 Feuch, seasaidh mise romhad an sin,
air a' charraig ann an Horeb, agus buail-
idh tusa a' charraig, agus thig uisge mach
aisde[c], a chum gu-n òl an sluagh. Agus
rinn Maois mar sin ann an sealladh shean-
airean Israeil.
7 Agus thug e mar ainm air an àite
Masah[3] agus Meribah[4], air son connsach-
aidh chloinn Israeil, agus do bhrìgh gu-n
do bhrosnuich iad an Tighearn', ag ràdh,
Am bheil an Tighearna 'n ar measg, no
nach *'eil?*
8 An sin thàinig Amalec[f], agus chog e
ri Israel ann an Rephidim.
9 Agus thubhairt Maois ri Iosua[6], Tagh
a mach dhuinn daoine, agus falbh a mach,
cog ri Amalec: am màireach seasaidh
mise air mullach an t-sléibh, agus slat
Dhé a'm' làimh.
10 Agus rinn Iosua mar a thubhairt
Maois ris, agus chog e ri Amalec. Agus
chaidh Maois, Aaron, agus Hur, suas gu
mullach an t-sléibh.
11 Agus an uair a thog Maois suas a
làmh, an sin bhuadhaich Israel, agus an
uair a leag e sìos a làmh, bhuadhaich
Amalec.
12 Ach *bha* làmhan Mhaois trom, agus
ghabh iad clach, agus chuir iad foidhe *i*,
agus shuidh e oirre: agus chum Aaron
agus Hur suas a làmhan, fear *dhiubh* air
aon taobh, agus fear air an taobh eile:
agus bha a làmhan seasmhach gu luidhe
na gréine.
13 Agus chlaoidh Iosua Amalec agus a
dhaoine le faobhar a' chlaidheimh.
14 Agus thubhairt an Tighearna ri Maois,
Sgrìobh so *mar* chuimhneachan ann an
leabhar, agus aithris *e* ann an cluasaibh
Iosua; oir dubhaidh mise as gu tur
cuimhne Amaleic o *bhi* fo nèamh[m].
15 Agus thog Maois altair, agus thug e
Iehobhah-Nisi[7] mar ainm oirre;
16 Oir thubhairt e, do bhrìgh gu-n do
mhionnaich an Tighearna, *gu-m bi* cogadh
aig an Tighearna ri Amalec o linn gu linn.

CAIB. XVIII.

1 *Thug Ietro a bhean agus a dhithis mhac a dh'ionnsuidh Mhaois.* 7 *Thug Maois aoidheachd dha,* 13 *agus ghabh e a chomhairle.*

'NUAIR a chuala Ietro[o], sagart Mhi-
diain, athair-céile Mhaos, gach ni
a rinn Dia air son Mhaois agus air son Is-
raeil a shluaigh, gu-n d'thug an Tighearn'
a mach Israel as an Eiphit;

B.C. 1491.

1 's e sin, *coigreach an so.*
a 1 Sam. 30. 6 Eoin 8. 59; 10. 31 Gnio. 7. 59; 14. 19
2 's e sin, *Dia mo chòmhnadh.*
b caib. 7. 20 Air. 20. 8, 11
c Salm 105. 41; 114. 8
d caib. 3. 1, 12
3 's e sin, *buaireadh,* no *brosnuchadh.*
4 's e sin, *trod,* no *còmhstri.*
e Gen. 29. 13; 33. 4
5 *dh'fheòraich iad mu shìth, no mu leas a chéile.*
f Gen. 36. 12 Air. 24. 20
6 *ris an abrar Iosa, Gnio. 7. 45.*
g Salm 106. 43; 107. 2
h Ròm. 12. 15
i 2 Sam. 18. 28 Luc. 1. 68
j Salm 95. 3; 97. 9
k Iob 40. 11 Dan. 4. 37
l Deut. 12. 7 1 Each. 29. 22 1 Cor. 10. 21
m Air. 24. 20 Deut. 25. 19
7 's e sin, *an TIGHEARNA mo bhratach,* Salm 60. 4.
n Air. 15. 34; 27. 5 Deut. 17. 8, 9
o caib. 2. 16

2 An sin thug Ietro, athair-céile
Mhaois, leis Siporah bean Mhaois, an
déigh dha a cur air a h-ais,
3 Agus a dithis mhac, d'am *b*'ainm do
h-aon diubh Gersom[1], (oir thubhairt e,
A'm' choigreach bha mi ann an tìr
choimhich,
4 Agus *b*'e ainm an *fhir* eile Elieser[2],
(oir *rinn* Dia m'athar, *thubhairt e,* còmh-
nadh rium, agus shaor e mi o chlaidheamh
Pharaoh.)
5 Agus thàinig Ietro, athair-céile
Mhaois, agus a mhic, agus a bhean, a
dh'ionnsuidh Mhaois do'n fhàsach, far
an do champaich e aig sliabh Dhé[d].
6 Agus thubhairt e ri Maois, *Tha* mise
d'athair-céile Ietro, air teachd a'd' ionn-
suidh, agus do bhean, agus a dithis mhac
maille rithe.
7 Agus chaidh Maois a mach an coinn-
eamh 'athar-céile, agus rinn e umhlachd[e]
dha, agus phòg se e, agus dh'altaich iad
beatha a chéile[5]: agus thàinig iad a steach
do'n bhùth.
8 Agus dh'innis Maois d'a athair-céile
gach *ni* a rinn an Tighearn' air Pharaoh,
agus air na h-Eiphitich air sgàth Israeil,
gach saothair a thàinig orra air an t-slighe,
agus *cionnus* a shaor an Tighearn' iad[g].
9 Agus rinn Ietro gairdeachas[h] á leth
a' mhaith sin uile a rinn an Tighearna do
Israel, a shaor e á làimh nan Eiphiteach.
10 Agus thubhairt Ietro, Beannaichte
gu robh an Tighearn'[i], a shaor sibh á
làimh nan Eiphiteach, agus á làimh
Pharaoh, a shaor an sluagh o *bhi* fo làimh
nan Eiphiteach.
11 A nis, tha fios agam gur mò an Tigh-
earna na na h-uile dhée[j]; oir anns an ni
sin anns an do rinn iad gu h-uaibhreach,
bha esan os an ceann[k].
12 Agus ghabh Ietro, athair-céile
Mhaois, tabhartas-loisgte agus ìobairtean
do Dhia: agus thàinig Aaron, agus uile
sheanairean Israeil, a dh'itheadh arain
maille ri athair-céile Mhaois an làthair
Dhé[l].
13 A nis air an là màireach shuidh
Maois gu breth a thoirt air an t-sluagh;
agus sheas an sluagh làimh ri Maois o
mhaduinn gu feasgar.
14 Agus an uair a chunnaic athair-céile
Mhaois gach *ni* a rinn e ris an t-sluagh,
thubhairt e, Ciod e an ni so a tha thu
'deanamh ris an t-sluagh? C'ar son a tha
thusa a'd' shuidhe a'd' aonar, agus a tha 'n
sluagh uile a' seasamh làimh riut o mhad-
uinn gu feasgar?
15 Agus thubhairt Maois r'a athair-
céile, Do bhrìgh gu-n tig an sluagh a m'
ionnsuidh a dh'fhiosrachadh o Dhia[n].
16 'N uair a bhitheas cùis aca, thig iad
a'm'ionnsuidh, agus bheir mi breth eadar
duine agus duine, agus nochdaidh mi
dhoibh orduighean Dhé, agus a laghanna.
17 Agus thubhairt athair-céile Mhaois
ris, Cha mhaith an ni a *tha* thu 'deanamh.

18 Caithidh tu as gu tur, araon thu féin, agus an sluagh so a *tha* maille riut, oir *tha* an ni *so* ro throm air do shon[b]; cha-n 'eil e 'n comas duit a dheanamh a'd' aonar.

19 A nis ma ta éisd ri m' ghuth, bheir mi comhairl' ort, agus bithidh Dia maille riut: bi-sa air son an t-sluaigh an làthair Dhé[e], agus bheir thu na cùisean a dh'ionnsuidh Dhé:

20 Agus teagaisgidh tu dhoibh na h-orduighean agus na laghanna[f], agus nochdaidh tu dhoibh an t-slighe air an còir dhoibh imeachd, agus an obair a's còir dhoibh a dheanamh.

21 Agus taghaidh tu mach as an t-sluagh uile, daoine foghainteach, air am bi eagal Dhé[h], daoine fìrinneach, a dh'fhuathaicheas sannt; agus cuiridh tu iad os an ceann 'n an uachdaranaibh mhìlte, 'n an uachdaranaibh cheuda, 'n an uachdaranaibh leth-cheuda, agus 'n an uachdaranaibh dheichnear.

22 Agus bheir iad breth air an t-sluagh anns gach àm; ach gach cùis mhòr bheir iad a d'ionnsuidh-sa, agus air gach cùis bhig bheir iad féin breth: mar sin bithidh e na 's eutruime dhuit-sa, agus iomcharaidh iadsan *an callach* maille riut[k].

23 Ma ni thu an ni so, agus gu-n àithn Dia *sin* dhuit[l], an sin is urrainn thu seasamh ris, agus mar an ceudna théid an sluagh so uile d'an àite féin ann an sìth[m].

24 A nis dh'éisd Maois ri guth 'athar-céile, agus rinn e gach ni a thubhairt e.

25 Agus thagh Maois daoine foghainteach a mach á h-Israel uile, agus rinn e iad 'n an ceannardaibh air an t-sluagh; 'n an uachdaranaibh mhìlte, 'n an uachdaranaibh cheuda, 'n an uachdaranaibh leth-cheuda, agus 'n an uachdaranaibh dheichnear.

26 Agus thug iad breth air an t-sluagh anns gach àm: na cùisean cruaidh thug iad a dh'ionnsuidh Mhaois, ach air gach cùis bhig thug iad féin breth.

27 Agus leig Maois le 'athair-céile imeachd; agus dh'fhalbh e roimhe d'a thìr féin[q].

CAIB. XIX.

1 *Thàinig an sluagh gu fàsach Shinai.* 3 *Teachdaireachd Dhé do'n t-sluagh á sliabh Shinai.* 8 *Am freagradh.* 12 *Cha-n fheudadh neach air bith beantuinn ris an t-sliabh.*

ANNS an treas mìos an déigh do chloinn Israeil teachd a mach á tìr na h-Eiphit, 's an là sin féin thàinig iad gu fàsach Shinai[s].

2 Oir dh'imich iad o Rephidim[t], agus thàinig iad gu fàsach Shinai, agus champaich iad 's an fhàsach; agus champaich Israel ann an sin fa chomhair an t-sléibh.

3 Agus chaidh Maois suas a dh'ionnsuidh Dhé, agus ghairm an Tighearn' air as an t-sliabh, ag ràdh, Mar so their thu ri tigh Iacoib, agus innsidh tu do chloinn Israeil:

4 Chunnaic sibh na rinn mi ris na h-Eiphitich[a], agus *cionnus* a ghiùlain mi sibhse *mar* air sgiathaibh iolairean[c], agus a thug mi do m' ionnsuidh féin sibh.

5 A nis ma ta, ma dh'éisdeas sibh da rìreadh ri m' ghuth, agus ma ghleidheas sibh mo choimhcheangal, an sin bithidh sibh dhomhsa 'n ur n-ionmhas sònraichte[d] os ceann nan uile shluagh: oir *is* leamsa an talamh uile.

6 Agus bithidh sibh dhomhsa 'n 'ur rioghachd shagart[g], agus 'n 'ur cinneach naomh. *Is* iad sin na briathran a labhras tu ri cloinn Israeil.

7 Agus thàinig Maois agus ghairm e air seanairibh an t-sluaigh, agus chuir e rompa na briathra sin uile a dh'àithn an Tighearna dha:

8 Agus fhreagair an sluagh uile le aon ghuth, agus thubhairt iad, Gach ni a labhair an Tighearna, ni sinne[i]. Agus thug Maois air ais briathran an t-sluaigh a dh'ionnsuidh an Tighearna.

9 Agus thubhairt an Tighearna ri Maois, Feuch, thig mise a d'ionnsuidh ann an neul tiugh[j], a chum gu-n cluinn an sluagh an uair a labhras mi riut, agus mar an ceudna gu-n creid iad thu gu sìorruidh. Agus dh'innis Maois briathran an t-sluaigh do'n Tighearn'.

10 Agus thubhairt an Tighearna ri Maois, Imich a dh'ionnsuidh an t-sluaigh, agus naomhaich iad an diugh[n], agus am màireach, agus nigheadh iad an eudach,

11 Agus bitheadh iad deas air cheann an treas là; oir air an treas là thig an Tighearn' a nuas[o] ann an sealladh an t-sluaigh uile air sliabh Shinai.

12 Agus suidhichidh tu crìochan do'n t-sluagh mu'n cuairt, ag ràdh, Thugaibh an aire dhuibh féin, *nach* téid sibh suas do'n t-sliabh, agus *nach* bean sibh r'a iomall: gach neach a bheanas ris an t-sliabh, gu cinnteach cuirear gu bàs e[p].

13 Cha bhean làmh ris; oir gu deimhin clachar e, no sàthar sleagh troimhe: ma's ainmhidh no duine e, cha mhair e beò. 'N uair a shéideas an trompaid ré ùin' fhada, thig iadsan a nìos do'n t-sliabh.

14 Agus chaidh Maois sìos o'n t-sliabh a dh'ionnsuidh an t-sluaigh, agus naomhaich e 'n sluagh, agus nigh iad an eudach.

15 Agus thubhairt e ris an t-sluagh, Bithibh deas air cheann an treas là: na tigibh am fagus d'*ur* mnathan[r].

16 Agus an uair a thàinig an treas là, anns a' mhaduinn bha tairneanaich agus dealanaich ann, agus neul tiugh air an t-sliabh, agus fuaim na trompaid ro àrd: agus chriothnaich an sluagh uile a *bha* 's a' champ[u].

17 Agus thug Maois an sluagh a mach as a' champ an coinneamh Dhé, agus sheas iad aig ìochdar an t-sléibh.

18 Agus bha sliabh Shinai uile fo dheataich, do bhrigh gu-n d'thàinig an Tighearn' a nuas air ann an teine[v], agus

B.C. 1491.

a caib. 7, &c.
b Deut. 1. 9, 12
c Deut. 32. 11; Isa. 40. 31; 63. 9
d Deut. 7. 6; 32. 9; 1 Ri. 8. 53; Salm 135. 4; Isa. 41. 8; 43. 1; Tit. 2. 14
e caib. 20. 19; Deut. 5. 5
f Deut. 4. 1; 6. 1, 2; Neh. 9. 14
g Tais. 1. 6; 5. 10
h Deut. 1. 15-17; 16. 18; 2 Sam. 23. 3; Iob 29. 16; 31. 13
i caib. 24. 3; Deut. 5. 27-29; Ios. 24. 24; Neh. 10. 29
j caib. 20. 21; 24. 15, 16; Deut. 4. 11; Salm 18. 11, 12; Isa. 19. 1
k caib. 2. 16
l 1 Sam. 8. 7
m Gen. 30. 25
n Lebh. 11. 44
o Deut. 7. 9; Ròm. 11. 28
p Eabh. 12. 20
q Air. 10. 29, 30
r 1 Sam. 21. 4, 5; Ioel 2. 16
s Air. 33. 15
t caib. 17. 1, 8
u Eabh. 12. 21
v Deut. 4. 11; 33. 2; Bre. 5. 5; Salm 68. 8; Hab. 3. 3

dh'éirich a dheatach suas mar dheataich
àmhuinn, agus chriothnaich an sliabh
uile gu mòr.
19 Agus an uair a bha fuaim na tromp-
aid a' dol a mach, agus a' fàs ro làidir,
an sin labhair Maois, agus fhreagair Dia
e le guth.
20 Agus thàinig an Tighearna nuas air
sliabh Shinai, air mullach an t-sléibh[c]:
agus ghairm an Tighearna Maois *suas* gu
mullach an t-sléibh, agus chaidh Maois
suas.
21 Agus thubhairt an Tighearna ri
Maois, Imich sìos, thoir àithne do'n
t-sluagh, air eagal gu-m bris iad a steach
a dh'ionnsuidh an Tighearn' a dh'amharc[e],
agus gu-n tuit mòran diubh.
22 Agus mar an ceudna, na sagartan a
thig am fagus do'n Tighearna, naomh-
aicheadh iad iad féin, air eagal gu-m bris
an Tighearna mach orra.
23 Agus thubhairt Maois ris an Tigh-
earna, Cha-n 'eil e 'n comas do'n t-sluagh
teachd a nìos do shliabh Shinai; oir thug
thu àithne dhuinn, ag ràdh, Cuir crìochan
mu'n t-sliabh, agus naomhaich e.
24 Agus thubhairt an Tighearna ris,
Imich romhad, falbh sìos, agus thig a nìos
thu féin, agus Aaron maille riut; ach na
briseadh na sagartan agus an sluagh a
steach, gu teachd a nìos a dh'ionnsuidh
an Tighearn', air eagal gu-m bris e mach
orra.
25 Agus chaidh Maois sìos a dh'ionn-
suidh an t-sluaigh, agus labhair e riu.

CAIB. XX.

1 *Na deich àitheantan.* 18 *Eagal air an t-sluagh.* 22 *Iodhol-aoradh air a thoirmeasg.*

AGUS labhair Dia na briathra so uile[m],
ag ràdh,
2 *Is* mise an Tighearna do Dhia a thug
a mach thu á tìr na h-Eiphit[n], á tigh na
daorsa.
3 Na bitheadh dée sam bith eile agad
a'm' làthair-sa[o].
4 Na dean dhuit féin *dealbh* snaidhte[p]
no coslas sam bith *a dh'aon ni*, a *tha* 's na
nèamhan shuas, no air an talamh shìos,
no 's na h-uisgeachaibh fo'n talamh.
5 Na crom thu féin sìos doibh[q], agus na
dean seirbhis doibh: oir mise an Tigh-
earna do Dhia, *is* Dia eudmhor mi[r], a'
leantuinn aingidheachd nan aithrichean
air a' chloinn, air an treas, agus air
a' cheathramh *ginealach*[s] dhiubhsan a
dh'fhuathaicheas mi;
6 Agus a' nochdadh tròcair do mhìlt-
ibh[t] dhiubhsan a ghràdhaicheas mi, agus
a choimhideas m' àitheantan.
7 Na tabhair ainm an Tighearna do
Dhé 'an diomhanas[v]; oir cha mheas an
Tighearna neo-chiontach *esan* a bheir
'ainm ann an diomhanas[w].
8 Cuimhnich là na sàbaid a naomh-
achadh.

9 Sè làithean saothraichidh tu, agus ni
thu d'obair uile.
10 Ach *air* an t-seachdamh là *tha*
sàbaid an Tighearna do Dhé[a]: *air an là*
sin na dean obair sam bith[b], thu féin, no
do mhac, no do nighean, d'òglach, no
do bhanoglach, no d'ainmhidh, no do
choigreach a *tha* 'n taobh a stigh do
d' gheatachaibh:
11 Oir ann an sè làithibh rinn an Tigh-
earna na nèamhan agus an talamh, an
fhairge, agus gach ni a *tha* annta[d];
agus ghabh e fois air an t-seachdamh
là: air an aobhar sin, bheannaich an
Tighearna là na sàbaid, agus naomhaich
se e[f].
12 Tabhair onoir do d'athair, agus do d'
mhàthair[g]; a chum gu-m bi do làithean
buan air an fhearann a *tha* 'n Tighearna
do Dhia a' toirt dhuit.
13 Na dean mortadh[h].
14 Na dean adhaltranas[i].
15 Na dean gadachd[j].
16 Na tabhair fianuis bhréige an aghaidh
do choimhearsnaich[k].
17 Na[l] sanntaich tigh do choimhears-
naich; na sanntaich bean do choimh-
earnsnaich, no 'òglach, no 'bhanoglach,
no 'dhamh, no 'asal, no aon ni a's le do
choimhearsnach.
18 Agus mhothaich an sluagh uile na
tairneanaich, agus na dealanaich, agus
fuaim na trompaid, agus an sliabh fo
dheataich: agus an uair a chunnaic an
sluagh *sin*, ghluais iad, agus sheas iad
fad o làimh.
19 Agus thubhairt iad ri Maois, Labh-
air thusa ruinn, agus éisdidh sinn: ach
na labhradh Dia ruinn, air eagal gu-m
faigh sinn bàs.
20 Agus thubhairt Maois ris an t-sluagh,
Na bitheadh eagal oirbh, oir is ann a
chum 'ur dearbhadh a thàinig Dia, agus a
chum gu-m bi eagal-san oirbh, air chor
as nach peacaich sibh.
21 Agus sheas an sluagh fad o làimh,
agus thàinig Maois am fagus do'n dorch-
adas, far *an robh* Dia.
22 Agus thubhairt an Tighearna ri
Maois, Mar so their thu ri cloinn Israeil,
Chunnaic sibh gu-n do labhair mi ribh o
nèamh.
23 Cha dean sibh maille riumsa diathan
airgid, agus diathan òir cha dean sibh
dhuibh féin.
24 Altair de thalamh ni thu dhomhsa,
agus ìobraidh tu oirre do thabhartais-
loisgte, agus do thabhartais-sìth, do chaor-
aich, agus do dhaimh: anns gach àite
's an toir mise fainear gu-n cuimhnichear
m'ainm, thig mi a d' ionnsuidh, agus
beannaichidh mi thu[u].
25 Agus ma ni thu altair chloiche
dhomh, cha tog thu i le cloich shnaidhte;
oir ma thogas tu d'inneal-snaidhidh suas
oirre, truaillidh tu i.
26 Ni mò théid thu suas air ceumaibh

B.C. 1491.

a caib. 31. 13, 14
b Lebh. 23. 3
Ese. 20. 12
c Neh. 9. 13
d Neh. 13. 15, 19
Mat. 12. 1-12
e caib. 33. 20
1 Sam. 6. 19
f Gen. 2. 2, 3
g Deut. 27. 16
Gnà. 1. 8
Ier. 35. 18, 19
Mat. 15. 4, 6
Eph. 6. 2
h Gen. 9. 6
i Mat. 5. 27, 28
19. 18
Ròm. 13. 9
j Eph. 4. 28
1 Tes. 4. 6
k Salm 52. 3, 5
Tais. 22. 15
l Hab. 2. 9
Ròm. 7. 7
1 Cor. 6. 10
Col. 3. 5
m Deut. 5. 4, &c.
n Lebh. 26. 13
Salm 81. 10
o 2 Ri. 17. 35
Ier. 25. 6
Mat. 4. 10
p Lebh. 26. 1
Deut. 4. 16
q caib. 23. 24
Ios. 23. 7
Isa. 44. 15, 19
r caib. 20. 21
24. 15, 16
Deut. 4. 11
Salm 18. 11, 12
Isa. 19. 1
s caib. 34. 7
Air. 14. 18
Iob 21. 19
Ier. 2. 9
32. 18
t Deut. 7. 9
Ròm. 11. 28
u 2 Each. 7. 16
Mat. 18. 20
v Lebh. 19. 12
Deut. 28. 58
w Lebh. 24. 16
Salm 139. 20

a dh'ionnsuidh m'altarach, a chum nach leigear ris do lomnochduidh oirre.

CAIB. XXI.

1 *Laghan a thaobh òglach agus bhanoglach.* 14 *A thaobh an ti a mharbhas duine le ceilg,* 17 *agus a mhallaicheas 'athair no 'mhàthair, etc.*

ANIS *is* iad so na breitheanais a chuireas tu rompa[a].

2 Ma cheannaicheas tu òglach Eabhruidheach, sè bliadhna ni e seirbhis[b]; agus 's an t-seachdamh théid e mach saor, a nasguidh.

3 Ma's ann *a mhàin* leis féin a thàinig e steach, leis féin théid e mach; ma bha bean aige, théid mar an ceudna a bhean a mach maille ris.

4 Ma thug a mhaighstir bean dha, agus gu-n d'rug i dha mic no nigheanan; bithidh a' bhean agus a clann aig a maighstir, agus théid esan a mach leis féin.

5 Ach ma their an t-òglach gu cinnteach, Is toigh leam mo mhaighstir, mo bhean, agus mo chlann, cha téid mi mach saor:

6 An sin bheir a mhaighstir e chum nam breitheamh; bheir e mar an ceudna chum an doruis e, no chum ursainn an doruis, agus tollaidh a mhaighstir a chluas le minidh, agus ni e seirbhis dha gu bràth.

7 Agus ma reiceas duine a nighean gu bhi 'n a banoglaich[g], cha téid i mach mar a théid na h-òglaich[h].

8 Mur taitinn i r'a maighstir, a rinn ceangal-pòsaidh rithe, an sin bheir e fainear gu-m fuasgailear i: ri cinneach coimheach cha bhi comas aige a reiceadh[j], do bhrìgh gu-n do bhuin e gu cealgach rithe[k].

9 Agus ma cheangail e r'a mhac i, a réir modh nan nighean ni e rithe.

10 Ma ghabhas e *bean* eile dha féin, a biadh, a h-eudach, agus a dlighe-pòsaidh, cha lughdaich e[l].

11 Agus mur dean e na tri *nithe* sin rithe, an sin théid i mach saor gun airgiod.

12 Esan a bhuaileas duine, air chor as gu-m bàsaich e, gu cinnteach cuirear gu bàs e[n].

13 Agus mur do luidh duine 'am plaid[o], ach gu-n d'thug Dia thairis g'a làimh *e*, an sin sònruichidh mise àite dhuit d'an teich e[p].

14 Ach ma thig duine gu dàna air a choimhearsnach[r], gu 'mharbhadh le ceilg, o m'altair bheir thu e, a chum gu-m bàsaich e.

15 Agus esan a bhuaileas 'athair, no a mhàthair[s], gu cinnteach cuirear gu bàs e.

16 Agus esan a ghoideas duine[t], agus a reiceas e, no ma gheibhear 'n a làimh e, gu cinnteach cuirear gu bàs e.

17 Agus esan a mhallaicheas 'athair no a mhàthair[u], gu cinnteach cuirear gu bàs e.

18 Agus ma ni daoine comh-strì, agus gu-m buail duine a choimhearsnach le cloich, no le 'dhorn, agus nach faigh e bàs, ach gu-n gabh e *a* leaba:

19 Ma dh'éireas e, agus gu-n siubhail e mach air a luirg, an sin saorar esan a bhuail *e;* a mhàin dìolaidh e air son call 'ùine, agus bheir e fainear a leigheas gu h-iomlan.

20 Agus ma bhuaileas duine 'òglach, no 'bhanoglach le slait, agus gu-m bàsaich e fo 'làimh, dìolar air gu deimhin:

21 Ach ma mhaireas e *beò* là, no dà là, cha dìolar air; oir *is* e 'airgiod e.

22 Agus ma ni daoine comh-strì, agus gu-m buail iad bean thorrach, agus gu-n dealaich i r'a cloinn, ach nach faigh i bàs; cuirear gu cinnteach ùmhladh air, a réir mar a chuireas fear na mnà air, agus bheir e seachad mar a *dh'orduicheas* na breitheamhna[c].

23 Ach ma gheibh *i* bàs, an sin bheir thu anam air son anama,

24 Sùil air son sùla[d], fiacail air son fiacla, làmh air son làimhe, cos air son coise,

25 Losgadh air son losgaidh, lot air son lotaidh, buille air son buille.

26 Agus ma bhuaileas duine sùil 'òglaich[e], no sùil a bhanoglaich, agus gu mill e i, leigidh e as saor e air son a shùla[f].

27 Agus ma chuireas e fiacail á 'òglach, no fiacail as a bhanoglaich, leigidh e as saor e air son 'fhiacla.

28 Agus ma reubas damh duine no bean le 'adhairc, agus gu-m faigh e bàs, gu cinnteach clachar an damh[i], agus cha-n ithear 'fheòil; ach bithidh sealbhadair an daimh neo-chiontach.

29 Ach ma ghnàthaich an damh sàthadh le 'adhaircibh 's an aimsir roimhe sin, agus gu-n do dhearbhadh sin d'a shealbhadair, agus nach do ghléidh e stigh e, agus gu-n do mharbh e duine no bean, clachar an damh, agus cuirear mar an ceudna a shealbhadair gu bàs.

30 Ma chuirear *airgiod*-réitich air, an sin bheir e mar éiric 'anama ge b'e ni a chuirear air[m].

31 Ma's mac a reub e le 'adhairc, no ma's nighean a reub e, a réir a' bhreitheanais so nithear ris.

32 Ma reubas an damh òglach no banoglach, bheir e deich secel 'ar fhichead airgid d'am maighstir[q], agus clachar an damh.

33 Agus ma dh'fhosglas duine slochd, no ma chladhaicheas duine slochd, agus nach còmhdaich se e, agus gu-n tuit damh no asal ann:

34 Ni esan d'am buin an slochd suas an calldach, bheir e airgiod d'an sealbhadair, agus is leis féin am *beathach* marbh.

35 Agus ma reubas damh neach air bith damh neach eile, agus gu-m faigh e bàs, an sin reicidh iad an damh beò, agus roinnidh iad an t-airgiod *a fhuaradh* air

R.C. 1491.

a Deut. 6. 1
b Deut. 15. 12; Ier. 34. 8-17
c rann 30; Deut. 16. 18
d Lebh. 24. 30; Deut. 19. 21; Mat. 5. 38
e Eph. 6. 9
f Col. 4. 1
g Neh. 5. 5
h rann. 2, 3
i Gen. 9. 5
j Deut. 21. 14
k Mal. 2. 14, 15
l 1 Cor. 7. 5
m caib. 30. 12; Gnà. 13. 8
n Lebh. 24. 17; Air. 35. 30, 31; Mat. 26. 52
o Deut. 19. 4, 5
p Air. 35. 11
q Sech. 11. 12, 13; Mat. 26. 15; Phil. 2. 7
r Air. 15. 30
s 1 Tim. 1. 9
t Tais. 18. 12, 13
u Gnà. 20. 20; 30. 11, 17; Mat. 15. 4

a shon, agus roinnidh iad mar an ceudna an damh marbh.
36 No ma bha fhios gu-n do ghnàthaich an damh sàthadh le 'adhaircibh 's an aimsir roimhe sin[a], agus nach do ghléidh a shealbhadair a stigh e, gu cinnteach ìocaidh e damh air son daimh, agus is leis féin am marbh.

CAIB. XXII.

1 Laghan a thaobh gadachd, 5 a thaobh coimhleasachaidh air son gach gnè choire, 16 a thaobh dìolanais, &c.

MA ghoideas duine damh no caora, agus gu marbh se e, no gu-n reic se e, dìolaidh e cùig daimh air son an daimh, agus ceithir[b] caoraich air son na caorach.
2 Ma gheibhear gaduiche a' briseadh a stigh[d], agus gu-m buailear e, agus gu-m faigh e bàs, cha *dòirtear* fuil air a shon:
3 Ma bhitheas a' ghrian air éirigh air, *dòirtear* fuil air a shon. Ni esan *a ghoideas* dìoladh iomlan: mur *bi* ni sam bith aige, an sin reicear e air son a ghadachd.
4 Ma gheibhear gu cinnteach a' mhèirle 'n a làimh beò, ma's damh e, no asal, no caora; dìolaidh e dùbailt' e[h].
5 Ma bheir duine fainear gu-n ithear suas fearann no fìon-lios, agus gu-n cuir e 'ainmhidh *ann*, agus gu-m biadhar e ann am fearann duine eile; de'n chuid a's fearr d'a fhearann féin, agus de'n chuid a's fearr d'a fhìon-lios féin, ni e dìoladh[k].
6 Ma bhriseas teine a mach, agus gu-n tachair e air droighinn, agus gu-n loisgear na cruachan arbhair, no 'n t-arbhar 'n a sheasamh, no'n t-achadh; ni esan a rinn an losgadh gu cinnteach dìoladh.
7 Ma bheir duine d'a choimhearsnach airgiod, no airneis, g'a ghleidheadh, agus gu-n goidear á tigh an duine e; ma gheibhear an gaduiche, dìolaidh e dùbailt' e.
8 Mur faighear an gaduiche, an sin théid maighstir an tighe a dh'ionnsuidh nam breitheamh, *a dh' fheuchainn* co ac' a shìn e mach a làmh gu cuid a choimhearsnaich.
9 Air son gach gné choire, air son daimh, air son asail, air son caorach, air son eudaich, air son gach ni a chaidh a chall, a their *neach eile* gur leis féin; an làthair nam breitheamh thig cùis gach aoin diubh[q]: *esan* a dhìteas na breitheamhna, dìolaidh e dùbailte d'a choimhearsnach.
10 Ma bheir duine d'a choimhearsnach asal, no damh, no caora, no ainmhidh sam bith g'a ghleidheadh, agus gu-m faigh e bàs, no gu-n ciurrar e, no gu-n iomainear air falbh e, gun neach air bith g'a fhaicinn;
11 *An sin* bithidh mionnan an Tighearn' eatorra le 'chéile[v], nach do shìn e a làmh gu cuid a choimhearsnaich: agus gabhaidh a shealbhadair *sin* uaith, agus cha dean esan dìoladh.
12 Agus ma ghoideadh uaith e, dìolaidh e d'a shealbhadair.
13 Ma reubadh as a chéile e, thugadh e leis mar fhianuis e; air son an ni sin a chaidh a reubadh, cha dìol e.
14 Agus ma dh'iarras duine *ni* 'an coingheall o 'choimhearsnach, agus gu-n ciurrar e, no gu-m faigh e bàs, gun a shealbhadair a *bhi* maille ris; gu cinnteach dìolaidh e.
15 *Ach* ma *bhitheas* a shealbhadair maille ris, cha dìol e: ma'*s ni* air son tuarasdail e, thàinig e air son a thuarasdail.
16 Agus ma mheallas duine maighdean, nach 'eil fo cheangal-pòsaidh, agus gu-n luidh e leatha, gu cinnteach gabhaidh e i dha féin 'n a mnaoi[c].
17 Ma dhiùltas a h-athair gu tur a tabhairt da, dìolaidh e airgiod a réir tochraidh nam maighdean.
18 Cha leig thu le ban-fhiosaiche 'bhi beò[e].
19 Ge b'e neach a luidheas le ainmhidh, gu cinnteach cuirear gu bàs e[f].
20 Esan a dh'ìobras do dhiathan *sam bith*[g], ach do'n Tighearn' a mhàin, gearrar as e.
21 Air coigreach cha chuir thu doilgheas[i], ni mò a ni thu foirneart air; oir bha sibh féin 'n 'ur coigrich ann an tìr na h-Eiphit.
22 Ri bantraich sam bith[j], no dìlleachdan, cha bhuin sibh gu cruaidh.
23 Ma bhuineas tu air chor sam bith gu cruaidh riu, agus gu-n glaodh iad idir riumsa, éisdidh mise gu cinnteach r'an glaodh.
24 Agus lasaidh mo chorruich suas, agus marbhaidh mi sibh leis a' chlaidheamh; agus bithidh 'ur mnàthan 'n am bantraichibh[l], agus 'ur clann 'n an dìlleachdain.
25 Ma bheir thu airgiod 'an coingheall do *neach air bith de* m' shluagh-sa *a tha* bochd làimh riut, cha bhi thu dha mar neach a chuireas airgiod air riadh[m]; cha chuir thu riadh air.
26 Ma ghabhas tu idir eudach do choimhearsnaich ann an geall[n], mu dhol fodha na gréine bheir thu air ais dha e:
27 Oir *is* e sin a chòmhdach a mhàin, *is* e 'eudach d'a chraicionn e; ciod anns an coidil e? agus an uair a dh'éigheas e rium, éisdidh mise[o]: oir *tha* mi tròcaireach[p].
28 Air breitheamhnaibh cha labhair thu olc[r], agus uachdaran do shluaigh cha chàin thu.
29 Ceud-thoradh d'fhearainn, agus d'fhìon-lios, gun dàil *bheir thu seachad*[s]: ceud-ghin do mhac bheir thu dhomhsa[t].
30 Mar sin ni thu ri d' chrodh, *agus* ri d' chaoraich: seachd làithean bithidh e maille r'a mhàthair[u], air an ochdamh là bheir thu dhomhsa e.
31 Agus bithidh sibh 'n 'ur daoine naomha dhomhsa[w], agus feòil *sam bith*

R.C. 1491.

[a] rann 29
[b] 2 Sam. 12. 6 Gnà. 6. 31 Luc. 19. 8
[c] Deut. 21. 28, 29
[d] Iob 24. 14 Ioel 2. 9 Mat. 24. 43
[e] Lebh. 20. 27 Deut. 18. 10 1 Sam. 28. 3, 9 Ròm. 22. 15
[f] Lebh. 18. 23, 25
[g] Deut. 13. 1-11
[h] Ier. 16. 18 Tais. 18. 6
[i] Lebh. 19. 33 Sech. 7. 10
[j] Deut. 24. 17 Salm 94. 6, 7 Isa. 1. 17 Ese. 22. 7 Seum. 1. 27
[k] caib. 21. 34
[l] Ier. 15. 8 18. 21 Tuir. 5. 3
[m] Neh. 5. 7 Salm 15. 5 Ese. 18. 8, 17
[n] Deut. 24. 6, &c. Iob 22. 6
[o] rann 23
[p] 2 Each. 30. 9
[q] Deut. 25. 1 2 Each. 19. 10
[r] Gnio. 23. 3, 5 Iud. 8
[s] Mic. 7. 1
[t] caib. 13. 2
[u] Lebh. 22. 27
[v] Eabh. 6. 16
[w] Lebh. 19. 2 1 Pead. 1. 15, 16

a reubadh *le fiadh-bheathaichibh* 's a' mhachair, cha-n ith sibh[a]: chum nan con tilgidh sibh i.

CAIB. XXIII.

1 Lagh an a thaobh tuairesgeil no fianuis bhréige, 12 a thaobh latha na sàbaid, &c. 22 Beannachadh air a ghealltuinn dhoibhsan a choimhideas reachd Dhé.

CHA tog[1] thu tuairesgeul bréige[b]: na cuir do làmh maille ris an aingidh gu bhi 'ad fhianuis air an eucoir[c].

2 Cha lean thu a' mhòr-chuideachd a dh'ionnsuidh an uilc[d], agus cha labhair[2] thu ann an cùis, gu claonadh an déigh a mhòrain, chum *breth* fhiaradh.

3 Agus ri *duine* bochd cha bhi thu bàigheil 'n a chùis[g].

4 Ma thachaireas tu air damh do nàmhaid, no 'asal a' dol air seacharan[h], bheir thu gu cinnteach air ais e d'a ionnsuidh.

5 Ma chi thu asal duine aig am bheil fuath dhuit a' luidhe fo 'h-eallaich, agus gu-n *smuainich* thu air fantuinn o chòmhnadh a dheanamh rithe, ni thu gu cinnteach còmhnadh rithe.

6 Cha chlaon thu breth do bhochd 'n a chùis[i].

7 O chùis bhréige cum thu féin am fad, agus an neo-chiontach agus an t-ionraic na marbh: oir cha-n fhìreanaich mise an t-aingidh[l].

8 Agus tiodhlac cha ghabh thu[m]; oir dallaidh tiodhlac na *daoine* glice, agus claonaidh e briathra nan *daoine* ionraic.

9 Agus air coigreach na dean foirneart: oir is aithne dhuibh inntinn[3] coigrich, do bhrìgh gu-n robh sibh féin 'n 'ur coigrich ann an tìr na h-Eiphit.

10 Agus sè bliadhna cuiridh tu d'fhearann[q], agus cruinnichidh tu stigh a thoradh.

11 Ach air an t-seachdamh fàgaidh tu *mach* e, agus leigidh tu leis *luidhe 'n a thàmh*, a chum gu-n ith bochdan do shluaigh, agus na dh'fhàgas iadsan, gu-n ith beathaiche na macharach *e*. Air a mhodh cheudna ni thu ri d'fhìon-lios, *agus* ri d' lios-olaidh.

12 Sè làithean ni thu d-obair, agus air an t-seachdamh là gabhaidh tu fois; a chum gu faigh do dhamh agus d'asal fois, agus gu faigh mac do bhanoglaich agus an coigreach an anail.

13 Agus a thaobh nan uile nithe a labhair mi ribh, bithibh faicilleach[x]; agus air ainm dhiathan eile na luaidhibh[y]: na cluinnear as 'ur beul *e*.

14 Tri uairean cumaidh tu féill dhomhsa 's a' bhliadhna.

15 Féill an *arain* neo-ghoirtichte cumaidh tu: seachd làithean ithidh tu *aran* neo-ghoirtichte, mar a dh'àithn mi dhuit, 's an àm *shuidhichte* de'n mhìos Abib; oir anns *a' mhìos* sin thàinig thu mach as an Eiphit: agus cha tig neach air bith a'm' làthair-sa falamh:

16 Agus féill an fhogharaidh, ceud-thoraidh do shaoithreach, a chuir thu 's an fhearann: agus féill a' chruinneachaidh aig deireadh na bliadhna, 'n uair a chruinnicheas tu stigh *toradh* do shaoithreach as an fhearann.

17 Tri uairean 's a' bhliadhna nochdar gach firionn agad an làthair an Tighearna Dé.

18 Cha toir thu seachad fuil m' ìobairt-sa le *aran* goirtichte, ni mò dh'fhanas saill m' ìobairt gu maduinn.

19 Toiseach ceud-thoraidh d'fhearainn bheir thu do thigh an Tighearna do Dhé. Cha bhruich thu meann ann am bainne a mhàthar[e].

20 Feuch, cuiridh mise aingeal romhad[f], gu d' choimhead 's an t-slighe, agus gu d' thabhairt a steach do'n àit a dh'ulluich mi.

21 Bi faicilleach 'n a làthair, agus éisd r'a ghuth; na cuir 'n a aghaidh: oir cha lagh e 'ur cionta; oir *tha* m'ainm annsan.

22 Ach ma dh'éisdeas tu da rìreadh r'a ghuth, agus ma ni thu gach ni a labhras mise, an sin bithidh mi a'm' nàmhaid do d' nàmhaid-sa[j], agus claoidhidh mi iadsan a chlaoidheas thu:

23 Oir théid m'aingeal romhad[k], agus bheir e steach thu chum nan Amorach, agus nan Hiteach, agus nam Peridseach, agus nan Canaanach, nan Hibheach agus nan Iebusach; agus gearraidh mi as iad.

24 Cha chrom thu thu féin sìos d'an diathan[n], agus cha dean thu seirbhis doibh, ni mò a ni thu a réir an oibre[o]: ach sgriosaidh tu gu tur iad, agus brisidh tu an dealbhan 'n am bloighdibh[p].

25 Agus ni sibh seirbhis do'n Tighearna 'ur Dia[r], agus beannaichidh esan d'aran, agus d-uisge[s], agus cuiridh mi euslaint air falbh o'r measg[t].

26 Cha tilg ni sam bith 'àl, ni mò a bhitheas e seasg a'd' thìr[u]: àireamh do làithean coimhlionaidh mise.

27 Cuiridh mi m'eagal romhad[v], agus sgriosaidh mi an sluagh uile dh'ionnsuidh an téid thu, agus bheir mi air do naimhdibh gu léir an cùl[4] a thionndadh riut.

28 Agus cuiridh mise cearnabhain[w] romhad, agus fògraidh iad a mach an Hibheach, an Canaanach, agus an Hiteach, as do làthair.

29 Cha tilg mi mach iad as do làthair ann an aon bhliadhna, air eagal gu-m bi am fearann air 'fhàsachadh, agus gu-m fàs fiadh-bheathaiche na macharach lìonmhor a'd'aghaidh.

30 A lìon beag 'us beag tilgidh mi mach iad as do làthair, gus an sìolaich thu, agus gu-n sealbhaich thu am fearann.

31 Agus suidhichidh mi do chriochan[z] o'n mhuir ruaidh[a] eadhon gu ruig fairge nam Philisteach, agus o'n fhàsach gu ruig an amhainn: oir bheir mi thairis 'n 'ur

R.C. 1491.

[a] Lebh. 22. 8 Ese. 4. 14 44. 31
[1] no, *cha ghabh.*
[b] Salm 15. 3
[c] Gnà. 19. 5 Eph. 4. 25
[d] 1 Ri. 19. 10 Iob 31. 34
[2] *cha fhreagair.*
[e] caib. 34. 26
[f] Gen. 48. 16 Isa. 63. 9
[g] rann 6
[h] Mat. 5. 44
[i] rann 3
[j] Gen. 12. 3 Deut. 30. 7 Sech. 2. 8
[k] caib. 33. 2 Ios. 5. 13
[l] caib. 34. 7
[m] Gnà. 17. 23 Isa. 33. 15
[3] *anam*, no, *cridhe.*
[n] caib. 20. 5
[o] Lebh. 18. 3 Deut. 12. 30 Salm 101. 3
[p] caib. 32. 20 Air. 33. 52 2 Each. 34. 7
[q] Lebh. 25. 3, 4 26. 34
[r] Ios. 22. 5
[s] Deut. 7. 13 Isa. 33. 16 Mal. 3. 10, 11
[t] Salm 103. 3
[u] Deut. 28. 4
[v] Ios. 2. 9, 11 1 Sam. 14. 15 2 Each. 14. 14
[4] *am muineal.*
[w] Deut. 7. 20 Ios. 24. 12
[x] Deut. 4. 9 Eph. 5. 15
[y] Ios. 23. 7 Salm 16. 4 Hos. 2. 17
[z] Air. 34. 3, &c. Deut. 11. 24
[a] Air. 34. 3 Ios. 1. 4 Salm 72. 8

làimh luchd-àiteachaidh na tìre[a]; agus
tilgidh tu mach iad as do làthair.
32 Cha dean thu riu-san[b], no r'an
diathan coimhcheangal sam bith.
33 Cha ghabh iad còmhnuidh a'd' thìr,
air eagal gu-n toir iad ort peacachadh
a'm' aghaidh-sa le seirbhis a dheanamh
d'an diathan; *agus* gu-m bi *sin* 'n a ribe
dhuit[c].

CAIB. XXIV.

1 *Chaidh Maois suas do'n t-sliabh.* 3 *Gheall an sluagh gu-n tugadh iad géill do fhocal an Tighearna.* 16 *Glòir Dhé air a foillseachadh.*

AGUS thubhairt e ri Maois, Thig a
nìos a dh'ionnsuidh an Tighearna[f],
thu féin agus Aaron, Nadab agus Abihu[g],
agus tri fichead 's a deich de sheanairibh
Israeil[i]: agus ni sibh aoradh fad o làimh.
2 Agus thig Maois 'n a aonar am fagus
do'n Tighearn'; ach cha tig iadsan am
fagus, ni mò théid an sluagh suas maille
ris.
3 Agus thàinig Maois agus dh'innis e
do'n t-sluagh briathran an Tighearn' uile,
agus na breitheanais uile: agus fhreagair
an sluagh gu léir le aon ghuth, agus
thubhairt iad, Gach ni a labhair an Tigh-
earna ni sinne[k].
4 Agus sgrìobh Maois briathran an
Tighearn' uile[l], agus dh'éirich e gu moch
's a' mhaduinn, agus thog e altair fo'n
t-sliabh, agus dà charragh dheug a réir
dà thréibh dheug Israeil.
5 Agus chuir e uaith òganaich de chloinn
Israeil, agus thug iad suas tabhartais-
loisgte, agus dh'ìobair iad ìobairte-sìth de
dhaimh do'n Tighearn'.
6 Agus ghabh Maois leth na fola, agus
chuir e ann an cuachaibh *i*; agus leth na
fola chrath e air an altair.
7 Agus ghabh e leabhar a' choimh-
cheangail, agus leugh e ann an éisdeachd
an t-sluaigh; agus thubhairt iadsan, Gach
ni a labhair an Tighearna ni sinne, agus
bheir sinn géill.
8 Agus ghabh Maois an fhuil, agus
chrath e *i* air an t-sluagh[n], agus thubhairt
e, Feuch, fuil a' choimhcheangail a rinn
an Tighearna ribh a thaobh nam briathra
sin uile.
9 Agus chaidh Maois suas agus Aaron,
Nadab agus Abihu, agus tri fichead 's a
deich de sheanairibh Israeil.
10 Agus chunnaic iad Dia Israeil[q]:
agus fo a chosaibh *bha* mar gu-m bitheadh
obair de chloich shaphir[r], agus mar na
nèamhan féin ann an soillse[t].
11 Agus air maithibh chloinn Israeil
cha do chuir e a làmh: agus chunnaic
iad Dia, agus dh'ith iad agus dh'òl iad[u].
12 Agus thubhairt an Tighearna ri
Maois, Thig a nìos a m'ionnsuidh-sa do'n
t-sliabh[v], agus bi an sin: agus bheir mise
dhuit clàir chloiche[w], agus lagh, agus na
h-àitheantan a sgrìobh mi[x], chum iad-
san a theagasg.
13 Agus dh'éirich Maois suas, agus
Iosua 'òglach: agus chaidh Maois suas
do shliabh Dhé.
14 Agus thubhairt e ris na seanairibh,
Fanaibh-se ruinn an so, gus am pill sinn
d'ur n-ionnsuidh: Agus, feuch, *tha* Aaron
agus Hur maille ribh: esan aig am bi
cùis sam bith, thigeadh e d'an ionnsuidh-
san.
15 Agus chaidh Maois suas do'n t-sliabh,
agus chòmhdaich neul an sliabh[d].
16 Agus chòmhnuich glòir an Tigh-
earn'[e] air sliabh Shinai, agus chòmhdaich
an neul e sè làithean: Agus dh'éigh e ri
Maois air an t-seachdamh là á meadhon
an neòil.
17 Agus *bha* foillseachadh glòire an
Tighearna mar theine dian-loisgeach[h] air
mullach an t-sléibh, ann an sùilibh chloinn
Israeil.
18 Agus chaidh Maois a steach ann
am meadhon an neòil, agus chaidh e
suas do'n t-sliabh: agus bha Maois 's an
t-sliabh dà fhichead là agus dà fhichead
oidhche[j].

CAIB. XXV.

1 *Tabhartais air son a' phàilliuin.* 10 *Cumadh na h-àirce.* 17 *A' chaithir-thròcair.*

AGUS labhair an Tighearna ri Maois,
ag ràdh,
2 Labhair ri cloinn Israeil, gu-n toir iad
do m'ionnsuidh tabhartas: o gach duine
a bheir seachad gu toileach e le 'chridhe[m]
gabhaidh sibh mo thabhartas.
3 Agus *is* e so an tabhartas a ghabhas
sibh uatha; òr, agus airgiod, agus umha,
4 Agus gorm, agus corcur, agus scàr-
laid, agus anart grinn, agus *fionnadh*
ghabhar,
5 Agus craicne reitheachan air an dath
dearg, agus craicne bhroc, agus fiodh
sitim,
6 Oladh chum soluis, spìosraidh chum
oladh-ungaidh, agus a chum tùise deadh-
bholaidh,
7 Clachan onics, agus clachan ri 'n cur
anns an ephoid, agus 's an uchd-éididh.
8 Agus ni iad dhomh *ionad* naomh,
agus gabhaidh mise còmhnuidh 'n am
measg[o].
9 A réir gach ni a leigeas mise dhuit
fhaicinn[p], *a réir* samhlaidh a' phàilliuin,
agus samhlaidh 'airneis uile, eadhon mar
sin ni sibh.
10 Agus ni iad àirc a dh'fhiodh sitim[s]:
dà làmh-choille gu leth a fad, agus làmh-
choille gu leth a leud, agus làmh-choille
gu leth a h-àirde.
11 Agus còmhdaichidh tu thairis i le
òr fìor-ghlan, a stigh agus a muigh
còmhdaichidh tu thairis i; agus ni thu
oirre coron òir mu'n cuairt.
12 Agus ni thu air a son ceithir failbh-
eagan òir, agus cuiridh tu *iad* air a ceithir
oisinnibh; agus *bithidh* dà fhailbheig air

R.C. 1491.

[a] Ios. 21. 44
[b] caib. 34. 12, 15
Salm 106. 35
2 Cor. 6. 15
[c] Bre. 2. 3
[d] caib. 19. 9
[e] Lebh. 9. 23
Air. 14. 10
[f] rann 15
caib. 34. 2
[g] caib. 28. 1
[h] Deut. 4. 36
Ese. 1. 27
Nah. 1. 6
Hab. 3. 4, 5
Eabh. 12. 18, 29
[i] Air. 11. 16
[j] caib. 34. 28
Deut. 9. 9
[k] Deut. 5. 27
Ios. 24. 22
[l] Deut. 31. 9
[m] 2 Cor. 8. 12
9. 7
[n] Eabh. 9. 19-21
13. 20
1 Pead. 1. 2
[o] caib. 29. 45
2 Cor. 6. 16
Tais. 21. 3
[p] Eabh. 8. 5
[q] 1 Ri. 22. 19
Isa. 6. 1, 5
[r] Ese. 1. 26
10. 1
Tais. 4. 3
21. 19
[s] Eabh. 9. 4
[t] Mat. 17. 2
Tais. 1. 16
[u] Gen. 18. 8
[v] rann. 2, 18
[w] Deut. 5. 22
[x] Neh. 9. 13

aon taobh dhi, agus dà fhailbheig air an
taobh eile dhi.
13 Agus ni thu bataichean a dh'fhiodh
sitim, agus còmhdaichidh tu thairis iad
le òr.
14 Agus cuiridh tu na bataichean anns
na failbheagan air taobhan na h-àirce,
chum an àirc a ghiùlan leo.
15 Ann am failbheagan na h-àirce
bithidh na bataichean : cha ghluaisear
uaipe iad.
16 Agus cuiridh tu 's an àirc an Fhian-
uis a bheir mise dhuit[a].
17 Agus ni thu caithir-thròcair[b] a dh'òr
fìor-ghlan ; dà làmh-choille gu leth a fad,
agus làmh-choille gu leth a leud.
18 Agus ni thu dà cherub òir : a dh'obair
bhuailte ni thu iad, aig dà cheann na
caithir-thròcair.
19 Agus ni thu aon cherub aig aon
cheann, agus cerub eile aig a' cheann eile
de'n chaithir-thròcair : ni sibh na ceruban
aig a dà cheann.
20 Agus bithidh na ceruban a' sìneadh
a mach *an* sgiathan gu h-àrd[c], a' còmh-
dachadh na caithir-thròcair le'n sgiath-
aibh, agus an aghaidhean r'a chéile : ris a'
chaithir-thròcair bithidh aghaidhean nan
cerub.
21 Agus cuiridh tu a' chaithir-thròcair
suas air an àirc[f], agus anns an àirce cuir-
idh tu an Fhianuis a bheir mise dhuit[g].
22 Agus coinnichidh mise thu an sin,
agus labhraidh mi riut o uachdar na
caithir-thròcair, o cadar an dà cherub[h] a
tha air àirce na Fianuis, a thaobh gach
ni a dh' àithneas mi dhuit do chloinn
Israeil.
23 Agus ni thu bòrd a dh' fhiodh
sitim[j]; dà làmh-choille 'fhad, agus làmh-
choille a leud, agus làmh-choille gu leth
'àirde.
24 Agus còmhdaichidh tu thairis e le
òr fìor-ghlan[l], agus ni thu dha coron òir
mu'n cuairt.
25 Agus ni thu dha iomall de leud
boise mu'n cuairt, agus ni thu coron òir
d'a iomall mu'n cuairt.
26 Agus ni thu dha ceithir failbheagan
òir, agus cuiridh tu na failbheagan air na
ceithir oisinnibh a *tha* aig a cheithir chos-
aibh.
27 Fa chomhair an iomaill bithidh na
failbheagan, chum àitean do na bataich-
ibh, gus am bòrd a ghiùlan.
28 Agus ni thu na bataichean *a
dh'*fhiodh sitim, agus còmhdaichidh tu
thairis iad le òr, giùlainear am bòrd leo.
29 Agus ni thu a mhiasan[m], agus a
thuisearean, agus a chuachan, agus a
chopain, leis an toirear seachad ìobairt-
dibhe ; a dh'òr fìor-ghlan ni thu iad.
30 Agus cuiridh tu air a' bhòrd aran
taisbeanaidh romhams' an còmhnuidh[n].
31 Agus ni thu coinnleir a dh'òr fìor-
ghlan[o], a dh'obair bhuailte nithear an
coinnleir. Bithidh a chos, agus a mheoir,

R.C. 1491.

[a] caib. 16. 34
31. 18
34. 29
Air. 17. 4
Deut. 10. 2-5
1 Ri. 8. 9
2 Ri. 11. 12
2 Each. 34. 14
Ròm. 3. 2
Eabh. 9. 4
[b] caib. 37. 6
40. 20
Lebh. 16. 13
Ròm. 3. 25
Eabh. 9. 5
[c] 2 Each. 3. 10
[d] Sech. 4. 2
Tais. 1. 4, 12
[e] caib. 27. 20, 21
30. 7, 8
Lebh. 24. 3, 4
Air. 8. 2
2 Each. 13. 11
[f] caib. 26. 34
[g] rann 16
[h] caib. 30. 6
Lebh. 16. 2
Air. 7. 89
17. 4
1 Sam. 4. 4
2 Sam. 6. 2
2 Ri. 19. 15
Salm 80. 1
99. 1
Isa. 37. 16
[i] caib. 26. 40
Air. 8. 4
1 Each. 28. 11
Gnio. 7. 44
Eabh. 8. 5
[j] caib. 37. 10
1 Ri. 7. 48
Eabh. 9. 2
[k] 1 Each. 17. 1
[l] 1 Ri. 6. 20
[m] caib. 37. 16
Air. 4. 7
[n] Lebh. 25. 5, 6
1 Sam. 21. 6
Mal. 1. 7, 12
Mat. 12. 4
[o] caib. 37. 17
1 Ri. 7. 49
2 Each. 13. 11
Sech. 4. 2
Eabh. 9. 2
Tais. 1. 12

a chopain, a chnapan, agus a bhlàthan,
de'n *obair* cheudna.
32 Agus thig sè meoir a mach as a
thaobhan ; tri meoir a' choinnleir á aon
taobh dheth, agus tri meoir a' choinnleir
as an taobh eile dheth.
33 Tri copain air an deanamh cosmhuil
ri almonaibh ann an aon mheur, *maille
ri* cnap agus blàth ; agus tri copain air
an deanamh cosmhuil ri almonaibh anns
a' mheur eile, *maille ri* cnap agus blàth ;
mar sin anns na sè meoir a thig a mach
as a' choinnleir.
34 Agus anns a' choinnleir *bithidh*
ceithir copain air an deanamh cosmhuil
ri almonaibh, *maille ri*'n cnapaibh agus
am blàthaibh.
35 Agus *bithidh* cnap fo dhà mheur
dheth, agus cnap fo dhà mheur dheth,
agus cnap fo dhà mheur dheth ; *mar sin*
do na sè meoir a thig a mach as a' choinn-
leir.
36 Bithidh an cnaip agus am meoir
de'n *obair* cheudna : *bithidh* e uile 'n a
aon obair bhuailte a dh'òr fìor-ghlan.
37 Agus ni thu dha seachd lòchrain[d] :
agus cuirear suas a lòchrain[e], a chum
gu-n toir iad solus thall fa chomhair.
38 Agus *bithidh* a chlobhachan, agus
a smàl-shoithichean a dh'òr fìor-ghlan.
39 De thàlann a dh'òr fìor-ghlan nith-
ear e, maille ris na soithichibh sin
uile.
40 Agus feuch gu-n dean thu *iad* a
réir an t-samhlaidh[i] a chaidh leigeadh
fhaicinn dhuit 's an t-sliabh.

CAIB. XXVI.

1 *Deich cùirteinean a' phàilliuin.* 31 *Am brat air son na h-àirce.*

AGUS ni thu am pàilliun *le* deich cùirt-
einibh[k] *a dh'* anart grinn toinnte,
agus *de* ghorm, agus *de* chorcur, agus *de*
scàrlaid : *maille ri* cerubaibh *a dh'*obair
ealanta ni thu iad.
2 Fad aon chùirtein ochd làmhan-coille
'ar fhichead, agus leud aon chùirtein,
ceithir làmhan-coille : an t-aon tomhas do
na cùirteinibh uile.
3 Bithidh cùig cùirteinean air an
ceangal gach aon r'a chéile ; agus na cùig
cùirteinean *eile* air an ceangal gach aon
r'a chéile.
4 Agus ni thu lùban de ghorm air oir
aon chùirtein, o'n iomall anns a' choimh-
cheangal : agus, air a' mhodh cheudna,
ni thu 'an oir a' chùirtein a's fhaide
mach, ann an coimhcheangal an dara
aoin.
5 Leth-cheud lùb ni thu ann an aon
chùirtein, agus leth-cheud lùb ni thu
'an oir a' chùirtein a *tha* ann an coimh-
cheangal an dara *aoin* ; a chum's gu-n
gabh na lùban greim d'a chéile.
6 Agus ni thu leth-cheud cromag òir,
agus ceanglaidh tu na cùirteinean r'a

chéile leis na cromagaibh : agus bithidh
e 'n a aon phàilliun.
7 Agus ni thu cùirteinean *a dh'fhionn-
adh* ghabhar[a] gu bhi 'n an còmhdach air
a' phàilliun : aon chùirtein deug ni thu
dhiubh.
8 Fad aon chùirtein deich làmhan-coille
'ar fhichead, agus leud aon chùirtein
ceithir làmhan-coille : *bithidh* an t-aon
chùirtein deug *uile* dh'aon tomhas.
9 Agus cuiridh tu ri 'chéile cùig cùirt-
einean leo féin, agus sè cùirteinean leo
féin, agus dùblaichidh tu an seathamh
cùirtein air taobh beoil a' bhùtha.
10 Agus ni thu leth-cheud lùb air oir
an aon chùirtein *a's* fhaide mach 's a'
choimhcheangal, agus leth-cheud lùb air
oir a' chùirtein a tha 'coimhcheangal an
dara *aoin*.
11 Agus ni thu leth-cheud cromag a
dh'umha, agus cuiridh tu na cromagan
anns na lùbaibh, agus cuiridh tu am bùth[1]
r'a chéile, air chor as gu-m bi e 'n a aon.
12 Agus am fuigheall a dh'fhàgar de
chùirteinibh a' bhùtha, leth a' chùirtein
a dh'fhàgar, crochar e thar taobh cùil a'
phàilliuin.
13 Agus làmh-choille air an taobh so,
agus làmh-choille air an taobh eile de na
dh'fhàgadh air *am* fad de chùirteinibh a'
bhùtha, crochar e thar taobhan a' phàill-
iuin, air an taobh so, agus air an taobh
eile, g'a chòmhdachadh.
14 Agus ni thu còmhdach air son a'
bhùtha *de* chraicnibh reitheachan air an
dath dearg, agus còmhdach de chraicnibh
bhroc os a cheann.
15 Agus ni thu buird air son a' phàill-
iuin *a dh'*fhiodh sitim, 'n an seasamh :
16 Deich làmhan-coille fad buird, agus
làmh-choille gu leth leud aon bhuird.
17 *Bithidh* dà làimh aig aon bhòrd, air
an cur 'an ordugh fa chomhair a chéile ;
mar so ni thu do uile bhòrdaibh a' phàill-
iuin.
18 Agus ni thu na buird air son a'
phàilliuin[f], fichead bòrd air an taobh
deas, ris an àirde deas.
19 Agus ni thu dà fhichead cos airgid[g],
fo'n fhichead bòrd : dà chois fo aon bhòrd
a réir a dhà làimh, agus dà chois fo bhòrd
eile a réir a dhà làimh.
20 Agus air son an dara taoibh de'n
phàilliun air an taobh tuath, fichead bòrd ;
21 Agus an dà fhichead cos *a dh'*airgiod,
dà chois fo aon bhòrd, agus dà chois fo
bhòrd eile.
22 Agus air son taobhan a' phàilliuin
air an làimh an iar, ni thu sè buird.
23 Agus ni thu dà bhòrd air son oisinn-
ean a' phàilliuin 's an dà thaobh.
24 Agus bithidh iad air an coimhcheang-
al foidhe, agus mar an ceudna bithidh
iad air an coimhcheangal[j] os a cheann ri
aon fhailbheig[k]: mar so nithear dhoibh
le 'chéile ; bithidh iad air son an dà
oisinn.

B.C. 1491.

a caib. 36. 14, &c.
1 no, *an còmhdach.*
b caib. 25. 9, 40; 27. 8; Gnio. 7. 44; Eabh. 8. 5; 9. 23
c 1 Ri. 8. 8-10; 2 Each. 5. 7-10
d caib. 40. 22
e caib. 36. 37
f Air. 3. 36; 4. 31, 32
g caib. 27. 10
h caib. 38. 1; 2 Each. 4. 1; Ese. 43. 13; Eabh. 13. 10
i caib. 29. 12; Lebh. 4. 7, 18; 16. 18; 1 Ri. 1. 50; 2. 28; Salm 118. 27; Eabh. 6. 18
j Salm 133. 1; 1 Cor. 3. 16; 1 Pead. 2. 5
k Eph. 4. 16; Col. 2 19

25 Agus bithidh ochd buird ann, agus
an cosan *a dh'*airgiod, sè cosa deug ; dà
chois fo aon bhòrd, agus dà chois fo bhòrd
eile.
26 Agus ni thu croinn *a dh'*fhiodh sitim ;
cùig air son nam bòrd air aon taobh de'n
phàilliun.
27 Agus cùig croinn air son nam bòrd
air an taobh eile de'n phàilliun, agus cùig
croinn air son bhòrd taobh a' phàilliuin air
son an dà thaobh an iar.
28 Agus ruigidh an crann meadhonach
ann am meadhon nam bòrd o cheann gu
ceann.
29 Agus còmhdaichidh tu thairis na
buird le òr, agus ni thu am failbheagan
*a dh'*òr *mar* àiteachan do na crannaibh :
agus còmhdaichidh tu thairis na croinn
le òr.
30 Agus togaidh tu suas am pàilliun a
réir a shamhlaidh, a nochdadh dhuit 's an
t-sliabh[b].
31 Agus ni thu brat *de* ghorm, agus *de*
chorcur, agus *de* scàrlaid, agus *a dh'*anart
grinn toinnte : a dh'obair ealanta nithear
e, le cerubaibh.
32 Agus crochaidh tu e air ceithir puist
a dh'fhiodh sitim, air an còmhdachadh
thairis le òr : agus *bithidh* an cromagan
*a dh'*òr, air na ceithir bonnaibh airgid.
33 Agus crochaidh tu suas am brat fo
na cromagaibh, agus bheir thu steach ann
an sin àirc na Fianuis, an taobh a stigh
de'n bhrat : agus roinnidh am brat dhuibh-
se eadar an *t-ionad* naomh[c] agus an
t-ionad ro naomh.
34 Agus cuiridh tu a' chaithir-thròcair
air àirce na Fianuis, 's an *ionad* ro naomh.
35 Agus cuiridh tu am bòrd an leth
muigh de'n bhrat[d], agus an coinnleir fa
chomhair a' bhuird air taobh deas a'
phàilliuin : agus cuiridh tu am bòrd air
an taobh tuath.
36 Agus ni thu còmhdach[e] air son doruis
a' bhùtha, *de* ghorm, agus *de* chorcur, agus
de scàrlaid, agus a dh'anart grinn toinnte,
oibrichte le obair ghréise.
37 Agus ni thu air son a' chòmhdaich
cùig puist *a dh'fhiodh* sitim, agus còmh-
daichidh tu thairis iad le òr, *agus bithidh*
an cromagan *a dh'*òr, agus tilgidh tu air
an son cùig buinn umha.

CAIB. XXVII.

1 *Altair na h-ìobairt-loisgte, agus a soithichean.*
9 *Cùirt a' phàilliuin.* 20 *Oladh fhìor-ghlan a'
chroinn-olaidh air a toirt air son soluis.*

AGUS ni thu altair *a dh'*fhiodh sitim[h];
cùig làmhan-coille air fad, agus cùig
làmhan-coille air leud ; bithidh an altair
ceithir-chearnach, agus a h-àirde tri làmh-
an-coille.
2 Agus ni thu a h-adhaircean[i] air a
ceithir oisinnibh : bithidh a h-adhaircean
de'n ni cheudna : agus còmhdaichidh tu
thairis i le umha.
3 Agus ni thu a h-aighnean a ghabhail a

luatha, agus a sluasaidean, agus a cuach-
an, agus a greimichean, agus a h-aigh-
nean-teine: a soithichean uile ni thu *a*
dh'umha[b].
4 Agus ni thu dhi cliath de lìon-obair
umha: agus ni thu air an lìon ceithir
failbheagan umha air a cheithir oisinnibh.
5 Agus cuiridh tu e fo chuairt na
h-altarach gu h-ìosal, agus bithidh an
lìon gu ruig meadhon na h-altarach.
6 Agus ni thu bataichean[e] do'n altair,
bataichean *a dh*'fhiodh sitim, agus còmh-
daichidh tu thairis iad le umha.
7 Agus cuirear na bataichean anns na
failbheagaibh, agus bithidh na bataichean
air dà thaobh na h-altarach g'a giùlan.
8 Fàs le bòrdaibh ni thu i; mar a
nochdadh dhuit 's an t-sliabh[g], mar sin
nithear *i*.
9 Agus ni thu cùirt a' phàilliuin[h] air an
taobh deas, ri deas: *bithidh* cùirteinean
air son na cùirte *a dh*'anart grinn toinnte;
ceud làmh-choille am fad, air aon taobh.
10 Agus *bithidh* a fichead post, agus
am fichead bonn *a dh*' umha: *bithidh*
cromagan nam post, agus an cuairteagan,
a dh'airgiod.
11 Agus mar an ceudna air an taobh
tuath air fad, *bithidh* cùirteinean ceud
làmh-choille air fad, agus a fichead post,
agus am fichead bonn *a dh*'umha; crom-
agan nam post, agus an cuairteagan, *a*
dh'airgiod.
12 Agus *air* leud na cùirte air an taobh
an iar, *bithidh* cùirteinean de leth-cheud
làmh-choille: am puist deich, agus am
buinn deich.
13 Agus *bithidh* leud na cùirte air an
taobh an ear, ris an àird an ear, leth-cheud
làmh-choille.
14 Agus *bithidh* na cùirteinean air aon
taobh cùig làmhan-coille deug: am puist
tri, agus am buinn tri.
15 Agus air an taobh eile *bithidh* a
cùirteinean cùig *làmhan-coille* deug: am
puist tri, agus am buinn tri.
16 Agus air son geata na cùirte *bith-*
idh brat a dh'fhichead làmh-choille[r], *de*
ghorm, agus *de* chorcur, agus *de* scàrlaid,
agus *a dh*'anart grinn toinnte, oibrichte
le obair shnàthaide[s]: am puist ceithir,
agus am buinn ceithir.
17 *Bithidh* na puist uile timchioll na
cùirte air an ceangal mu'n cuairt le air-
giod: *bithidh* an cromagan a dh'airgiod,
agus am buinn *a dh*'umha.
18 Fad na cùirte ceud làmh-choille,
agus a leud leth-cheud *làmh-choille* 's gach
àite, agus *a h*-àirde cùig làmhan-coille, *a*
dh'anart grinn toinnte; agus am buinn *a*
dh'umha.
19 *Bithidh* uile shoithichean a' phàill-
iuin, 'n a sheirbhis uile, agus a phinn-
eachan uile, agus pinneacha na cùirte uile
a dh'umha[u].
20 Agus àithnidh tu do chloinn Israeil,
gu-n toir iad 'ad ionnsuidh oladh fhìor-

R.C. 1491.

[a] Lebh. 24. 2
[b] 1 Ri. 7. 45
Ier. 52. 20
[c] caib. 30. 8
1 Sam. 3. 3
2 Each. 13. 11
Luc. 12. 35
[d] caib. 28. 43
29. 9, 28
Lebh. 3. 13
16. 34
24. 9
Air. 18. 23
19. 21
1 Sam. 30. 25
[e] caib. 30. 4
Air. 4. 14
[f] Lebh. 8. 2
Air. 18. 27
2 Each. 26. 18-21
Eabh. 5. 1, 4
[g] caib. 26. 30, &c.
Eabh. 8. 5
[h] caib. 38. 9
1 Ri. 6. 36
8. 64
Salm 92. 13
Ese. 40. 20, &c.
[i] caib. 29. 5, 29
Lebh. 8. 7, 30
Air. 20. 26, 28
Salm 132. 16
[j] Isa. 61. 3, 10
Tais. 5. 10
19. 3
[k] caib. 31. 3
35. 30-35
[l] rann 15
caib. 39. 8, 21
Isa. 59. 17
Eph. 6. 14
[m] rann 6
[n] rann 31
caib. 39. 22
[o] Lebh. 8. 7
[p] caib. 39. 28
Sech. 3. 5
[q] Isa. 11. 5
[r] caib. 36. 37
[s] caib. 28. 39
39. 29
Salm 45. 14
[t] rann 36
[u] rann 3
[v] rann 29
caib. 39. 6, 7
[w] Ios. 4. 7
Sech. 6. 14

ghlan a' chroinn-olaidh[a], brùite air son
an t-soluis, a thoirt air an lòchran lasadh
an còmhnuidh.
21 Ann am bùth a' choimhthionail an
taobh a muigh de'n bhrat, a *tha* fa chomh-
air na Fianuis, orduichidh Aaron e, agus a
mhic[c], o fheasgar gu maduinn an làthair
an Tighearna: *bithidh e* 'n a reachd sìorr-
uidh d'an ginealachaibh[d], á leth chloinn
Israeil.

CAIB. XXVIII.

1 *Chuireadh Aaron agus a mhic air leth air son dreuchd an t-sagairt.* 6 *An ephod.* 30 *An Urim agus an Tumim, &c.*

AGUS gabh 'ad ionnsuidh Aaron[f] do
bhràthair, agus a mhic maille ris,
o mheasg chloinn Israeil, a chum gu-m
fritheil e dhomhsa ann an dreuchd an
t-sagairt, *eadhon* Aaron, Nadab agus
Abihu, Eleasar agus Itamar, mic Aaroin.
2 Agus ni thu éideadh naomh[i] do d'
bhràthair Aaron, air son glòire, agus air
son maise[j].
3 Agus labhraidh tu riu-san uile *a tha*
glic ann an cridhe[k], a lìon mise le spiorad
a' ghliocais; agus ni iad éideadh Aaroin,
gu a choisreagadh, a chum gu-m fritheil e
dhomhsa ann an dreuchd an t-sagairt.
4 Agus so an éideadh a ni iad; uchd-
éideadh[l], agus ephod[m], agus falluinn[n],
agus còta iomadh-dathach[o], crùn-sagairt[p],
agus crios[q]: agus ni iad éideadh naomh
air son Aaroin do bhràthar, agus air son
a mhac, a chum gu-m fritheil e dhomhsa
ann an dreuchd an t-sagairt.
5 Agus gabhaidh iad òr, agus gorm,
agus corcur, agus scàrlaid, agus anart
grinn.
6 Agus ni iad an ephod a *dh*'òr, *de* ghorm,
agus *de* chorcur, agus *de* scàrlaid, agus a
dh'anart grinn toinnte, le obair ealanta.
7 Bithidh an dà mhìr-guaille aice ceau-
gailte r'a chéile aig a dà oir; agus *mar*
sin cuirear ri 'chéile i.
8 Agus bithidh crios rìomhach na h-eph-
oid a *tha* air a h-uachdar, a réir a h-oibre
féin, de'n *ni* cheudna *eadhon a dh*'òr, *de*
ghorm, agus *de* chorcur, agus *de* scàrlaid,
agus *a dh*'anart grinn toinnte.
9 Agus gabhaidh tu dà chloich onics,
agus gearraidh tu orra ainmean chloinn
Israeil.
10 Sè d'an ainmibh air aon chloich,
agus sè ainmean chàich air a' chloich eile,
a réir an sinead.
11 Le obair gearradair 'an cloich, le
gearradh seula[t], gearraidh tu an dà
chloich, le ainmibh chloinn Israeil: bheir
thu fainear an ceangal ann am failibh
òir.
12 Agus cuiridh tu an dà chloich air
guaillibh na h-ephoid, *mar* chlacha cuimh-
neachain do chloinn Israeil. Agus giùl-
ainidh Aaron an ainmean ann an làthair
an Tighearn' air a dhà ghualainn[v], mar
chuimhneachan[w].

13 Agus ni thu failean òir ;
14 Agus dà shlabhruidh *a dh'*òr fìor-
ghlan aig na cinn : ni thu iad *a dh'*obair
fhighte, agus ceanglaidh tu na slabhruidh-
ean fighte ris na failbheagan :
15 Agus ni thu uchd-éideadh a' bhreith-
eanais[b] le obair ealanta ; a réir oibre na
h-ephoid ni thu i : *a dh'*òr, *de* ghorm,
agus *de* chorcur, agus *de* scàrlaid, agus *a*
*dh'*anart grinn toinnte ni thu i.
16 Ceithir - chèarnach bithidh i, *agus*
dà-fhillte ; réis a fad, agus réis a leud.
17 Agus cuiridh tu innte suidheachadh
chlach, *eadhon* ceithir sreathan chlach ;
a' cheud sreath, sardius, topas, agus car-
buncul : *so* a' cheud sreath.
18 Agus an dara sreath ; emerald,
saphir, agus daoimein.
19 Agus an treas sreath ; ligur, agat,
agus ametist.
20 Agus an ceathramh sreath ; beril,
agus onics, agus iasper[e] : ceanglar iad le
òr 'n an suidheachadh.
21 Agus bithidh na clachan le ainmibh
chloinn Israeil[g], a dhà-dheug, a réir an
ainmean ; *le* gearradh seula, bithidh gach
aon aca le 'h-ainm féin a réir an dà
thrèibh dheug.
22 Agus ni thu air an uchd - éididh
slabhruidhean aig na cinn *a dh'*obair
fhighte, *a dh'*òr fìor-ghlan.
23 Agus ni thu air an uchd-éididh dà
fhàinne òir, agus cuiridh tu 'n dà fhàinne
air dà cheann na h-uchd-éididh.
24 Agus cuiridh tu 'n dà *shlabhruidh*
fhighte òir 's an dà fhàinne *a tha* air cinn
na h-uchd-éididh.
25 Agus dà cheann *eile* na dà *shlabh-*
ruidh fhighte daingnichidh tu anns an dà
fhailbheig, agus cuiridh tu *iad* air mìribh-
guaille na h-ephoid air a beulaobh.
26 Agus ni thu dà fhàinne òir, agus
cuiridh tu iad air dà cheann na h-uchd-
éididh 's an oir sin dith, a *tha* aig taobh
na h-ephoid a stigh.
27 Agus ni thu dà fhàinne *eile* a dh'òr,
agus cuiridh tu iad air dà thaobh na
h-ephoid foipe, làimh r'a cuid-thoisich, fa
chomhair a' choimhcheangail *eile*, os ceann
crios rìomhach na h-ephoid.
28 Agus ceanglaidh iad an uchd-éideadh
le a fàinnibh, ri fàinnibh na h-ephoid
le h-éill ghuirm, chum as gu-m bi *i*
os ceann crios rìomhach na h-ephoid,
agus nach fuasglar an uchd-éideadh o'n
ephoid.
29 Agus giùlainidh Aaron ainmean
chloinn Israeil ann an uchd - éididh a'
bhreitheanais, air a chridhe, 'n uair a
théid e steach do'n *ionad* naomh, mar
chuimhneachan ann an làthair an Tigh-
earn' a ghnàth[s].
30 Agus cuiridh tu ann an uchd-éididh
a' bhreitheanais, an Urim, agus an Tum-
im[t] ; agus bithidh iad air cridhe Aaroin,
an uair a théid e steach an làthair an
Tighearn' : agus giùlainidh Aaron breith-
eanas chloinn Israeil air a chridhe, ann
an làthair an Tighearn' an còmhnuidh[a].
31 Agus ni thu falluinn na h-ephoid
uile *de* ghorm.
32 Agus bithidh toll 'n a mullach, 'n a
meadhon : bithidh oir aice timchioll a
tuill a dh'obair fhighte, mar tholl lùirich-
mhàilich[c], a chum as nach reubar i.
33 Agus *gu h-iosal*, air a h-iomall, ni
thu pomgranata *de* ghorm, agus *de* chor-
cur, agus *de* scàrlaid, air a h-iomall mu'n
cuairt : agus cluig òir eatorra mu'n cuairt.
34 Clag òir agus pomgranat, clag òir
agus pomgranat, air iomall na falluinn'
mu'n cuairt.
35 Agus bithidh i air Aaron gu frith-
ealadh : agus cluinnear a fuaim, an uair
a théid e steach do'n *ionad* naomh an
làthair an Tighearn'[d], agus an uair a thig
e mach, a chum nach bàsaich e.
36 Agus ni thu leac *a dh'*òr fìor-ghlan,
agus gearraidh tu oirre, *cosmhuil ri* gearr-
adh seulaidh, [f]NAOMHACHD DO'N
TIGHEARNA.
37 Agus cuiridh tu i air éill ghuirm[h],
agus bithidh i air a' chrùn-shagairt : air
taobh beoil a' chrùin-shagairt bithidh i.
38 Agus bithidh i air clàr eudain
Aaroin, agus giùlainidh Aaron cionta[i]
nan nithe naomha, a choisrigeas clann
Israeil 'n an tiodhlacaibh naomha uile :
agus bithidh i air clàr 'eudain 'an còmh-
nuidh, a chum as gu-m bi iad taitneach
an làthair an Tighearn'[j].
39 Agus ni thu 'n còta le obair ghréise
a dh'anart grinn, agus ni thu 'n crùn-
sagairt a dh'anart grinn, agus ni thu 'n
crios a dh'obair shnàthaide[k].
40 Agus do mhic Aaroin ni thu còtaich-
ean, agus ni thu dhoibh criosan, agus
boineidean ni thu dhoibh, air son glòire
agus air son maise[l].
41 Agus cuiridh tu iad air Aaron do
bhràthair, agus air a mhic maille ris ; agus
ungaidh tu iad[m], agus coisrigidh tu iad,
agus naomhaichidh tu iad[n] ; agus frith-
eilidh iad dhomhsa ann an dreuchd an
t-sagairt.
42 Agus ni thu dhoibh brigisean anairt[o]
a dh'fholach an nochd : o'*n* leasruidh
eadhon gus *an* sléisdean ruigidh iad.
43 Agus bithidh iad air Aaron, agus
air a mhic, an uair a thig iad a stigh do
phàilliun a' choimhthionail, no 'n uair a
thig iad am fagus do'n altair[p], a fhrith-
ealadh 's an *ionad* naomh ; chum as nach
giùlain iad aingidheachd[q], agus nach faigh
iad bàs : *bithidh e* 'n a reachd sìorruidh
dha féin[r], agus d'a shliochd 'n a dhéigh.

CAIB. XXIX.

1 *An iobairt, &c., aig coisreagadh nan sagart.*
38 *An iobairt-loisgte bhith-bhuan.*

AGUS so an ni a ni thu riu chum an cois-
reagadh[u], gu frìthealadh dhomhsa
ann an dreuchd an t-sagairt : Gabh aon
tarbh òg, agus dà reithe gun ghaoid,

R.C. 1491.

[a] Eabh. 9. 24
[b] caib. 39. 8; Lebh. 8. 8
[c] Neh. 4. 16; Iob 41. 26
[d] Eabh. 9. 12
[e] Tais. 4. 3; 21. 19, 20
[f] caib. 39. 30; Sech. 14. 20; Eabh. 7. 26; 12. 14; Tais. 21. 27
[g] Tais. 21. 12
[h] rann 28, 31; Air. 15. 38
[i] rann. 43; Lebh. 10. 17; 22. 9; Air. 18. 1; Isa. 53. 6, 11; Ese. 4. 4, 6; Eoin 1. 29; 2 Cor. 5. 21; Eabh. 9. 28; 1 Pead. 2. 24
[j] Lebh. 1. 4; 22. 27; 23. 11; Isa. 56. 7; 60. 7; Eph. 1. 6; 1 Pead. 2. 5
[k] Salm 45. 14
[l] rann 2
[m] caib. 29. 7; 30. 30; 40. 15; Isa. 61. 1
[n] Lebh. viii.; Eabh. 5. 4
[o] Lebh. 16. 4; Ese. 44. 18
[p] caib. 20. 26
[q] Lebh. 5. 1, 17; 20. 19, 20; 22. 9; Air. 9. 13; 18. 22
[r] caib. 27. 21; Lebh. 17. 7
[s] rann 12
[t] Lebh. 8. 8; Air. 27. 21; Deut. 33. 8; 1 Sam. 28. 6; Esr. 2. 63; Neh. 7. 65
[u] Lebh. 8. 2, &c.

2 Agus aran neo-ghoirtichte[a], agus
breacagan neo-ghoirtichte, coimhmeasgta
le olaidh, agus gearragan neo-ghoirtichte,
ungta le olaidh: de phlùr a' chruithneachd
ni thu iad.
3 Agus cuiridh tu iad ann an aon
bhascaid, agus bheir thu iad leat 's a'
bhascaid, maille ris an tarbh òg agus an
dà reithe.
4 Agus bheir thu Aaron agus a mhic
gu dorus pàilliuin a' choimhthionail, agus
ionnlaididh tu iad le uisge[d].
5 Agus gabhaidh tu an éideadh[e], agus
cuiridh tu an còta air Aaron, agus fall-
uinn na h-ephoid, agus an ephod, agus an
uchd-éideadh, agus crioslaichidh tu e le
crios rìomhach na h-ephoid.
6 Agus cuiridh tu an crùn-sagairt air a
cheann, agus an crùn naomh air a' chrùn-
shagairt.
7 Agus gabhaidh tu 'n oladh-ungaidh,
agus dòirtidh tu air a cheann i[f], agus
ungaidh tu e.
8 Agus bheir thu leat a mhic[g], agus
cuiridh tu còtaichean orra.
9 Agus crioslaichidh tu iad le criosaibh,
(Aaron agus a mhic,) agus cuiridh tu na
boineidean orra: agus is leo-san dreuchd
an t-sagairt le reachd bith-bhuan[h]: agus
coisrigidh[2] tu Aaron agus a mhic.
10 Agus bheir thu fainear an tarbh a
thoirt gu beulaobh pàilliuin a' choimh-
thionail: agus cuiridh Aaron agus a mhic
an làmhan air ceann an tairbh[k].
11 Agus marbhaidh tu an tarbh an làth-
air an Tighearna, làimh ri dorus pàilliuin
a' choimhthionail.
12 Agus gabhaidh tu a dh'fhuil an
tairbh[m], agus cuiridh tu *i* air adhaircibh
na h-altarach le d' mheur, agus dòirtidh
tu 'n fhuil uile aig bun na h-altarach.
13 Agus gabhaidh tu 'n t-saill uile a
tha 'còmhdachadh a' mhionaich, agus an
scairt *a tha* os ceann nan àinean, agus an
dà àra, agus an t-saill a *tha* orra, agus
loisgidh tu *iad* air an altair.
14 Ach feòil an tairbh agus a sheiche,
agus 'aolach loisgidh tu le teine an taobh
a muigh de'n champ: *is tabhartas*-peac-
aidh e.
15 Gabhaidh tu mar an ceudna aon
reithe, agus cuiridh Aaron agus a mhic
an làmhan air ceann an reithe[o].
16 Agus marbhaidh tu an reithe, agus
gabhaidh tu 'fhuil, agus crathaidh tu *i*
mu'n cuairt air an altair.
17 Agus gearraidh tu an reithe 'n a
mhìribh, agus nighidh tu a mhionach, agus
a chosan, agus cuiridh tu *iad* air a mhìr-
ibh, agus air a cheann.
18 Agus loisgidh tu an reithe uile air
an altair; *is* tabhartas-loisgte e do'n
Tighearna; fàile cùbhraidh[r], tabhartas
air a thoirt suas le teine do'n Tighearn'.
19 Agus gabhaidh tu an reithe eile[s],
agus cuiridh Aaron agus a mhic an làmh-
an air ceann an reithe.
20 An sin marbhaidh tu an reithe, agus
gabhaidh tu d'a fhuil, agus cuiridh tu *i*
air bàrr cluaise *deise* Aaroin[b], agus air
bàrr cluaise deise a mhac, agus air ordaig
an làimhe deise, agus air ordaig an coise
deise; agus crathaidh tu an fhuil air an
altair mu'n cuairt.
21 Agus gabhaidh tu de'n fhuil a *tha*
air an altair, agus de'n oladh-ungaidh[c],
agus crathaidh tu *iad* air Aaron, agus
air 'éididh, agus air a mhic, agus air
éididh a mhac maille ris: agus coisrigear
e féin, agus 'éideadh, agus a mhic, agus
éideadh a mhac maille ris.
22 Mar an ceudna, gabhaidh tu de'n
reithe an t-saill, agus bun an earbaill,
agus an t-saill a tha 'còmhdachadh a'
mhionaich, agus scairt nan àinean, agus
an dà àra, agus an t-saill a *tha* orra, agus
an slinnean deas; oir *is* reithe coisrig-
idh e.
23 Agus aon bhuilionn arain, agus
aon bhreacag arain le olaidh, agus aon
ghearrag á bascaid an arain neo-ghoirt-
ichte a *tha* 'n làthair an Tighearn'.
24 Agus cuiridh tu *iad* uile ann an
làmhan Aaroin, agus ann an làmhan a
mhac; agus luaisgidh tu[1] iad mar thabh-
artas-luaisgte[i] an làthair an Tighearn'.
25 Agus gabhaidh tu iad bhàrr an
làmh, agus loisgidh tu *iad* air an altair
mar thabhartas-loisgte, chum fàile cùbh-
raidh an làthair an Tighearn'[j]: *is* tabh-
artas e air a thoirt suas le teine do'n
Tighearn'.
26 Agus gabhaidh tu an t-uchd[l] o
reithe coisrigidh Aaroin, agus luaisgidh
tu e *mar* thabhartas-luaisgte an làthair
an Tighearn': agus bithidh sin agad-sa
mar chuibhrionn.
27 Agus naomhaichidh tu uchd an tabh-
artais-luaisgte[n] agus slinnean an tabhart-
ais-thogta, a chaidh a luasgadh, agus a
thogail suas de reithe a' choisrigidh,
eadhon de'n ni sin a's le Aaron, agus de'n
ni sin a *bhuineas* d'a mhic.
28 Agus bithidh e le Aaron agus le
'mhic le reachd bith-bhuan o chloinn
Israeil; oir *is* tabhartas-togta e: agus
bithidh e 'n a thabhartas-togta o chloinn
Israeil a dh'iobairtibh an tabhartas-sìth,
eadhon an tabhartas-togta do'n Tighearn'.
29 Agus is le mic Aaroin 'éideadh
naomh-san 'n a dhéigh[p], gu bhi air an
ungadh innte, agus gu bhi air an cois-
reagadh innte.
30 Seachd làithean[q] cuiridh esan d'a
mhic air i, a bhitheas 'n a shagart 'n a àit, a
théid a stigh do phàilliun a' choimhthion-
ail, a fhrithealadh 's an *ionad* naomh.
31 Agus gabhaidh tu reithe a' chois-
rigidh, agus bruichidh tu 'fheòil 's an
ionad naomh.
32 Agus ithidh Aaron agus a mhic feòil
an reithe, agus an t-aran a tha 's a' bhasc-
aid[t], aig dorus pàilliuin a' choimhthionail.
33 Agus ithidh iad na nithe sin leis an

R.C. 1491.

[a] Lebh. 2. 4; 6. 20-22
[b] Lebh. 8. 24; Eabh. 9. 22
[c] caib. 30. 25, &c.
[d] caib. 30. 19-21; 40. 12; Lebh. 8. 6; Eabh. 10. 22; 1 Pead. 3. 21
[e] caib. 28. 2-8
[f] Lebh. 10. 7; Salm 133. 2
[g] caib. 28. 40, &c.
[1] *crathaidh tu null 's a nall.*
[h] Air. 18. 7; Eabh. 5. 4
[i] Lebh. 7. 30
[2] *lìonaidh tu làmh.*
[j] rann 18
[k] Lebh. 1. 4; 3. 2; 8. 14; Isa. 53. 6; 2 Cor. 5. 21
[l] Lebh. 8. 29
[m] Lebh. 8. 15
[n] Air. 18. 11, 18; Deut. 18. 3
[o] rann 10
[p] Air. 18. 8
[q] Lebh. 8. 35; 9. 1
[r] Gen. 8. 21; Eph. 5. 2; Phil. 4. 18
[s] rann 3
[t] rann. 2, 3, 23

d'rinneadh an réite[a], chum an coisrigeadh
agus an naomhachadh: ach cha-n ith
coigreach *dhiubh*[b], do bhrìgh gu *bheil* iad
naomh.
34 Agus ma dh'fhàgar a' bheag a
dh'fheòil a' choisrigidh, no' bheag de'n
aran, gus a' mhaduinn, an sin loisgidh tu
am fuigheall le teine[d]: cha-n ithear e,
do bhrìgh gu *bheil* e naomh.
35 Agus ni thu mar so ri Aaron, agus r'a
mhic, a réir nan uile *nithe* a dh'àithn mise
dhuit: seachd làithean coisrigidh tu iad.
36 Agus bheir thu seachad gach là[e]
tarbh òg *mar* thabhartas-peacaidh, chum
réite: agus glanaidh tu an altair, an uair
a ni thu réite air a son, agus ungaidh tu i
chum a naomhachadh[g].
37 Seachd làithean ni thu réite air son na
h-altarach, agus naomhaichidh tu i; agus
bithidh i 'n a h-altair ro naomh: gach ni
a bheanas ris an altair, naomhaichear e[j].
38 Agus so an ni a bheir thu seachad
air an altair; dà uan a dh'aois bliadhna[l],
o là gu là an còmhnuidh.
39 Aon uan bheir thu seachad 's a'
mhaduinn, agus an t-uan eile bheir thu
seachad mu fheasgar.
40 Agus maille' ris an aon uan, an
deicheamh cuid de phlùr mìn measgta
leis a' cheathramh cuid de hin a dh'olaidh
bhrùite; agus an ceathramh cuid de hin
a dh'fhìon, *mar* thabhartas-dibhe.
41 Agus an t-uan eile bheir thu seachad
mu fheasgar, *agus* ni thu ris a réir tabh-
artais bìdh na maidne, agus a réir a
tabhartais dibhe, mar fhàile cùbhraidh,
tabhartas air a thoirt suas le teine do'n
Tighearna.
42 *Bithidh so* 'n a thabhartas-loisgte
bith-bhuan air feadh 'ur ginealach, *aig*
dorus pàilliuin a' choimhthionail an làthair
an Tighearna, far an coinnich mise sibh, a
labhairt riut-sa an sin[q].
43 Agus an sin coinnichidh mise clann
Israeil, agus naomhaichear *am pàilliun*[2]
le mo ghlòir[s].
44 Agus naomhaichidh mi pàilliun a'
choimhthionail, agus an altair: naomh-
aichidh mi, mar an ceudna, Aaron agus
a mhic, gu frithealadh dhomh ann an
dreuchd an t-sagairt.
45 Agus gabhaidh mi còmhnuidh am
measg chloinn Israeil[t], agus bithidh mi
a'm' Dhia aca.
46 Agus bithidh fios aca gur mise an
Tighearn' an Dia[u], a thug a mach iad á
tìr na h-Eiphit, a chum 's gu-n gabh mi
còmhnuidh 'n am measg: *Is* mise an Tigh-
earn' an Dia.

CAIB. XXX.

1 *Altair na tùise.* 11 *Eiric gach duine air son 'anama.* 22 *An oladh-ungaidh naomh.* 34 *Am boltrachan cùbhraidh.*

AGUS ni thu altair a losgadh tùise
oirre[v]: a dh'fhiodh sitim ni thu i:
2 Làmh-choille a fad, agus làmh-choille

R.C. 1491.

[a] Lebh. 10. 13-18
Eoin 6. 53-55
[b] Lebh. 22. 10
[c] caib. 25. 11
[d] Lebh. 7. 18
8. 32
[e] Ese. 43. 27
Eabh. 10. 11
[f] caib. 25. 13
[g] caib. 30. 26-29
40. 10
[h] caib. 26. 31
40. 3
Mat. 27. 51
Each. 9. 3
[i] caib. 25. 21
[j] caib. 30. 29
Mat. 23. 19
1 *tùis spìosraidh.*
[k] rann 34
1 Sam. 2. 28
1 Each. 23. 13
Luc. 1. 9
[l] Air. 1. 2
26. 2
[m] Lebh. 10. 1
[n] Lebh. 16. 18
23. 27
[o] Air. 1. 2
26. 2
[p] Air. 31. 50
[q] caib. 25. 22
30. 6, 36
Air. 17. 4
[r] 2 Sam. 24. 2-15
2 no, *Israel.*
[s] caib. 40. 34
2 Each. 5. 14
7. 1-3
Ese. 43. 5
Hag. 2. 7, 9
Mal. 3. 1
[t] caib. 25. 8
Lebh. 26. 12
Salm 68. 18
Sech. 2. 10
Eoin 14. 17, 20
2 Cor. 6. 16
Tais. 21. 3
[u] caib. 20. 2
[v] caib. 37. 25

a leud, (ceithir-chèarnach bithidh i,) agus
dà làmh-choille a h-àirde; *bithidh* a
h-adhaircean de'n *ni* cheudna.
3 Agus còmhdaichidh tu thairis i le òr
fìor-ghlan[c], a mullach, agus a taobhan
mu'n cuairt, agus a h-adhaircean: agus
ni thu dhith coron òir mu'n cuairt.
4 Agus dà fhailbheig òir ni thu dhith fo
a coron; aig a dà oisinn ni thu *iad* air a
dà thaobh: agus bithidh iad air son àit-
eachan do na bataichibh chum a giùlan
leo.
5 Agus ni thu na bataichean a dh'fhiodh
sitim[f], agus còmhdaichidh tu thairis iad
le òr.
6 Agus cuiridh tu i fa chomhair an
roinn-bhrat[h], a tha làimh ri àirc na
Fianuis; air beulaobh na caithir-thròcair[i],
a *tha* os ceann na Fianuis, far an coinnich
mise thu.
7 Agus loisgidh Aaron[1] tùis chùbhraidh[k]
oirre gach maduinn: an uair a dheas-
aicheas e na lòchrain, loisgidh e tùis oirre.
8 Agus an uair a lasas Aaron na lòch-
rain mu fheasgar, loisgidh e tùis oirre;
tùis bhith-bhuan an làthair an Tighearn',
air feadh 'ur ginealach.
9 Cha loisg sibh tùis choimheach[m] sam
bith oirre, no ìobairt-loisgte, no tabhartas-
bìdh; ni mò dhòirteas sibh tabhartas-
dibhe oirre.
10 Agus ni Aaron réite air a h-adhairc-
ibh aon uair 's a' bhliadhna[n], le fuil ìobairt-
pheacaidh na réite: aon uair 's a' bhliadhna
ni e réite oirre, air feadh 'ur ginealach:
tha i ro naomh do'n Tighearna.
11 Agus labhair an Tighearna ri Maois,
ag ràdh,
12 'N uair a ghabhas tu cunntas chloinn[o]
Israeil a réir an àireimh, an sin bheir gach
duine dhiubh éiric[p] air son 'anama do'n
Tighearna, 'n uair a ni thu an àireamh;
a chum nach bi plàigh 'n am measg[r], an
uair a ni thu an àireamh.
13 So bheir iad uatha, gach aon a théid
seachad 'n am measg-san a bhitheas air
an àireamh; leth seceil, a réir seceil an
ionaid naoimh: ('s e secel fichead gerah:)
leth seceil mar thabhartas do'n Tighearna.
14 Bheir gach aon a théid seachad 'n am
measg-san a bhitheas air an àireamh,
o fhichead bliadhna dh'aois agus os a
cheann, tabhartas do'n Tighearna.
15 Cha toir an saoibhir tuilleadh, agus
cha toir am bochd na's lugha na leth
seceil, an uair a bheir *iad* tabhartas do'n
Tighearn', a dheanamh réite air son 'ur
n-anaman.
16 Agus gabhaidh tu airgiod na réite o
chloinn Israeil, agus cuiridh tu air leth
e fa chomhair seirbhis pàilliuin a' choimh-
thionail; agus bithidh e 'n a chuimh-
neachan do chloinn Israeil an làthair an
Tighearn', a dheanamh réite air son 'ur
n-anaman.
17 Agus labhair an Tighearna ri Maois,
ag ràdh,

18 Ni thu mar an ceudna soitheach-
ionnlaid *a dh'*umha[a], agus a chos *a*
*dh'*umha, chum ionnlaid : agus cuiridh
tu e eadar pàilliun a' choimhthionail agus
an altair, agus cuiridh tu uisge ann.
19 Agus ionnlaididh Aaron agus a mhic
an làmhan[c], agus an cosan ann.
20 'N uair a théid iad a steach do phàill-
iun a' choimhthionail ionnlaididh siad iad
féin le uisge, chum as nach faigh iad bàs ;
no 'n uair a thig iad am fagus do'n altair
a fhrithealadh, a losgadh tabhartais a
bheirear suas le teine do'n Tighearn'.
21 Agus ionnlaididh iad an làmhan agus
an cosan, a chum as nach faigh iad bàs :
agus bithidh e 'n a ordugh bith-bhuan
dhoibh, *eadhon* dha féin agus d'a shliochd
air feadh an ginealach.
22 Agus labhair an Tighearna ri Maois,
ag ràdh,
23 Gabh-sa dhuit féin, mar an ceudna,
spìosraidh thaghta[e] de mhirr fìor-ghlan,
cùig ceud *secel*, agus de chanal cùbhraidh
a leth uiread, *eadhon* dà cheud agus leth-
cheud *secel* agus de chalamus cùbhraidh
da cheud agus leth-cheud *secel.*
24 Agus de chasia cùig ceud *secel*, a
réir seceil an *ionaid* naoimh, agus hin
a dh'olaidh a' chroinn-olaidh.
25 Agus ni thu dheth oladh-ungaidh
naomh, oladh-ungaidh coimhmeasgta réir
ealadhain an léigh ; bithidh i 'n a h-oladh-
ungaidh naoimh[i].
26 Agus ungaidh tu pàilliuin a' choimh-
thionail leatha[j], agus àirce na Fianuis,
27 Agus am bòrd agus a shoithichean
uile, agus an coinnleir agus a shoithichean,
agus altair na tùise,
28 Agus altair na h-ìobairt-loisgte agus
a soithichean uile, agus an soitheach ionn-
laid agus a chos.
29 Agus naomhaichidh tu iad, a chum
as gu-m bi iad ro naomh : ge b'e ni a
bheanas riu, bithidh e naomh[n].
30 Agus ungaidh tu Aaron agus a
mhic, agus coisrigidh tu iad, gu frith-
ealadh dhomhsa ann an dreuchd an
t-sagairt.
31 Agus labhraidh tu ri cloinn Israeil,
ag ràdh, Bithidh i so 'n a h-oladh-ungaidh
naoimh ; dhomhsa, air feadh 'ur gineal-
ach.
32 Air feòil duine cha dòirtear i, cha
mhò a ni sibh a' leithid, a réir a measg-
aidh : *tha* i naomh, agus naomh bithidh
i dhuibh.
33 Ge b'e neach a mheasgas *ni* cosmhuil
rithe, agus ge b'e neach a chuireas *a'*
bheag dhith air coigreach, gu deimhin
gearrar as o 'shluagh e.
34 Agus thubhairt an Tighearna ri
Maois, Gabh dhuit spìosraidh chùbh-
raidh[q], stacte, agus onicha, agus galb-
anum ; spìosraidh chùbhraidh maille ri
tùis fhìor-ghloin : de gach aon diubh
bithidh an t-aon tomhas.
35 Agus ni thu boltrachan deth, air a

R.C. 1491.

a caib. 38. 8; 1 Ri. 7. 38
b caib. 29. 42; Lebh. 16. 2
c Salm 26. 6
d rann 33
e Salm 45. 8
f Isa. 45. 3, 4
g 1 Each. 2. 20
h caib. 35. 31; 1 Ri. 3. 9; 7. 14
i Salm 89. 20
j caib. 40. 9; Lebh. 8. 10
k caib. 35. 34
l Gnà. 2. 6, 7
m caib. xxxvii. xxxviii. Air. iv. 1 Ri. vi., vii., viii. 2 Each. iii., iv. Ese. xliii.
n caib. 29. 37
o Lebh. 19. 3, 30; 26. 2
p Neh. 9. 14; Ese. 20. 12, 20
q rann 23; 1 Each. 9. 29, 30
r caib. 20. 8; Deut. 5. 12; Isa. 58. 13; Ese. 44. 24

dheanamh suas a réir ealadhain an léigh,
coimhmeasgta, fìor-ghlan, naomh.
36 Agus bruthaidh tu *cuid* deth ro
mhìn, agus cuiridh tu *cuid* deth fa chomh-
air na Fianuis ann am pàilliun a' choimh-
thionail, far an coinnich mise thu[b] : ro
naomh bithidh e dhuibh.
37 Agus am boltrachan a ni thu, cha
dean sibh *a' leithid* duibh féin, 'a réir a
mheasgaidh : bithidh e dhuit-sa naomh
do'n Tighearna.
38 Ge b'e neach a ni a choslas, a ghabh-
ail fàile uaith, gearrar as o 'shluagh e[d].

CAIB. XXXI.

1 *Besaleel agus Aholiab air an gairm a dh'ionn-*
suidh oibre a' phàilliuin. 12 *An t-sàbaid gu*
bhi air a coimhead naomh. 18 *Dà chlàr na*
Fianuis air an tabhairt do Mhaois.

AGUS labhair an Tighearna ri Maois,
ag ràdh,
2 Feuch, ghairm mi air 'ainm[f] Besaleel
mac Uri[g], mhic Hur, de thrèibh Iudah ;
3 Agus lìon mi e le spiorad Dhé[h], ann
an gliocas, agus ann an tuigse, agus ann
an eòlas, agus anns gach uile ghnè oibre,
4 A dhealbhadh oibre ealanta, a dh'
oibreachadh ann an òr, agus ann an air-
giod, agus ann an umha,
5 Agus ann an gearradh chlach a chum
an ceangal, agus ann an gearradh fiodha,
a dh'oibreachadh anns gach uile ghnè
oibre.
6 Agus mise, feuch, thug mi seachad
maille ris Aholiab[k] mac Ahisamaich, de
thrèibh Dhain ; agus ann an cridhe gach
neach a tha glic-chridheach[l] chuir mi
gliocas, agus ni iad gach ni a dh'àithn mi
dhuit[m] ;
7 Pàilliun a' choimhthionail, agus àirc'
na Fianuis, agus a' chaithir-thròcair a *tha*
oirre, agus uile uidheam a' phàilliuin,
8 Agus am bòrd agus 'uidheam, agus
an coinnleir fìor-ghlan le 'uidheam uile,
agus altair na tùise,
9 Agus altair na h-ìobairt-loisgte le
'h-uidheam uile, agus an soitheach-ionn-
laidh agus a chos,
10 Agus éideadh na seirbhis, agus
éideadh naomh air son Aaroin an t-sagairt,
agus éideadh a chuid mac, gu frithealadh
ann an dreuchd an t-sagairt,
11 Agus an oladh-ungaidh, agus tùis
chùbhraidh air son *ionaid* naoimh ; a
réir nan uile *nithe* a dh'àithn mi dhuit,
ni iad.
12 Agus labhair an Tighearna ri Maois,
ag ràdh,
13 Labhair thusa mar an ceudna ri
cloinn Israeil, ag ràdh, Gu deimhin coimh-
ididh sibh mo shàbaidean[o] : oir *is* comh-
aradh sin eadar mise agus sibhse[p], air
feadh 'ur ginealach ; chum as gu-m bi
fios agaibh gur mise an Tighearn' a
naomhaicheas sibh.
14 Coimhididh sibh uime sin an t-sàb-
aid[r] ; oir *tha* i naomh dhuibh. Esan a

thruailleas i, cuirear gu cinnteach gu bàs
e ; oir gach neach a ni obair oirre, gearrar
an t-anam sin as o mheasg a shluaigh[a].
15 Sè làithean feudar obair a dheanamh,
ach 's an t-seachdamh *tha* sàbaid fhois,
naomh do'n Tighearna : gach neach a ni
obair air là na sàbaid, cuirear gu cinnteach
gu bàs e[d].
16 Uime sin coimhididh clann Israeil
an t-sàbaid, a ghleidheadh na sàbaid air
feadh an ginealach, *mar* choimhcheangal
sìorruidh.
17 Eadar mise agus clann Israeil *is*
comharadh i a chaoidh[g] ; oir ann an sè
làithibh rinn an Tighearna na nèamhan
agus an talamh[h], agus air an t-seachdamh
là sguir e, agus ghabh e fois[j].
18 Agus thug e do Mhaois, an uair a
sguir e de labhairt ris air sliabh Shinai,
dà chlàr na Fianuis[k], clàir chloiche,
sgrìobhta le meur Dhé.

CAIB. XXXII.

1 *Thug an sluagh air Aaron laogh leaghta a dheanamh.* 19 *Las corruich Mhaois, agus bhris e clàir an lagha.* 30 *Rinn e urnuigh ri Dia air son an t-sluaigh.*

AGUS an uair a chunnaic an sluagh
gu-n d'rinn Maois moille ann an
teachd a nuas as an t-sliabh[o], chruinnich
iad iad féin gu Aaron, agus thubhairt iad
ris, Eirich suas, dean dhuinn diathan a
théid romhainn[q] ; oir *a thaobh* a' Mhaois
so, an duine a thug a nìos sinn á tìr na
h-Eiphit, cha-n 'eil fhios againn ciod a
thàinig air[r].
2 Agus thubhairt Aaron riu, Brisibh
dhibh na cluas-fhailean òir[s] a *tha* ann
an cluasaibh 'ur ban, 'ur mac, agus 'ur
nighean, agus thugaibh a m'ionnsuidh-sa
iad.
3 Agus bhris an sluagh uile dhiubh na
cluas-fhailean òir a *bha* 'n an cluasaibh,
agus thug iad gu Aaron *iad*.
4 Agus ghabh e *iad* as an làimh ; agus
chum se e le inneal-gearraidh, an déigh
dha laogh leaghta 'dheanamh dheth[u], agus
thubhairt iad, Sin do dhiathan, O 'Israeil,
a thug a nìos thu á tìr na h-Eiphit.
5 Agus an uair a chunnaic Aaron *e*,
thog e altair fa 'chomhair, agus thug
Aaron[v] gairm, agus thubhairt e, *Is* là
féille am maireach do'n Tighearn'.
6 Agus dh'éirich iad suas gu moch air
an là màireach, agus thug iad suas tabh-
artais-loisgte, agus thug iad leo tabhart-
ais-sìth : agus shuidh an sluagh sìos a
dh'itheadh agus a dh'òl, agus dh'éirich
iad suas gu sùgradh[x].
7 Agus thubhairt an Tighearna ri Maois,
Imich, falbh sìos ; oir thruaill do shluagh,
a thug thu mach á tìr na h-Eiphit, *iad
féin*[z].
8 Chlaon iad gu grad o'n t-slighe a
dh'àithn mise dhoibh : rinn iad dhoibh
féin laogh leaghta ; agus rinn iad aoradh
dha, agus thug iad suas ìobairtean dha,

R.C. 1491.

a caib. 35. 2
b 2 Each. 30. 8
Isa. 48. 4
c caib. 22. 24
d Air. 15. 35
e Air. 14. 12
Salm 106. 23
f Deut. 9. 18-29
Salm 74. 1, 2
g rann 13
h Gen. 1. 31
2. 2
i Deut. 32. 26, 27
j Iob 38. 7
Salm 104. 31
k caib. 24. 12
32. 15, 16
34. 28, 29
Deut. 4. 13
5. 22
9. 9-11
2 Cor. 3. 3
l Deut. 13. 17
Ios. 7. 26
Esr. 10. 14
Salm 78. 38
m Salm 90. 13
n Gen. 22. 16
Eabh. 6. 13
o caib. 24. 18
Deut. 9. 9
p 2 Sam. 24. 16
1 Each. 21. 15
Salm 106. 45
Ier. 18. 8
Ioel 2. 13
q Gnio. 7. 40
r Mat. 24. 48
2 Pead. 3. 4
s Gen. 24. 22
Bre. 8. 24, 27
Ese. 16. 12, 17
Hos. 2. 8
t caib. 31. 18
Deut. 9. 10
Eabh. 8. 10
u caib. 20. 23
Deut. 9. 16
Bre. 17. 3, 4
1 Ri. 12. 28
Neh. 9. 18
Salm 106 19
Is. 40. 18, 19
46. 6
Ròm. 1. 23
v 2 Ri. 10. 20
w Deut. 9. 21
x 1 Cor. 10. 7
y Gen. 20. 9
z Gen. 6. 11, 12
Deut. 4. 16
Bre. 2. 19
Hos. 9. 9
a Deut. 31. 27
b rann 1

agus thubhairt iad, Sin do dhiathan, O
'Israeil, a thug a nìos thu á tìr na h-Eiphit.
9 Agus thubhairt an Tighearna ri Maois,
Chunnaic mise an sluagh so, agus, feuch,
is sluagh rag-mhuinealach iad[b].
10 A nis uime sin leig leam, agus
lasaidh mo chorruich 'n an aghaidh[c],
agus claoidhidh mi iad : agus ni mi dhìot-
sa cinneach mòr[e].
11 Agus ghuidh Maois air an Tighearn' a
Dhia, agus thubhairt e, C'ar son, a Thigh-
earn', a tha do chorruich a' lasadh an
aghaidh do shluaigh[f], a thug thu mach
á tìr na h-Eiphit le cumhachd mòr, agus
le làimh thréin ?
12 C'ar son a labhradh na h-Eiphitich[i],
ag ràdh, Le droch rùn thug e mach iad,
a chum am marbhadh 's na beanntaibh,
agus an claoidh bhàrr aghaidh na talmh-
ainn ? Pill o d' chorruich ghairg[l], agus
gabh aithreachas de'n olc so an aghaidh
do shluaigh[m].
13 Cuimhnich air Abraham, Isaac, agus
Israel, do sheirbhisich, d'an d'thug thu
mionnan ort féin[n], agus r'an d'thubhairt
thu, Ni mi 'ur sliochd lìonmhor mar
reulta nèimh, agus am fearann so uile
mu-n do labhair mi, bheir mi d'ur sliochd-
se, agus sealbhaichidh iad *e* gu sìorruidh.
14 Agus ghabh an Tighearn' aithreachas
de'n olc a thubhairt e gu-n deanadh e air
a shluagh[p].
15 Agus thionndaidh Maois, agus chaidh
e sìos as an t-sliabh, agus dà chlàr na
Fianuis 'n a làimh : *bha* na clàir sgrìobhta
air an dà thaobh ; air an taobh so, agus
air an taobh ud eile *bha* iad sgrìobhta.
16 Agus *b*'iad na clàir obair Dhé, agus
b'e 'n sgrìobhadh sgrìobhadh Dhé, gèarrta
air na clàraibh[t].
17 Agus chuala Iosua toirm an t-sluaigh
an uair a rinn iad gàir, agus thubhairt e
ri Maois, *Tha* toirm cogaidh 's a' champ.
18 Agus thubhairt e, Cha-n e guth
dhaoine a' deanamh gàir air son na
buadha, cha mhò *is e* guth *dhaoine* ag
éigheach a chionn gu-n d'thugadh buaidh
orra, *ach* toirm luchd-gabhail ciùil a tha
mi a' cluinntinn.
19 Agus co luath 's a thàinig e 'm fagus
do'n champ, chunnaic e 'n laogh, agus an
dannsa : agus las corruich Mhaois, agus
thilg e na clàir as a làimh, agus bhris e
iad aig bun an t-sléibh.
20 Agus ghabh e 'n laogh a rinn iad, agus
loisg e 's an teine e[w], agus mheil e gu smùr
e, agus chrath e air an uisge *e*, agus thug
e air cloinn Israeil òl *dheth*.
21 Agus thubhairt Maois ri Aaron,
Ciod a rinn an sluagh so ort[y], gu-n d'thug
thu peacadh co mòr orra ?
22 Agus thubhairt Aaron, Na lasadh
fearg mo thighearna : is aithne dhuit
an sluagh, gu-m bheil iad *so-aomaidh* a
dh'ionnsuidh an uilc[a].
23 Oir thubhairt iad rium, Dean dhuinn
diathan, a théid romhainn[b] ; oir a thaobh

a' Mhaois so, an duine a thug a mach sinn
á tìr na h-Eiphit, cha-n fhios duinn ciod
a thàinig air.
24 Agus thubhairt mi riu, Gach neach
aig am bheil a' bheag a dh'òr, briseadh e
dheth *e:* agus thug iad dhomh *e*, agus
thilg mi 's an teine e, agus thàinig a mach
an laogh so[a].
25 Agus an uair a chunnaic Maois gu-*n
robh* an sluagh rùisgte, (oir rùisg Aaron
iad a chum *an* nàire[b] am measg an naimh-
dean,)
26 An sin sheas Maois ann an geata a'
chaimp, agus thubhairt e, Cò tha leis an
Tighearna? *thigeadh e* do m'ionnsuidh-
sa. Agus chruinnich mic Lebhi uile d'a
ionnsuidh.
27 Agus thubhairt e riu, Mar so tha 'n
Tighearna Dia Israeil ag ràdh, Cuireadh
gach duine agaibh a chlaidheamh air a
leis, *agus* rachaibh a steach agus a mach
o gheata gu geata air feadh a' chaimp,
agus marbhadh gach duine agaibh a
bhràthair, agus gach duine a chompanach,
agus gach duine a choimhearsnach[d].
28 Agus rinn clann Lebhi a réir focail
Mhaois[f]: agus thuit de'n t-sluagh 's an
là sin mu thimchioll thri mìle fear.
29 Oir thubhairt Maois, Coisrigibh sibh
féin an diugh do'n Tighearn', eadhon gach
duine air a mhac, agus air a bhràthair; a
chum as gu-m builich e oirbh beannach-
adh air an là 'n diugh.
30 Agus air an là màireach thubhairt
Maois ris an t-sluagh, Pheacaich sibh
peacadh mòr: agus a nis théid mise suas
a dh'ionnsuidh an Tighearn', a dh'fheuch-
ainn an dean mi réite air son 'ur peac-
aidh.
31 Agus phill Maois a dh'ionnsuidh an
Tighearn', agus thubhairt e, Och! pheac-
aich an sluagh so peacadh mòr, agus rinn
iad dhoibh féin diathan òir[g]:
32 Gidheadh a nis, ma's toil leat, maith
dhoibh am peacadh; ach mur *maith*, dubh
mise[i], guidheam ort, a mach as do leabhar
a sgrìobh thu[j].
33 Agus thubhairt an Tighearna ri
Maois, Ge b'e a pheacaich a'm' aghaidh,
esan dubhaidh mi mach as mo leabhar[k].
34 Uime sin a nis imich, treòraich an
sluagh a chum *an ionaid* mu-n do labhair
mi riut; feuch, théid m'aingeal romhad[m]:
gidheadh, 's an là 's am fiosraich mi,
leanaidh mi am peacadh orra[n].
35 Agus chlaoidh an Tighearn' an
sluagh, a chionn gu-n d'rinn iad an laogh,
a rinn Aaron.

CAIB. XXXIII.

1 *Dhiùlt an Tighearna dol leis an t-sluagh.* 9
Labhair e ri Maois. 18 *Ghuidh esan air Dia
gu-m foillsicheadh e a ghlòir dha.*

AGUS thubhairt an Tighearna ri Maois,
Imich, falbh suas as a so, thu féin
agus an sluagh a thug thu mach á tìr na
h-Eiphit, a dh'ionnsuidh na tìre a mhionn-

R.C. 1491.

[a] rann 4
[b] caib. 33. 4, 5
2 Each. 28. 19
Isa. 47. 3
Mic. 1. 11
Tais. 3. 18
[c] Iob 1. 20
Isa. 32. 11
Ese. 26. 16
[d] Air. 25. 5
[e] caib. 29. 42, 43
[f] Deut. 33. 9
Mal. 2. 4-6
[g] caib. 20. 23
[h] Salm 99. 7
[i] Ròm. 9. 3
[j] Salm 56. 8
Dan. 12. 1
Phil. 4. 3
Tais. 3. 5
[k] Salm 69. 28
[l] Deut. 34. 10
[m] caib. 23. 30
Air. 20. 16
Isa. 63. 9
[n] Deut. 32. 35
Am. 3. 14
[o] caib. 32. 34
[p] Isa. 43. 1
Ier. 1. 5
2 Tim. 2. 19
[q] Salm 86. 11
119. 33
[r] Deut. 9. 26, 29
Ioel 2. 17

aich mi do Abraham, do Isaac, agus do
Iacob, ag ràdh, Do d' shliochd-sa bheir
mi i:
2 Agus cuiridh mi aingeal romhad; agus
fuadaichidh mi mach an Canaanach, an
t-Amorach, agus an Hiteach, agus am
Peridseach, agus an Hibheach, agus an
t-Iebusach;
3 A dh'ionnsuidh fearainn a tha 'sruth-
adh le bainne agus mil: oir cha téid mi
suas a'd' mheasg, oir *is* sluagh rag-
mhuinealach thu; air eagal gu-n claoidh
mi thu 's an t-slighe.
4 Agus an uair a chual' an sluagh an
droch sgeul so, rinn iad bròn; agus cha do
chuir duine sam bith air a bhrèaghachd.
5 Oir thubhairt an Tighearna ri Maois,
Abair ri cloinn Israeil, *Is* sluagh rag-
mhuinealach sibh: ann am platha théid
mi suas 'n 'ur measg, agus claoidhidh mi
sibh: a nis uime sin, cuiribh dhibh 'ur
brèaghachd[c], a chum as gu-m bi fios agam
ciod a ni mi ribh.
6 Agus rùisg clann Israeil am brèaghachd
dhiubh làimh ri sliabh Horeb.
7 Agus ghabh Maois am pàilliun[e], agus
shuidhich e 'n taobh a mach de'n champ
e, fad o'n champ, agus thug e pàilliun a'
choimhthionail mar ainm air. Agus 'n a
lorg sin, chaidh gach neach a bha 'g
iarraidh an Tighearn' a mach do phàilliun
a' choimhthionail, a *bha* 'n taobh a muigh
de'n champ.
8 Agus an uair a chaidh Maois a mach
do'n phàilliun, dh'éirich an sluagh gu léir
suas, agus sheas gach duine aig dorus a
bhùtha, agus dh'amhairc iad an déigh
Mhaois, gus an deachaidh e stigh do'n
phàilliun.
9 Agus an uair a chaidh Maois a stigh
do'n phàilliun, thàinig am meall neoil a
nuas, agus sheas e aig dorus a' phàilliuin,
agus labhair *an Tighearna* ri Maois[h].
10 Agus chunnaic an sluagh uile am
meall neoil 'n a sheasamh aig dorus a'
phàilliuin: agus dh'éirich an sluagh uile
suas, agus rinn iad aoradh, gach duine
ann an dorus a bhùtha.
11 Agus labhair an Tighearna ri Maois
aghaidh ri h-aghaidh[l], mar a labhras
duine r'a charaid. Agus phill e rìs do'n
champ; ach cha deachaidh a sheirbhis-
each Iosua, mac Nuin, duine òg, a mach
as a' phàilliun.
12 Agus thubhairt Maois ris an Tigh-
earna, Feuch, *tha* thu 'g ràdh rium,
Thoir suas an sluagh so[o]; agus cha d'thug
thu fios domh cò chuireas tu maille rium.
Gidheadh thubhairt thu, Is aithne dhomh
thu air d'ainm[p], agus mar an ceudna
fhuair thu deadh-ghean a'm' shùilibh.
13 A nis uime sin, guidheam ort, ma
fhuair mi deadh-ghean a' d' shùilibh,
nochd dhomh do shlighe[q], a chum as
gu-m bi aithne agam ort, agus gu-m faigh
mi deadh-ghean a'd' shùilibh, agus meas
gur e 'n cinneach so do shluagh-sa[r].

14 Agus thubhairt e, Théid mo làthaireachd maille riut[a], agus bheir mi fois dhuit[b].

15 Agus thubhairt e ris, Mur téid do làthaireachd *maille ruinn*[d], na toir suas sinn á so:

16 Oir ciod e leis an aithnichear ann an so, gu-n d'fhuair mise agus do shluagh deadh-ghean a' d' shùilibh? Nach ann le d' dhol maille ruinn? Mar so dealaichear sinn[g], mise agus do shluagh, o gach uile shluagh a *tha* air aghaidh na talmhainn.

17 Agus thubhairt an Tighearna ri Maois, An ni so mar an ceudna a thubhairt thu, ni mise; oir fhuair thu deadh-ghean a'm' shùilibh, agus is aithne dhomh thu air d'ainm.

18 Agus thubhairt esan, Foillsich dhomh, guidheam ort, do ghlòir.

19 Agus thubhairt e, Bheir mi air mo mhaitheas uile dol seachad a' d' làthair[j], agus gairmidh mi ainm an TIGHEARN' a' d' fhianuis; agus bithidh mi gràsmhor dhà-san d'am bi mi gràsmhor[m], agus nochdaidh mi tròcair dhà-san d'an nochd mi tròcair.

20 Agus thubhairt e, Cha-n fheud thu m'aghaidh-sa fhaicinn[q]; oir cha-n urrainn duine air bith mise fhaicinn, agus a bhi beò.

21 Agus thubhairt an Tighearna, Feuch, *tha* àite làimh rium, agus seasaidh tusa air carraig:

22 Agus an uair a bhitheas mo ghlòir a' dol seachad, an sin cuiridh mi thu ann an sgoltadh de'n charraig, agus còmhdaichidh mi le m' làimh thu gus an téid mi seachad.

23 Agus bheir mi air falbh mo làmh, agus chi thu mo chùlaobh: ach cha-n fhaicear m'aghaidh.

CAIB. XXXIV.

1 *Dh'ath-nuadhaicheadh clàir an lagha.* 5 *Ghairmeadh air ainm an Tighearna.* 10 *Rinn Dia coimhcheangal r'a shluagh.*

AGUS thubhairt an Tighearna ri Maois, Snaidh dhuit féin dà chlàr chloiche cosmhuil ris na ceud *chlàir;* agus sgrìobhaidh mis' air na clàir *sin* na focail a bha air na ceud chlàir a bhris thu[v].

2 Agus bi deas 's a' mhaduinn, agus thig a nìos 's a' mhaduinn do shliabh Shinai, agus nochd thu féin an sin dhomhsa air mullach an t-sléibh.

3 Agus na tigeadh duine sam bith a nìos maille riut[w], agus na faicear duine 's an t-sliabh uile, agus na h-ionaltradh na treudan no'm buar fa chomhair an t-sléibh sin.

4 Agus shnaidh e dà chlàr chloiche, cosmhuil ris na ceud *chlàir;* agus dh'éirich Maois suas gu moch 's a' mhaduinn, agus chaidh e suas do shliabh Shinai, mar a dh'àithn an Tighearna dha, agus thug e leis 'n a làimh an dà chlàr chloiche.

5 Agus thàinig an Tighearna nuas ann an neul, agus sheas e maille ris an sin; agus ghairm e air ainm an Tighearna[c].

6 Agus chaidh an Tighearna seachad fa 'chomhair, agus ghairm e, an TIGHEARN', AN TIGHEARNA DIA, iochdmhor agus gràsmhor[e], fad-fhulangach, agus pailt ann an caoimhneas[f], agus ann am fìrinn.

7 A' gleidheadh tròcair do mhìltibh, a' maitheadh aingidheachd agus eusaontais, agus peacaidh[h], agus nach saor air aon dòigh *an ciontach;* a' leantuinn aingidheachd nan aithrichean air a' chloinn[i], agus air cloinn na cloinne, air an treas agus air a' cheathramh *ginealach.*

8 Agus rinn Maois deifir, agus chrom e a cheann ri làr, agus rinn e aoradh.

9 Agus thubhairt e, Ma fhuair mi nis deadh-ghean a'd' shùilibh, O Thighearna, rachadh mo Thighearna, guidheam ort, 'n ar measg[k], (oir *is* sluagh rag-mhuinealach iad[l],) agus maith dhuinn ar n-aingidheachd agus ar peacadh, agus gabh sinn mar d'oighreachd féin[n].

10 Agus thubhairt e, Feuch, ni mise coimhcheangal[o]; ann an làthair do shluaigh uile ni mi nithean iongantach[p], nithe nach d'rinneadh an leithid air an talamh uile, no ann an aon chinneach: agus chi an sluagh uile, am measg *am bheil* thu, obair an Tighearn': oir *is* ni uamhasach a ni mise riut[r].

11 Coimhid thusa an ni a *tha* mi 'g àithneadh dhuit an diugh: Feuch, fuadaichidh mi mach[s] romhad an t-Amorach, agus an Canaanach, agus an Hiteach, agus am Peridseach, agus an Hibheach, agus an t-Iebusach.

12 Thoir an aire dhuit féin, air eagal gu-n dean thu coimhcheangal ri luchd-àiteachaidh na tìre d'am bheil thu 'dol, air eagal gu-m bi e 'n a ribeadh a'd' mheadhon[t]:

13 Ach sgriosaidh sibh an altairean, agus brisidh sibh an dealbhan, agus gearraidh sibh sìos an doireachan.

14 Oir cha dean thu aoradh do dhia sam bith eile[u]; oir an Tighearna, d'an ainm Eudmhor, *is* Dia eudmhor e:

15 Air eagal gu-n dean thu coimhcheangal ri luchd-àiteachaidh na tìre, agus gu-n téid iad le strìopachas an déigh an diathan, agus gu-n toir iad ìobairt d'an diathan, agus gu-n toir *neach* cuireadh dhuit, agus gu-n ith thu d'a ìobairt;

16 Agus gu-n gabh thu d'an nigheanaibh do d' mhic[x], agus gu-n téid an nigheana le strìopachas an déigh an diathan, agus gu-n toir iad air do mhic dol le strìopachas an déigh an diathan.

17 Cha dean thu dhuit féin diathan leaghta.

18 Féill an arain neo-ghoirtichte cumaidh tu: seachd làithean ithidh tu aran neo-ghoirtichte[y], mar a dh'àithn mi dhuit ann an àm a' mhìos Abib; oir anns

R.C. 1491.

a caib. 40. 34-38
Isa. 63. 9
b Ios. 23. 1
Ier. 6. 16
c Gnà. 18. 10
d Salm 4. 6
e Air. 14. 18
2 Each. 30. 9
Neh. 9. 17
Salm 86. 15
103. 8
116. 5
145. 8
Ioel 2. 13
Ion. 4. 2
Ròm. 2. 4
f Salm 57. 10
g Air. 14. 14
Deut 4. 7, 34
2 Sam. 7. 23
1 Ri. 8. 53
Salm 147. 20
2 Cor. 6. 17
h Mic. 7. 18
i caib. 20. 5, 6
j caib. 34. 5-7
k caib. 33. 15, 16
l caib. 33. 3
m Ròm. 9. 15, 18
n Deut. 32. 9
Salm 33. 12
94. 14
135. 4
Ier. 10. 16
Sech. 2. 12
o Deut. 5. 2, 3
29. 12, 14
p Deut. 4. 32-37
Salm 78. 12
q Eoin 1. 18
1 Tim. 6. 16
Eabh 1. 1-3
r Salm 65. 5
s Deut. 7. 1, 19
9. 4, 5
t Ios. 23. 12, 13
u Mat. 4. 10
v Deut. 10. 1-4
w caib. 19. 12, 13
x Air. 25. 1, 2
Esr. 9. 2
2 Cor. 6. 14
y caib. 12. 15
23. 15

a' mhìos Abib thàinig thu mach as an
Eiphit.
19 Gach *ni* a dh'fhosglas a' bhrù[a] *is*
leams' e, agus gach ceud-ghin am measg
do spréidhe, *ma's ann* de'n bhuar no de
na caoraich e, *a bhitheas firionn.*
20 Ach ceud-ghin asail fuasglaidh tu le
uan[1]; agus mur fuasgail thu *e*, an sin
brisidh tu 'amhach. Uile cheud-ghin do
mhac fuasglaidh tu; agus cha nochdar
a h-aon a'm' làthair-sa falamh.
21 Sè làithean ni thu obair[b], ach air an
t-seachdamh là gabhaidh tu fois: ann an
àm an treabhaidh agus anns an fhoghar
gabhaidh tu fois.
22 Agus cumaidh tu féill nan seachduin,
a' cheud toraidh de fhoghar a' chruith-
neachd, agus féill a' chròdhaidh ann an
deireadh na bliadhna.
23 Tri uairean 's a bhliadhna nochdar
do mhic uile an làthair an Tighearna
Iehobhah[e], Dé Israeil:
24 Oir tilgidh mi mach na cinnich
romhad[f], agus ni mi do chrìocha na's
farsuinne; agus cha mhiannaich duine
sam bith d'fhearann, an uair a théid thu
suas g'ad nochdadh féin ann am fianuis
an Tighearna do Dhé, tri uairean 's a'
bhliadhna[h].
25 Cha-n ìobair thu fuil m'ìobairt-sa
le taois ghoirt, cha mhò a dh'fhàgar gu
maduinn ìobairt féill na càisge.
26 Toiseach ceud-thoraidh d'fhearainn[j]
bheir thu do thigh an Tighearna do Dhé.
Cha bhruich thu meann ann am bainne a
mhàthar[k].
27 Agus thubhairt an Tighearna ri
Maois, Sgrìobh thusa na focail so[l]: oir a
réir brìgh nam focal so rinn mise coimh-
cheangal riut féin agus ri Israel.
28 Agus bha e 'n sin maille ris an
Tighearna dà fhichead là agus dà fhich-
ead oidhche[m]; cha d'ith e aran, ni mò
dh'òl e uisge: agus sgrìobh e air na clàir
focail a choimhcheangail[n], na deich àith-
eantan[2].
29 Agus an uair a thàinig Maois a nuas
o shliabh Shinai, (le dà chlàr na Fianuis
ann an làimh Mhaois, an uair a thàinig e
nuas o'n t-sliabh,) cha robh fios aig Maois
gu-n do dhealraich craicionn 'aghaidh[p],
am feadh 's a bha e 'còmhradh ris.
30 Agus dh'amhairc Aaron agus clann
Israeil uile air Maois; agus, feuch, dheal-
raich craicionn 'aghaidh, agus bha eagal
orra teachd am fagus da.
31 Agus ghairm Maois orra; agus phill
Aaron agus uachdarain a' choimhthionail
uile d'a ionnsuidh; agus rinn Maois còmh-
radh riu.
32 Agus 'n a dhéigh sin thàinig clann
Israeil uile am fagus da; agus dh'àithn
e dhoibh na h-uile *nithean* a labhair an
Tighearna ris ann an sliabh Shinai[t].
33 Agus sguir Maois a labhairt riu;
agus chuir e gnùis-bhrat air 'aghaidh[u].
34 Ach an uair a chaidh Maois a steach

R.C. 1491.

[a] caib. 13. 2
[1] no, *meann.*
[b] caib. 35. 2
[c] caib. 34. 32
[d] Lebh. 23. 3
[e] caib. 23. 14, 17
[f] rann 11
[g] Air. 15. 32, &c.
[h] 2 Each. 17. 10; Iob 1. 10
[i] rann 21; Marc. 12. 41-44; 2 Cor. 8. 11, 12; 9. 7
[j] Deut. 26. 2, 10
[k] Deut. 14. 21
[l] Deut. 31. 9
[m] Deut. 9. 9, 18
[n] rann 1; Deut. 4. 13; 10. 2, 4; 2 Cor. 3. 7
[2] *focail.*
[o] caib. 31. 6
[p] Mat. 17. 2; Luc. 9. 29; Gnio. 6. 15; 2 Cor. 3. 7, 13; Tais. 1. 16
[q] caib. 25. 10, &c.
[r] Lebh. 24. 5, 6
[s] caib. 30. 1, &c.
[t] caib. 21. 1; Air. 15. 40
[u] 2 Cor. 3. 13-16

an làthair an Tighearn' a labhairt ris,
thug e an gnùis-bhrat deth, gus an
d'thàinig e mach. Agus thàinig e mach,
agus labhair e ri cloinn Israeil *an ni sin*
a dh'àithneadh dha.
35 Agus chunnaic clann Israeil aghaidh
Mhaois, gu-n do dhealraich craicionn agh-
aidh Mhaois: agus chuir Maois an gnùis-
bhrat air 'aghaidh a rìs, gus an deachaidh
e stigh a labhairt ris.

CAIB. XXXV.

1 *Tha'n t-sàbaid gu bhi air a coimhead naomh.*
4 *Saor-thabhartais air son a' phàilliuin.* 20
Thug an sluagh gu toileach seachad iad.

AGUS chruinnich Maois coimhthional
chloinn Israeil uile r'a chéile, agus
thubhairt e riu, Sin na nithe a dh'àithn
an Tighearna gu-n deanadh sibh iad[c].
2 Sè làithean nithear obair[d], ach bithidh
an seachdamh là dhuibh 'n a là naomh,
'n a shàbaid thàimh do'n Tighearna: ge
b'e neach a ni obair air, cuirear gu bàs e.
3 Cha-n fhadaidh sibh teine sam bith
air feadh 'ur n-àiteacha-còmhnuidh air
là na sàbaid[g].
4 Agus labhair Maois ri coimhthional
chloinn Israeil uile, ag ràdh, So an ni a
dh'àithn an Tighearn', ag ràdh,
5 Togaibh 'n 'ur measg tabhartas do'n
Tighearna: gach neach *aig am bheil*
cridhe toileach[i], thugadh e leis e, tabh-
artas do'n Tighearn'; òr, agus airgiod,
agus umha,
6 Agus gorm, agus corcur, agus scàr-
laid, agus anart grinn, agus *fionnadh*
ghabhar,
7 Agus craicnean reitheachan air an
dath dearg, agus craicnean bhroc, agus
fiodh sitim,
8 Agus oladh air son soluis, agus spìos-
raidh air son oladh-ungaidh, agus air son
tùise cùbhraidh,
9 Agus clachan onics, agus clachan a
chum an ceangal, air son na h-ephoid,
agus air son na h-uchd-éididh.
10 Agus thigeadh gach duine glic-
chridheach 'n 'ur measg[o], agus deanadh e
gach *ni* a dh'àithn an Tighearn';
11 Am pàilliun, a bhùth, agus a chòmh-
dach, a chromagan, agus a bhùird, a
chroinn, a phuist, agus a bhuinn;
12 An àirc[q] agus a bataichean, a'
chaithir-thròcair agus roinn-bhrat a'
chòmhdaich;
13 Am bòrd agus a bhataichean, agus
a shoithichean uile, agus an t-aran tais-
beanaidh[r];
14 Agus an coinnleir a chum an t-soluis,
agus 'uidheam, agus a lòchrain, maille ri
olaidh chum an t-soluis;
15 Agus altair na tùise[s], agus a bataich-
ean, agus an oladh-ungaidh, agus an tùis
chùbhraidh, agus an cùirtein air son
doruis a' phàilliuin;
16 Altair na h-iobairt-loisgte agus a
cliath umha, a bataichean, agus a soith-

ichean uile, an soitheach-ionnlaid agus a chos;

17 Cùirteinean na cùirte[a], a puist agus a buinn, agus cùirtein air son doruis na cùirte.

18 Pinneachan a' phàilliuin, agus pinneachan na cùirte, agus an cùird;

19 Eideadh an fhrithealaidh[c], a fhrithealadh 's an *ionad* naómh; an éideadh naomh air son Aaroin an t-sagairt, agus éideadh air son a chuid mac, a fhritheal-adh ann an dreuchd an t-sagairt.

20 Agus dh'fhalbh coimhthional chloinn Israeil uile á làthair Mhaois.

21 Agus thàinig iad, gach duine a dhùisg a chridhe suas[e], agus gach duine a rinn a chridhe toileach, *agus* thug iad leo tabhartas an Tighearn' air son oibre pàilliuin a' choimhthionail, agus air son a sheirbhis uile, agus air son na h-éididh naomha.

22 Agus thàinig iad, araon fir agus mnathan, a'mheud's aig an robh cridhe toileach, *agus* thug iad leo bràistean agus cluas-fhailean, agus fàinneachan, agus criosa-muineil, gach uidheam òir: agus gach fear a thug seachad, *thug e seachad* tabhartas òir do'n Tighearn'.

23 Agus gach fear aig an d'fhuaradh gorm, agus corcur, agus scàrlaid, agus anart grinn, agus *fionnadh* ghabhar, agus craicne dearg reitheachan, agus craicne bhroc, thug iad leo *iad.*

24 Gach duine a thug seachad tabhartas airgid agus umha, thug e leis tabhartas an Tighearn': agus gach duine aig an d'fhuaradh fiodh sitim chum oibre sam bith de'n t-seirbhis, thug e leis *e.*

25 Agus shnìomh na mnathan uile a bha glic-chridheach le'n làmhan[i], agus thug iad leo an ni a shnìomh iad, an gorm, agus an corcur, an scàrlaid, agus an t-anart grinn.

26 Agus na mnathan uile a dhùisg an cridhe suas ann an gliocas, shnìomh iad *fionnadh* ghabhar.

27 Agus thug na h-uachdarain leo clachan onics[m], agus clachan chum an ceangal, air son na h-ephoid, agus air son na h-uchd-éididh;

28 Agus spìosraidh[n], agus oladh air son an t-soluis, agus air son na h-oladh-ungaidh, agus air son na tùise cùbhraidh.

29 Thug clann Israeil tabhartas toileach[o] a dh'ionnsuidh an Tighearna, gach fear agus bean a rinn an cridhe toileach a thoirt a chum gach gnè oibre, a dh'àithn an Tighearna 'dheanamh le làimh Mhaois.

30 Agus thubhairt Maois ri cloinn Israeil, Faicibh[q], ghairm an Tighearn' air ainm Besaleel mac Uri, mhic Hur, de thréibh Iudah:

31 Agus lìon se e le spiorad Dhé, ann an gliocas, ann an tuigse, agus ann an eòlas, agus anns gach gnè oibre;

32 Agus a dhealbhadh oibre ealanta, a dh'oibreachadh ann an òr, agus ann an airgiod, agus ann an umha.

R.C. 1491.

[a] caib. 27. 9; 2 Sam. 7. 2
[b] Neh. 2. 12
[c] caib. 31. 10; 39. 1, 41
[d] rann 31; caib. 31. 3, 6; 1 Ri. 3. 12; 7. 14; 2 Each. 2. 14; Isa. 28. 26; 54. 16
[e] rann. 5, 22, &c.; caib. 25. 2; 36. 2; 1 Each. 28. 2, 9; 29. 9
[f] caib. 28. 3; 31. 6; 35. 10, 35
[g] caib. 25. 8; Air. 7. 9; Eabh. 8. 2
[h] caib. 35. 25, 26; 1 Each. 29. 5
[i] caib. 28. 3; 2 Ri. 23. 7; Gnà. 31. 19
[j] 1 Cor. 3. 10
[k] 2 Each. 24. 13
[l] 2 Cor. 8. 2, 3; Phil. 4. 17, 18
[m] 1 Each. 29. 6; Esr. 2. 68
[n] caib. 30. 23
[o] rann 21; 1 Each. 29. 9
[p] 2 Each. 31. 10
[q] caib. 31. 2, &c.

33 Agus ann an gearradh chlach chum *an* ceangal, agus ann an snaidheadh fiodha, a dheanamh gnè sam bith a dh'obair ealanta.

34 Agus chuir e 'n a chridhe gu-n teagaisgeadh e[b], e féin agus Aholiab mac Ahisamaich de thréibh Dhain.

35 Lìon e iadsan le gliocas cridhe[d], a dh'oibreachadh gach gnè oibre, *oibre* a ghearradair, agus an oibriche ealanta, agus an oibriche le snàthaid ann an gorm, agus ann an corcur, ann an scàrlaid, agus ann an anart grinn, agus an fhigheadair, a ni obair sam bith, agus a dhealbhas obair ealanta.

CAIB. XXXVI.

1 *Thugadh na tabhartais do'n luchd-oibre.* 6 *Thoirmisgeadh do'n t-sluagh tuilleadh a thoirt leo.* 8 *Rinneadh cùirteinean agus buird air son a' phàilliuin.*

AGUS dh'oibrich Besaleel agus Aholiab, agus gach duine glic-chridheach[f] d'an d' thug an Tighearna gliocas agus tùr a thuigsinn cionnus a dheanadh iad gach gnè oibre air son seirbhis an *ionaid* naoimh[g], a réir gach ni a dh'àithn an Tighearn'.

2 Agus ghairm Maois air Besaleel, agus Aholiab, agus air gach duine glic-chridheach, d'an d' thug an Tighearna gliocas 'n a chridhe, *eadhon* gach aon a dhùisg a chridhe suas[h], gu teachd a chum na h-oibre g'a deanamh.

3 Agus ghabh iad o Mhaois na tabhartais uile a thug clann Israeil leo chum oibre seirbhis an *ionaid* naoimh, g'a deanamh. Agus thug iad fathast d'a ionnsuidh saor-thabhartais gach aon mhaduinn.

4 Agus thàinig na daoine glic[j] uile, a rinn uil' obair an *ionaid* naoimh[k], gach duine ac' o 'obair féin a *bha* e a' deanamh;

5 Agus labhair iad ri Maois, ag ràdh, Tha 'n sluagh a' toirt leo tuilleadh gu mòr na na's leòir[l], a chum seirbhis na h-oibre a dh'àithn an Tighearn' a dheanamh.

6 Agus dh'àithn Maois, agus thugadh gairm air feadh a' chaimp, ag ràdh, Na deanadh fear no bean sam bith tuilleadh oibre air son tabhartais an *ionaid* naoimh. Mar sin thoirmisgeadh do'n t-sluagh *ni sam bith a* thoirt leo.

7 Oir bu leòir an t-uidheam a bh'aca air son na h-oibre uile, g'a deanamh, agus bu tuilleadh 's na bu leòir e[p].

8 Agus rinn gach duine glic-chridheach 'n am measg-san a dh'oibrich obair a' phàilliuin, deich cùirteinean a dh'anart grinn toinnte, agus *de* ghorm, agus *de* chorcur, agus *de* scàrlaid; *le* cerubaibh a dh'obair ealanta rinn e iad:

9 Fad aon chùirtein ochd làmhan-coille 'ar fhichead, agus leud aon chùirtein ceithir làmhan-coille: na cùirteinean uile dh'aon tomhas.

10 Agus cheangail e cùig cùirteinean gach aon r'a chéile: agus na cùig cùirt-

einean *eile* cheangail e gach aon r'a chéile.

11 Agus rinn e lùban de ghorm air oir aon chùirtein, o'n iomall 's a' choimhcheangal; air a' mhodh cheudna rinn e ann an oir a' chùirtein *eile* a's faide mach, ann an coimhcheangal an dara *aoin.*

12 Leth-cheud lùb[b] rinn e ann an aon chùirtein, agus leth-cheud lùb rinn e ann an iomall a' chùirtein a *bha* ann an coimhcheangal an dara *aoin*; cheangail na lùban aon *chùirtein* ri *cùirtein* eile.

13 Agus rinn e leth-cheud cromag òir, agus choimhcheangail e na cùirteinean aon ri h-aon leis na cromagaibh. Mar sin rinneadh e 'n a aon phàilliun[c].

14 Agus rinn e cùirteinean a dh'*fhionnadh* ghabhar[d], air son a' bhùtha os ceann a' phàilliuin; aon chùirtein deug rinn e dhiubh:

15 *B'e* fad aon chùirtein deich làmhan-coille 'ar fhichead, agus ceithir làmhan-coille leud aon chùirtein; *bha*'n t-aon chùirtein deug a dh'aon tomhas.

16 Agus choimhcheangail e cùig cùirteinean leo féin, agus sè cùirteinean leo féin.

17 Agus rinn e leth-cheud lùb air an oir a b'fhaide mach de'n chùirtein 's a' choimhcheangal, agus leth-cheud lùb rinn e air oir a' chùirtein a tha' coimhcheangal an dara *aoin.*

18 Agus rinn e leth-cheud cromag *a dh'*umha, a cheangal a' bhùtha r'a chéile, chum as gu-m bitheadh e 'n a aon.

19 Agus rinn e còmhdach do'n bhùth[h], *de* chraicnibh reitheachan air an dath dearg, agus còmhdach *de* chraicnibh bhroc os *a* cheann.

20 Agus rinn e bùird[i] do'n phàilliun *a dh'*fhiodh sitim, 'n an seasamh[j]:

21 Deich làmhan-coille fad bùird, agus làmh-choille gu leth leud aon bhùird.

22 *Bha* dà làimh aig aon bhòrd, air an cur 'an ordugh, aon fa chomhair aoin: mar so rinn e ri bùird a' phàilliuin uile.

23 Agus rinn e bùird do'n phàilliun: fichead bòrd air son an taoibh dheis, ris an àirde deas.

24 Agus dà fhichead cos airgid rinn e fo 'n fhichead bòrd: dà chois fo aon bhòrd a réir a dhà làimh, agus dà chois fo bhòrd eile a réir a dhà làimh.

25 Agus air son taoibh eile a' phàilliuin *a tha* ris an àirde tuath, rinn e fichead bòrd,

26 Agus an dà fhichead cos a dh'airgiod: dà chois fo aon bhòrd, agus dà chois fo bhòrd eile.

27 Agus air son taobhan a' phàilliuin ris an àird an iar, rinn e sè bùird.

28 Agus rinn e dà bhòrd air son oisinnean a' phàilliuin 's an dà thaobh.

29 Agus bha iad air an ceangal ri 'chéile foidhe, agus mar an ceudna bha iad air an coimhcheangal aig a cheann ri aon fhailbheig: mar so rinn e riu le 'chéile 's an dà oisinn.

30 Agus bha ochd bùird ann, agus an cosan a dh'airgiod, *eadhon* sè cosa deug: dà chois fo gach bòrd.

31 Agus rinn e croinn a dh'fhiodh sitim[a], cùig air son bhòrd aon taoibh de'n phàilliun.

32 Agus cùig croinn air son bhòrd an taoibh eile de'n phàilliun, agus cùig croinn air son bhòrd a' phàilliuin a chum nan taobh *a tha* ris an àird an iar.

33 Agus thug e air a' chrann mheadhonach dol troimh na bùird o cheann gu ceann.

34 Agus chòmhdaich e thairis na bùird le òr, agus rinn e'm failbheagan *a dh'*òr *gu bhi* 'n an àitibh do na croinn, agus chòmhdaich e thairis na croinn le òr.

35 Agus rinn e roinn-bhrat *de* ghorm[e], agus *de* chorcur, agus *de* scàrlaid, agus *a dh'*anart grinn toinnte: a dh'obair ealanta rinn se e, *le* cerubaibh.

36 Agus rinn e dha ceithir puist *a dh'fhiodh* sitim, agus chòmhdaich e thairis iad le òr: *bha* 'n cromagan *a dh'*òr, agus thilg e dhoibh ceithir buinn airgid.

37 Agus rinn e air son doruis a' bhùtha brat[f] *de* ghorm, agus *de* chorcur, agus *de* scàrlaid, agus *a dh'*anart grinn toinnte, dh'obair snàthaid[g]:

38 Agus a chùig puist le 'n cromagaibh: agus chòmhdaich e thairis an cinn, agus an cuairteagan le òr: ach *bha* 'n cùig buinn *a dh'*umha.

CAIB. XXXVII.

1 *An àirc.* 6 *Caithir-thròcair le cerubaibh.* 10 *Am bòrd le 'shoithichibh.* 17 *An coinnleir òir.* 25 *Altair na tùise.* 29 *An oladhungaidh.*

AGUS rinn Besaleel an àirc *a dh'*fhiodh sitim[k]; dà làimh-choille gu leth a fad, agus làmh-choille gu leth a leud, agus làmh-choille gu leth a h-àirde:

2 Agus chòmhdaich e thairis i le òr fìor-ghlan, a stigh agus a muigh; agus rinn e coron òir dhi mu'n cuairt.

3 Agus thilg e dhi ceithir failbheagan òir, *gu bhi* air a ceithir oisinnibh: eadhon dà fhailbheig air aon taobh dhi, agus dà fhailbheig air an taobh eile dhi.

4 Agus rinn e bataichean *a dh'*fhiodh sitim, agus chòmhdaich e thairis iad le òr.

5 Agus chuir e na bataichean anns na failbheagan air taobhan na h-àirce, chum an àirc a ghiùlan.

6 Agus rinn e caithir-thròcair *a dh'*òr fìor-ghlan[l]: dà làimh-choille gu leth a fad, agus làmh-choille gu leth a leud.

7 Agus rinn e dà cherub *a dh'*òr[m], buailte mach á aon mhìr rinn e iad, aig dà cheann na caithir-thròcair;

8 Aon cherub aig[1] a' cheann air an taobh so, agus cerub eile aig[2] a' cheann air an taobh ud: a mach as a' chaithir-

R.C. 1491.

[a] caib. 26. 28
[b] caib. 26. 5
[c] 1 Cor. 12. 20; Eph. 2. 20, 22; 1 Pead. 2. 4, 5
[d] caib. 26. 7
[e] caib. 26. 31; 30. 6; Mat. 27. 51; Eabh. 10. 20
[f] caib. 26. 36
[g] Salm 45. 14
[h] caib. 26. 14
[i] caib. 26. 15
[j] caib. 25. 5, 10; Air. 25. 1; Deut. 10. 3
[k] caib. 25. 10; 40. 3, 21; Air. 10. 33, 35
[l] caib. 26. 15
[m] 1 Rí. 6. 23; Salm 80. 1
[1] no, *as a' cheann.*
[2] no, *as a' cheann.*

thròcair rinn e na ceruban aig a dà cheann.

9 Agus bha na ceruban a' sgaoileadh *an* sgiathan gu h-àrd[a], a' còmhdachadh le 'n sgiathaibh os ceann na caithir-thròcair, agus an aghaidhean r'a chéile; ris a' chaithir-thròcair bha aghaidhean nan cerub[b].

10 Agus rinn e 'm bòrd *a dh'* fhiodh sitim[c]: dà làimh-choille 'fhad, agus làmh-choille a leud, agus làmh-choille gu leth 'àirde.

11 Agus chòmhdaich e thairis e le òr fìor-ghlan, agus rinn e dha coron òir mu'n cuairt.

12 Mar an ceudna rinn e dha iomall de leud boise mu'n cuairt; agus rinn e coron òir d'a iomall mu'n cuairt.

13 Agus thilg e dha ceithir failbheagan òir, agus chuir e na failbheagan air na ceithir oisinnibh a *bha* aig a cheithir chosaibh.

14 Thall fa chomhair an iomaill bha na failbheagan, na h-àiteachan do na bataichibh gus am bòrd a ghiùlan.

15 Agus rinn e na bataichean *a dh'*fhiodh sitim, agus chòmhdaich e thairis iad le òr, gus am bòrd a ghiùlan.

16 Agus rinn e na soithichean a *bha* air a' bhòrd, a mhiasan[g], agus a thùiseirean, agus a chopain, agus a chuachan leis an toirear seachad tabhartas-dibhe, *a dh'*òr fìor-ghlan.

17 Agus rinn e 'n coinnleir[h] *a dh'*òr fìor-ghlan; *a dh'*obair bhuailte rinn e 'n coinnleir: bha a chos, agus a mheur, a chopain, a chnapan, agus a bhlàthan, de'n *ni* cheudna.

18 Agus sè meoir a' dol a mach as a thaobhan: tri meoir a' choinnleir á aon taobh dheth, agus tri meoir a' choinnleir as an taobh eile dheth.

19 Tri copain air an deanamh cosmhuil ri almonaibh ann an aon mheur, *maille* ri cnap agus blàth; agus tri copain air an deanamh cosmhuil ri almonaibh ann am meur eile, *maille ri* cnap agus blàth: mar sin anns na sè meoir a' dol a mach as a' choinnleir.

20 Agus anns a' choinnleir *bha* ceithir copain air an deanamh cosmhuil ri almonaibh, *maille r'*a chnaip agus a bhlàthan.

21 Agus cnap fo dhà mheur dheth, agus cnap fo dhà mheur dheth, agus cnap fo dhà mheur dheth, a réir nan sè meur a' dol a mach as.

22 Bha'n cnaip agus am meoir de'n *ni* cheudna: *b'*aon obair bhuailte a dh'òr fìor-ghlan an t-iomlan deth.

23 Agus rinn e a sheachd lòchrain, agus a smàladairean, agus a smàl-shoithichean, *a dh'*òr fìor-ghlan.

24 *De* thàlann òir fhìor-ghloin rinn se e, agus a shoithichean uile.

25 Agus rinn e altair na tùise[k] *a dh'*fhiodh sitim; làmh-choille a fad, agus làmh-choille a leud, (*bha i* ceithir-chèarn-

R.C. 1491.

[a] Gen. 3. 34
Isa. 6. 3
Ese. x.
[b] caib. 25. 20
[c] caib. 25. 23
35. 13
40. 4, 22
Ese. 40. 39
Mal. 1. 12
[d] caib. 30. 23
Salm 23. 5
92. 10
Isa. 61. 1, 3
[e] caib. 30. 34
[f] caib. 27. 1
[g] caib. 25. 29
2 Tim. 2. 20
[h] caib. 25. 31
40. 24, 25
1 Each. 28. 15
2 Each. 13. 11
Sech. 4. 2, 11
Eabh. 9. 2
Tais. 1. 12-20
2. 1-5
[i] caib. 30. 18
[j] caib. 27. 9
40. 8, 33
1 Ri. 6. 36
Salm 84. 2, 10
[k] caib. 30. 1
40. 27
Luc. 1. 9, 10
Tais. 8. 3, 4

ach,) agus dà làimh-choille a h-àirde; bha a h-adhaircean de'n *ni* cheudna.

26 Agus chòmhdaich e thairis i le òr fìor-ghlan, a mullach, agus a taobhan mu'n cuairt, agus a h-adhaircean; agus rinn e coron òir dhi mu'n cuairt.

27 Agus rinn e dà fhailbheig òir dhi fo a coron, aig a dà oisinn, air a dà thaobh, *gu bhi* 'n an àitibh do na bataichibh chum a giùlan leo.

28 Agus rinn e na bataichean *a dh'*fhiodh sitim, agus chòmhdaich e thairis iad le òr.

29 Agus rinn e an oladh-ungaidh naomh[d], agus an tùis fhìor-ghlan de spìosraidh chùbhraidh[e], a réir oibre an léigh.

CAIB. XXXVIII.

1 *Altair na h-ìobairt-loisgte.* 8 *An soitheach-ionnlaid umha.* 9 *A' chùirt.* 24 *Tomhas an òir a chuireadh 'am feum 's an obair.*

AGUS rinn e altair na h-ìobairt-loisgte[f] *a dh'*fhiodh sitim: cùig làmhan-coille a fad, agus cùig làmhan-coille a leud, (*bha i* ceithir-chèarnach,) agus tri làmhan-coille a h-àirde.

2 Agus rinn e a h-adhaircean air a ceithir oisinnibh: bha a h-adhaircean de'n *ni* cheudna; agus chòmhdaich e thairis i le umha.

3 Agus rinn e uile shoithichean na h-altarach, na h-aighnean, agus na sluasaidean, agus na cuachan, *agus* na greimichean, agus na h-aighnean teine: a soithichean uile rinn e *a dh'*umha.

4 Agus rinn e do'n altair cliath *de* lìon-obair umha, f'a cuairt gu h-ìosal, gu ruig a meadhon.

5 Agus thilg e ceithir failbheagan do cheithir oisinnibh na cléith umha, *gu bhi* 'n an àitibh do na bataichibh.

6 Agus rinn e na bataichean *a dh'*fhiodh sitim, agus chòmhdaich e thairis iad le umha.

7 Agus chuir e na bataichean anns na failbheagan air taobhan na h-altarach, chum a giùlan leo: fàs le bòrdaibh rinn e i.

8 Agus rinn e an soitheach-ionnlaid[i] *a dh'*umha, agus a chos *a dh'*umha, de sgàthanaibh *nam ban*, a chruinnich 'n am buidhnibh aig dorus pàilliuin a' choimhthionail.

9 Agus rinn e a' chùirt[j] air an taobh mu dheas, ris an àirde deas: *bha* cùirteinean na cùirte *a dh'*anart grinn toinnte, ceud làmh-choille *air fad;*

10 Am puist fichead, agus am buinn umha fichead; *bha* cromagan nam post agus an cuairteagan *a dh'*airgiod.

11 Agus air an taobh mu thuath, *bha na cùirteinean* ceud làmh-choille; am puist fichead, agus am buinn umha fichead: cromagan nam post, agus an cuairteagan *a dh'*airgiod.

12 Agus air an taobh an iar *bha* cùirteinean leth-cheud làmh-choille; am puist deich, agus am buinn deich: cromagan

nam post agus an cuairteagan *a dh'*air-
giod.
13 Agus air an taobh an ear ris an àird
an ear, leth-cheud làmh-choille.
14 *Bha* cùirteinean aon taoibh *de'n*
gheata cùig làmhan-coille deug ; am puist
tri, agus am buinn tri.
15 Agus air son an taoibh eile de gheata
na cùirte, air an làimh so agus air an làimh
ud, *bha* cùirteinean cùig làmhan - coille
deug ; am puist tri, am buinn tri.
16 *Bha* cùirteinean na cùirte uile mu'n
cuairt *a dh'*anart grinn toinnte.
17 Agus *bha* buinn nam post *a dh'*umha ;
cromagan nam post, agus an cuairteagan
*a dh'*airgiod, agus còmhdach an ceann *a*
*dh'*airgiod ; agus *bha* uile phuist na cùirte
air an ceangal mu'n cuairt le airgiod.
18 Agus *bha* 'm brat air son geata na
cùirte 'n a obair shnàthaid' *de* ghorm[b],
agus *de* chorcur, agus *de* scàrlaid, agus *a*
*dh'*anart grinn toinnte : agus *b'e* fichead
làmh-choille 'fhad, agus *b'e* àirde 's an leud
cùig làmhan-coille, a' coimh-fhreagairt do
chùirteinibh na cùirte :
19 Agus am puist ceithir, agus am buinn
umha ceithir ; an cromagan *a dh'*airgiod,
agus còmhdach an ceann, agus an cuairt-
eagan *a dh'*airgiod.
20 Agus *bha* uile phinneachan[e] a'
phàilliuin, agus na cùirte mu'n cuairt *a*
*dh'*umha.
21 *Is* e sin àireamh *nithean* a' phàilliuin,
pàilliuin na Fianuis[g], mar a chaidh an
àireamh, a réir àithne Mhaois, *air son*
seirbhis nan Lebhitheach, le làimh Itam-
air[h], mhic Aaroin an t-sagairt.
22 Agus rinn Besaleel mac Uri[i], mhic
Shur, de thréibh Iudah, gach *ni* a dh'àithn
an Tighearna do Mhaois ;
23 Agus maille ris Aholiab[j], mac Ahis-
amaich, de thréibh Dhain, gearradair, agus
oibriche ealanta, agus fear oibre gréise
ann an gorm, agus ann an corcur, agus ann
an scàrlaid, agus ann an anart grinn.
24 B'e 'n t-òr uile[k] a chuireadh 'am
feum 's an obair, ann an uil' obair an *ion-*
aid naoimh, eadhon òr an tabhartais, naoi
tàlanna fichead, agus seachd ceud agus
deich secel 'ar fhichead, a réir seceil an
ionaid naoimh[l].
25 Agus *b'e* airgiod na muinntir a chaidh
àireamh de'n choimhthional, ceud tàlann,
agus mìle agus seachd ceud agus cùig
secel deug agus tri fichead, a réir seceil
an *ionaid* naoimh.
26 Becah air son gach fir, *'s e sin* leth
seceil, a réir seceil an *ionaid* naoimh, air
son gach aoin a chaidh gu bhi air àireamh[p],
o fhichead bliadhn' a dh'aois agus os a
cheann, air son shè ceud mìle agus thri
mìle agus chùig ceud agus leth-cheud
fear[q].
27 Agus de'n cheud tàlann airgid thilg-
eadh buinn an *ionaid* naoimh[r], agus buinn
an roinn-bhrait ; ceud bonn de'n cheud
tàlann, tàlann do gach bonn.

R.C. 1491.

a caib. 27. 17
b 2 Each. 3. 14
c caib. 25. 4; 35. 23
d caib. 31. 10; 35. 19
e caib. 27. 19; 2 Each. 3. 9; Esr. 9. 8; Isa. 22. 23
f caib. 28. 4; Ese. 42. 14
g Air. 1. 50,53; 9. 15; 10. 11; 17. 7, 8; 18. 2; 2 Each. 24. 6; Gnio. 7. 44; Tais. 11. 19
h Air. 4. 28,33
i caib. 31. 1,6; 36. 30
j caib. 35. 34
k 1 Each. 22. 14; 29. 2, 7; Hag. 2. 8
l caib. 30. 13, 24; Lebh. 5. 15; 27. 3, 25; Air. 3. 47; 18. 16
m caib. 28. 9-12
n caib. 28. 29; Ios. 4. 7
o caib. 28. 15, &c.
p caib. 30. 13, 15
q Air. 1. 46; 26. 51
r caib. 26. 19-32
s Tais. 21. 19, 20
1 no, *rubi*.

28 Agus de'n mhìle agus sheachd ceud
agus a' chùig *secel* deug agus tri fichead,
rinn e cromagan do na puist, agus chòmh-
daich e 'n cinn, agus chuir e cuairteagan
mu'n timchioll[a].
29 Agus *b'e* umha an tabhartais deich
agus tri fichead tàlann, agus dà mhìle
agus ceithir cheud secel.
30 Agus rinn e le sin na buinn do dhorus
pàilliuin a' choimhthionail, agus an altair
umha, agus a' chliath umha aice, agus
soithichean na h-altarach uile,
31 Agus buinn na cùirte mu'n cuairt,
agus buinn geata na cùirte, agus uile phinn-
eachan a' phàilliuin, agus uile phinn-
eachan na cùirte mu'n cuairt.

CAIB. XXXIX.

1 Eudach na seirbhis, agus an t-eudach naomh. 2 An ephod. 8 An uchd-éideadh. 22 Falluinn na h-ephoid. 27 Na còtaichean, an crùn-sagairt, agus an crios a dh'anart grinn. 30 Leac a' chrùin naoimh. 43 Dh'amhairc Maois air an obair uile, agus thaitinn i ris.

AGUS de'n ghorm, agus *de'n* chorcur,
agus *de'n* scàrlaid[c], rinn iad éideadh
frithealaidh[d], gu frithealadh 's an *ionad*
naomh, agus rinn iad éideadh naomh do
Aaron ; mar a dh'àithn an Tighearna do
Mhaois[f].
2 Agus rinn e 'n ephod *a dh'* òr, *de* ghorm,
agus *de* chorcur, agus *de* scàrlaid, agus
*a dh'*anart grinn toinnte.
3 Agus bhuail iad a mach an t-òr 'n a
leacaibh tana, agus ghearr iad *e 'n a*
shnàithnibh, a chum 'oibreachadh am
measg a' ghuirm, agus am measg a'
chorcuir, agus am measg na scàrlaid,
agus am measg an anairt ghrinn le
obair ealanta.
4 Rinn iad mìrean-guaille dhi, ceang-
ailte ri 'chéile air a dà oir : *mar sin*
chuireadh ri 'chéile i.
5 Agus *bha* crios rìomhach na h-ephoid
a *bha* air a h-uachdar, de'n *ni* cheudna, a
réir a h-oibre féin ; *eadhon a dh'*òr, *de*
ghorm, agus *de* chorcur, agus *de* scàrlaid,
agus *a dh'*anart grinn toinnte : mar a
dh'àithn an Tighearna do Mhaois.
6 Agus dh'oibrich iad clachan onics
ceangailte ann am failibh òir, air an gearr-
adh le gearradh seula, le ainmibh chloinn
Israeil *orra*[m].
7 Agus chuir e iad air guaillibh na
h-ephoid, *gu bhi 'n an* clacha cuimhneach-
ain do chloinn Israeil[n] ; mar a dh'àithn
an Tighearna do Mhaois.
8 Agus rinn e 'n uchd-éideadh[o] le obair
ealanta a réir oibre na h-ephoid *a dh'*òr, *de*
ghorm, agus *de* chorcur, agus *de* scàrlaid,
agus *a dh'*anart grinn toinnte.
9 Bha i ceithir-chèarnach ; rinn iad an
uchd-éideadh dà-fhillte : réis a fad, agus
réis a leud ; *bha i* dà-fhillte.
10 Agus chuir iad innte ceithir sreathan
chlach[s] : *a' cheud* sreath, sardius[1], topas,
agus carbuncul : *so* a' cheud sreath.

11 Agus an dara sreath, emerald, saphir, agus daoimein.

12 Agus an treas sreath, ligur, agat, agus ametist.

13 Agus an ceathramh sreath, beril, onics, agus iasper: *bha iad* air an ceangal ann am failibh òir 'n an suidheachadh.

14 Agus *bha* na clachan a réir ainmean chloinn Israeil[b], a dhà-deug a réir an ainmean le gearradh seula, gach aon aca le 'h-ainm féin, a réir an dà thréibh dheug.

15 Agus rinn iad air an uchd-éideadh slabhruidhean aig na cinn, *a dh'*obair shnìomhta *dh'*òr fìor-ghlan.

16 Agus rinn iad dà fhailbheig òir, agus dà fhàinne òir: agus chuir iad an dà fhàinne air dà cheann na h-uchd-éididh.

17 Agus chuir iad an dà[d] *shlabhruidh* shnìomhta 's an dà fhàinne air cinn na h-uchd-éididh.

18 Agus dhaingnich iad dà cheann na dà *shlabhruidh* shnìomhta 's an dà fhail, agus chuir siad iad air mìribh-guaille na h-ephoid, air a beulaobh.

19 Agus rinn iad dà fhàinne òir, agus chuir siad iad air dà cheann na h-uchd-éididh, air an iomall dith, a *bha* air taobh na h-ephoid a stigh.

20 Agus rinn iad dà fhàinne òir *eile*, agus chuir siad iad air dà thaobh na h-ephoid gu h-ìosal, leth ris a' chuid bheoil di fa chomhair a' choimhcheangail *eile*, os ceann crios rìomhaich na h-ephoid.

21 Agus cheangail iad an uchd-éideadh le a fàinnibh ri fàinnibh na h-ephoid le h-éill ghuirm, a chum gu-m bitheadh i os ceann crios rìomhaich na h-ephoid, agus nach bitheadh an uchd-éideadh air a fuasgladh o'n ephoid; mar a dh'àithn an Tighearna do Mhaois.

22 Agus rinn e falluinn[e] na h-ephoid *a dh'*obair fhighte, uile *de* ghorm.

23 Agus *bha* toll ann am meadhon na falluin, mar tholl lùirich-mhàilich, *agus* oir timchioll a tuill, a chum nach reubtadh i.

24 Agus rinn iad air iomallaibh na falluinn pomgranata *de* ghorm, agus *de* chorcur, *agus de* scàrlaid, *agus a dh'anart* toinnte.

25 Agus rinn iad cluig[h] *a dh'*òr fìor-ghlan, agus chuir iad na cluig eadar na pomgranatan[i], air iomall na falluinn mu'n cuairt eadar na pomgranata:

26 Clag agus pomgranat, clag agus pomgranat, air iomall na falluinn mu'n cuairt, a fhrithealadh *innte*; mar a dh'àithn an Tighearna do Mhaois.

27 Agus rinn iad còtaichean[k] *a dh'*anart grinn, *a dh'*obair fhighte, air son Aaroin agus a chuid mac,

28 Agus crùn-sagairt[l] *a dh'*anart grinn, agus boineidean sgiamhach *a dh'*anart grinn, agus brigis anairt[m] *a dh'*anart grinn toinnte,

29 Agus crios *a dh'*anart grinn toinnte[o], agus *de* ghorm, agus *de* chorcur, agus *de* scàrlaid, *a dh'*obair shnàthaid; mar a dh'àithn an Tighearna do Mhaois.

30 Agus rinn iad leac a' chrùin naoimh a *dh'*òr fìor-ghlan, agus sgrìobh iad oirre sgrìobhadh, *cosmhuil ri* gearradh seula, NAOMHACHD DO'N TIGHEARNA[a].

31 Agus cheangail iad rithe iall de ghorm, g'a daingneachadh air a' chrùn gu h-àrd; mar a dh'àithn an Tighearna do Mhaois.

32 Mar so chrìochnaicheadh uil' obair pàilliuin bùtha a'choimhthionail: agus rinn clann Israeil a réir gach *ni* a dh'àithn an Tighearna do Mhaois[c]; mar sin rinn iad.

33 Agus thug iad am pàilliun gu Maois, am bùth, agus 'airneis uile, a chromagan, a bhuird, a chroinn, agus a phuist, agus a bhuinn;

34 Agus an còmhdach de chraicnibh reitheachan air an dath dearg, agus an còmhdach de chraicnibh bhroc, agus brat a' chòmhdaich;

35 Airc na Fianuis, agus a bataichean, agus a' chaithir-thròcair;

36 Am bòrd *agus* a shoithichean uile, agus an t-aran taisbeanaidh;

37 An coinnleir fìor-ghlan *agus* a lòchrain, *eadhon a* lòchrain gu bhi air an cur ann an ordugh, agus a shoithichean uile, agus an oladh a chum soluis;

38 Agus an altair òir, agus an oladhungaidh, agus an tùis chùbhraidh, agus am brat air son doruis a' phàilliuin;

39 An altair umha, agus a cliath umha, a bataichean, agus a soithichean uile, an soitheach-ionnlaid agus a chos;

40 Cùirteinean na cùirte, a puist, agus a buinn, agus am brat air son geata na cùirte, a cùird, agus a pinneachan, agus uile shoithichean seirbhis a' phàilliuin, air son bùtha a' choimhthionail;

41 Eudach an fhrithealaidh[f], gu frithealadh 's an *ionad* naomh, an t-eudach naomh air son Aaroin an t-sagairt, agus eudach a chuid mac, a fhrithealadh ann an dreuchd an t-sagairt.

42 A réir gach ni a dh'àithn an Tighearna do Mhaois[g], mar sin rinn clann Israeil an obair uile.

43 Agus dh'amhairc Maois air an obair uile, agus, feuch, rinn iad i mar a dh'àithn an Tighearn', eadhon mar sin rinn iad i: agus bheannaich Maois iad[j].

CAIB. XL.

1 Thugadh àithne do Mhaois gu-n cuireadh e suas pàilliun bùtha a' choimhthionail, agus gu-n naomhaicheadh se e. 16 Rinn Maois gach ni a dh'àithn an Tighearna dha. 34 Chòmhdaich neul bùth a' choimhthionail.

AGUS labhair an Tighearna ri Maois, ag ràdh,

2 Air a' cheud là de'n cheud mhìos[n] cuiridh tu suas pàilliun bùtha a' choimhthionail.

R.C. 1491.

[a] Sech. 14. 20
[b] Tais. 21. 12
[c] rann. 42, 43 caib. 25. 40 Deut. 12. 32 1 Sam. 15. 22 1 Each. 28. 19 Mat. 28. 20 Eabh. 8. 5
[d] Dan. 1. 10
[e] caib. 28. 31
[f] caib. 31. 10
[g] caib. 35. 10
[h] caib. 28. 33
[i] Dan. 4. 13
[j] Gen. 14. 19 Lebh. 9. 22, 23 Air. 6. 23-27 Ios. 22. 6 2 Sam. 6. 18 1 Ri. 8. 14 2 Each. 30. 27 Neh. 11. 2 Luc. 2. 34
[k] caib. 28. 39, 40
[l] caib. 28. 4, 39
[m] caib. 28. 42 Ese. 44. 18
[n] rann 17 caib. 12. 2 13. 4 Air. 7. 1
[o] caib. 28. 39

3 Agus cuiridh tu ann àirc na Fianuis,
agus folaichidh tu 'n àirc leis an roinn-
bhrat.
4 Agus bheir thu stigh am bòrd, agus
cuiridh tu 'an ordugh na nithean a tha
gu bhi air an cur 'an ordugh air[c]; agus
bheir thu stigh an coinnleir, agus lasaidh
tu a lòchrain.
5 Agus suidhichidh tu an altair òir
a tha chum na tùise fa chomhair àirce na
Fianuis, agus cuiridh tu brat an doruis
ris a' phàilliun.
6 Agus suidhichidh tu altair na h-ìob-
airt-loisgte fa chomhair doruis pàilliuin
bùtha a' choimhthionail.
7 Agus suidhichidh tu an soitheach-
ionnlaid[f] eadar bùth a' choimhthionail
agus an altair, agus cuiridh tu uisge ann.
8 Agus cuiridh tu suas a' chùirt mu'n
cuairt, agus crochaidh tu suas am brat
aig geata na cùirte.
9 Agus gabhaidh tu an oladh-ungaidh,
agus ungaidh tu am pàilliun[h], agus gach
ni *a tha* ann, agus naomhaichidh tu e,
agus a shoithichean uile: agus bithidh e
naomh.
10 Agus ungaidh tu altair na h-ìobairt-
loisgte, agus a soithichean uile, agus
naomhaichidh tu an altair: agus bithidh
an altair ro[1] naomh[j].
11 Agus ungaidh tu an soitheach-ionn-
laid agus a chos, agus naomhaichidh tu e.
12 Agus bheir thu Aaron agus a mhic[l]
gu dorus bùtha a' choimhthionail, agus
ionnlaididh tu iad le uisge.
13 Agus cuiridh tu air Aaron an t-eud-
ach naomh, agus ungaidh tu e[m], agus
naomhaichidh tu e[n]; agus fritheilidh e
dhomhsa ann an dreuchd an t-sagairt.
14 Agus bheir thu leat a mhic, agus
cuiridh tu còtaichean orra.
15 Agus ungaidh tu iad, mar a dh'ung
thu 'n athair, agus fritheilidh iad dhomhsa
ann an dreuchd an t-sagairt; oir bithidh
gu deimhin an ungadh-san dhoibh a chum
sagartachd shìorruidh[q] air feadh an gin-
ealach.
16 Agus rinn Maois a réir gach ni a
dh'àithn an Tighearna dha: mar sin
rinn e.
17 Agus b'anns a' cheud mhìos[s], 's an
dara bliadhna, air a' cheud *là* de'n mhìos,
a chuireadh suas am pàilliun.
18 Agus chuir Maois suas am pàilliun
agus dhaingnich e a bhuinn, agus chuir e
suas a bhuird, agus chuir e stigh a chroinn,
agus thog e suas a phuist.
19 Agus sgaoil e mach am bùth os ceann
a' phàilliuin, agus chuir e còmhdach a'
bhùtha air os a cheann; mar a dh'àithn
an Tighearna do Mhaois.
20 Agus ghabh e agus chuir e an Fhian-
uis[v] anns an àirc', agus chuir e na bataich-
ean air an àirc', agus chuir e a' chaithir-
thròcair[x] air an àirc' os *a* ceann.
21 Agus thug e an àirc a stigh do'n

R.C. 1491.

[a] caib. 26. 33
35. 12
[b] rann 4
[c] Lebh. 24. 8
[d] caib. 26. 35
[e] rann 4
caib. 25. 37
[f] rann 30
caib. 30. 18
[g] caib. 30. 7
[h] caib. 30. 26
[i] rann 6
caib. 27. 1, 2
[1] *naomh-achd nan naomh-achd.*
[j] caib. 29. 36, 37
[k] rann 7
caib. 30. 18
[l] Lebh. 8. 1-13
[m] caib. 28. 41
Isa. 61. 1
1 Eoin 2. 20
[n] Eoin 17. 19
[o] caib. 30. 19, 20
Salm 73. 13
[p] rann 8
caib. 27. 9, 16
[q] Air. 25. 13
Salm 110. 4
Eabh. 7. 17-24
[r] caib. 13. 21, 22
26. 43
33. 9
Lebh. 16. 2
Air. 9. 15
1 Ri. 8. 10
2 Each. 5. 13
7. 2
Salm 18. 10-12
Isa. 6. 4
Hag. 2. 7, 9
Tais. 15. 8
[s] rann 2
Air. 7. 1
[t] Neh. 9. 19
[u] Salm 31. 15
[v] caib. 25. 16
[w] Salm 78. 14
105. 39
Isa. 4. 5
[x] caib. 37. 6-9

phàilliun, agus chuir e suas brat a' chòmh-
daich[a], agus chòmhdaich e àirc na Fian-
uis; mar a dh'àithn an Tighearna do
Mhaois.
22 Agus chuir e 'm bòrd[b] ann am bùth
a' choimhthionail air taobh a' phàilliuin
mu thuath[d], an taobh a muigh de'n roinn-
bhrat.
23 Agus chuir e 'n t-aran ann an ordugh
air, ann an làthair an Tighearna; mar a
dh'àithn an Tighearna do Mhaois.
24 Agus chuir e an coinnleir ann am
bùth a' choimhthionail, thall fa chomhair
a' bhuird, air taobh a' phàilliuin ris an
àirde deas.
25 Agus las e na lòchrain[e] ann an làth-
air an Tighearna; mar a dh'àithn an
Tighearna do Mhaois.
26 Agus chuir e an altair òir ann am
bùth a' choimhthionail, air beulaobh an
roinn-bhrat,
27 Agus loisg e tùis chùbhraidh[g]
oirre; mar a dh'àithn an Tighearna do
Mhaois.
28 Agus chuir e suas am brat aig dorus
a' phàilliuin.
29 Agus chuir e altair na h-ìobairt-
loisgte[i] làimh ri dorus pàilliuin bùtha a'
choimhthionail, agus thug e suas oirre an
ìobairt-loisgte, agus an tabhartas-bìdh;
mar a dh'àithn an Tighearna do Mhaois.
30 Agus chuir e 'n soitheach-ionnlaid[k]
eadar bùth a' choimhthionail agus an
altair, agus chuir e uisge ann, a dh'ionn-
lad *leis*.
31 Agus dh'ionnlaid Maois, agus Aaron,
agus a mhic, an làmhan agus an cosan
aige.
32 An uair a bha iad gu dol a stigh do
bhùth a' choimhthionail, agus gu teachd
am fagus do'n altair, dh'ionnlaid siad iad
féin[o], mar a dh'àithn an Tighearna do
Mhaois.
33 Agus chuir e suas a' chùirt[p] tim-
chioll a' phàilliuin agus na h-altarach,
agus chuir e suas brat geata na cùirte:
mar sin chrìochnaich Maois an obair.
34 An sin chòmhdaich neul[r] bùth a
choimhthionail, agus lìon glòir an Tigh-
earn' am pàilliun.
35 Agus cha b'urrainn Maois dol a stigh
do bhùth a' choimhthionail, a chionn gu-n
do ghabh an neul còmhnuidh air, agus
gu-n do lìon glòir an Tighearn' am pàill-
iun.
36 Agus an uair a dh'éirich an neul
suas[t] o mhullach a' phàilliuin, chaidh
clann Israeil air an aghaidh 'n an uile
thurusaibh:
37 Ach mur d'éirich an neul suas, an
sin cha do thriall iad gus an là 's an
d'éirich e suas[u].
38 Oir bha neul an Tighearn'[w] air a'
phàilliun 's an là, agus bha teine air 's an
oidhche, ann an sealladh thighe Israeil
uile, air feadh an uile thurusan.